This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

WIDENER
HN PCQ3 K

Scan 6603.1

Harvard College Library

BOUGHT WITH INCOME

FROM THE BEQUEST OF

HENRY LILLIE PIERCE,

OF BOSTON.

Under a vote of the President and Fellows,
October 24, 1898.

---

24 Aug., 1899.

M. GOLDSCHMIDTS

POETISKE SKRIFTER

UDGIVNE AF HANS SØN

FJERDE BIND

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1897

Scan 6603.1

HARVARD COLLEGE
AUG 24 1899
LIBRARY.

Pierce fund.

INDHOLD

Side

Hjemløs. En Fortælling.

Anden Del. Hjemløs. (Anden Bog) 1

ANDEN BOG.

FØRSTE KAPITEL.

Der var hengaaet nogle Maaneder, og Otto havde i denne Tid ført et stærkt bevæget aandigt Liv.

Det var ikke den Slags Tilværelse, hvor Sjælen hviler i stille Ømhed, hvor noget Blidt og Elskeligt, der fylder Hjertet, er ligesom Olie for Aandens rolig brændende Lampe. Om Nogen havde budt ham en saadan Tilstand, vilde han have forkastet den som mat og slap i Sammenligning med den drømmende Lidenskabs Energi, hvori han aandede, og som holdt ham i rastløs Beskæftigelse, i lyksalig Følelse af Ungdomskraft og uendeligt Haab. Det fulgte skjæbnesvangert af alle hans Forhold, at Fantasien alt mer og mer traadte i Hjertets eller Gemytets Sted. Men paa den anden Side havde han, som André vilde sige, »ikke snavset sin hvide Vest«. Og denne fysiske

Renhed havde ogsaa om Sindet vedligeholdt et Skjær af Sværmeri, der hører den sande Ungdom til; troede han end ikke paa det Bedste, eller havde han ikke nogen tydelig Forestilling om det, saa troede han paa det Skjønneste; opløftet af den Fantasibegejstring, han kaldte Kjærlighed, saa han Virkeligheden som et poetisk Spil af Kræfter, der kun nølede med at tilbyde ham det Herligste og mest Fuldendte, uden at han egenlig spurgte, hvorfor det tøvede.

Skuespillerinden var kun optraadt et Par Gange i Begyndelsen af Saisonen, og senere havde han ikke set hende paa Scenen. Da hun ikke stod anført som »upasselig«, brød han sig ikke om nogen anden Grund, men var snarere glad over, at hun ikke optraadte: saa kastede dog første Parket ikke Øjnene paa hende. Derimod havde han engang mødt hende paa Gaden og var med en hastig, glad-overrasket Hilsen gaaet hende forbi. Det var egenlig en større Overraskelse, end han selv vedkjendte sig; thi det var hende og dog ikke hende. Var Ungdommen ikke saa bange for at miste sine Illusioner, vilde han have sagt sig selv, at han havde omdigtet hende, at det Billede, han bar i sin Sjæl, ikke var Portræt. Men paa den anden Side var der for ham en Umulighed i at opdage dette; thi han havde gjenkjendt det ejendommelige Udtryk, det Særegne om Munden og Øjet, der saa at sige var hendes egenlige Selv eller det, som havde sin Betydning for ham. Ethvert Menneske har en saadan Egenhed, stærkere

eller svagere. I noget Ubeskriveligt, som ikke er Form eller Træk, men dog noget Udvortes, synes Sjælen at være udtrykt. Tiden har ingen Magt derover; kun store Forstyrrelser i Karakteren udslette Præget; men Matronens Furer og Rynker udslette ikke dette Karakteristiske, i det Mindste ikke for Øjne, der saa, elskede eller hadede det, medens hun var ung. Der er dem, som mene, at Sjælens Legeme er en usynlig Æther, som ved det synlige Legemes Død stiger til Himlen, og at Sjælen i denne Substans bevarer sin Personlighed. Dette er en mystisk Ting; men man bliver tilbøjelig til at tro paa den, naar man træffer Mennesker, paa hvis Aasyn der foruden det stærkt Synlige er en saadan, kun for Sympathien fattelig Æthertilværelse, og man ret inderlig bliver tiltalt af den. Den minder om Idealet, i hvis Billede de ere skabte, eller om Idealet, man selv bærer i sit Sind; den svarer paa en eller anden hemmelighedsfuld Maade til Ens dybeste Længsler, og det er derfor, at gjennem den kunne meget forskjellige Mennesker paa en uforklarlig Maade synes os at ligne hinanden. Og derfor er det, at man kan bruge denne Ejendommelighed til i Fantasien at skabe en ny Personlighed, et Portræt, der ligner og ikke ligner.

Det havde Otto gjort, og da han gjensaa hende i Virkeligheden, var det — trods al Forskjel eller Ulighed — som om han fik en ny Aabenbaring af det Magiske, det Vidunderlige, for hvis Skyld han skulde stræbe, og som han skulde

erobre i Livet. Han fandt en Tilfredsstillelse i at indbilde sig, at hun altid var ham nær og vogtede paa ham: Hun og den uvilkaarlige Glæde over Erkjendelse vare de to Magter, som fremskyndede ham til Anstrengelse.

Det Fag, der skulde være hans Livsopgave, var imidlertid det, der tiltrak ham mindst. Retsstudiet bliver ikke længe staaende ved det Almindelige, ved de Anskuelser, der ere gyldige i Kraft af den menneskelige Bevidsthed; det vender sig snart til de Bestemmelser, der ere gjældende hos det enkelte Folk og bragte til Herredømme ikke blot ifølge den menneskelige Natur, men ved Magt, Sædvane, Overenskomst, og hvori man dels kan spore en historisk Udvikling, dels ligefrem maa finde Vilkaarlighed. Det er fastsat saaledes; men det kunde ogsaa være anderledes; man føler ikke sin Aand beriget, men tvinger blot sin Hukommelse til at optage det, og man mærker ved mangfoldige Lejligheder, at det Hele er langt mere indviklet og forvirret, end det behøvede at være — ret ligesom det var indrettet paa at besværliggjøre Examen. Det er altsaa en Tvang, man maa paalægge sig, en Tribut, man betaler Livets Realitet. Og denne Tvang kan være god nok for dem, der nødvendigvis skulle tage Examen for at opnaa en Levevej, men ikke for den, der fortrinsvis tænker paa en »harmonisk Dannelse«, en »skjøn Udvikling«. Men dernæst — siger man maaske ogsaa til sig selv — hvad Glæde og Tilfredsstillelse er der i at lære denne Mængde Love,

naar det siges fra alle Sider, at Staten og Samfundet er usikkert, naar de Gamle ikke tro paa Staten og de Unge anfalde den, naar der kan, ja synes at maatte komme en Forandring, hvorved maaske i de vigtigste Anliggender et ganske nyt Grundlag gives, en ganske ny Historie oprinder? Hvad sand Erkjendelse kan man komme til, naar man maa tro, at det, man lærer, ikke har anden Varighed end en tilfældig og begrænset?

I denne Retning, hvor han netop skulde havt et fast Punkt for sit Liv, studerede han altsaa lunkent og tvivlraadig og søgte Tilfredsstillelse for sin intellektuelle Attraa ad andre Veje, navnlig efterkom han paa den Maade, som mest behagede ham, den Anvisning, han engang havde faaet af Schiøtt, tyede til Historien og Poesien og fulgte desuden den Hang, han alt havde havt i Skolen til Naturvidenskaben. Den blev paa denne Tid foredraget ved Universitetet med mer end sædvanlig Aand og Livfuldhed. Den fører til urykkelige Sandheder og skænker en saa dyb, glædefyldt Tilfredsstillelse ved den geniale Sikkerhed, hvormed den navnlig i vor Tid gaar frem i Stort som i Smaat, ved den overraskende Sindrighed, hvormed den opdager, beviser, konstruerer, opfinder. Den er ligesaa tiltalende for Fantasien som for Forstanden, og den giver Ungdommen en begejstret Tro paa Menneskehedens uendelige Storhed. Thi det ser jo næsten ud, som om Menneskene have skabt, hvad de opdage.

Men hemmelig var tillige et ganske andet Hensyn virksomt hos Otto: Retsstudiet førte for langsomt til Noget og førte til noget Underordnet og Begrænset; det lovede en Dæksbaad, og han stræbte efter et Linjeskib. Ja, var det endda her hjemme som f. Ex. i den franske Proces, hvor Advokaten staar overfor Jury, Publikum, Nationen, Verden og under den livligste Kamp, hvori hans Personlighed træder fuldstændig frem, lever et alsidig bevæget, dramatisk Liv og hurtig kan erhverve sig Berømmelse og Magt! Der er ogsaa en stor Forskjel mellem at blive Volontær, Kopist, Herredsfoged, Byfoged o. desl. — og at blive Præfekt, politisk Embedsmand, Hersker i en Departements-Hovedstad, og den Vej synes det jo i Beskrivelser og Romaner, at Folk hurtig gaa histovre; Verden er større der, hver Mands Skjæbne grænser nær til det Uendelige, til den poetiske Lykke. Forholdene her hjemme kunne have deres gode Sider og deres Fejl; men Fejlene træde især frem for den Ungdom, der af Natur, ved Samtaler og Omgang og ved den Attraa, der indsuges af Tidens Luft, tilskyndes til at søge det Ualmindelige. Derfor havde hans Sind ogsaa vendt sig i en anden Retning, ad hvilken han kunde naa fremad: Han vilde skrive et dramatisk Værk, hvori Hun skulde optræde; det var det »Noget, han havde for«.

Det kan i visse Maader være ligegyldigt, i hvilken Hensigt man bliver Digter, naar man kun virkelig bliver det. Den sande Poesi frigjør sig

snart ligesom Videnskaben fra de smaa menneskelige Hensyn, der vare den første Anledning til Bestræbelsen, Fjedren, der lukkede op for den — Arago begyndte jo at studere, fordi en Ingeniør-Uniform stak ham i Øjnene, og mangen anden Mand har naaet det Store, fordi han udstrakte Haanden efter en Ubetydelighed. Men Poesiens Forhold til Mennesket er dog et særeget. Det Digt, En frembringer, er, nøjagtig beset, ham selv, præget af hans Sjæl, Barn af den; det Digterværk, der med Originalitet og ærlig Stræben udgaar fra en Personlighed, er et Spejl, hvori han kan se sig selv, og derfor kan Poesien, forbunden med Selvkritik, blive et væsenligt Middel til et Menneskes sande Udvikling, den uærlige med Galleriet koketterende Poesi hans fuldstændige Ruin.

Netop fordi Poesien er saa betydningsfuld, og fordi han havde Ærlighed nok til ikke at ville efterligne eller laane fra Andre, bestjæle de offenlige Fonds eller slaa falsk poetisk Mynt, standsede Otto her foran noget Uoverkommeligt og følte sin Afmagt. Han havde fundet et Stof; men det vilde ikke bøje sig og blive en Helhed, en virkelig Handling, en Komposition. Han skrev enkelte Scener og en Romance, som Mendoza satte i Musik; men derved blev det; den Hensigt at faa Hende til at spille en Rolle i Stykket var ikke guddommelig Begejstring nok, skjønt han forresten ikke savnede en poetisk begavet Aand. Han havde ikke Lidenskab nok; han havde paa en

Maade havt ganske Ret i at sige, at Lidenskaben er Guddommen.

Han kunde naturligvis ikke se tydelig i sig selv. Hvilken Definition han end vilde kunnet give af Ordet Poesi, saa stod Poesien for ham som Duften af al skjøn Nydelse, Sjælens Vellyst, den fineste Buket af Alt, hvad der var attraaværdigt, en Gudinde, som det var ønskeligt at beherske, fordi hun gjorde sin Herre til en Gud. Mange se ikke Mere i Poesien, og saare Mange ikke engang saa Meget. Men han vidste dog tillige uklart, at Poesien er noget Højere, fordi han kjendte de store, ærefrygtbydende Værker. Dette Anliggende blev ham til en Sorg, men dog til en mandig Sorg, fordi han haardnakket forfulgte sit Maal og gjentog sine Forsøg, og da han instinktmæssig følte, at der manglede ham noget Ophøjet, kom han ligesaa instinktmæssig til, i Tankerne alt mer og mere at ophøje Hende, digtede hende alt skjønnere. Men hvad kunde det hjælpe? Det er noget Virkeligt, der skal begejstre til Poesi; man kan ikke digte sig en Muse.

Men under disse Bevægelser og Anstrengelser var hans Sind saa ivrigt og elastisk, saa energisk beskæftiget og fremstræbende, at han i alle Samtaler med sine Bekjendte vilde behandle ideelle og alvorlige Gjenstande og ikke kunde finde sig i den Slags Konversation, som de satte stor Pris paa under Navnet: gemytligt Vrøvl. Helzen og Paulsen f. Ex. vilde hvile, naar de hver paa sin

Maade havde været flittige et Par Timer om Dagen; som om de havde anstrengt deres Fornuft ganske overordenlig, gjorde de Fordring paa, at Munden skulde have Lov til at gaa paa egen Haand og »tale surr«. For dem og Ligesindede var Livet alt noget Afsluttet; hver Dag maatte yde sin Del af den Nydelse, der var at opnaa i Verden; for ham var Livet noget Umaaleligt, som han ikke engang kunde gjøre sig klart, hver Dag kunde medbringe et Underværk. Paulsen var sikker paa, at saasnart han var bleven juridisk Kandidat, vilde han gjennem sin Faders Forbindelser indtræde i en behagelig og fordelagtig Stilling. Helzen havde som Journalist hurtig sat sig ind i alle de Stemninger, der bevægede Tiden, og øste af disse Stemninger og af den stadige Omgang med Ligetænkende sin Kraft til hver Dag at skrive Artikler. Han havde den Lykke at tro paa sine Artiklers Magt; naar han et Par Gange havde udtalt sig imod en Sag, var han overbevist om, at den var »slaaet ihjel«; Bladets Kontor var for ham det Samme som Olympen for Grækerne, Jordens Centrum, og Bladets Spalter det Samme som den paa Olympen thronende Jupiters Lyn. Men den evindelige Beskæftigelse med at skrive og læse Artikler standsede hans Udvikling; han var færdig, og han vilde ikke mindes om, at Verden gik videre i Udvikling, om end han standsede. Ottos fremstræbende Energi havde derfor ofte noget Ydmygende for Hine, især da han ikke tog i Betænkning at lade

den ved forekommende Lejligheder fremtræde som en Overlegenhed. Helzen hævnede sig paa en ejendommelig Maade. I sin Stilling som Journalist havde han lettere end Otto Adgang til en Mængde Værker baade af den udenlandske og indenlandske Literatur eller i det Mindste til at faa en Mening om dem. For Otto omtalte han de gode som slette og ikke værd at læse, de slette som gode og beundrede. Otto lagde ikke Mærke til det ulmende Had og søgte ikke at undgaa det. Til at han skulde vogtet sig i denne Henseende og forebygget de smaa, men uforsonlige Fjendskaber, ringeagtede han Mandfolk altfor meget — med Undtagelse af Schiøtt og Mendoza. Overfor dem forstod han Venskab, nemlig som en Blanding af Beundring, Hengivenhed og ærgjerrig Kappelyst, overfor dem begreb han Muligheden af personlig Opofrelse, men da under store, overordenlige Omstændigheder. Med en saadan Sindsretning kunde han kun være lidet skikket til det ejendommelige Sammenhold i Godt og Slet, der kaldes Kammeratskab. Men ved Alt, hvad han ideelt optog i sig, følte han sig som adlet, han fornam noget Lyst og Straalende i sin Tilværelse — og Alt dette var til for at tækkes »Kvinden«; ved Kvindens Side var i hans Forestilling den eneste Lykke i Verden.

Han vilde gjerne have betroet sine poetiske Sorger til Schiøtt; men Schiøtt havde altfor skaanselløst spottet over hans Drue-Luer og Lue-Druer. Tanken om Schiøtt, hvad han vilde sige,

hvorledes han vilde dømme, var imidlertid altid nærværende og traadte i Stedet for Selvkritik; hvad han forestillede sig, at Schiøtt vilde forkaste eller gjøre Nar af, blev uden Naade tilintetgjort.

Schiøtt var imidlertid beskæftiget med fuldstændig at gjenoprette sin indre Ligevægt efter Kampagnen mod Emilie og bar sig ad dermed paa sin sædvanlige Maade. Langtfra at flygte for Tanken sønderlemmede han den; et Øjeblik havde han følt Uvilje imod den hele indiske Literatur, fordi den var bragt i Forbindelse med hans Uheld; men derpaa tog han tiltrods fat paa den og besluttede at udarbejde et Værk om Sporene af de indiske Sagn og den indiske Verdensanskuelse i den græske Mythologi. Den videnskabelige Forskning har en for Uindviede utrolig Tilfredsstillelse; hver lille Opdagelse, hvert genialt Glimt, der lyser i Sjælen, er en Vellyst. Og naar Schiøtt saaledes hævede sig op paa »Tankens Himalaya«, saa han med et ironisk Smil Emilies skjelmske Ansigt, det lille Hofdame-Ansigt, dybt nede i Dalen. Men jo mere han fik Uroen, om ikke forjaget, saa dog tilbagetrængt, desto mere tabte han igjen Lysten til Anstrengelse, til streng Videnskabelighed, til Syslen med de livløse Papirer; saa vilde han hellere tale end skrive om Stoffet, og Otto fandt ham igjen beredt til at lade sig »suge ud«.

Otto kom tilfældigvis til at omtale sit Besøg hos den gamle Greve.

Schiøtt sagde: »Ved De vel, at det kunde jeg næsten misunde Dem at have set? Man kommer dog alt mer og mere til Erkjendelse af, at der blandt Menneskene er et uudsletteligt Kastevæsen; en Mængde Mennesker ere kun noget ved deres »Familie«; hvor skulde man faa Smede og Droskekuske fra uden Kastevæsen, hvad Andet end Fødselen stempler ofte Kvinden til Bayadere? Her gaar man omkring og glemmer næsten, at der er højere Kaster, og det er dog smukt at se Exemplarer af fuldkomnere Racer — for den egenlige Adel er en Krigerkaste, den er ikke født til Arbejde, men til Vagttjeneste om Ideerne, og selv naar den er lidt vanslægtet, kan man kjende, at der er kavkasisk Blod i den.«

»Ere vi Andre da ikke ligesaa gode?«

»Hvilke Andre? De af os, der hæve sig aandig, ere mere end Krigerkasten, vi ere Brahmaner; men jeg tror næsten, at Brahmanen skal nøjes med et beskuende Liv og nyde Jordens Herlighed ligesom et andet Skuespil.«

»Og ikke stræbe efter det Herlige! Efter »det store Øjeblik«!«

»Hm, jo. »Sid taus og paa Luur!« Og kommer det, saa gribe til i en Pokkers Fart, det forstaar sig . . . . men fortæl Mer om Greven.«

Otto fortalte videre, men stadig med stor Forsigtighed for ikke at forraade Noget om Ledsagerinden. Han dvælede ved Portrætsamlingen, Parken og Statuerne.

»Ej se, De har faaet Øje for Statuer, De ser med kritiske Briller! .... Det gjør mig forresten ondt at høre Sligt om den gamle Adelsmand. Billedhuggerkunsten er den adelige Kunst. Enhver sand Adelsmand burde føle sig ved Fødselen beslægtet med den og, naar han ydmyg maatte erkjende, at han ikke var Billedhugger, i det Mindste kjøbe skjønne Marmorværker. Genremaleriet er Spidsborgernes Kunst ....

»Hvad er da egenlig en Spidsborger?« spurgte Otto for at slippe bort fra det brændende Gebet.

»Det er dem, om hvem Sokrates siger, at de efter Døden blive til Myrer, Gedehamse og andre flittige Dyr, og derpaa blive de paany til agtbare, stræbsomme Skatteborgere. Ligeoverfor mig bygger en rig Mand et nyt Hus, der formodenlig, naar det bliver færdigt, tager Lys og Luft fra mig. Det er nu mit sokratiske Haab, at han efter Døden bliver en Bæver, og Guderne give mig at vorde en Bæverfanger i en af Urskovene! .... Der ser De forresten den Aandfuldhed, hvormed Grækerne forstode at tilegne sig indiske Tanker. En Hindu vilde anføre det ganske alvorligt som en Trossag, om Sokrates's Læber ser man spille et ironisk Smil; han eller Plato tror maaske nok paa Sjælevandringen, men i en ideellere Forstand, som De kan læse Dem til i Phædrus. Derimod er det tydeligt, at den oprindelige indiske Mythologi i sin Symbolik har været langt grandiosere og skjønnere end Grækernes. Den gamle ariske Stamme har ikke et Øjeblik trot paa den klodsede

Treenighed, som den sildigere brahmanske Tid fremstillede under Billedet af en Gud med tre Hoveder. Den mente hermed de tre Hovedsider af Naturaandens Virksomhed: den frembringende, ernærende og ødelæggende; men Tanken bøjer sig sammen i Ring; thi Ødelæggeren er tillige Fornyeren — alt det Skabte fornyes gjennem Døden. Dette er langt aandfuldere end Tredelingen: Zeus, Poseidon og Pluto. Det svarer ogsaa til en Natursandhed, at Sangens Gudinder ere tre og Søskende til Talens Gudinder; de kaldes de tre glædebringende Søskende. Grækerne optoge Tanken uden at tænke derover og forøgede siden Antallet til ni. Inderne forøgede Tallet til syv; men hos dem forstaar man Grunden til Forøgelsen, Grækerne have kun beholdt Ordet, som antyder Grunden: Rheein er baade flyde og tale. Det er aldeles uforstaaeligt, naar man ikke gaar tilbage til Inderne; thi hos dem ere de syv Sanggudinder tillige Gudinder eller hellige Benævnelser for Indiens syv hellige Floder og desuden for Musikens syv Grundkadancer.«

Schiøtt gik videre og talte endnu lærdere, og Otto var en ganske anderledes taknemlig Tilhører end Emilie. Hans Naturvidenskab var nær ved at blegne overfor denne poetiske Natursymbolik, og han spurgte ivrig: »Hvor staar det?«

»Noget af det kan De finde i Çatapata-Brahmana,« svarede Schiøtt henkastende.

Ottos utaalmodige Attraa maatte standse foran denne Jernport, hvortil Schiøtt havde Nøglen;

det var ham umuligt at naa Schiøtt, skjønt han følte en umaadelig Begærlighed efter at indhente, ja, overgaa ham. Saa begav han sig igjen til sit hemmelige, rastløse Arbejde; det skulde bryde ham en ganske ny Vej, gjennem Jernport og Kobbermur, ind til Fortryllelsen. Hans Barndoms Leg blev leget om igjen, indenfor stod kun en ny Prinsesse.

Milner havde efter sin mankerede Affære ingenlunde slaaet sig fra Verden; men han var ved Omgang med Dalberg tillige bleven ærgjerrig. Naar han hørte Eider-Theorien udvikle, forekom den ham saa simpel og let, at han syntes, han selv kunde have frembragt den. Hvad kunde overhovedet være klarere og smukkere end at udskille Holsten, indlemme Slesvig i konstitutionel Forbindelse med Danmark og med den ene Sætning bøde paa Aarhundreders Uret, gjøre Danmark frit, stolt og lykkeligt! Ideen tiltalte ikke blot hans Forstand; men tilfredsstillede ham ogsaa paa anden Maade. Som enhver smuk, almindelig Tanke, hvori der er Hjertelighed, greb den om sig; en Mængde dygtige eller dannede Mennesker vare trætte af det Gamle baade i Staten og i Kirken; de trængte til Begejstring, kastede sig med Iver ud — om just ikke i Kamp for — saa i Længsel efter et nationalt Friheds-Ideal; Nationaliteten begyndte at blive den almindelige Religion. Ved at slutte sig til denne Retning fandt en Mand som Milner ogsaa sit Selskabsinstinkt tilfredsstillet: han nærmede sig til de Fleste. Men han vilde

tage sig af Sagen som Gentleman, han vilde være Diplomat. De allerhøjeste Kredse vare lukkede for ham; det var rigtignok ikke vanskeligt at deltage i de store kongelige Fester og Baller; men der var han kun en ubetydelig, overset, borgerlig, sortklædt Person uden saa Meget som et Baand i Knaphullet. Men Diplomat! Diplomat! Rosen- og Jasminduft, Es-Buket af det højeste Selskabsliv!

Hvilken Slags Diplomati han skulde besørge, hvilken Plads han skulde indtage, hvilke Anliggender han skulde lede, det vidste han ligesaa lidt, som Otto vidste, hvorledes han skulde erobre Skuespillerinden eller »Kvinden«, eller som Dalberg vidste, hvorledes han skulde udskille Holsten og inkorporere Slesvig.

Dalberg bestyrkede naturligvis Milner i de ubestemte Forhaabninger, der utydelig udtalte sig. Han havde Brug for Milner, der kjendte Alverden og var gode Venner med Alverden; det var en Bro, over hvilken man undertiden kunde komme til at paavirke Folk — og Dalberg havde den Overbevisning, at de fleste Mennesker vare for svage til, at ikke personligt Bekjendtskab og Venskab skulde veje ligesaa meget som Principer. Endog i Udlandet, mente han, var dette af stor Betydning: Uden Talleyrands personlige Forbindelser vilde Bourbonnerne aldrig igjen have besteget Frankrigs Throne, uden det franske Salonliv vilde Thiers aldrig være bleven Minister og følgelig Kvadrupelalliancen ikke være bleven sluttet; uden Abigael og Masham vilde Bolingbroke ikke

have styrtet Marlborough. Det Sidste foregik rigtignok kun i »Et Glas Vand eller Liden Tue vælter stort Læs«; men der laa en dyb politisk Tanke i dette Værk.

»Kjender De den næstældste Grev Løvenhjelm?« spurgte Dalberg, da han engang besøgte Milner.

»Aa, ja, jeg har truffet ham i Selskab og spillet Kort med ham; vi have ogsaa engang redet sammen. I hvad Anledning spørger De derom?«

»Han er bleven Amtmand.«

»Det var hurtigt! Han er knap sex og tyve Aar!«

»Ja, hvad skal man sige? Adelen var i gamle Dage den erobrende Race; nu erobrer den vore Embeder. — Jeg vilde forresten gjerne træffe sammen med ham ligesom tilfældig. Den Slags Folk kan bearbejdes; gjør man personlig et godt Indtryk paa dem, saa berøver man dem i det Mindste Evne til at hade politisk.«

Milner misundte Dalberg denne Sætning; den laa saa nær, var ligesom tagen ham af Munden; men hans Tid kunde ogsaa komme. Han sagde: »Jeg kan indbyde ham, hvis De en Aften vil gjøre mig den Fornøjelse.«

»Tak, med Glæde, Milner! . . . . De er i Grunden uvurderlig. Deres sociale Stilling ligner Fasanøen i Floden Bidassoa, hvor Mazarin og de Haro kom sammen og sluttede Pyrenæerfreden.« — Men da Dalberg følte, at han selv tog Broder-

parten af den Kompliment, han gav Milner, tilføjede han: »Jeg ved virkelig Ingen, der ved sit kloge, diplomatiske Forhold til hele Selskabslivet har mere Fremtid end De. Glem ikke mig, naar De er i Deres Paradis.«

Milner smilede og spurgte: »Det er vel bedst, at jeg indbyder Mange, for at det ikke skal se ud som et Arrangement?«

»Det er sandt! Det havde jeg ikke tænkt paa! . . . .«

»Og saa vil jeg ogsaa indbyde hans Fætter . . . .«

»Er han ikke en Laban?«

»Jo, han er noget grøn; men *enfin*, han er Grev Løvenhjelm.«

»Men sig mig, Milner, ved De, om den nye Amtmand arver noget af Godserne?«

»Er det Dem af Vigtighed at faa det at vide?«

»Ja, for den Adelsmand, der ikke har stor Privatformue og indtræder i Embedsstanden, er ganske simpelt Bureaukrat; den adelige Embedsmand, der tillige har Godser, staar langt nærmere ved Slægtens Tradition og føler mere Tilbøjelighed til politisk Uafhængighed, til at tage sin Del af Magten.«

I dette Øjeblik kom Otto for at bede Milner om en Bog, som tilhørte Schiøtt.

Han blev forestillet for Dalberg, og Milner spurgte ham, hvor han havde tilbragt Ferien. Otto nævnede Stedet.

»Saa har De jo opholdt Dem ganske nær ved Grev Løvenhjelms?« sagde Milner.

»Ja, jeg var nogle Gange ovre og besøgte Greven,« svarede Otto ikke uden Vigtighed.

»Saa? Saa ved De formodenlig, om den næstældste Søn har Expektance paa noget af Godserne?«

»Ja, jeg hørte sige, at han skulde have Aastrup.«

»Er det en stor Gaard?«

»Det ved jeg ikke; jeg tænker, paa nogle hundrede Tønder Hartkorn.«

»Hr. Krøyer, har De noget Engagement for Onsdag Aften i næste Uge?«

»Nej,« svarede Otto efter saa lidt Betænkning, at Milner smilede over denne Uskyldighed, der forraadte, at han ikke kom meget i Selskab.

»Vil De saa ikke gjøre mig den Fornøjelse at tilbringe Aftenen hos mig? De træffer gode Venner.«

Otto havde forstaaet Smilet; det var nær ved at forstyrre ham Glæden over at være bleven indbuden.

Da han var gaaet, sagde Dalberg: »De har en for politiske Mænd højst væsenlig Egenskab, Milner, De har Held. Hvad De søger efter, banker paa hos Dem. Benyt den Egenskab. Shakespeare siger: Der er Ebbe og Flod i hver Mands Liv; benytter han sig af Floden, hæver den ham til Lykken.«

Og efter sin Sædvane gik Dalberg efter at have sagt en smuk Sætning.

Et Par Timer senere mødte Milner Schiøtt paa Gaden og indbød ham til et Parti Piket.

»Piket?« sagde Schiøtt, »hvad er det? Er det ikke en *tête-à-tête* mellem to Mandfolk?«

»Jo, forsaavidt; men det er dog et fint Spil.«

»De ved jo nok, at jeg aldrig spiller Kort.«

»Saa kom hjem en Aften og slaa en lille Passiar af.«

»Altsaa en *tête-à-tête* uden Kort? Tror De, jeg vil have, at De næste Morgen skal findes kvalt af Kjedsommelighed, og at Drengene skulle raabe paa Gaden: »Hvem var det, der myrded Milner?««

»Det var »Peter Schiøtt i Barndoms Alder«,« svarede Milner smilende.

»Meget godt, Hr. Fuldmægtig! Se, nu have vi Begge opbrugt al den *esprit*, hvormed vi skulde more os en Aften.«

Milner svarede meget høflig: »Saa kan jeg jo indbyde nogle Flere til at underholde Dem.«

Dette Svar, der tog sig ud som en Parade, forfejlede ikke sin Virkning paa Schiøtt; han svarede i en forandret Tone: »Der har De en Plan, som jeg ofte har tænkt paa at foreslaa Dem. De i Deres sociale Stilling kunde jo udrette endel Godt; De har Formue, et smukt Hjem, en ypperlig Tjener; velan, opgiv en Spilleaften om Ugen eller blot hveranden Uge og indbyd nogle dygtige unge Mennesker, gjør Salon. De vil blive en berømt Mand derved. Præster, Jurister, Læger ville senere, naar de ere spredte om i

Verden, huske den Tid, da de kom i Milners Salon.«

»Ja, det kan jeg jo nok, hvis De vil gjøre Honneurs med *esprit.*«

»Nu misbruger De Beskedenheden, Hr. Fuldmægtig.«

»Nej, oprigtig talt, Schiøtt, hvis De vil komme og være saa elskværdig, som De kan, naar De vil, saa kan jeg dog i det Mindste gjøre Forsøget for en Aften. — Men hvem skal jeg saa indbyde? . . . . Lad os se . . . . Hvad mener De f. Ex. om Vilhelm Berg?«

»Jeg kjender ham kun flygtig; men han er jo ifærd med at faa et betydeligt Navn som Digter. Saadant Noget gaar som en Lavine: En lille Fugl i de højere Regioner river med sit Næb et Fnug Sne løs, og saa ruller det ustandset og bliver stort, forfærdeligt. Ja, lad os faa ham. En Digter er en Akkvisition for en Salon.«

»Foreslaa De nu Nogen.«

»Lad mig se . . . . Krøyer.«

»Er han ikke noget grøn?«

»Jo; men den Fejl har vi Alle lidt af. Men ved De vel, at Krøyer er begavet med den største Idealitetslængsel eller Stræben, som jeg endnu har truffet paa?«

»Jeg troede ikke, De interesserede Dem saa meget for ham. De plejer dog at gjøre betydelig Nar af ham, naar De er sammen med ham, synes mig.«

»Man darf die Kinder nicht merken lassen, wie lieb man sie hat, som Goethes Fader sagde.«

»Saa De holder ordenlig af ham?«

»Aa, saadan holder man jo heller ikke af Mandfolk. Men det er interessant at lægge Mærke til, hvad Ideen kan have til Hensigt med en slig ung Person. I mange Retninger er han helt barnagtig, i andre mere reflekteret end De og saa indesluttet, at endog jeg ikke kan blive rigtig klog paa ham. Og saa er han i den Alder, hvor man lærer med Lidenskab, man har Fornøjelse af at se ham udvikle sig, man kan næsten se Græsset gro.«

»Ja,« sagde Milner, »han er alt indbuden.«

Med en Forundring og Overraskelse, der i høj Grad tilfredsstillede Milner, sagde Schiøtt: »Hvad for Noget! . . . . Hm, ved De hvad, Milner, De er allerede i det Smaa, hvad Talleyrand var i det Store . . . . De er en Diplomat af Rosinas Skole?«

»Rosina?«

»Ja, husker De ikke? Da Figaro beder hende om en Billet til Almaviva, har hun alt skrevet den . . . . De skal ikke tage det fortrydeligt, den højeste Diplomati er dog den kvindelige,« tilføjede Schiøtt, da der trods Milners Selvbeherskelse kom et ondt Glimt i hans Øjne.

»Hvem foreslaar De saa?«

»Saa er der Krøyers Ven Mendoza; han spiller smukt, og De har jo et Fortepiano. Musik hører til i en Salon.«

»Vel, meget vel. Mener De, vi skal tage Helzen med?«

»Ih, ja, han er jo en Magt i Staten, og ganske uden Aand er han heller ikke . . . . Men ved De hvad? Indbyd nogle pæne Folk af det andet Parti; det vil bidrage til en god Tone i Literaturen, at der finder personlige Sammenkomster Sted.«

»Aa, ja, hvad mener De om Grev Løvenhjelm?«

»Et adeligt Navn pryder i en Salon ligesom . . . . ligesom en Lysekrone.«

»Og saa Justitsraad Roed og Kammerjunker Billing?«

De talte lidt videre herom; endelig sagde Milner:

»Vel; saa er der jo et ganske anseligt Selskab. Skulde jeg huske paa et Par Andre af mine Bekjendte, saa kan jeg jo paa egen Haand indbyde dem. Er der Nogen, De har Noget imod, saa sig til.«

»Nej, er der Nogen, jeg har Noget imod, vil jeg helst være sammen med ham.«

Milner besluttede i sit stille Sind at gjemme dette Ord og engang anvende det for egen Regning. Foreløbig nøjedes han med at tilføje: »Det er sandt, Bregning er kommen herind, ham maa jeg da indbyde . . . . og saa har jeg endnu en Gjæst, en Udlænding.«

»Hvem er det?«

»En livlig, gammel Herre, en Franskmand!«

»Ih, hvem er det?« spurgte Schiøtt og lod meget nysgjerrig.

»Min Chambertin.«

»O, jeg hædrer en saadan Vært, der har en saadan Gjæst!«

— Salonen var konstitueret. Milner havde to smukke Værelser, hvori det temmelig talrige Selskab bevægede sig. Schiøtt kom noget sildig og samtidig med ham Digteren, Vilhelm Berg. Denne standsede ved en lille Gruppe af Bekjendte, der snart tiltrak flere, og fortalte, at han kom fra Volden, hvor han ved Solnedgang havde havt et usædvanlig smukt Syn. Han sagde: »Søndermarken laa indhyllet i en let, skuffende Vintertaage, der gav Skoven Udseende af en sortblaa Bjergkjede, medens Solnedgangens stærke, rødliggyldne Skin faldt paa Skyer bagved og over Skoven. Det var i sig selv smukt; men jeg blev paa det Behageligste overrasket, da jeg ved en Bøjning af Volden pludselig saa ind paa Kjøbenhavn. Byen var omgiven af et fint Taageslør, gjennem hvilket de nærmeste Bygninger og Petri Kirkespir fremragede i bløde, violette, æventyrlig forskjønnende Farver og med en Forstyrrelse af det sædvanlige Perspektiv. Jeg kunde bilde mig ind, at det var en fremmed Stad, en Stad dukket op mellem Sierra Nevadas eller Apenninernes Højder. To nydelige smaa Børn stode Haand i Haand og saa derpaa og hørte andægtig paa Klokkeringningen, der begyndte. Lidt efter lidt gav Farverne Plads for den kolde, mørke Nat.«

»Jeg ved ikke, hvorledes det gik til,« vedblev Berg; »men jeg fik en Ide til et underligt Digt, som jeg næppe magter at udføre.«

»Aa, fortæl Ideen,« bad man.

»Ja, det kan jeg da i Grunden gjerne; hvis Nogen af de Tilstedeværende vil optage og behandle den, afstaar jeg den med Fornøjelse. — Det var en Dag ligesom andre Dage. Der blev kogt Mad paa de fleste Skorstene, et Stykke skulde opføres i Theatret, Kjøbmændene solgte, kjøbte, sluttede Kontrakter og udstedte Vexler; Skibe afsejlede og assureredes; Sagførerne indstævnede Folk, toge Anstand og indlode Sager til Dom; Proklamer bleve udstedte paa tolv Uger og et Aar; Kreditorer bleve anmodede om at komme igjen næste Dag; Studenter læste til Examen; Regeringerne udgave Forordninger sigtende til deres Undersaatters Sikkerhed og deres Herredømmes Varighed; Grundstenen blev lagt til nye Bygninger; Romaner begyndte i Bladenes Feuilletoner — kort, det var en Dag ligesom andre Dage.

En lille Pige, der stod i en Have udenfor et Landsted, var beskæftiget med at betragte Solskiven og anstrengte sig for at se, hvorledes den fine Skygge bevægede sig; hun vidste, at den bevægede sig, men hun kunde i intet Øjeblik opdage, at den rørte sig. Pludselig saa hun, at den rørte sig; den løb meget hastig, baade frem og tilbage, den dinglede som en fuld Mand. Hun

klappede af Glæde i Hænderne og raabte: »Moder! Moder! Den løber rundt!«

Men Moderen og alle Husets Folk vare allerede komne ud med helt bestyrtede Miner og gave sig til at se op imod Himlen, men de dvælede ikke længe herved; de søgte hen til Træer og holdt sig fast; thi Alting svinglede. »Det er Jordskjælv!« raabte de.

Oppe fra Stadens Taarne, hvor Astronomerne sad, blev der raabt: »En mærkelig Revolution paa Himlen! Endel Planeter have revet sig løs!« Men næppe havde de raabt, saa styrtede Taarnene omkuld.

Da lød en Stemme, saa stærk, at den overdøvede de faldende Taarnes Larm: »Idag er det Dommedag! Idag forgaar Verden!«

Det er Ideen. Nu skulde beskrives, hvorledes Folk ere tilmode ved denne ufattelige Begivenhed. Nogle ville i Hast gjøre Testamente og huske ligesaa hastig til deres uendelige Forbavselse og Rædsel paa, at der er Intet efter dette Øjeblik, og kunne dog ikke rigtig forstaa det. Elskende Par, Forældre og Børn, Ægtefolk, Venner ville tage Afsked med hinanden og standse ved den Tanke, om det er et Sekunds eller en Evigheds Skilsmisse. Dødsangsten er fremherskende iblandt Mængden, og skrækkelige Skrig opfylde Luften; thi Menneskenaturen staar i sin fuldeste Livskraft overfor den umaadelige, knusende Overmagt, og man ser sig om efter Steder at frelse sig til, skjønt Frelse er umulig og hvert Glimt

af Haab bringer ny Fortvivlelse. Folk sidde ved Spillebordet og Dagenes Ende kommer over dem midt i den Tanke, om de skulle sætte Beterne i Krøllen. En theologisk Kandidat har faaet et Embede, som han har søgt om i femten Aar, og han kommer ud af Kancellibygningen med Kaldsbrevet i Lommen, og netop i det Øjeblik er Verden forbi. Et ungt Menneske har paa denne Aften sit første Stævnemøde, ude ved Grønningen, og fastholder et Øjeblik den Trøst, at Petri og Rundetaarn ikke falde derud over. En Kjøbmand staar og betaler sine Arbejdsfolk, og idet han hører, at det er Dommedag, er hans første uvilkaarlige Bevægelse at putte Pengene i sin Lomme, Arbejdsfolkene gribe efter hans Haand, i næste Øjeblik fare han og de med Rædselsskrig fra hinanden. Kongen sad og skulde underskrive en Dødsdom. En Kone bliver saa altereret og fortvivlet ved at høre, det er Dommedag, at hun hænger sig selv. En Mand faar Brev, at han har vundet det store Lod, han kalder paa Kone og Børn og meddeler dem sin Henrykkelse. En Digter ved, at den Aften skal i et af Bladene komme en Kritik, som grundfæster hans Berømmelse .... ja, Alt Saadant kan jeg sætte sammen; men jeg kan ikke selv rumme den hele Tanke, og Kompositionen opløser sig i Genrebilleder. Den maatte forresten kunne gjøre Lykke, om den blev behandlet paa Vers; men man blev ikke færdig — før Dommedag.«

Helzen sagde: »Skulde Digtet være lyrisk, episk eller dramatisk?«

»Det har jeg virkelig ikke tænkt paa; man kunde maaske gjøre det til en Slags Drama i een Akt.«

»Ja, men »een Akt er for lidt til den hele Menneskeslægts Ødelæggelse«, som Trop siger.«

»Av! jeg tænkte ikke paa, at Trop allerede har havt Ideen.«

»De er en Strik, Helzen!« sagde Schiøtt.

Helzen søgte at se alvorlig og beskeden ud; men en selvtilfreds Glæde spillede over hele Ansigtet.

Bregning sagde med en Værdighed eller Myndighed, han tidligere ikke havde havt i sit Væsen: »Jeg kan ikke forstaa, hvorledes man kan gaa med en saadan Tanke og dog stille sig koldsindig udenfor den og tænke paa, hvorvidt den kunde gjøre Lykke.«

»Jeg forstaar Dem ikke,« sagde Digteren; »det er jo et Digt og bør altsaa dog trykkes, naar det duer.«

»Nej, det er ikke et Digt i almindelig Forstand. Blev en Mand sandfærdig, ethisk greben af denne Tanke, saa synes mig, han maatte sønderrive sine Klæder og gaa ud blandt Folket og prædike Dommedag og ikke æsthetisk tænke paa at »gjøre Lykke« og behage.«

»Tænke da Præsterne paa Dommedag?« spurgte Helzen.

Bregning svarede: »Jeg trøster mig til at vidne for mine Embedsbrødre: Ja, det gjøre de visselig.«

»Gaa de da ud med sønderrevne Klæder eller komme de i meget smuk Kjole paa Prædikestolen og ere behagelige?«

»De er *en veine* idag, Helzen,« sagde Schiøtt; »men De glemmer, at Hr. Bregnings Ideal rimeligvis er en Mand i sønderrevne Klæder, med indfaldne Kinder og langt Skæg, en Mand i Haarskjorte, og som lever ethisk af Græshopper, men at hans Natur er en net, velstaaende Mand i en æsthetisk net Præstegaard.«

Grev Løvenhjelm, der ikke vidste, at disse Punkter vare en stadig Turneringsplads, og at Lanserne ved den hyppige Brug havde tabt meget af deres Braad, troede at burde hjælpe paa det, som han forstod ved Konversation, og begyndte en Samtale med Vilhelm Berg, sagde ham en Kompliment for hans sidste Digtsamling, spurgte, hvormange Exemplarer der bleve trykte af en saadan Bog — Folk, der staar udenfor Literaturen, have omtrent samme Interesse for denne Slags Smaating som for Theatrets Kulisser — ytrede sin Forundring over, at Oplaget af et saadant Værk, som man saa overalt, ikke var større o. s. v. Digteren gjengjældte de Komplimenter, Greven gjorde ham, paa en indirekte Maade. Han førte Talen over paa de Forhold, der vare gunstigst for Poesi og Kunst, og ytrede, at de blomstrede bedst under Konge- og Adelsmagt, i det fine, højere

Selskabsliv, i den over Hverdagstilstanden hævede Mennesketilværelse, som hørte dertil. Han nævnte Mediceerne i Florents, Frants den 1ste og hans Venskab for Leonardo da Vinci og Benvenuto Cellini, Paverne og deres Venskab for Raphael og Michel Angelo.

Otto stod nær ved og hørte til; medens halv behagelige, halv ubehagelige Erindringer fore forbi ham, fængsledes han af de Billeder, som Digteren oprullede, og bifaldt i sit Hjerte hans Ytringer om, at det saakaldte Demokrati altid bragte Raahed, og at under et Folkeregimente kunde Poesi og Kunst ikke trives.

Dalberg og Justitsraad Roed havde nærmet sig, og da Dalberg hørte Noget af Samtalen, gav han Digteren Ret, men tilføjede med en snild Vending: »Vistnok skulle vi have Kongedømme og Aristokrati til at beskytte Kunsten, men Folket og Friheden til at frembringe den. Uden Republikens kraftige Liv havde Kejser August og Mæcenas ikke havt Digtere at beskytte, og man kan da heller ikke nægte, at Phidias, Sophokles og Euripides blomstrede under et Demokrati.«

Otto blev frapperet ved, at det næsten var hans egne Ord til den gamle Greve. Imidlertid sagde Digteren: »Ja, men Phidias døde i Elendighed og Euripides i Landflygtighed.«

»Vi ville haabe, at det moderne Demokrati skal blive opdraget til at være erkjendtligere imod, hvad der er Smukt og Godt,« sagde Dalberg; »vi

tilsigte en passende Blanding og Ligevægt af Kræfterne.«

Dermed var Vejen aaben til en politisk Samtale mellem ham og Greven, medens Justitsraad Roed — en af de Folk, der tilbede Alt, hvad der er paa Moden — drog Digteren tilside, sagde ham en Mængde Komplimenter og indbød ham til sin Soirée næste Aften.

Det var ikke let at finde en større Modsætning mellem to unge Mænd end mellem Dalberg og Greven. Grevens medfødte Evner vare ikke over det Almindelige; men Faderen havde givet ham en alvorlig Opdragelse, saa at han var kommen i Besiddelse af gode Kundskaber; de strakte sig ikke langt ud over hans Fag, men saavidt de rakte, vare de grundige. Dalberg var et langt lysere og hurtigere Hoved, havde lært mangfoldige Ting, men ingen tilbunds. Greven havde faaet sine politiske Anskuelser næsten uvilkaarlig, ved Opdragelse. I Monarken saa han Staten, og skjønt han havde hørt og tilegnet sig adskillige liberale Sætninger, betragtede han Folket som noget Underordnet, som Noget, der tjente Statsbegrebet, men unægtelig burde behandles godt for Statens Skyld; Adelen var Monarkens naturlige Allierede. Dalberg havde studeret Thiers, Mirabeau o. desl.; han saa i Folket Staten; Monarken var en diplomatisk og ingen organisk Nødvendighed; Folkets Intelligens var den sande, berettigede Regeringsmagt. Greven nærede Velvilje mod sine Venner og Bekjendte og var forresten

en beleven Egoist; Dalberg havde et varmere Sind; uden at være gjennemtrængt af den store, ophøjede Kjærlighed, der bringer Menneskene til ydmyg Selvopofrelse, havde han blandet sin Tilværelse saaledes sammen med de almindelige Interesser, at han fuldelig troede at elske dem og i det Mindste altid var ivrig.

Og desuagtet fandt Dalberg et Punkt, hvor de kunde mødes i Samdrægtighed. Han udviklede for Greven, hvorledes Kongens Magt tilsyneladende vilde indskrænkes, men i Virkeligheden styrkes ved en Forfatning, hvori den store Grundejendom og navnlig Adelen fik en passende Indflydelse gjennem et Overhus, medens den folkelige Magt gjorde sig gjældende i Underhuset, og hvorledes en Tilknytning af Slesvig vilde give Adelen Styrke. Fik man derimod Holsten med, saa vilde den mægtige og kloge holstenske tilligemed den slesvigtyske Adel have en farlig Overvægt.

Greven var overrasket ved at høre saadanne Ytringer af en Mand, hvis Parti for ham var skildret som jakobinske Demokrater; han fandt ogsaa det Billede, som Dalberg udkastede, meget smukt og tillokkende, og uden at føle ringeste Lyst til selv at arbejde for dets Virkeliggjørelse, var det ham dog kjært at komme i venskabelig Berørelse med en af denne Fremtids-Muligheds Bærere. Han vogtede sig imidlertid vel for en hastig Imødekommen og udhævede Vanskelighederne, navnlig Slesvigs traktatmæssige Stilling og Hensyn til udenlandske Magter.

Herimod fremførte Dalberg sin personlige Traktatfortolkning, henpegede paa »Tysklands Afmægtighed«, de folkelige Sympathier o. s. v.

Greven vilde ikke ret tro paa Sympathiens eller Antipathiens Magt, og Viggo Gram, der havde nærmet sig og i nogen Tid hørt til i Tavshed, udbrød: »Vist er der Vanskeligheder at løse! Men Somme ville vide, at Holger Danske endnu sidder under Kronborg, og naar Tid er og Tysken gjør Knuder, vil han hugge dem over med Sværdet. »Tiden maa tilsidst som Herren ville!««

»Ja, hvilken Herre?« spurgte Greven smilende.

Viggo Gram var alt borte, og Dalberg sagde med et Skuldertræk: »Ethvert Parti har sine Enthusiaster.«

De vare begge tilfredse over at være blevne afbrudte, Dalberg gik tilbage i den anden Stue, medens Milner kom og sluttede sig til Greven.

Helzen kom Dalberg imøde og sagde med behagelig Skjemt: »Er det sandt, hvad Gram fortæller, at De har lovet Greven et Overhus? Hvad vil De svare, naar vi Republikanere engang konstituere Revolutionstribunalet?«

Dalberg tog ham i Øret, som Napoleon plejede at gjøre med sine Marschaller, og svarede: »Har De set Fiskere fange Fisk?«

»Nej . . . . ja . . . . nej!«

»Saa værsgo kjønt at være fornøjet med den, naar den staar paa Bordet!«

Otto havde følt en ideel Smerte over at være bleven usikker i sig selv, reven hen baade pro og contra, og stræbte uvilkaarlig efter at finde Noget inden i sig, der stod paa fast Grund, og hvorved han kunde dvæle med Tilfredsstillelse. Vilhelm Bergs Dommedags-Fortælling havde vakt en saadan Tanke hos ham, og han nærmede sig nu Digteren og sagde, næsten bly: »Tror De ikke, at De kunde udføre Deres Ide med Dommedag paa en Maade, som vilde gjøre baade Nytte og Opsigt, De kunde indflette alle de Resultater, hvortil Videnskaben nu er kommen.«

»Ja, det er meget godt,« svarede Digteren; »men jeg har desværre ikke studeret Astronomi, Geologi o. desl.«

»Det gjør ikke Noget,« sagde Otto ivrig; »der er adskillige populære Skrifter, De kan høre nogle Forelæsninger, og om tvivlsomme Ting kan man spørge sig for hos Professorerne. De vil i kort Tid kunne skaffe Dem en tydelig og bestemt Oversigt . . .«

»Men i hvad Retning mener De da? Kan De ikke omtrent give mig en Forestilling om Deres Ide?«

»Jo. Først kunde De skildre den naturlige Anledning til Katastrofen, f. Ex. Kometen af 1770; men De behøver ikke at lade indtræde et Sammenstød, Kometen gik blot saa nær forbi, at den trak Jorden ud af sin Bane. Tænk Dem, hvilken Skildring De kunde give af Kometen, som kommer ansættende med en Fart af halvhundrede Mile i

Sekundet, hvilket Væddeløb en Stund mellem den og Jorden, der i almindelige Tider løber fire Mile i et Sekund, men nu fik en ganske anderledes Fart! Der kunde De lade Menneskene staa paa den svinglende Jord og halv bedøvede betragte den luende, fnysende Ganger eller Drage, der i forholdsmæssig ringe Afstand farer forbi, bedækkende næsten hele Synskredsen og dragende Jorden efter sig, indtil Solens Nærhed og Tiltrækningskraft faar Overhaand over Begge, ligesom Malstrømmen sluger to kæmpende Skibe, der uforsigtig have nærmet sig.«

»Det var interessant! Videre, videre!« sagde Berg.

Opmuntret af dette Bifald fortsatte Otto: »Saa gaa vi over til at betragte Maanen. Den er imidlertid reven aldeles ud af sin Bane og kommer nu farende, paa det Voldsomste tiltrukken af Jorden, og slaar ind som en Bombe. Maanen er fem Gange mindre end Jorden. De kunde lade den slaa ind saaledes, at en stor Del gik i Atlanterhavet, men dens ene Segment traf . . . . f. Ex. det nordvestlige Afrika, Spanien, Frankrig, endel af Tydskland og Italien. Hvilken Ligtale at holde! Hvilken Revue over Historiens store Mænd og Begivenheder, Alt knust i et Sekund! Og nu Larmen af Sammenstødet, et Bulder, der overgaar Alt, hvad man har erfaret eller drømt! Havet sprøjter op i milehøjt Skum, Jorden slaar Revner, saa den underjordiske Ild bryder frem. Jorden farer imidlertid afsted med stedse voxende

Hastighed imod Solen. Den indvirker med sin Masses Tiltrækningskraft paa Merkur og Venus og fører dem med sig. Alle de andre Planeter, der gaa udenfor, have alt tabt Ligevægten og fare nu fra deres fjerne Baner allesammen ind mod deres Systems Midtpunkt, Solen. Det var en Hær, et Anfald at male! Digteren staar i Røg og Damp paa den brændende og hvislende Jord, i det sønderrevne Solsystem; hist flyver et Stykke af Saturns Ring, her en af Jupiters Drabanter, paa den svinglende Uranus ser man Kæmpeskikkelser. Da gjøres Bekjendtskab i det Mindste paa Afstand mellem alle Planeters Beboere, og naar man saa kommer til Solens Atmosfære, Ildhavet, faar man endelig at vide, hvoraf dette Ildhav bestaar, hvad det er, hvoraf det næres.«

»Jo vist,« afbrød Digteren ham, »tror De, Nogen staar og gjør Iagttagelser i et saadant Øjeblik!«

»Ja, hvorfor ikke? Jeg er aldeles vis paa, at Ørsted og Forchhammer ikke lade sig anfægte mere, end om der var Ildebrand paa Jagtvejen. Men det forstaar sig, de maa ogsaa dø, naar vi nærme os Ildhavet. Igjennem dette Hav farer den vilde Jagt, de brændende Kloder, mod deres sidste Maal, ind i Sollegemet som Kanonkugler i et Skibs Sider, og saa er Alt almindelig Brand, en uhyre Kugle, en Vælling af Damp, Gas, flydende Metaller og Mineralier, og næste Dag staar der i Bladene paa en af Mælkevejens Stjerner, at der om Natten har været et usædvanlig stort

Stjerneskud paa Himlen — thi Andet er den hele Begivenhed ikke for de Fjerntboende.«

»Guds Død!« sagde Digteren.

»Ja, og den store Dampkugle fortsætter det forrige Solløb som Del af et andet Planet- eller Stjernesystem, indtil Bevægelsen gjør, at Kuglen bliver for stærkt indtrykt ved Polerne, svulmer for meget ud under Ækvator, at Ringe løse sig af, briste, slynges ud i Rummet, danne Kugler eller Kloder og saa vort gamle Planetsystem kommer igang igjen med nyformede, smeltede Kloder, der lidt efter lidt afkøles.«

»Det er jo en hel ny Kosmogoni!«

»Aa, ja! Det organiske Liv udvikler sig, altsom Betingelserne indtræde. Naar Dampen afkøles og Atmosfæren bliver ren, bryder Lyset igjennem og Planter voxe op. Dermed er Betingelsen given for det dyriske Liv, og saa komme Dyrene frem o. s. v. I Førstningen er der overalt et tropisk Klima formedelst den indre Hede. Vore Eftermænd paa den nye Jord, de nye Danske, der besidde Kolonien Grønland, finde her Palmer, Sukkerrør, Brødfrugttræer, saaledes som det allerede har været i Grønland paa den Jord, som vi for Øjeblikket ere paa, for 98 Millioner Aar siden. Saa sluttes Billedet med Beskrivelsen af dette Paradis i Polaregnene, i Grønland eller i Patagonien, eller hvor det nu skal være. Alting maatte tørne sammen, fordi Verden var bleven gammel og kjedelig. Verden maa engang imellem, hver hundrede Millioner Aar, neddyppes i sin

egen Ild og gjenfødes! — Den Tanke kunde De jo gjøre til Indledningen .... Og det, jeg har omtalt, er kun Skelettet; Alt, hvad jeg har paapeget, skulde kun være ligesom Landskabet i Digtet .... o, naar man havde Ordet i sin Magt, saadan som De! Der er Tanker, som ligge ufuldbaarne inde i Sjælen og ikke kunne bryde frem, man kan kun gjøre usikre Tegn, tale et Fingersprog!«

»Men De har jo Ordet, De er en hel Digter!« raabte Vilhelm Berg.

»Man kan endnu faa Ære af Dem,« sagde Schiøtt.

Otto hvilede efter sin Iver, glad over den Begejstring, som havde luet i ham, og smigret ved Digternavnet, skjønt en sagte Stemme erindrede ham om, at han ikke fortjente det.

»Nej, jeg kan ikke,« sagde Vilhelm Berg; »det uhyre menneskelige Drama, der maatte høre til en saadan Epope, hvis den ikke skulde blive abstrakt Videnskab paa Vers, vilde overstige mine Kræfter .... Men hvis man kunde behandle endel deraf som Fragment?«

»Det var det Nemmeste,« sagde Schiøtt; »men selv i Fragmentet skal man jo mærke Helheden. At ville digte et Fragment er omtrent det Samme som at bygge en Ruin.«

»Ja, det er sandt,« sagde Digteren. »Og saa maatte man da ogsaa være meget begejstret for Videnskaben og dens Resultater for at udsætte sig for alt det Kjævleri, man vilde komme i ved

at støde an mod en Mængde Anskuelser — hvad mener De, Hr. Pastor Bregning?«

Bregning svarede, idet han lidt fornemt og ironisk trak paa Skuldrene: »Aa, man bryder sig vel ikke saa meget om visse »Anskuelser«. Men siden De spørger om min Mening, vil jeg svare, at det, vi før hørte, dog tillod, at man fornam Stemmen fra Himlen; i den nye, fortræffelige Kosmogoni, der omfatter Mars og Jupiter og Ildhav og Aviserne paa Mælkevejen, lader det til, at der for bare Rummelighed ikke er Plads til Vorherre, endsige til hans enbaarne Søn, den Herre Christus, saa at man knap tør spørge, hvor de ere blevne af?«

Ottos Sind var med en Blanding af Begejstring og Selvkjærlighed saa dybt inde i Videnskaben om det Bevislige, at han, tirret ved denne Ironi, udbrød: »Aa, det ved jeg ikke! Naar Deres Gud ikke kan komme ind i Videnskaben, maa han blive udenfor!«

Men han følte strax sine Ord i det Mindste som en Uhøflighed mod Bregning og tilføjede: »Der er dog noget Urimeligt i, at Theologerne ikke give os nogensomhelst Vished, men alligevel gjerne ville tage den Vished fra os, som Videnskaden giver! De forlange, at man skal tro, hvad der ligefrem viser sig som Umulighed.«

»Ja,« svarede Bregning i samme ironiske Tone, »den Fejl have vi rigtignok, at vi forlange, man skal tro. Men tør jeg ellers spørge om et Exempel?«

»Exempler, dem er der da nok af! Hvorledes forklarer De, hvad der staar skrevet om, at Døden kom ind i Verden ved Synden, ved de første Menneskers Synd? Havde Legemerne en anden, udødelig Konstitution før Synden, eller havde Gud alt ved Skabelsen gjort alle Levende dødelige, det vil altsaa sige syndige, saa at Synden laa i dem?«

»Det forklares saaledes,« svarede Bregning mere imødekommende, »at der foregik en Forvandling med al den levende Natur; Alt maatte bøde for eller ordne sig efter Menneskenes Synd og dens Sold, Døden, hvilket ogsaa er ganske naturligt og billigt, eftersom Mennesket er Skabningens Herre.«

»Vel, lad det være billigt, skjønt det synes højst ubilligt. Men hvad siger De til, at Døden var i Verden før Synden? Man finder Forsteninger, talløse Exemplarer af forstenede Dyr, der ere døde mange tusinde Aar før Adams og Evas Tid og Syndefaldet. Slægt paa Slægt have afløst hinanden, og de forstenede Lig ligge ovenpaa hinanden, med aldeles utvetydige Spor af Aartusinders Mellemrum.«

»Der gives ogsaa en anden theologisk Forklaring, jeg tror, oprindelig af en engelsk Gejstlig,« sagde Bregning, »og den er, at Døden, hvorom Biblen taler, ikke er at forstaa om selve det Faktum at gaa bort, men om Maaden at gaa bort paa, og denne Forklaring bestyrkes ved de Ord: »Thi paa hvilken Dag Du æder deraf, skal Du

dø Døden«. Menneskene begyndte altsaa at dø, i samme Øjeblik som de syndede. Uden deres Synd vilde den Kjendsgjerning, vi nu kalde Døden, have været en salig Hensynken, en Bortgaaen uden Angst, Smerte, moralsk Lidelse.«

»Ja, det er smukt; men vi kjende netop den Uskyldighedstilstand, saaledes som den var Aartusinder før Syndefaldet. Dyrene havde de samme Organer som nu, de aad Planterne og fortærede hinanden indbyrdes; der var »Angst og Smerte«, Rædsel og Drab i Verden. Hvad De siger, er poetisk, men svæver i Luften. Til daglig Brug kan man lade sig nøje med en Poesi, der tager sig adskillige Friheder og »lader Bøhmen være omflydt af Vand«; men det kan ikke gaa an ved saadanne Ting, som skulde være mer end Poesi, som ved noget Simpelt, Fyndigt og Tilforladeligt skulde være Grundlaget for vor Tilværelse, men nu hvert Øjeblik støder vor Bevidsthed. Man kan føle sig ganske uhyggelig tilmode derved.«

I sin theologiske Iver som Biblens Advokat overhørte Bregning disse Ord og svarede: »Med alle Deres videnskabelige Forsteninger kan De dog ikke paavise Spor af, at der har været Mennesker før det Øjeblik, Biblen antyder!«

»Nej; men Kranielæren overtyder os om, at der har været i det Mindste fem forskjellige Skabelser; alle Mennesker kunne ikke være af een Race.«

»Og forresten,« vedblev Bregning, endnu medens Otto talte, »er det urimeligt at strides

om, hvad der dog maa henhøre til Sagnverdenen. Den egenlige Troshistorie begynder med Abraham.«

»Ja, saa forkaster De blot lidt færre Sider end Andre, der forkaste flere Sider af Biblen.«

»De talte om Abraham,« sagde Schiøtt. »Har De lagt Mærke til, at Abraham eller Abram med hans Kone Sara lyde paafaldende som Brahma og hans Kone Sara-svati, og at den Historie, som Abraham havde med Sara i Ægypten, formodenlig er en jordisk Misforstaaelse af et indisk symbolsk Sagn?«

»Det skulde først bevises,« svarede Bregning.

»Naa, og saa Historien om, at Solen engang stod stille, for at Israeliterne kunde se at vinde et Slag og nedsable andre Guds Børn paa Flugten!« vedblev Otto. »Det fortælles saadan Mir nichts Dir Nichts, som om det, at Solen standsede blot et Sekund, ikke forudsatte en hel Dommedags-Revolution i Verdenssystemet!«

»Ja, er det ikke underligt nok,« svarede Bregning, »at Grækerne dog have en lignende Historie om, at Solen engang bevægede sig paa usædvanlig Maade? Det er Sagnet om Phaeton. Og Ægypterne fortalte Herodot, at Solen pludselig engang var staaet op i Vest.«

»Og det indkasserer De Altsammen til Ære for Josva?« spurgte Schiøtt. — »Ja, hvor mange Poesier ere ikke fælles!« vedblev han. »Og hvert Folk udlægger Begivenheden til sin private Ære og som Bevis paa sine allerhøjeste Konnexioner. Kongonegrene fortælle, at Verden blev dannet af

Engle; men Kongolandet blev dannet af Gud selv, fordi det var hans Yndlingsland. Og med Indbyggerne gjorde han sig stor Møje, for at de skulde blive rigtig sorte og smukke. Da han var færdig, strøg han dem kjærtegnende ned over Næsen, og derved blev Næsen flad paa dem og deres Efterkommere .... Jøderne har han nu paa anden Maade taget ved Næsen.«

»Ja,« svarede Bregning, »Guds Haand har maaske rørt ved nogle Menneskers Organer, saa at de paa særegen Maade opfatte det Synlige og Usynlige, det Nærværende og Forbigangne.«

Otto udbrød: »Ja, man kan dog ganske vist ikke se, høre og fornemme med andre Organer end de almindelige menneskelige ....«

»Men siden De formodenlig har prøvet at læse Biblen med geologiske Øjne« — sagde Bregning, idet han med mere dæmpet Stemme og udelukkende henvendte sig til Otto — »har De da prøvet at læse Geologien eller Historien med Troens Øjne? De ere ogsaa menneskelige, og maaske i højere Forstand!«

»Med Troens Øjne?« sagde Otto og tilføjede, da han saa, at de i dette Øjeblik vare ene: »Sig mig, Pastor Bregning, sig mig paa Ære og Samvittighed: Tror De? Tror De paa Miraklerne, paa Himmelfarten og alt det Mystiske?«

Bregning studsede ved dette uventede og nærgaaende Spørgsmaal, men fattede sig og sagde: »Hvo tør sige, at han tror fuldkommen, at han ikke anfægtes? Men hvis De spørger mig, om

jeg tror paa Gud Herrens uforklarlige Magt til at gjøre Mirakler i Naturen som i Menneskenes Hjerter, paa hans enbaarne Søns Offer og Død for vor Frelses Skyld, paa Guds uendelige Kjærlighed og Naade, saa svarer jeg i Guds Navn: Ja.«

Og ved disse Ord tænkte Bregning paa Emilie, paa den Kvinde, han elskede af Hjertensgrund; ved dette uforklarlige Lyksalige blev alt andet Uforklarligt i Verden beslægtet med hans Lykke.

»Men hvad er da mest« — spurgte Otto — »Handling eller Tro?«

»Der er i Virkeligheden ingen sand Handling uden Tro; det Gode, der ikke sker i Jesu Navn, er uden Betydning.«

»Vel« — sagde Otto, og en trodsig Begejstring luede i ham — »jeg troer paa den hellige Frihed, paa Sandheden og Lyset, paa Aandens Kraft og Styrke! Og dersom hele Verden brød sammen, vilde jeg dog tro, at det var Lov og ikke Mirakel, og at vi foer til Fornyelse, aldrig til en Evighed, hvor Mennesker pines evindelig!«

»Den evige Fordømmelse behøver De maaske heller ikke ganske at tro paa,« sagde Bregning. »Det turde være, at der efter Døden er en Mellemtilstand, gjennem hvilken alle menneskelige Sjæle føres tilbage til Gud.«

Næppe havde Bregning sagt dette, før Viggo Gram, der ubemærket var kommen til, med Heftighed udbrød: »Den Lære kjender vi nok! Det Kjætteri har Kirken alt fordømt paa Origenes's Tid! Nu spøger det igjen; det skal saa net for-

sone »de Dannede« med Kirken! Vi skal snart have Helvede afskaffet, fordi det ikke smager Dannelsen! Nej, maa vi be'e om den strenge, rene, uforfalskede Kristendom med den evige Ild! Den er forkyndt, og den er tændt, og den slukkes ikke af dogmatiske Sprøjter.«

Det var den national-krigersk-orthodoxe og den moderne danske Theologi, der her tørnede sammen.

Bregning søgte igjen at paatage sig en fornem, ironisk Mine; men Gram fandt en sær Fornøjelse i at holde ham til Ilden, anføre Skriftens udtrykkelige Ord imod hans usikre Mystik, der ophævede Jordelivets Betydning for Salighed og Usalighed, undergravede Forestillingerne om Dom og Straf og derved gjorde Retfærdigheden til en sødlig Vælling — og gav endelig ikke utydelig tilkjende, at Ilden brændte især for dem, der lære vrangt i Kirken. Schiøtt sluttede sig til Gram, gav ham fuldstændig Medhold og tilføjede kun den Mening, at Ilden maaske endog udelukkende var bestemt for Gejstlige. »Jeg som Lægmand,« sagde han, »vil formodenlig for mine Synders Skyld blive sat til at trække Blæsebælgen.«

Gram mumlede:

»Mangen gjør af Anden Spot,
Som har selv gjort lidet Godt.«

og vendte sig bort.

Mendoza havde paa Milners Bøn sat sig til Pianoet, og hans Spil sysselsatte snart den almindelige Opmærksomhed.

»Hvoraf er det?« spurgte Vilhelm Berg ivrig, da han standsede. »Der var noget overordenlig Smukt deri! Der var noget Blødt og Yndigt ... hvilken dejlig, enfoldig Melodi! Og saa lød det rundt omkring saa mørkt og truende, sommetider vildt — hvad var det?«

»Det var Deres lille Pige, der legede med Solskiven paa Dommedag.«

— Mendoza gik strax efter; Bregning og Viggo Gram ligeledes.

Otto havde lyttet til Musiken med sin hele Sjæl og fulgte endnu, længe efter at den var forstummet, de Stemninger, den havde vakt, da Hald nærmede sig ham, slog ham venlig paa Skulderen og sagde: »Naa, hvordan gaar det med Jus?«

»Aa, saa saa!«

»De burde skynde Dem! Man maa, medens man er ung, arbejde uafladelig. Man maa arbejde, til man er Halvtreds, og saa trække sig tilbage og nyde Livet i Ro. Det er en engelsk Skik, og den burde vi efterligne her.«

Nyde Livet i Ro, og naar man er halvtredsindstyve Aar — det var atter en Ytring, som Otto ikke forstod.

»Men,« vedblev Hald, »det, som nu for Tiden mangler de fleste unge Mennesker, er Vilje, en alvorlig Vilje til at arbejde mod et fast Maal.«

Otto svarede, at han arbejdede, han skrev paa et Drama.

»Saa?« spurgte Hald opmærksomt.

»Men,« vedblev Otto spagfærdig, »det duer ikke.«

»Ikke?« sagde Hald med et umiskjendeligt, skjønt dæmpet Udtryk af Glæde. Denne Forretningsmand fandt dog, at der i Poesien var noget Højere end i Embedsakter, og følte en Slags Trøst ved, at en Yngre ikke var heldig paa denne Vej. Han fortrød maaske denne Glæde strax efter; men Otto havde hørt den. Et saadant lille Ord kan gjøre klog, han saa i enhver Mand en skjult, misundelig Fjende, og hans Tanke vendte med desto større Inderlighed tilbage til Hende, som vilde blive glad, hvis han udmærkede sig — hvor hun vilde blive forundret og henrykt, naar hun fik at vide, at det var i hans Stykke, hun havde spillet! .... Hendes Budskab til ham, maaske hendes Brev .... Men det var saa vanskeligt, det blev maaske aldrig til Noget, det duede jo ikke!

Men han fik ikke Tid til at fordybe sig i sine Drømme; thi Dalberg nærmede sig, gjenkjendte ham og gav ham med en venlig Hilsen Haanden, hvorved Otto blev højlig smigret. Og han blev nu undselig-stolt Vidne til, at hans Hemmelighed gik videre, idet Hald sagde: »Han skriver et Drama.«

Dalberg nikkede bifaldende og sagde: »Med det Æsthetiske have vi jo Alle mer eller mindre begyndt. Om det saa er Guizot og Thiers, have de givet sig af dermed, inden de optraadte i Journalistiken. 'Den er Evropas aandige Valplads, og

paa den erobrede de Ministertaburetter og Gesandtskabshoteller. Det er vor Tids sande Poesi, for det er selve Livet forarbejdet til Skjønhed, Frihed og folkelig Storhed. Tiden kalder alle gode Kræfter ind paa Turneringspladsen, og det vil ikke mangle paa Kranse! Glem ikke det! Husk paa, at Deres astronomiske Revolution kun er en Omvæltning af Materien uden Resultat, hvorimod der i Folkeslagenes Revolution er Aand og Sjæl!«

Og efter denne Tiltale forlod Dalberg dem for at gaa til en anden Gruppe.

Der var i den raske Maade, hvorpaa Dalberg optraadte, noget overordenlig Fristende for Otto. Hvergang han kom i denne Mands Nærhed, var han som en Baad i et stort Skibs Kjølvand. Denne Personlighed, der gjaldt for noget Betydeligt, og som aldrig sagde et Ord, uden at det tjente noget Praktisk, havde for ham en Livlighed og Fylde, der trængte Schiøtts Theorier i Baggrunden. Han var som selve Livet, der vinkede og kaldte, hans Hilsen og Haandtryk, hans Vink om Ideerne, om Kamp og Berømmelse havde noget Magisk. At følge en saadan Mand, kæmpe under hans Banner, blive hædret med hans Venskab! .... og var det ikke en langt hurtigere og mindre besværlig Vej til at nærme sig Hende!

Der aabnede sig pludselig en ny, livlig og herlig Udsigt. En Mængde Ting, han havde læst om i Bladene, fik Fylde for ham, og det syntes ham, at han maatte kunne skrive de skjønneste

Sætninger og Artikler om Folk og Frihed, ja Digte derom! Han saa sig alt i Aanden optaget blandt Dalbergs Venner, tænkte sig dem som Landets Ypperste, Rigets Blomst, forestillede sig deres Selskabsliv overensstemmende med det Salonliv, hvori Guizot og Thiers færdedes, og hvorom han havde læst saa meget i franske Romaner, og som Hun havde hentydet til.

Imedens hans Sind gled hen paa disse Stemninger, imellem disse tillokkende Billeder, var han halv adspredt Tilhører af en Samtale, der end mere ved dens Besynderlighed forøgede det stærke Ungdomsliv, den ubeskrivelige Tro paa egen Kraft og Styrke, den poetiske, triumferende Trods mod Frygt, Fare og Tilintetgjørelse, som han fornam i sit Sind.

Kammerjunker Billing havde sat sig i en Krog af Sofaen og saa meget alvorlig ud. Schiøtt, der ved at være sammen med Bregning var kommen i en særegen, opvakt Sindsstemning, satte sig hen hos ham og spurgte: »Tænker De paa Paradiset i Grønland, eller har Hr. Grams Helvede forfærdet Dem?«

»Nej,« svarede Kammerjunkeren; »men det er saamænd over ti Aar, siden jeg hørte en religiøs Samtale .... man kan dog ikke nægte, at saadant Noget gjør et vist Indtryk.«

»Saa? Virkelig?«

»Ja, forstaa mig ret, Hr. Kandidat! Om man er nok saa oplyst, saa har dog de gamle Skriftsprog, disse Historier om Skabelsen og Synde-

faldet og Døden, der kom ind i Verden, et vist *je ne sais quoi* .... man har dog været Barn engang .... man husker paa gamle Tider .... som sagt, jeg blev virkelig et Øjeblik ganske underlig tilmode .... Men det maa komme af, at jeg ikke er vel i Aften, jeg har virkelig et Par Dage følt mig ilde .... jeg beder Dem om Forladelse for, at jeg har bragt saadan en Ting paa Bane.«

»Aldeles ingen Forladelse! Det er jo en Ting, Folk ofte tænke paa.«

»Virkelig?«

»Ja, engang skal vi dog uundgaaelig afsted.«

»Tror De? .... aa, hvor jeg taler! Ja, naturligvis. Men man bør slaa sig de Tanker af Hovedet, man bør adsprede sig.«

»Ganske vist, det bør man .... Er De bange for Døden?«

»Bange? Jeg kan ikke sige bange .... men, oprigtig talt, jeg kan ikke begribe, hvordan man kan komme ud af at dø. For et Par Dage siden døde Portnerkonen i vort Hus, og de sige, at hun døde ganske rolig og fornøjet. Jeg har saa tidt mødt hende i Porten og aldrig set hende an for det. Men hun havde nok heller ikke Meget at forlade, stakkels Kvind.«

»Det er sandt. Man maa forlade Alt, Embede, Titel, Uniform, Baller ....«

»Ja, men det har god Tid endnu,« sagde Kammerjunkeren med et tvungent Smil.

»Jeg be'er om Forladelse: Man er dog Grunden ikke noget Øjeblik sikker.«

»Aa, der er dog en vis Regel, hvorefter Folk dø.«

»Unægtelig; men Reglen har saa mange Undtagelser. De kan gaa herfra, faa Sporen ind under et af Trappetrinene, De falder og støder Dem maaske saa haardt, at De maa afsted. De kan komme lykkelig ned ad Trappen, udenfor falder en Tagsten Dem i Hovedet, og De maa afsted. De rider imorgen paa Langelinje, tager Dem godt ud for Damerne, Hesten gjør Kaprioler, falder, kaster Dem mod et Træ, og De maa afsted. De danser, spiser Is, kommer hjem, faar Tyfus og maa afsted. Hvo ved, om jeg ikke dør, medens De sidder her i Sofaen og ser paa mig, eller De, medens jeg ser paa Dem? ....«

»Men Gud forbarme sig, saa maatte man jo i Grunden altid gaa med en Præst ved Siden af sig.«

»En Præst? .... hm, ja, saamænd. Hvad skulde han ellers?«

»Han skulde sige, hvordan det virkelig og sandfærdig er fat!«

»Naa, Sandheden! .... Har De læst Lenaus »Albigenser«? Kan De huske de Ord:

»Er hält am Wahn der frommen Thoren,
Dass uns die Todten unverloren,
Und grollt der Wahrheit kühnen Freiern,
Die sich das Menschenloos entschleiern
Und keck den Blick durch heil'ge Nebel tauchen,
Die hüllend über'm Abgrund rauchen.«

Schiøtt reciterede Versene saa æsthetisk-begejstret ved Kammerjunkerens Angst og med en saadan trodsig Livsglæde, at Kammerjunkeren, der i dette Øjeblik hverken havde Mod til at leve eller til at dø, i sin Kvide og Forvirring udbrød: »Ja, kunde man altid have saadanne Folk ved Siden af sig! .... eller var der En, som havde opgivet Alt og gik omkring og prædikede — jeg tror, jeg i saadanne Øjeblikke kunde gjøre, jeg ved ikke hvad!«

Grev Løvenhjelm havde under de sidste Ord nærmet sig og sagde: »Ja, det er et Fortrin, som Katholicismen har med sine omvandrende Prædikanter, og overhovedet er den i mange Henseender egnet til at regere Folkene ....«

»Katholicismen .... Italien .... o, ja, hvo der kunde komme til Italien, til Rom, Venedig, Florents!« udbrød Kammerjunkeren, hans Tanker ilede afsted som en løsladt Hund fra den Kreds, hvor Schiøtt havde holdt dem indesluttede, fra Døden ud i Livet.

Vilhelm Berg var traadt til, og i den Tanke, at Talen var om de to Theologer, sagde han nogle Ord om Bregning og tilføjede: »Han skal nok snart holde Bryllup; han faar mange Penge, siger man.«

»Hvem skal han giftes med?« spurgte Kammerjunkeren.

Der blev svaret: »Med en Frøken Emilie Theilmann, Datter af en Agent Theilmann i R—.«

Otto hørte sin Fødeby, sin Agent Theilmann, sin Barndoms Emilie blive nævnt. Men i samme Øjeblik forefaldt en Samtale paa hans anden Side. Den yngste Grev Løvenhjelm havde ført en livlig, ofte af Latter afbrudt Konversation med Milner og Helzen; den angik Damer, var ikke fuldt saa elegant, men mere faktisk end de Schiøttske Taler af denne Art. Ved at høre, hvad der blev omtalt næstved, afbrød han pludselig sig selv med: »Apropos, De ved da, hvem der har Bryllup i Aften?«

Og paa det benægtende Svar hørte Otto, at hans »Dame«, hans Skuespillerinde holdt Bryllup med Kammerherre Hjelmkrone.

»Er det virkelig sandt?« udbrød Milner. »Hvor det er gaaet stille af! og hvor det Bryllup kommer pludselig!«

»Ja, man siger ogsaa, der var Periculum,« sagde den unge Greve letsindig og med et frivolt Smil.

»Det var æreløst sagt!« skreg Otto.

»Hvem er den Herre?« spurgte den ældre Greve, idet han holdt Lorgnetten for Øjet og saa paa Otto.

»Det kunde De spurgt Deres Fader om, da jeg var hans Gjæst og De en Tølper!«

»Hys .... tys .... Menneske!« sagde Milner forbavset til Otto.

Otto var ude af sig selv af Smerte og Vrede og raabte: »Tys heller paa den adelige Hovmod, der hverken agter borgerlige Mænd eller Kvinder!«

Selskabet var fuldstændig forstyrret.

Dalberg nærmede sig Otto og sagde: »Jeg venter, De gjør Afbigt ....«

»Saa? For hvad? Jeg har sagt Mit og venter .... hvad det skal være!«

Og ligegyldig for Alt uden for de Følelser, som stormede i ham, forlod han Selskabet.

Da han kom til sin Bopæl, var han ikke istand til at gaa op for at sove, men vedblev at gaa frem og tilbage paa Gaden med et forstyrret og pint Sind. Medens han vandrede saaledes, kom Schiøtt gaaende, maaske i den Hensigt at aflægge ham et lille Besøg.

»Naa,« sagde Schiøtt, »det gjorde vi jo godt!«

»Ja, det fortryder mig blot, at jeg lod det blive derved!«

»Det vil ogsaa fortryde Deres store Lærer, Hr. Sem. Han strøg dog Ærmerne op og fik Paulsen paa Døren; men han har slet ingen Glæde af den Opdragelse, han har givet Dem.«

»Gjør dog ikke Ondt værre, Schiøtt! De ved dog, at jeg har lidt Uret!«

»Har De lidt Uret? De? Ja det maa De rigtignok sige! Et ungt Menneske lader falde et mistænksomt Ord om Skuespillerindedyd, og saa giver De en Forestilling i guddommelig Lidenskab og lader Deres tavse Luer blusse mod Loftet i hvirvlende Flammeglød. Ved De hvad, De kan bestemt faa Ansættelse ved Theatret som alle Aktricers, Koristinders og Figurantinders Don Quixote. Det bliver just ikke noget Sinecure;

men De ser vel ikke saa meget paa Løn som paa en god Omgang.«

Otto blev forbavset ved at se Sagen betragtet fra denne Side; han maatte erkjende, at hans Adfærd ikke var forklarlig paa nogen anden Maade.

Efter en lang Pavse spurgte han: »Hvad sagde man, da jeg var gaaet?«

»Ja, det vil jeg sige Dem, De kan lære Noget deraf. Man var mere skikkelig imod Dem, end De fortjente; man mente, at De var nær beslægtet med den Dame, der var bleven omtalt; Greverne befandt sig ikke vel derved. Men paa den anden Side var man enig om, at De var gaaet ud over alle Grænser for civiliseret Folkeret, at De var, for at bruge en æret Samtidigs Ord, en Tølper. Godnat, sov vel, og drøm behagelig!«

ANDET KAPITEL.

For Otto var det, som om der havde været Jordskjælv, paa et Øjeblik var hans hele Tilværelse med dens Glæder, Udsigter og Forhaabninger styrtet i Ruiner. Det syntes ham ikke muligt, at Livet kunde befri sig fra det Omstyrtede og gjenopvoxe til en ny, maaske bedre Lykke. Hvorsomhelst han saa hen, var der Grund til Smerte, Mismod og Fortrydelse. Det, der laa ham nær-

mest, og hvori han selv havde været den Handlende, smertede ham ikke dybest, men gnavede ham. Han brød sig ikke om, at han havde gjort sig nogle Fjender, Verden var stor nok til at rumme dem, og naar han, som hans døende Fader havde sagt, blev et flinkt og ærligt Menneske, hvad gjorde da noksaa mange Fjender? Dog, »det Tølperagtige«, hans Forseelse som Gjæst i Milners Hjem, var et Nag. Og desuagtet, da han i Tankerne havde skilt Milner fra de Andre og tydelig set sin Uret imod ham, vilde han dog saa nødig gaa op og gjøre Undskyldning, især fordi han frygtede, at det skulde se ud som Fejghed med Hensyn til Greverne. Men da han en Dag mødte Milner paa Gaden og Fuldmægtigen hilste med den største Høflighed, gik han rask hen til ham og skyndte sig — ligesom for ikke at komme til at betænke sig — med at sige: »Jeg har forset mig imod Dem, Hr. Fuldmægtig; jeg beder om Tilgivelse.«

Milner kunde ikke lide Otto. Allerede da hans Brev havde lagt ham Ord paa Tungen, der havde bragt Uheld, havde han følt en uklar Animositet; men nu var den bleven tydelig og bestemt; thi et Brud paa Form og Høflighed syntes Milner en Slethed, en Forbrydelse, en foragtelig og utilgivelig Synd. Han kunde blot ikke forstaa, hvad Otto havde til Hensigt ved nu at ydmyge sig; men som Diplomat satte han en Ære i at skjule sine virkelige Følelser, og han besvarede derfor Ottos Ord med Venlighed. Og da Otto

blev skuffet af denne Venlighed og rørt sagde: »Gid jeg kunde vise Dem, hvilken Ven De idag har faaet i mig!« — svarede Milner i en trohjertig Tone: »Lad os ikke tale mere derom, De skal ogsaa se, at De har en Ven i mig.«

De skiltes, Milner fornøjet over, at han saa godt, endog uden bestemt Hensigt, kunde være falsk, Otto med den Følelse, at naar Alt kom til Alt, var Forholdet til Mænd langt solidere end Forholdet til Kvinder — Kvinderne .... o, nu, da hans Smerte ikke var paa anden Maade beskæftiget, dvælede den fuldstændig ved de bitre Skuffelser.

Hvad kom det ham ved, at Emilie giftede sig? Ganske vist, han havde opgivet enhver Fordring; men det var paa en besynderlig Maade for ham, som om Noget af Emilie, det mest Poetiske havde været overført paa Kunstnerinden, og da han nu ogsaa tabte hende, blev Tabet pludselig dobbelt.

Men det er Ulykken ved en Dobbelthed i saadanne Forhold, at hverken Glæden eller Smerten er dobbelt saa sand, stærk og ædel, som hvis der havde været en sand Enkelthed, tvertimod, i Afgjørelsens og Regnskabets Øjeblikke har man kun Halvheder. Der var i Sorgen saa megen ubehagelig Undseelse; han kunde ikke skjule for sig selv, at han havde udpyntet Hende med sin Fantasi, og han stod for sig selv, som om han havde faaet en falsk Pynt revet af sig. Og dog følte han sig ogsaa virkelig, menneskelig berørt,

og især havde han, hvergang han vendte sig til Arbejde, en dyb Fornemmelse af at have tabt noget Skjønt og Elskeligt. Hvorfor, hvortil var nu Alt?

Det dramatiske Værk, han havde havt for, blev ligesom Valpladsen, hvor alle Stemninger mødtes. Det ene Øjeblik afskyede han det og følte en vild, trodsig Lyst til at opgive al Stræben og drukne sin hele Bevidsthed i et eller andet Hav; til andre Tider gjenkjendte han deri Tanker, som stode i Forbindelse med Noget, der var ophøjet over den enkelte Kvinde. Da kunde hans Sjæl i Følelsen af, hvad den havde rakt sig efter, af al Magt begære noget Opløftende og Styrkende, da syntes den, tørstende efter et uendeligt Renhedens og Herlighedens Rige, kun at behøve en Haandsrækning til at svinge sig op.

I en saadan Stemning greb han engang pludselig Biblen og slog op i den. Han traf paa Højsangen, og han glædede sig over det heldige Træf, der bragte ham til den højtberømte, bibelske Poesi. Der stod: »Guds Kirkes Længsel efter Messias«, og han sagde vemodig eller følsomt til sig selv: »Der er ogsaa en Kirke inden i mig, som længes efter sin Messias«. Han læste; men lidt efter lidt blev det ham umuligt at fastholde de to Tanker og Stemninger: Længselen efter Guddommen og Billedet af en ung, dejlig, østerlandsk Kvinde, hvis Ynde saa omstændelig og saa glødende blev beskrevet. Disse to Attraaer, den ene, som hans Sjæl søgte at fastholde i den største

Aandighed, den anden, som uvilkaarlig, mod hans Vilje, bragtes til at strømme gjennem hans Aarer, frembragte en Blanding, der tilsidst forekom ham vederstyggelig, og han kastede forbitret Bogen tilside.

Medens han var saaledes beskæftiget, kom Mendoza og forstyrrede eller befriede ham.

»Det er saa længe, siden jeg har set Dig,« sagde Alfons; »jeg troede, Du havde været i Theatret iaftes .... men hvad fejler Dig? Du ser saa underlig ud. Har Nogen gjort Dig Fortræd?«

»Aa, nej .... ja, i visse Maader er det da Salomon, der har gjort mig Fortræd.«

»Salomon? Hvilken Salomon?«

»Kong Salomon.«

»Kong Salomon? Mener Du Heibergs Vaudeville?«

»Ih, nej, den rigtige Kong Salomon! Han skriver et Kjærlighedsdigt, og vi Andre skal læse det som en Psalme!«

»Hvad er det for et Digt?«

»Højsangen.«

»O, naar en Konge som Salomon, hvem Gud selv gav Visdom, siger et Ord, saa har det en ganske anden Betydning end andre Menneskers Ord. Det er som en Kirke, der er en lille Bygning af Sten og Træ og dog rummer Herren.«

»Saa? Hvilken Betydning rummer det da? Kjender Du den?«

»Ja, vi synge hver Fredag Aften en Sang om at gaa Bruden imøde. Den Brud, der kom-

mer tilsløret og med Perler i Haaret, er Sabbathen. Men Højsangens Brud er den høje Glædesdag, som vi bede til om Paasken, den store Tid, da Elias skal komme tilbage. Der staar skrevet hos Jeschaia: Retfærdighed skal være hans Belte og Trofasthed om hans Hofter; en Ulv skal gaa fredelig ved Siden af et Lam, en Parder ved Siden af et Kid, og en Kalv ved en Løve, og et Barn skal drive dem. Da skal Alt være Hellighed og Kjærlighed.«

»Naa, det er Din Messias?«

»Ja, hvem anden?«

»Vil Du nævne mig Noget i Højsangen, der taler om hellig Kjærlighed?«

»Lad mig se .... ja, der staar: Mange Vande kunne ikke slukke Kjærligheden, ej heller Strømme overskylle den. Om Nogen vilde give alt sit Huses Gods for Kjærlighed, man skulde dog aldeles foragte ham.«

»Ja, det lyder smukt; men jeg kan rigtignok ikke finde nogen dybere, hellig Betydning deri.«

»Hvor er det ogsaa muligt? De danske Ord og Bogstaver kunne jo ikke danne de hemmelighedsfulde dobbelte Tegn som de hebraiske!«

»Naa, saadan! Men hvad siger Du da om disse Ord: Du, min Veninde! er skjøn som Thirza .... vend Dine Øjne om fra mig; thi de, de gjøre mig heftig —?«

»Staar det der?«

»Ja, se selv.«

»Men det er en Bagvaskelse mod Kongen!« raabte Mendoza. »Der staar: Hirhivuni, og det er ikke: de gjøre mig heftig, men: de gjøre mig stolt. Naar man husker de hebraiske Ord, er det Hele ogsaa noget ganske Andet, de lyde som Musik, der fryder, uden at man bryder sig om, hvordan Noderne se ud. Hvorledes synes Du om det?« spurgte Mendoza og citerede hele Sætningen: »Hoseibi Einajich o. s. v.«

»Ja, jeg kan rigtignok ikke høre noget Mærkeligt,« sagde Otto.

»Det lyder ogsaa smukt paa Spansk,« vedblev Mendoza og gjentog Ordene paa Spansk.

»Ja, jeg kan stadig ikke høre Noget.«

»Kjære Otto, i hvilket Sprog skal Gud tale til Dig, for at Du kan høre?«

Der laa en lille rabbinistisk Spidsfindighed i Mendozas Ord, men Tonen og Meningen var saa kjærlig, at Otto blev slaaet af dette Spørgsmaal.

Efter en Pavse sagde han nølende og med nedslagne Øjne: »Sig mig, Alfons, hvad anser Du for Synd?«

»Hvad jeg anser for Synd? Det Samme som Du!«

»Naa .... ja .... men saa sig mig: Hvad anser Du for nødvendigt til at leve lykkelig?«

»At gjøre, hvad der er Ret?«

»Ja, men hvad er Ret?«

»Der er Noget i Dine Spørgsmaal, som gjør ondt. Du spørger som med en Tang. Ved Du

ikke nok selv, hvad der er Ret? Det staar jo i Loven.«

»Ja, men naar er Du saadan rigtig lykkelig? Har Du ikke Tider, da Du er lykkelig?«

»Jo, Gud ske Lov, f. Ex. om Sabbathen, naar vi sidde hjemme hos Bedstefader . . . .«

»Hvad er da egenlig Sabbathen! Hvad er nødvendigt til at holde den?«

»Ja, det kan kun forstaas af en Jøde, af En, der aldrig har spist Urent og virkelig kan hvile i Sjælero paa Sabbathen.«

»Og naar Du spiste, hvad Du kalder Urent, vilde Du anse det for Synd og føle Dig ulykkelig?«

»Ja.«

»Herregud! — Hvor Du er lykkelig, Alfons! . . . . Men hvor det er en besynderlig, skrøbelig Lykke, som beror paa saadanne ydre Ting, paa et Stykke Smørrebrød!«

»Skrøbelig? Ydre Ting? Hør, jeg skal fortælle Dig en Historie: En Konge gav en Mand en Fæstning at bevogte. Da kom En og sagde til Manden: Der staa alle disse Pallisader udenfor Voldene til ingen Nytte; de høre dog i Grunden ikke til Fæstningen, lad os tage dem til Brændsel. — Ja, lad os gjøre det, sagde Manden. — Da kom en Anden til ham og sagde: Voldene og Gravene ere dog kun ydre Ting, og Du skal kun bevare Fæstningen selv uskadt for Din Herre; lad os forvandle dem til skjønne Spadseregange med Løvhytter og Buskadser, hvor vi Alle kunne finde Glæde. — Ja, lad os det, sagde Manden. — Da

kom Fjenden en Dag og gik lige ind i Byen, for den var ikke længer Fæstning. Vore Skikke og Ceremonier ere Fæstningens Pallisader og Volde.«

»Men der er dog saa Mange af Eder, som ikke bryde sig om dem.«

»Saa bør de gaa til de Kristne.«

»Tilstaa det, Alfons, Du anser os Kristne for ringere end Dine! Den Messias, Du venter, skal kun komme til Jøderne og ophøje dem!«

Alfons svarede undvigende: »Jeg ved, at han vil komme, og at jeg skal berede mig paa ham; hvad han da i sin Kjærlighed vil gjøre, tilkommer det ikke mig at udgranske.«

»Saa Du tror virkelig, at han vil komme?«

»Hvorfor skulde jeg ikke tro det?«

»Du er dog Student.«

»Skulde Vorherre have forandret Verden, fordi jeg tog *artium*?

»Aa, det er ikke paa den Maade, jeg mener det!«

Der blev atter en Pavse, og atter rykkede Otto frem med et Spørgsmaal: »Sig mig, Alfons, hvad tror Du om . . . . om Mandens Forhold til Kvinden?«

Alfons svarede docerende som en gammel Mand: »Der staar skrevet: Glæd Dig med Din Ungdoms Hustru! Min Søn, hvorfor vil Du vandre omkring med en Fremmed og omfavne en Ubekjendts Barm!«

Ordet »Din Ungdoms Hustru« var som et

Knivstik for Otto. Han spurgte: »Hvor staa de Ord?«

»Dem har Kong Salomon sagt.«

»O!« raabte Otto forbitret, »Salomon, som selv havde syvhundrede Hustruer og trehundrede Maitresser! Et helt Harem fuldt af Hedningepiger!«

»Derfor tog Gud ogsaa Riget fra hans Slægt og lod den kun beholde Juda og Benjamin.«

»Derfor?«

»Ja, Gud sagde det selv til ham.«

»Tror Du det?«

»Men tror Du det ikke? Det staar jo i Biblen!«

Deres Samtale var som Olie og Vand, der ikke kunne flyde sammen.

Otto gjorde en Sidebevægelse med Tanken og spurgte: »Har Du nogensinde lidt af Intolerance?«

»Nej, jeg kan ikke sige det,« svarede Mendoza. »Engang imellem, naar jeg har et lille Held, saa hører jeg nok en Lyd; men hvis jeg var Kristen, gav vel den samme Følelse sig Luft paa anden Maade. Og i min Barndom mærkede jeg heller ikke Meget .... Jo, jeg husker dog en lille Historie.«

»Hjemme hos os?« spurgte Otto.

»Ja.«

Otto lyttede med Opmærksomhed.

»Jeg var engang gaaet udenfor Porten med mine to halvvoxne Fættere — Du husker dem

vel nok, de to Tyksakker? Der kom en Byge, og vi skyndte os hjemad. Regnen blev alt stærkere og stærkere, og vi løb, alt hvad vi kunde. De holdt mig ved hver sin Haand, og jeg løb oppe paa de store Stene midt i Gaden, mine Fættere trampede i Pytterne. Ligesom vi saa løb forbi Major Holm .... kan Du huske, hvor han boede? I det hvide Sted paa Hjørnet .... kom en Dreng ud i en Dør og skreg: »Æh, Jøder, kan I spise Flæsk og Fløde!« Min ene Fætter og jeg vedblev at løbe; men den anden løsnede sig fra os, foer hen til Drengen, slog ham ned i en Vandpyt og kom tilbage til os. Vi talte ikke et Ord derom. Men da vi kom hjem, gik vi ned i Folkenes Køkken og listede os til at spise et Stykke koldt stegt Flæsk og drikke Fløde til, og saa saa vi paa hinanden uden at sige et Ord.«

»Hvilken underlig lille Historie! .... Men saa har Du jo spist Urent!«

»Ja; men jeg fik streng Straf derfor, da det blev opdaget, og jeg maatte faste en Dag. Naar vi synde af Uagtsomhed og gjøre Bod, bliver Synden os tilgivet.«

Da Alfons var gaaet, sagde Otto sørgmodig til sig selv: »Han er et godt Menneske, og det er jeg ikke. Han hører hjemme i det gamle Testamente, hvor de boede i Pavluner; jeg hører hjemme .... i det nye Testamente! Lad os slaa op i det nye Testamente!«

Han slog op, og hans Øjne faldt paa det Sted i Matthæi Evangelium:

»Men vil Du indgaae til Livet, da hold Budene.

Han sagde til ham: hvilke? Men Jesus sagde: Dette: Du skal ikke ihjelslaae; Du skal ikke bedrive Hoer; Du skal ikke stjæle; Du skal ikke bære falsk Vidnesbyrd; ær Din Fader og Din Moder, og: Du skal elske Din Næste som Dig selv.

Da siger den unge Karl til ham: Det haver jeg holdet Altsammen siden min Ungdom, hvad fattes mig endnu?

Jesus sagde til ham: Vil Du være fuldkommen, da gak hen, sælg, hvad Du haver, og giv Fattige det, og Du skal have et Liggendefæ i Himlen; og kom og følg mig.

Men der den unge Karl hørte det, gik han bedrøvet bort; thi han havde meget Gods.«

Det var ikke den Slags Kjærlighed til jordisk Gods, der ligner Gjerrighed, som trykkede Otto, og under Indtrykket af det Rene, Smerteliglutrende, som aandede til ham af Evangeliet, kunde han ikke forstaa, hvorledes den unge Karl kunde være gjerrig og ikke med Fornøjelse opgive Alt for at leve i Selskab med saadanne Personligheder som Christus og hans Disciple og drage om med dem i Jødeland. Han blev reven hen i en Slags Begejstring for det Fuldkomne; i det Sidste og Højeste, indsaa han, maatte der være Fred og Lyksalighed, og det var det Eneste, der var værdt at stræbe efter; thi flere Slags Fuldkommenheder var der jo ikke, Christus havde ikke villet oprette

hinduiske Kaster. Men da han ret begyndte at anvende det paa sig selv, da han tænkte paa, selv at gjøre Alt, blev det ham umuligt. Han havde et Øjeblik været som i Himlen, og ved Betragtningen af sig selv kom han tilbage paa Jorden og følte Afstanden mellem Himmel og Jord som en uforligelig Modsætning. »Det kan ikke nytte,« sagde han, »de ere uforsonlig adskilte, og vil man tilhøre Himlen, maa man tage Livet af sig — og saa modtage de En jo ikke deroppe. Om jeg nu forlod Alt og gav Alt, hvad jeg ejer, til de Fattige, saa kom jeg under Fattigvæsenet, paa Ladegaarden. Jeg kan ikke indse, at jeg derved blev et bedre Menneske. Ja, levede man i Østerland, hvor der hverken er Universitet eller behøves Brænde i Kakkelovnen, og gik Christus der omkring endnu! — — Det passer dog virkelig ikke til vore Forhold. Sagen er, at man maa indrette sig, som man kan bedst.« Og med disse Ord lagde han Biblen hen og havde en uvilkaarlig Glæde over, at den ikke var praktisk. Han, som var bleven forarget, fordi Hald glædede sig over, at han ikke kunde frembringe noget Skjønt, var nu selv glad over, at noget Idealt forsvandt af Verden.

I næste Øjeblik gik det ham, som det — ham uafvidende — var gaaet Hald: Det gjorde ham ondt. Han fremtog igjen Biblen og sagde: »Lad os da se, hvad Christus tog sig for, da han var paa min Alder.« Han bladede frem og tilbage, læste undervejs om Kvinden, der bliver ført for Christus, og om hvem han siger: »Den, der er

reen, kaste den første Steen« — dvælede ogsaa lidt ved Kvinden, der salvede ham; men det, han søgte, kunde han ikke finde, for det staar der ikke.

Det begyndte at løbe surr for ham; den ærlige Stræben var ved at forsvinde, og verdslige Tanker kom imod hans Vilje. Det var en temmelig let forklarlig Reaktion af den lavere Menneskelighed, der bryder frem, naar man theoretisk har beskæftiget sig med det Højeste, og deraf komme formodenlig de Sagn, man har om, at Djævlen netop frister de Fromme midt i deres Studier og Andagt, saa at endog en from Mand har trot at se Djævlen lyslevende for sig og kastet Blækhornet efter ham. Det var nær ved Tusmørketiden; for Otto var det, som om med de kommende Skygger Billeder mylrede ind i hans Fantasi, Billeder af Kvinder, dannede efter de mangfoldige Samtaler, han havde hørt, og efter hvad han havde set, oplevet og følt. Jo mere han gjorde sig Umage for at fæste Tankerne paa den hellige Skrift, desto mere smilede alle disse Billeder til ham, opfordrede ham til Glæde, til at huske paa sin Ungdom og lade Violen sørge. »Vær dog glad engang, vær ung som andre Mennesker, kryst Livet i Din Favn!« saaledes sang det for hans Øre, og jo mere Tusmørket faldt paa, desto mere syntes ham, at der inden i ham blev tændt Kjærter, ja, han hørte Musik .... det begyndte næsten at lyde som et Orgel .... han lyttede, det var

virkelig Orgeltoner, i dette Øjeblik hørte han ganske tydelig en mægtig, højtidelig Brusen.

Greben af Tonerne, viljeløs baaren paa disse Bølger, lyttede han som til et Mirakel, og det varede en Stund, inden han kunde forklare sig det naturlig: Vinden bar paa fra Trinitatis Kirke, i hvis Nærhed han boede, og der var for Øjeblikket ganske stille paa Gaden.

»Er der Noget, der kalder mig?« sagde han. — »Jeg tror, Himmel og Helvede ere ude at spadsere i Aften. Velan, jeg kommer, hvad det saa er, der kalder!«

Det var hverken Himmel eller Helvede, skjønt Muligheden til begge Dele, der kaldte paa Otto, nemlig en Vielse.

I det Øjeblik han kom, blev Bruden ført hen foran Præsten, medens Brudgommen nærmede sig fra den anden Side. Brudgommen var Hald, Bruden Camilla Sander. Hun tog sig overordenlig godt ud i den hvide Dragt, og — hvad der er et vigtigt Formaal ved en Kirkevielse, blev opnaaet — hun vakte Beundring. Men for Otto var her noget Mere; i den festlig oplyste Kirke var det for ham, som om han saa noget Bekjendt, Hverdagsligt, Menneskeligt ifærd med at blive forenet med noget Engleligt. Han saa paa Brudefølget; det bar tydelige Præg af at høre til de højere Klasser. Alt var alvorligt, højtideligt; men det var den Slags Højtidelighed, hvori Andagt og Glæde ere forenede; det var et Skuespil af Jordelivets Lykke, der blev opført for ham. Tæt ved

ham stod Student Lind med en ung, nydelig Pige under Armen; al deres Sjæl var i Øjne og Øre, Vielsen gik for sig.

Da den var forbi, bød Hald sin Brud Armen, førte hende til hendes Plads og satte sig hos hende: Hun var hans.

Orgelspillet begyndte igjen, Brudetoget satte sig i Bevægelse, Folk trængte sammen for at se Bruden endnu engang, Kirkedøren blev slaaet op, man hørte Heste trampe udenfor, der var Larm af Karether, af Folk, af Politi, der holdt Orden, Orgelet sendte sin sidste Hilsen, Lind og hans Forlovede, samtalende med et talrigt Selskab, gik forbi Otto, og hvor Lind saa lykkelig ud!

Han misundte ikke Hald hans Brud og ikke Lind hans Forlovede. Hvad der stod levende for ham i dette Øjeblik, var den lykkelige, poetiske Hjemlighed, en Familiekreds, der var rig som Grevens, inderlig som Sandbergs og aandfuld som Hun, Skuespillerinden. Han attraaede kun at turde være Gjæst, om end kun et Øjeblik at høre hjemme i en saadan Kreds, at turde stige op i en af disse Karether og følge med . . . . den raa Aftenluft slog ham imøde, Karetherne fore afsted i største Hast, Lykken havde travlt og glemte ham.

Der kom ham en dyb, bønlig Klage paa Tungen. Han skyndte sig afsted for at være ene og bede, han ilede op paa Volden.

»Du Gud!« — udbrød han, saasnart han havde forvisset sig om, at han var ene — »Du

kjære Gud! . . . . eller egenlig det Begreb, den Forestilling, jeg havde i min Barndom. Min Barndoms Gud, hvem jeg engang skjulte mig for . . . . hvor det var lykkeligt at tro saadan! Nu kan jeg ikke ret finde Dig. Men hvis Du har en materiel, selvstændig Tilværelse — hvad der er saa vanskeligt at fatte — saa ved Du, i hvilken Sindsstemning jeg nu befinder mig, idet jeg søger Dig uden at tro paa Dig, griber efter Dig med lam Haand. Du ved, hvor ynkelig jeg er tilmode ved at have set Livets Lykke og Varme. Hvorfor er jeg udelukket, medens saa Mange, der ikke ere bedre end jeg, ja knap saa gode som jeg, ere lukkede ind? Hvorfor gaar jeg her i den raakolde Aften alene, forladt, uden Hjem, uden inderligt Tilhold? Hvis jeg kastede mig ned paa et Gadehjørne og græd og sagde, jeg var sulten, vilde man give mig Brød; men, hvis jeg sagde, at jeg vilde ind til en lykkelig Arne og varme mig ved dens Luer, saa vilde man le af mig. Af Menneskene er Intet at vente. Vil Du da ikke hjælpe mig? Vil Du ikke gjøre Noget for mig? Kan jeg ikke henvende mig til Dig som til en velgjørende, rig, fremmed Mand, der giver uegennyttig, og uden at det er en Ydmygelse? Kan Du ikke, siden Du ser mig i Vaande, gjøre det første Skridt? Troen paa Dig gjør maaske det Meste, giv mig da Tro. Kan Du ikke sende mig Noget, hvorved jeg mærker Din Haand? Jeg beder ikke om Rigdom; jeg forlanger ikke, at Manna skal falde ned til mig; men giv mig min Arve-

part af Livets Lykke. Bliv ikke vred, Du kjære, gode Gud; men jeg bilder mig ind, mig synes det naturligt, at man kun gjennem Lykken kan komme til at blive et godt Menneske og tro. Giv mig da Lykke. Jeg er dog saa ung, og Du ved, hvis Du ellers materielt beskæftiger Dig med os, at mit Hjerte er frisk og sundt. Hvorfor skal det staa stille? Hvorfor skal Lys være tændt i saa mange Vinduer bag de nedtrukne Gardiner og jeg gaa udenfor mellem de kolde Husrækker, som om Livets Hyggelighed ikke var til for mig? Ja, der er nok nogle Mennesker, jeg kjender; men det er dog ikke de rigtige! Vil eller kan Du ikke hjælpe mig? Ak, jeg taler til Dig og mærker saa godt, at jeg ikke faar Svar. Aftentaagerne ligge lige klamme over Bastioner og Grave, og jeg gaar ene. Ikke et eneste Menneskes Fodtrin høres i det visne, fugtige Løv. Jeg vil lytte, og blot Løvet rasler under Mennesketrin, vil jeg tro at høre Bud fra Dig — — Nej, det er stille, og om det nu ogsaa havde raslet — nej, man er forladt! Man maa selv bryde Lykkens Dør op, »Lykken hjælper den Kjække« .... Ja, vidste man blot, hvor den var! .... Der er en Komedie, hvor han hører hende synge indenfor .... hørte man saadan en Stemme og saadan en Sang, blev man kaldet og begejstret, blev man elsket! Men jeg — — Min Gud, min Gud! hvor Alt er klamt!

Naa, i Aften har jeg da bedet, og jeg er lige mistrøstig .... for jeg ved nok, jeg har slet ikke bedet! .... Hm, Moder sagde engang, at jeg

skulde lære det. Hun sidder vel nu ved sin Bibel, den er nu engang hendes Verden .... og jeg kan ikke fatte, at jeg skal opgive, hvad jeg ifølge Livets egen Magt begærer, det vilde dog blive til et skrækkeligt Hykleri! .... Nej, jeg kan ikke, og jeg vil ikke! Jeg er stærk, det føler jeg. Lad Lykken engang komme mig nær, og lad os saa se, om jeg ikke griber til »i en Pokkers Fart«, som Schiøtt sagde .... Ja, jeg har godt ved at true med at gribe til! Hvor er den? .... Ak, jeg er saa ene .... Schiøtt — lad mig gaa op til ham! Nej, han er naturligvis ude .... Gud ved, hvordan han er tilmode, naar han er ene! — Lad mig gaa hjem og sove eller læse .... Læse? Hvorfor læser man egenlig? .... Ja, for Pokker, hvorfor læser man egenlig? — Schiøtt har sagt mig saa mange Ting; men jeg har dog aldrig faaet nogen Helhed. Imorgen tidlig vil jeg gaa til ham, og det skal komme til en afgjørende Samtale imellem os!«

TREDJE KAPITEL.

»Hvorfor læser man?« spurgte Otto, da han var traadt ind hos Schiøtt, hvem han netop fandt læsende.

»Hvor mange Stene gik der til runde Taarn?«

»Hvad behager?«

»Ja, giver De mig en Kældermand, giver jeg Dem en igjen.«

»Aa, saadan! Nej, det er Alvor. Sig mig Deres oprigtige Mening: Hvorfor læser man?«

»Hvorfor, læser, man — det er tre Ord. De to første forstaar jeg sagtens; men hvilke »man«? Skoledrengen læser, for ellers faar han Hug; Studenten læser, for ellers faar han ikke Examen og Levebrød og Kone og Børn; Grisetten læser, fordi hun har jo laant en Bog for at bringe den igjen; Professoren læser — mener De »læse« i Betydningen »holde Foredrag«? Naa, han læser, fordi det er opslaaet i Studigaardens Port.«

»Nej, men hvorfor læser De?«

»Jeg? Hm, vil De først tillade mig et Spørgsmaal, men betænk Dem vel, inden De svarer: — Hvorfor spiser De?«

»Ja, velan, hvorfor spiser jeg?«

»Zerrissen! Han har faaet Weltschmerz! Deutscher Jüngling schön aber unglücklich, hvis De ikke kan erindre, hvorfor De fremtidig vil spise, saa sig, hvorfor spiste De forleden til Middag?«

»Ja, forleden!«

»Ja, De havde rigtignok en fortræffelig, skjønt ikke ganske usædvanlig Appetit; men saalænge Solen staar op over Deres Hoved, vil Sult og Tørst, Spise og Drikke ikke aflade. Lærde Mand, De spiser, fordi De er sulten.«

»Aa, ja, lad gaa.«

»Det kaldes Præmisserne; de opholdt os temmelig længe; nu gaa vi desto raskere til Konklusionen. Jeg læser, fordi min Aand er sulten. Jeg læser Bøfsteg, Kage, Thevand, Vin, Brød etc.«

»Og naar Aanden ikke er sulten mere?«

»Saa fordøjer den, Højstærede! Men hvilken bansat Syllogisme!«

»Lad mig tænke lidt derover.«

»Vel, tænk! Sig til, naar De er færdig.«

»Jeg er færdig; tal nu et Øjeblik alvorlig videre.«

»Jeg formoder for Alvor,« — sagde Schiøtt og lagde Bogen tilside, medens han saa opmærksomt paa Otto — »at De har lagt Dem det paa Sinde at blive Jean Dupuis. Grevens Fejde har nok taget saadan paa Dem, at De vil slaa Dem fra Universitetet. Men det kan ikke nytte Dem, det er for silde, De har drukket af de Kilder, som vække stærkere Tørst. Det er Forskjellen mellem en sand Student og ethvert andet Menneske, at Studenten har en Sjæl, der er bleven aabnet for Videnskabens og Poesiens rene Lys og elsker det, længes efter det, vil bade sig deri. Svigt det, saa vil De gaa om som Jægeren, der blev forvirret af Guldtørst og Rübezahl og samlede visne Løv og troede, det var Guld. De læser for Deres Sjæls, for Deres Psyches Skyld, som Grækerne sagde. De læser for at faa et klart og anskueligt Billede af den aandige Tilværelse, for at nyde et Liv, der er højere end Dyrets og Spækhøkerens, for

at have flere og ædlere Sandser end Jordens Fir- og Tobenede, kort sagt, for at leve skjønt.«

»Ja, men man dør.«

»Naa, det er Døden, De tænker paa i Anledning af den Duel, De ikke fik — hvad? Vel, De dør! Saa holder De op at læse. Saa dør De skjønt. Saa gaar De ind til Elysium og de salige Guder. Eller De kan ride, til Valhal. Men det vil jeg nu ikke raade Dem; for det er et raat og ubelæst Folkefærd dersteds. Hvad vil De tale om med Thor? Naar De har reciteret hans Rejse til Jothunheim et Par Gange for ham, er han kjed deraf, især da han ikke selv er Forfatteren. Odin er enøjet; det er stygt. Freias Skjønhed kjende vi nok; en Morgen vaagner man op, om Natten har Ydun absenteret sig — god Morgen Dronning Elisabeth! Nej, saa lover jeg Aphrodite! Hebe løber ikke af Kondition, Nektaren strømmer altid, Aphrodite er evig ung og skjøn, »Iis ødelægger ei de græske Haver«.«

»Ja, hvor længe varer den Herlighed,« sagde Otto smilende, »naar man har læst Iliaden to Gange eller sunget med Rhapsoderne, er man ogsaa kjed af det.«

»Nej, Guds Død, Menneske! der har man Tragikerne, endogsaa dem, der ere gaaede tabte, og man har Aristophanes, og hver Dags Liv opstaar næste Dag til et klassisk Drama. Og desuden har man jo her at gjøre med Hexametret. Hexametret er et stedse rislende Kildevæld, med ensformig og dog evig afvexlende Tonefald. Det

er ægte Skabning af den græske Aand og viser netop, at Grækerne have været Gudernes Udvalgte, at deres Livsanskuelse havde noget Almengyldigt. I Alexandrinen mangler kun en ganske lille Smule, og dog er det nok til at vise, at den er en Kulisse-Kilde anbragt af en Maskinmester, da det led mod Barbariets Nat. Vore moderne Versformer med deres stærke Lyrik, Uregelmæssighed, Hast, Lidenskab o. s. v., ere som Solglimt i April. Forgængeligheden kaster sine Snefnokke paa Øjeblikkets spillende Glæde, en mørk Baggrund varsler bestandig om, at den Syngende i sit inderste Hjerte ikke er vel og altid paa Springet til at blive zerrissen og mulig gaa i Kloster ligesom Schlegel, da han havde skrevet sin »Lucinde«, eller Zacharias Werner, da han havde gelebt und geliebt, eller Otto Krøyer, da han havde gelebt und gehasst.«

»Aa, det er dog rart at høre frisk Tale. Jeg har havt en styg Drøm. Men i Grunden glæder det mig nu ogsaa, at De ikke nægter Udødeligheden. Tal dog et Øjeblik alvorlig og sig mig, om De virkelig tror, at man selv vælger Stedet.«

»Ja, ganske sikkert skaber ethvert Menneske sin Udødelighed og vælger selv Formen for den. Den nærmere Udvikling heraf henhører under en vis poetisk Filosofi, og i den Retning har jo Heiberg været mageløs heldig i »En Sjæl efter Døden«. Naar man er Professor, agtbar Statsborger, gode Venner med Kirkens Prælater, er man naturligvis høflig og indrømmer Kirken den første Plads

hinsides. Men Forskjellen mellem Himmerig og Elysium er dog hos ham kun en Rangforskjel, 1ste og 2det Parket. Jeg har altid foretrukket 2det Parket; der er man ikke for nær ved Orkestret, og man ser ikke Saligheden ind i Kulisserne. Helvede er Galleriet, men har tillige den Egenskab, at Publikum faar for meget for Pengene, Stykket begynder, uden at man faar Tid til at længes, og det hører aldrig op. Men i Elysium lever man sammen med Sokrates og de bedste Grækere. Al den Vellyst, man har indsuget af de antike Værker, og som ikke laa blot i Ordene, men i den ejendommelige, forunderlige, henrykkende Sjæl, som lever deri, al den Skjønhed, der forfriskende og forskjønnende har gjennemstrømmet vor Bevidsthed, gjennembævet os ligesom paa Tonebølger, bliver der vor daglige Næring. En Tilværelse, saa ren som Marmor, duftende af Blomster, forfrisket af guddommelig Ironi, er vor Lod, medens vi hvile i salig Nydelse af al den Skjønhed, som har foresvævet Phidias og Sophokles! Men for at opnaa det, forslaar det ingenlunde, at man kan Græsk, endnu mindre, »at ikke Græsk Du kan«; man maa i Livet have aabnet sit Blik for Skjønheden i alle dens Former, have nydt den med Maadehold, have bevaret Hjertet ungt og helst maaske være død i rette Tid, i det Mindste er det vel Faa givet, at naar Haaret graaner og Huden rynkes, blive de som Horats til Svaner og flyve syngende bort, i let Flugt hen over den mørke Cocytus, ind i Elysiums

»Gefilde«. Tvertimod blive de til elendige Stakler, der vakle mellem Himmerig og Helvede, og i det sidste Øjeblik lade St. Peder og Mephistopheles spille Plat og Krone om deres syndige Sjæl. Man skal være det, man er, tilgavns, holde Roret fast, Stavnen vendt mod de græske Strande! Faa er det givet; men Studenten skal dog stræbe derefter, og han skal tage sig iagt for, lig Skattegraveren, der ikke kunde holde tæt i det afgjørende Øjeblik, pludselig at blive et Kyllingehjerte og tabe Frugten af den foregaaende Tids Dyrkelse, af alle Ofre, der med Glæde og Sang ere bragte Guderne. Det forstaar sig, man maa ogsaa have en god Natur, man maa være naadebegaver, prædestineret dertil. Da Alkibiades kommer vinbegejstret til Gjæstebudet, kranset med Efeu og Violer, fulgt af en Fløjtespillerinde og Ynglinge, og lader fylde det store Bæger for Sokrates, siger han: »Saa Meget, En opfordrer denne Mand til at drikke, saa Meget drikker han og bliver dog aldrig drukken.« — I den sidste Stund ville vi ofre Asklepios en Hane til Tak for, at vi efter at have levet fri for Spidsborgerlighed, Misundelse og Sindet forstyrrende Ærgjerrighed gaa med sund Sjæl ind til Skjønheden. Den er forbudt, min gode Krøyer; den blev sat i Ban af Præster og Munke alt for circa attenhundrede Aar siden; men den bryder smilende frem hver Vaar, ja bryder frem af Aarhundreders Begravelse som Venustemplet, der hæver sig op gjennem Sanct

Lorenzokirkens Gulv. Den sande Student hører den til her og — hisset.«

Under denne Tale havde Schiøtt gjort sit Toilette. Mod Slutningen kom i hans Tone noget Venligt og Kammeratligt, som paa Otto gjorde endnu mere Indtryk end selve Ordene; han følte sig livsglad og tillidsfuld, men kom i samme Øjeblik til at se ud af Vinduet. Schiøtts Sovekammer, hvor de befandt dem, vendte ud til Gaarden, og han saa i det vaade Efteraarsvejr Gavlene og de kantede Sider af Nabohusene omslutte den snavsede Gaard med dens fugtige Post og et grønlig-skimlet Plankeværk. Denne Modsætning til de lyse Billeder fra Elysium gjorde en pinlig, frastødende Virkning; han havde en fysisk, om end ikke moralsk Fornemmelse af, i hvilken Grad Betingelserne for en Tilværelse efter græsk Anskuelse mangle Nutidens Mennesker. Men i næste Øjeblik vedblev Schiøtt, der var i Begreb med at trække Støvler paa og saa ud efter Vejret: »Hvorfor læser man? Der er Svaret! Fordi man har nordisk Vejr, fordi man har Taage, Slud, Isslag, Sne o. s. v. Saa læser man, saa vender man Blikket bort fra Omverdenen til Aandens skyfri Himmel, til Blomster, Kildevæld, Fuglesang og de fjerne blaa Bjerge. Grækerne havde ingen Taage, derfor behøvede de ikke at læse meget Andet end Naturens Bog. Men saa kommer hos os Foraaret, da svulmer al Naturen, og saa kaste vi Bøgerne tilside og gaa ud at høre Nattergalen slaa.«

Han var bleven færdig med sin Paaklædning, rettede sig muntert i Vejret og reciterede, idet han greb sin Hat:

»Elskov! Elskov!
Venus og Freia!
Hvor den rislende Sølvbølge gaaer,
Hvor Philomele slaaer,
I de duftende Hvælvinger,
I de skjønne, grønne,
Svale Dale
Eders Alter staaer.«

»Sig mig,« sagde Otto oprømt, idet de gik ned ad Trappen, »hvor skal De hen saa tidlig?«

»Jeg skal hen og give Time i min Pigeskole.«

»I en Pigeskole?! Informerer De i en Pigeskole? Det har jeg aldrig vidst!«

»Man behøver da heller ikke strax at buse ud til sine Bekjendte med enhver lille Ting, der angaar En. Man beholder jo Frakken paa, naar man er sammen, sidder ikke i de bare Skjorteærmer; saadan bør ogsaa Enhver blandt sine Omgangsvenner føle, at han om sin Personlighed har Lidt, der er hans udelukkende Ejendom, og ikke vise alle sine Forhold frem, som Gud har skabt dem. Forresten er det kun et Par Maaneder, siden jeg fik denne Pigeskole.«

»En Pigeskole! Nu har jeg dog aldrig hørt saa galt! . . . . Hvor den Ulv maa tage sig ud, naar den sidder og opdrager de smaa Lam! . . . .

Oprigtig talt, jeg synes dog, at et saadant Tillidsforhold er noget betænkeligt.«

»Det skal De slet ikke sige. Netop den Omstændighed, at her er et Tillidsforhold, borttager al Betænkelighed. Og desuden ved jeg ikke, hvorledes jeg skulde misbruge det; thi om jeg end vilde opdrage dem til et Harem, var det jo ej engang rimeligt, at det blev mit. Nej, jeg gaar der saa upartisk som en Gartner og har kun min Glæde af de smukke Blomster. Et Par af Pigebørnene ere virkelig som Knopper, der alt vise de røde Blade indenfor det grønne Dække. Der er noget Helt, Skjønt, en tilsløret Selvbevidsthed, en stille Varme og Aplomb ved dem; alle Kvindens Egenskaber ligge her sammenfoldede, i Ro, ventende paa Tiden og Solen, der skal aabne Knoppen. Men de Fleste ere rigtignok helt grønne, ækelt grønne. Hvor dog den mest vanartede Dreng er at foretrække for en mislykket Kvindespire! Forleden traf vi et tysk Ord, der ved at opfattes efter Lyden som Dansk vilde have en obskøn Betydning, men paa Tysk er det et uskyldigt Ord. Tror De, jeg kunde faa de velopdragne Smaapiger til at udtale det tydelig? Nej. Saa vidende vare de allerede, og saa lidet forstode disse kejtede, halvfordærvede Børn at skjule deres Viden! Naturligvis lod jeg, som jeg Intet mærkede, og bragte senere en af mine Yndlinge til at læse det Samme op. Hun udtalte det fatale Ord med en saa simpel, uskyldig Ærbarhed, de nedslaaede lange Øjenhaar bedækkede saa yndig hendes Viden,

at jeg kunde have omfavnet og kysset hende. Thi ikke den Kvinde, der i saadan Retning ved mindst, men den, der med bedst Bevidsthed behersker sin Viden, er den elskeligste.«

Saaledes sluttede Schiøtt, idet han paa sin sædvanlige Maade greb Lejligheden til at anbringe et lille erotisk Dogma.

De stode ved Indgangen til Pigeskolen og skiltes.

Idet Schiøtt gik ind ad Porten, mødte han Dalberg. De vare alt med en høflig Hilsen komne hinanden forbi, da Dalberg vendte sig og sagde: »Det er et ret morsomt Træf, i dette Øjeblik blev der talt om Dem.«

»Saa? I hvad Anledning, maa jeg spørge?«

»I Anledning af det store Felttog, som Regeringen bereder sig til imod os. Den udruster jo et Par Blade, og De skal, siger man — eller det var det, der blev fortalt — være engageret til det ene.«

»Ih! Saa? Jeg haaber da, at Fortælleren har sat en høj Pris paa mit Hoved.«

»Den sædvanlige Taxt: 300 Rbd. sikkert om Aaret.«

»Hvad for Noget! 300 Rbd.! Nicht mehr für des Fiesko Kopf? Er det en Regering, vi har? Styrt den, Hr. Dalberg! Læg ikke Fingrene imellem! De har min Velsignelse . . . . 300 Rbd.!«

»Hvorfor vil De ikke hellere selv hjælpe til at styrte den?« spurgte Dalberg smilende.

»Det maa De nok sige. Men det er nu Regeringens Lykke, at jeg er som de store Hunde, meget stærk, men utilbøjelig til Slagsmaal. Man kunde jo tage det hele bestaaende Regimente i een Mundfuld; men jeg er ikke ærgjerrig.«

»Ethvert Menneske er ærgjerrigt; enhver dygtig Mand vil tjene Ideerne og i Kampen vinde Hæder og Udmærkelse. Det er en Naturlov.«

»Ja, Ideerne! Kalder De, med Forlov, Skattebevillingsret en Ide?«

»Nej, men jeg kalder Nationalitet og Frihed, Sandhed og Retfærdighed Ideer eller ideelle Magter, og tjener De ikke de samme? Til hvilket Parti hører De? Til Friheden eller ej?«

»Jo, jeg er nevtral.«

»Hvad er det for et Svar? Det forstaar jeg ikke, Hr. Schiøtt.«

»Da er det ganske simpelt. Der er to Partier, et, der vil herske, et andet, der ikke vil lade sig beherske; Friheden er i Midten, Friheden er det ophøjede Punkt, hvorfra man har fri Udsigt til de Kæmpende.«

»Det er Blaserthed! De er ikke ærgjerrig, siger De; det maa være, fordi Deres Sind ikke modig og mandig attraar Noget.«

Schiøtt blev ømfindtlig berørt, men svarede med et Smil: »Nej, det er sandt, om ogsaa Kongen i dette Øjeblik vilde gjøre mig til Udenrigsminister, Kancellipræsident, Storkors og Elefantridder, sagde jeg dog: Nej, ellers Tak, Deres

Majestæt; man kan ikke friste mig; jeg husker nok Deres 300 Rbd.«

»Det var maaske heller ikke Positioner, der passede for Dem; men naar vi Andre fik den kollegiale Administration afskaffet og en ansvarlig, kraftig Bestyrer sat i Stedet for hver af de gamle, skrøbelige Bestyrelser, saa vilde jeg mene, at Deres Plads var som Theaterdirektør.«

Det var, som om et Lyn slog ned i Schiøtt. Han havde Umage med at svare i en rolig Tone: »Men det er dog en Post, som bør besættes uden Hensyn til politiske Anskuelser.«

»Naturligvis, Dygtigheden er Hovedsagen. Men hvorlænge tror De, det Hele kan staa? . . . .«

»Det er rigtignok en daarlig, gammel Kasse.«

»Vel,« sagde Dalberg smilende, »jeg tænkte egenlig ikke paa Bygningen; men Lignelsen er god. Det Hele maa falde, og det maa falde i Hænderne paa dem, der føre den offenlige, oplyste, nationale Mening til Sejr. Og den Dygtige blandt de Sejrrige vilde selvfølgelig være at foretrække for den Dygtige blandt de Overvundne. Vi lokke og kjøbe Ingen til at gaa med os; men vi sige: Har Du samme Tro som vi, saa følg os og del vor Skjæbne.«

»Hm! . . . . Saa kom man da til at gjøre et grundigt Studium af Historien, rode op i de gamle Dokumenter, Pergamenter og Traktater . . . . aa, ja, det kunde have sin Interesse!«

»Det kunde det; men det behøves ikke. Spørgsmaalet om Eidergrænsen anse vi for

theoretisk afgjort; vi betragte det som givet, og, i Sandhed, det er min inderlige Overbevisning, at man enten maa være blind eller ligefrem have ond Vilje for ikke at se, at Eidertanken er den eneste fornuftige, folkelige og realisable.«

»Men naar jeg ved Studium kom til et andet Resultat?«

»Vel, saa stod vi som ærlige Fjender overfor hinanden!«

»Det vil sige: Jeg var enten blind eller en Kæltring.«

»Hør, Schiøtt, et Parti er et Parti. Man er med eller imod det. Ved at optræde bestemt, erhverve Venner og skræmme Fjender, ved at blive stærk, opnaar man at gjennemføre en Theori, som, saalænge man er svag, kan synes en Chimære. Man bør være stærk, det er det første, store Bud i Politiken. Der er desuden een Ting, man maa være kjed af, og det er alt det hule, lærde, kosmopolitiske Væsen, hele den alsidig-kloge Tanketilværelse. Vi maa ty tilbage til det gamle Nordens Tro paa Personligheden og Udviklingen deraf. Intet er mere slappende for Individer og Folkeslag end den Pantheisme, der gjør Menneskene til mer eller mindre ubevidste Bærere for et Forsyns Ideer og gjør den personlige Vilje vaklende. Vi maa føle os selv som Personligheder; vi maa have et endeligt, selv et ensidigt Resultat at stræbe efter; vi maa ville.«

»Ja, men . . . .«

»Ja, men — ja, sæt endog, at det Hele gaar galt, er da ikke selve Kampen bedre end den skrækkelige Døsighed? Er det ikke bedre at elske og hade end være sløv — og naar Alt kommer til Alt, er det ikke skjønnere at erobre en Kvinde end at besidde hende?«

Schiøtt udbrød: »For en Sang fik Hjarne Danmarks Krone — for et skjønt og sandt Ord fik De Schiøtt.«

»Lad os hellere sige, at Fædrelandet fik Dem, da De vaagnede; jeg var blot Vægteren, der kaldte og sagde, det var paatide.«

»Men,« sagde Schiøtt, »siden jeg nu er Politiker, falder det mig ind: Efter min dumme Forstand er Viggo Gram ikke noget Lys; men det forekom mig dog, at der var noget Træffende i det, han engang sagde, at vi skulde dele Slesvig. Der er noget Klart i et saadant nationalt Princip.«

»Ja, det tager sig saadan ud for dem, der ikke se ud over deres Hatteskygge; men vær De vis paa, at Eidergrænsen er det Statsmandsmæssige, og skulde det engang knibe — Slesvig kan vi altid faa delt. Det er den sidste Udvej .... Naa, vi ses vel snart.«

»Tak, ja .... men blot endnu et Ord,« sagde Schiøtt, idet de til Afsked gave hinanden Haanden: »Lige for Lige, den ene Aabenhjertighed er den anden værd: hvad skal De selv blive udi Politiken?«

»Hvad jeg er værdig til; maaske dø for den gode Sag. Friheden fordrer Martyrer. Vi, som

gaa forud, maa se de kjæreste Baand, hvormed vi knyttes til Andre, overskaarne, maa opofre vor Tilbøjelighed, udstaa Had og Forfølgelse og mulig endog gaa miskjendte i vor Grav, inden Frugten modnes.«

Schiøtt, der saa tidt havde læst og hørt tale om denne Martyrdom, fik fuldstændig sit gode Lune igjen og sagde: »Velan, *macte,* hil Dig! Vi trænge egenlig til Martyrer. Og skulde det arrivere, saa kanoniserer Grundtvig Dem som Heimdal, den gode Vægter, der staar paa Regnbuen og blæser os stærke Mænd til Kamp.«

Saa fuldstændig havde Dalberg sat sig ind i, at han egenlig var Martyr, at han optog Spøgen som en Slags Kompliment og lo. »Ironiker!« — sagde han til sig selv, idet han gik —; »han skjuler Dygtighed og Følelse under sin tilsyneladende Blaserthed.«

Partikjærligheden var allerede virksom hos Dalberg og fandt en passende Benævnelse, der prydede Schiøtt til Ære for Partiet.

Schiøtt gik op i sin Skole, og han følte snart, at det maatte blive den sidste Time, han gav. Thi ved at høre en Elevs Stemme tænkte han paa, om den kunde bruges til Operaen eller Syngestykket, ved at se en Andens Fødder tænkte han paa Balletten, ved en Mine eller Gestus stod Skuespillet for ham. Han havde faaet en Lidenskab, han hengav sig til den af ganske Hjerte og Sjæl, længtes efter at komme ud i Verden og

Virkeligheden, høre hjemme blandt Kæmpende og Stræbende — thi der var et Maal.

Imidlertid havde Otto fortsat sin Vej, oplivet af Samtalen, saa opfyldt af det antike Livs Billeder, at han syntes sig selv at rage langt op over andre Mennesker og skulle have en Skjæbne, der langt overgik deres. I Længslen efter at se disse Billeder virkeliggjorte — en Længsel, som han senere kaldte en mærkelig Anelse — forekom Regnen og Blæsten ham som Symboler paa en afmægtig Fjendtlighed, som han gik og morede sig med ved til Trods at føre sin Paraply mod Vindstødene. Fra Hellas gik Tankerne i Hast til andre, romantiske Bedrifter, hvorom han havde læst: Til Ivanhoe, der red ind paa Turneringspladsen ved Ashby-le-Zouche, til den unge Ney, der fattig og barfodet løb bort for ikke at forgaa sjælelig som Skriverdreng, men da han nogle Aar efter kom tilbage, stod Nationalgarden under Vaaben for at modtage ham, Klokkerne ringede og Kanonerne tordnede, hvidklædte Piger modtoge ham i Porten, og da der om Aftenen var Bal paa Raadhuset, vare Byens fornemste Damer hædrede ved at danse med ham — og pludselig standsede Ottos Tanker mismodige ved den Betragtning, at disse havde kæmpet virkelig, han gik her og førte en Fantasikamp. »Det virkelige Liv! Det virkelige Liv!« sagde han til sig selv og opgav at føre sin Paraply som Lanse mod Vinden og rejste Hovedet, for at Regnen frit kunde køle hans Ansigt.

I dette Øjeblik var han kommen ved Siden af en Dame, der med kjøbenhavnsk Kunstfærdighed forstod at finde en nogenlunde ren Plet for Snørestøvlerne, medens hun hastig skred frem mellem Brolægningens smaa Afgrunde og Moradser og med den ene Haand holdt Paraplyen, med den anden værgede for sine Klæder. Vindstødet, som han havde givet efter for, rev hendes Paraply tilside, slog hendes Kaabe op, piskede det sorte Slør og Hattebaandene ind imod hendes Ansigt, syntes drillende at udfordre begge hendes Hænder og et Par til, om hun havde havt dem.

Saa simpelt som det nu var at yde hende Læ under hans Paraply, forekom det ham dog som en oplivende lille Bedrift, som en Sejr, han vandt over en besynderlig Ængstelighed, da han uvilkaarlig viste hende denne Artighed og tilføjede: »Vil De gaa over Torvet under min Paraply?«

»Tak, Hr. Krøyer,« svarede en ungdommelig Stemme, og hun slog sin Paraply ned.

»Hvad for Noget? Hvem er det?« tænkte Otto. Han fandt det upassende at bøje sig ned over hendes Ansigt, som desuden var skjult af det sorte Slør, og der blev et Par Sekunders Pavse.

»Men De kjender mig nok ikke?« tilføjede hun.

»Nej, det gjør jeg heller ikke.«

Hun tav og slog sin Paraply op.

»Men siden De kjender mig« — udbrød

han — »saa slaa nu ikke den Paraply op, hold ikke det sorte Medusaskjold imod mig!«

Et nyt Vindstød rev i Paraplyen, og hun slog den ned.

»Jeg takker Vinterguden og den regnbringende Søndenvind . . . .«

». . . . Og Nabrin, der ikke satte den virkelige Medusas Hoved i min Paraply,« sagde hun i en Tone, der nærmede sig Skjemt.

»Ja, men nu kjender jeg Dem!« raabte han muntert, »nu ved jeg det jo!«

»Nu, saa sig da mit Navn!«

»Naadige Frøken, der er kun En, som bærer det Skjold! Og De maa ikke tvivle om, at jeg jo skulde kjende min Foresatte, Universitetets højtberømte Patronesse. Jeg kan skaffe Attester fra alle Professorerne for, at jeg trolig har dyrket Dem, siden jeg første Gang havde den Ære at gjøre Deres personlige Bekjendtskab. Ogsaa er min Forsømmelse, at jeg i første Øjeblik ikke gjorde Honneurs, ikke Andet end Skildvagtsforseelse, formedelst at De ikke viste Dem med Distinktionerne — hvor er Deres Ugle?«

»Min Gud, kalder De min Moder en Ugle?«

»Naadige Frøken Minerva, De vil sætte Deres tro Alumnus paa Prøve. De har ingen Moder, De har blot Fader, Jupiter. Alverden ved, at De af Jupiters Hoved sprang frem paa Scenen, og da bævede al Olymp under Gudernes Bifaldsklap!«

»Har hun da sagt Dem, at det var mig? Ved De virkelig, hvor De saa mig første Gang?« spurgte hun utaalmodig.

»Hvad har jeg sagt? Hvilken Hun?« tænkte Otto, men holdt haardnakket fast ved den frelsende mythologiske Tankegang og svarede: »Hvor jeg saa Dem første Gang? Hvor ellers end i den store Gaard mellem Fiolstræde og Nørregade? Det er jo Deres Fideikommis.«

»Aa, det var jo i Admiralgade!«

»Ja, det er sandt, naar Pallas Athene hejser Orlogsflag, maa hun bo i Admiralgade . . . . o, men . . . . den Stemme . . . . De er Pauline! — om Forladelse: Jomfru Bille!«

Pauline rødmede under Sløret ved at høre den glade Overraskelse i Ottos Stemme.

Hun sagde: »Tilstaa det, De kjendte mig ikke.«

»Nej, det er meget sandt . . . . Men sig mig nu, hvorledes har De havt det i den lange Tid? Hvor har De været? Naar er De kommen tilbage?«

»Jeg var i Middelfart.«

»I Middelfart! Saa har jeg maaske i Sommer en tidlig Morgenstund ude fra Lillebelt set Røgen fra Deres Hus! Saa nær var jeg Dem!«

»Det kan saamænd gjerne være,« svarede hun, »for min Onkel er Bager. Jeg var i Huset hos min Onkel eller egenlig hos min Tante.«

»Er Deres Tante da ikke Deres Onkels Kone?« spurgte han smilende.

»Nej, det er hans Søster . . . . har De aldrig der i Egnen hørt Nogen tale om Mdm. Bille!«

»Nej.«

»Naa, det er jo ogsaa ligegyldigt . . . . Men sig mig, hvor kunde De, da De dog ikke kjendte mig, tale om Scenen?«

»Talte jeg om Scenen? Det ved jeg ikke af. Det maa have været ganske tilfældig. Men sig da mig, hvorfor De sagde, at jeg havde set Dem i Admiralgade.«

»Men der saa De mig jo første Gang! . . . . ja, det ved De altsaa ikke! Kan De ikke huske en Aften, da De kom ind til Hillebrandts? Der stod en ung Pige og var lige ved at gaa, og jeg gik ogsaa strax. Senere, da De kom til at bo hos os, tænkte jeg sommetider paa at sige Dem det; men . . . . men jeg syntes, det var ikke værdt.«

»Der er dog en Skjæbne i, at vi skulle mødes!« udbrød Otto; »og jeg anede det — i Sandhed, lidt før jeg traf Dem, havde jeg en Anelse om, at der skulde hændes mig noget Lykkeligt! . . . . Men jeg kan ikke rigtig forstaa det med Scenen, hvad var det?«

»Aa, det forekom mig saa underlig, jeg troede, Mdm. Hillebrandt havde talt til Dem om mig og fortalt, at jeg saa gjerne vilde til Theatret.«

»Til Theatret?« sagde Otto tankefuld og med en Følelse, der knyttede sig til en uvilkaarlig Fordom. »Men hvorfor gaar De da ikke til Theatret?«

»For mine Forældre vil ikke have det .... og man kan da ikke løbe til Theatret!«

»Men naar De har Talent, saa er det jo Synd at holde det tilbage! At indespærre en menneskelig Sjæl! Herregud, hvor det maa være haardt! .... Har Nogen sagt Dem, at De har Talent? Har De været hos Fru Heiberg eller Mdm. Nielsen?«

»Gud, nej, det har jeg ikke vovet! Men jeg drømmer om det om Natten, og det er min eneste Glæde om Dagen at tænke mig, at jeg kunde faa Lov til at spille! Hvor man kan elske saadan en Rolle! Det er, ligesom den levede, ligesom den var Ens Søster eller meget mere .... o, det er ikke til at forklare!«

»Det er Synd!«

»Ja, saadan er det at være Fruentimmer. Mandfolk kan sagtens!«

»Det skal De ikke sige,« sagde Otto og tænkte paa sit ufuldførte Drama, tænkte med Mismod paa, at Ingen hindrede ham, og dog kunde han ikke.

De vare komne over Christiansborg Slotsplads og gik ind i Løngangene. Otto slog Paraplyen ned, og Pauline slog Sløret tilside. Det var næppe aldeles uden Koketteri; thi hun var vistnok ikke uvidende om, at hun var bleven smukkere. Dengang Otto havde boet hos hendes Forældre, var hun spinklere og blegere; nu var hun udviklet, hendes Kinder havde faaet en yndig, frisk Rødme, hendes Øjne syntes dybere blaa, maaske fordi Øjenbrynene saavelsom Haaret vare blevne mørkere. Det var et dejligt fyldigt kastanie-

brunt Haar, der forøgede Hudens Hvidhed; paa hendes Overlæbe vare fine, hvide Dun.

Hun kunde se, hvilken henrykt Forundring der malede sig paa Ottos Ansigt, da hun vendte sig imod ham.

»De kommer altsaa til Hillebrandts,« sagde Otto efter en Pavse.

»Meget sjelden. Især nu er det ikke videre behageligt, siden han er bleven saa gjerrig. Det er ubehageligt at se paa.«

»Ja, jeg kommer der ogsaa meget sjelden. Men naar gaar De derud næste Gang?«

»Hvorfor spørger De om det?«

»For saa vilde jeg ogsaa komme der.«

»De er i det Mindste ligefrem,« sagde hun, leende for at dølge den uvilkaarlige Glæde, hans bestemte Attraa efter at gjense hende og hans Stemmes Inderlighed vakte hos hende. Hendes hjemlige Forhold vare ikke af den Natur, at de bøde hende Værn mod en Fristelse, som desuden ikke forekom hende at være en Fristelse, og hun var for lidt koket, for uforsøgt til at gjøre sig meget kostbar. Hun lod sig kun bede engang endnu og sagde efter nogen Nølen, at hun kom til Hillebrandts næste Søndag.

Næste Søndag! — I Stedet for den ubegrænsede, uendelige Horisont havde Otto pludselig faaet en Udsigt, der var begrænset af næste Søndag. Alt hvad der laa hinsides, var for ham ikke til; Verden hørte op der, ligesom for de Gamle Jorden hørte op ved Herkules's Støtter. Han

havde fundet noget Virkeligt, og dersom et Svælg havde skilt ham derfra, vilde han have kastet Alt, hvad han ejede, og Alt hvad han vidste, Theorier, Fortid og Nutid, i Svælget for at udfylde det og skride derover til — næste Søndag.

FJERDE KAPITEL.

Den længselsfuldt ventede Søndag kom da, og Otto begav sig til Hillebrandts.

»Kom nu, min Yngling kjære!
Nu Alt er tilberedt,
Alt, hvad Din Sjæl forlanger,
Er efter Ønske skeet.
En sval og luftig Grotte
Høit, herligt hvælver sig.
De slebne Marmorsider
Saa kjølt omgive Dig.
Paa Bunden strøet er vorden
Fiint Alabastersand;
I Badet bølger Rosen-
Og klart Lavendelvand.«

Hillebrandts simple Bopæl svarede kun lidet til disse Billeder; men Pauline var der, og selve det Hemmelighedsfulde, den halve Forvirring baade hos hende og ham, Alt dette havde et Trylleri, der gød Skjær over Stuen, saa at den blev dejligere end noget besunget, idealt Palads.

Mdm. Hillebrandt gik syngende op og ned med den lille Georg paa Armen og gjorde sig ikke megen Ulejlighed med at forestille Otto for Pauline. Da hun lidt efter, oprømt over Ottos Komme, gav sig til at danse med Georg, spurgte hun: »Naa, hvorfor danser De ikke med?« — Men efter faa Minuters Forløb skulde man trot, at en erotisk Duft ligesom ved magisk Udstrømning naaede hendes Sandser; hun fandt, at deres Sammentræf her »betød Noget«, hun vilde »lægge op« for dem, og det traf sig da flere Gange, at naar han »hjertelig« eller »trofast« kom ridende, fik han »hjerteligt Svar«, men »spodsk Nej«, hvorover Mdm. Hillebrandt næsten kom op at skændes med sig selv og Kortene, da hun fandt det saa urimeligt.

Pauline sad med et for Otto uudforskeligt Ansigt; han vilde gjerne i et Sideblik have læst en Indsigelse imod, at han skulde have et spodsk Nej; men hun saa ud, som om hun troede paa Skjæbnens Vilje. Han kunde nu se, at om han end havde naaet hende, saa var Horisonten endda lige vid. Saa fulgte han med stor Spænding Mdm. Hillebrandts fornyede Forsøg — thi skjønt han havde sagt til Bregning, at selv naar den hele Verden brød sammen over ham, vilde han tro, at det var Lov og ikke Mirakel, saa behøvede han dog kun at faa Lidt at haabe eller frygte for at tro paa en mystisk Magt.

Mdm. Hillebrandt skjulte pludselig Kortene; hun hørte sin Mand komme.

»Allerede Lys?« sagde Hillebrandt mut. »Ej, god Aften, Krøyer! hvor skal vi skrive det? .... God Aften, lille Jomfru Bille!«

Mdm. Hillebrandt sagde med et ængstelig spørgende Blik: »Skal vi slukke det igjen?«

»Nej, vist ikke,« svarede han vranten, »nu er det jo tændt.« — Han tog en gammel Frakke paa, hentede Papir og Blyant og gav sig til at tegne Bordter, der skulde udhugges. Lidt efter opklaredes hans Ansigt, han gik hen til sin Kone og sagde venlig: »Hør, lille Mutter, Din Fader kommer om lidt med en fremmed Herre. Han vilde have et Par unge Mennesker i Kost hos Din Fader, men de har ikke Plads hjemme, og saa sagde jeg, jeg vilde tale med Dig, om vi kunde tage dem. Sex hundrede Daler om Aaret! Tre hundrede for hver!« — Og han gav sig nu til at udvikle, hvordan Huset kunde indrettes, for saa mange Penge var dog Synd at kaste bort!

»Men Du Fredsens Gud, Hillebrandt!« udbrød hun, »hvor tror Du nu, det kan gaa an! Her er jo ikke saa megen Plads tilovers, at en Mus kan ligge i Barselseng!«

Hillebrandt kunde ikke bekvemme sig til at indrømme dette, og under den heftige Disput, som paafulgte, søgte han med en Behændighed, der var pinlig for Tilhørerne, at overliste sin Kone, som om Huset udvidede sig, naar hendes Beviser kom i Uorden.

Lykkeligvis kom André med den Fremmede, og det var til Ottos Overraskelse den stille alvor-

lige Adjunkt fra den By, hvor hans Moder boede. Forretningssagen var snart afgjort; André havde ikke et Øjeblik for Alvor trot paa sin Svigersøns Forslag, men forstod strax at dæmpe hans onde Lune og faa en Samtale i Gang.

»Ja, naar var egenlig de gamle, gode Dage?« spurgte André, da man i Samtalen berørte, hvor langt vanskeligere Ungdommen var at opdrage nu end før. — »Naar jeg skal være oprigtig, saa synes mig, at vi vare ligesaa store *gaillards* dengang, som man er nu.«

Adjunkten svarede: »Det er vanskeligt, nøjagtig at bestemme Grænsen; men den er vel omtrent paa den Tid, da Cigarerne kom i Brug.«

Trods sin Høflighed var André nær ved at le højt over den alvorlige Adjunkt. »Cigarerne? Cigarerne!« raabte han .... »nu, ja, *enfin*, i visse Maader har Hr. Adjunkten Ret. Nu gaar man paa Gaden og damper Damen sin Cigar op i Ansigtet; ja! man har saadan undertvunget de stakkels Pigebørn, at de, bare for at faa lidt Konversation, tillade de unge Herrer at tage Cigaren med ind til dem. Uf, naar jeg ser saadan en Oxekjæft sidde med Benene slagne over hinanden og Cigar i Munden overfor en nydelig Pige! .... Hr. Adjunkten har Ret, paa min Ære!«

»Det var egenlig ikke det, jeg mente,« sagde Adjunkten. »Men kan De huske, hvor forbitrede Kjøbmænd og Principaler vare endnu for faa Aar siden, naar de saa et af deres unge Mennesker med Cigar i Munden? De bekæmpede den nye

Skik med stor Forbitrelse uden ret at vide, hvad den var. Men den betyder, at fra den Tid af skulde de unge Mennesker hver Time paa Dagen nyde.«

André forstod ikke rigtig den alvorlige Adjunkt og førte Samtalen over paa andre Ting, var saa jovial, livsfrisk, høflig, at Otto, der behøvede saa lidt for at høre Meget, fornam Budskab fra den mandige, kæmpende Verden, hvor han troede at høre hjemme, og blev ganske skamfuld over nylig at have siddet i denne Smaalighed og holdt den ud for en Piges Skyld. Alligevel vilde han nødig følge med André og den Fremmede, da de toge Afsked, men havde dog gjort det »for Skams Skyld«, hvis ikke André paa en højst elskværdig Maade, med et Smil, der var delt mellem ham og den smukke unge Pige, havde faaet ham til at blive. Hvor forandret var allerede Forholdet! For en Times Tid siden havde det været uendelig frit og ubegrænset, et Don-Juan-Forhold; mellem Menneskene begyndte det strax paa mangfoldig, alvorsfuld Maade at faa Grænser, og ved Andrés fine Smil var det kommet under en Mands Medviden.

Saasnart de vare gaaede, var Hillebrandt igjen mut og tog fat paa sit Arbejde. Otto søgte at faa ham oprømt og talte med ham om Tegningerne, hvorpaa Hillebrandt viste ham nogle meget vellykkede og med særeget Velbehag, i dæmpet Tone fortalte, hvor meget han kunde tjene derved. »Hvad tror De ikke,« sagde han, »at de

Fleste, som have gaaet paa Akademiet, vilde gi'e til, om de havde lagt sig efter saadant noget Solidt, der føder en Familie!« Og i det Samme saa Hillebrandt paa ham med et uhyggeligt Blik. Otto kunde ikke forstaa, at denne Mand siden Sønnens Fødsel var delt imellem Begærlighed efter Penge og den uslukkelige, frugtesløse, skuffede Længsel efter kunstnerisk Berømmelse. I Stedet for at give ham Ret forsvarede Otto Kunsten, hvorpaa Hillebrandt med stigende Vrede drog tilfelts imod den og paastod, at det Hele var kun til, fordi pæne Folk ikke vilde have deres Børn til et ærligt Haandværk, og derfor vare de enige om at kjøbe Kunst. Ogsaa imod Kunstnerne ivrede han, skildrede deres indbyrdes Misundelse, Falskhed og Iversyge, fortalte smaa Træk fra Akademiet og spurgte endelig: »Og hvorfor? hvorfor? — For dette her!« svarede han selv, idet han greb i Lommen og med sært Blik fremrakte en Haandfuld Penge.

»Gaar De heller aldrig i Theatret?« spurgte Otto afledende.

»Nej, ved De hvad, min gode Krøyer, den Tid er forbi, da jeg lod mig narre til at spilde Tid og Penge paa det Vrøvl! Der sidder man i tre Timer og glor paa, om et Mandfolk og Fruentimmer kan faa hinanden. Jeg kunde have Lyst til at springe ned og spørge saadan en Hvalp, hvad han duer til, og hende, om hun vilde tage ham, naar han ikke kunde ernære hende. Lad os se, hvordan de holder Hus, naar de er blevet

gifte! Men Orden og Arbejde og Husholdning, det er for kjedeligt at se paa! Nej, vi har ikke Noget at bestille, det er Sagen, og derfor skal Landet føde Skuespillere!«

»Naa, og Videnskaben, den er vel heller ikke Noget?« spurgte Otto.

»Videnskaben! Hvad ved I? Hvad er det Bord? Ja, der staar I og maaber. Hvad er det Bord? Svar mig, Hr. Videnskabsmand.«

»Det er af Fyrretræ, tror jeg.«

»Ja, jeg er en simpel Haandværksmand og holder ikke Mahogniborde!«

»Lad mig nu komme til at lægge en Dug paa det Fyrrebord,« sagde Mdm. Hillebrandt.

Begge havde følt sig personlig saarede og ydmygede ved Maaden, hvorpaa Hillebrandt havde omtalt Kunsten og ideale Ting, og det var dem en Trang at faa udhævet hans Uret, og medens de saaledes gik sammen og forsvarede Fantasiens Liv mod dets Fjender, drog Talen dem livlig og friere til hinanden som forladte Børn, der intet andet Tilhold havde — eller Hillebrandt maatte bære Skylden for, at de talte saa hjertelig og frit »som gamle Bekjendte«. Saa unge og smukke, som de vare, indgøde de gjensidig hinanden Velbehag, omgave hinandens Tanker og Attraa med Skjønhedsforestillinger, med ubevidste Idealitets-

fornemmelser. Den Enes Stemme var Musik for den Anden; den Ene talte for at fremkalde den Andens Tale, for at høre Bemærkninger, der i al deres Almindelighed dog bares af en særlig Følelse og bragte Tilhøreren et andet Bud, end der laa i de blotte Ord. Dog var dette ulige fordelt; thi Otto talte mest og en Tidlang næsten udelukkende, indtil han behændig fik Talen bragt paa deres Møde og paa hin Sommermorgen og paa Tanten i Middelfart, som Pauline havde antaget, at han maatte kjende.

Det skimtedes gjennem hendes Ord, at denne Tantes Mand, Paulines Farbroder, var død paa en ulykkelig Maade; men det blev fortalt saa ubestemt og fint, som Kvinder formaa overfor den, hos hvem de kun ville vække Velbehag; thi man pynter sig ikke blot med sin Dragt, men ogsaa med sine Livsforhold. De bleve endnu mere gamle Bekjendte, da Pauline nævnede en Mand, der var kommen fra en Naboby og havde gjort hendes Onkel den værste Fortræd: en Prokurator Basse. Hun nævnede desuden en Mand, der egenlig havde været Hovedmanden og gjort stor Uret: Grosserer Sander.

»Er det den Sander, hvis Datter blev gift forleden med Assessor Hald?« spurgte Otto.

Pauline bejaede det.

»O,« sagde Otto, »ham maa De ikke være vred paa, ham bør meget tilgives, naar han har en saa dejlig Datter!«

»Ja, da tilgiver min Tante ham aldrig,« svarede Pauline skarpt; »hun siger, hun tør ikke, endskjønt hendes Skriftefader har paalagt hende det.«

»Hvad, Skriftefader? Er Deres Tante Katholik?«

»Ja, hun er født ude i Østerrig, i en By, som hedder Triest.«

»Ih, Deres Tante er Katholik og næsten en Italienerinde!« sagde Otto, og for ham var det, ligesom Pauline blev finere derved.

»Ja, De skulde se hende, hvilken smuk aldrende Kone det er, skjønt hun har havt saa megen Sorg. Alle Folk holde saa meget af hende! Og hun gjør ogsaa meget Godt, for hun har arvet.«

»Men hvorledes kan hun have en Skriftefader? For der er da ingen katholsk Præst i Middelfart?«

»Nej, men lige til den senere Tid har hun plejet at komme engang om Aaret hertil. De ved nok, her er et katholsk Kapel og en Præst. Jeg har engang været med hende hos ham.«

»Hvordan er saadan en katholsk Præst? Hvad sagde han? Han holdt vel meget af Dem.«

»Det var en meget rar Mand at se til. Jeg troede, vi skulde ind til Fruen og drikke Kaffe, ligesom da jeg var med Moder hos vor Præst, og jeg rykkede Tante i Ærmet og spurgte om Fruen, men saa sagde Tante, at jeg var en Hedning. For de katholske Præster tør ikke gifte sig.«

»Ja, hvilken Synd!« sagde Otto. »Vilde han ikke omvende Dem og have Dem i Kloster?«

»Hvor kan De nu sige saadant Noget! Han talte saa godt og smukt til mig. Han sagde, jeg skulde være en god Pige, og saa gav han mig et Billede af Jomfru Maria og sagde, at hende havde de rigtignok forjaget af Danmark; men naar man paakaldte hende i stor Nød, var hun der alligevel.«

»Saa har De jo faaet en Slags Amulet; hvad har De gjort med Billedet?«

»Jeg har gjemt det.«

»Det er altid godt at have Seddel i flere Lotterier.«

»Hvad var det, De sagde? Det var vist noget Slemt! Hvor kan De nu nænne det! .... Synes De ikke ogsaa, det er Synd, at man har forjaget Jesu Moder?«

»Tilgiv mig, jeg mente det ikke saa slemt,« sagde Otto og nynnede Recitativet:

»Guds Moder staaer i Silke og i Guld
Paa Altret, hvor de gyldne Lamper brænde,
Hun eier Trøst for hver en Sorrigfuld,
Hvor kan man bedre boe end boe hos hende!«

»Men De er jo en halv Katholik,« tilføjede han efter en lyksalig Pavse; thi han havde reciteret Ordene til hende, og hun havde lyttet, medens de gik tættere ved hinandens Side.

»Nej, jeg har kun eengang talt lidt derom hjemme, og saa sagde Fader, at det var Papisteri, og det var forbudt her i Landet. Og min Tante

har tidt sagt mig med grædende Taarer, at det gjør hende ondt, at vi ikke kunne mødes i Himlen. Tror De det? Fader siger, at Enhver bliver salig i sin Tro.«

»Ja,« udbrød Otto, »det er vist ligegyldigt, hvad man tror eller ikke tror, blot man er sanddru og ærlig! Naar man nærer Sjælen med Sandhed og Retfærdighed, voxe dens Vinger, og da kan man efter Døden stige op ad Himmelhvælvingen og følge med de salige Guders Tog. Men nærer man Sjælen med Usandhed og Svig, da krympe Vingerne sammen og falde af, og efter Døden bliver man som et vissent Løv, der omtumles af Efteraarsvinden og er forsvundet om Foraaret, naar den øvrige Natur fejrer Gjenopstandelsen.«

Saadan Tale havde Pauline ikke hørt før. Thi om end det Ophøjede undertiden blev berørt i den prosaiske Verden, hvor hun levede, saa traadte det frem i stiv, dogmatisk Dragt; men her klang Poesien til hende paa alfar Vej, og med hvilken Inderlighed og hvilken Bibetydning! Og da hun gik fra ham og kom hjem, til den tavse Fader og til Moderen, der skændte, fordi hun kom lidt sildigere, end hun var ventet, var det for hende, som hun havde fundet et bedre Hjem udenfor, og hun var glad ved at have lovet ham, at de igjen skulde mødes.

FEMTE KAPITEL.

Hvor vanskeligt det end er, at et menneskeligt Forhold kan unddrages den Tanke, hvormed det blev til, saa var det dog et smukt Forhold, der nu opstod mellem Pauline og Otto. Hos et østerlandsk Folk omtaler Religionsbogen sex Slags Kjærlighed, af hvilke en kaldes »den himmelske Musiks Kjærlighed«; men trods det skjønne Navn er denne Art dog kun den tredje i Rækken: højere er sat den Forening, som stiftes for at vedligeholde en ædel Familie, og højest den, hvis Formaal er at hædre en Gud. Ser man nøjere til, opdager man maaske, at Forskjellen mellem alle tre Arter hovedsagelig er den første Tanke, den Aand, den Duft, hvori Kjærligheden fødtes: under opløftende, rene, himmelstræbende Stemninger, eller mellem en kraftig, stolt Families hæderfulde Traditioner, eller under en Koncert, paa Bal eller overhovedet slige tilfældige Møder, hvor Sindet var halv romantisk, halv sandselig sat i Stemning. Denne tredje Art kan en Tidlang være saare smuk — ja, de Fleste gifte sig paa den. Den kan være som dejlig Musik; den gynger og bølger gjennem Blodet syngende og klingende som Fuglekvidder i Skoven, den sætter Sjælen i glad og stærk Bevægelse, saa at den rummer mere Liv end forhen, bliver oplagt til skjøn Idræt, skuer paa hele Livet som paa en

underfuld Have og glæder sig over alle Blomsters Duft. Poeterne fremstille den gjerne som Menneskelivets virkelige »himmelske Musik«, forstaa at lade den menneskelige Lidenskab og Smerte bruse med stærke Orgeltoner og røre Tilhørere og Tilhørerinder, og lade saa sædvanligvis Tæppet falde ved Brudekamrets Dør eller ved en brat Død.

Der kom virkelig noget Smukt imellem Otto og Pauline. Den begavede, ensomme Ungdom stræber saa ivrig opad, har en saadan Sands for det Lyse og Rene, at den kun behøver en Anledning for at løfte sig ud og op fra de nedtyngende Magter, det Voldsomme, Fortærende, den bærer paa. Anledningen var givet ved Aftenens Samtale, og hvergang de senere mødtes, adløde Tanker og Ord uvilkaarlig denne Impuls. Han omtalte aldrig sine ungdommelige Planer, Forhaabninger, ærgjerrige Tanker; dels vare de ham selv for uklare, dels havde han for megen Smag til at ville glimre for saa billig Pris; men det mærkedes gjennem Alt, hvad han sagde, at han begærlig stræbte efter noget Stort og Skjønt. Og skjønt hun dunkelt følte det og beundrende saa op til ham, sagde hun det ikke. Hun var overhovedet tavs, naar det kom an paa at udtale Følelser eller af hende selv frembragte Anskuelser; men desto mere foranledigede hun derved Otto til livlig Tale. Han bragte hende sin Sjæls poetiske Attraa, Udbyttet af sin Læsning og Erfaring, det Skjønneste og Bedste, han ejede. Endskjønt en Moder vilde have taget meget i Betænkning at overlade

sin Datter til en saadan Omgang, kunde hun dog for Øjeblikket ikke have ønsket hende en renere, kyskere. Han havde et særeget Talent til at udfinde og fortælle saadanne Begivenheder, hvori der paa opløftende Maade viste sig en Kamp, enten smertefuld eller sejrrig. Saaledes fortalte han om Bernard de Palissy, der i det 16de Aarhundrede havde udtænkt en Maade at brænde Glasmaleri og en Slags Terrakotta paa: Han anvendte sin hele Formue paa frugtesløse Forsøg, og tilsidst var han saa fattig, at han brændte sin sidste Stol for at gjøre et Forsøg endnu, og saa — lykkedes det! Pauline mødte det dybe Udtryk i hans Øjne med et Blik, hvori han troede at læse den hjerteligste Interesse for Bernard de Palissys Terrakotta og Glasmaleri.

En anden Gang fortalte han hende Begivenheden mellem Rubens og Klosterbroderen: Paa en Rejse blev Rubens overfaldet af Uvejr og søgte Ly i et Kloster. Da han næste Morgen før Afrejsen kom ind i Refektoriet, blev han overrasket ved Synet af et Maleri, som hang paa Væggen, og som syntes ham et uovertræffeligt Mesterværk. Han spurgte Prioren, hvem der havde malet det, hvortil ligegyldig blev svaret, at det blot var Noget, som en af Munkene havde faaet Lov til at sysle med i sine Fritimer. »Men hans Navn?« udbrød Rubens og saa sig om i Kredsen. — »Han har intet Navn, han er Munk,« lød Svaret. — »Jo,« raabte Rubens, »han maa, han skal have et Navn; thi han er et af de største Genier, Gud har

skabt .... ja, smil ikke, Mand, det er mig, det er Rubens, der siger det!« — Og ved at høre Dommen udtalt af dette Navn, styrtede en ung Munk ligbleg om og døde kort efter.

Otto tilføjede: »Han havde bundet sig for Livstid, da Anerkjendelsen, Livet, Berømmelsen viste sig for ham i al sin Herlighed! Have det saa nær og ikke kunne naa det!«

»Den stakkels, stakkels Munk!« sagde Pauline.

Det indtraf dog ogsaa snart, at hans smaa Fortællinger fik et mere praktisk Formaal. De gik en Vinteraften sammen paa Blegdamsvejen; han bøjede sig over hende og ikke synderlig mer end Sløret skilte Ansigt fra Ansigt. Da fortalte han hende om de to Børn, som legede ved Rhinen; de havde skjult sig i en Vinstok, og der var et Vindrueblad mellem hans Mund og hendes, og han kyssede Bladet; da sagde hun: »Tag Bladet bort og kys mig.« — Paulines Slør blev taget bort, og hun gav, eller han tog det første Kys. Sneen laa ren og hvid for deres Fod, og Stjernerne tindrede over dem.

Hvilken lykkelig Tid! Han havde forhen i Samliv med Mendoza prøvet det fredelige, inderlige Liv, der var rigt i sin Halvdunkelhed, det Liv, hvorfra han saa ud paa den virkelige Verden som noget Fjernt, Uforstaaeligt, skjønt Poetisk. Nu var Forholdet omvendt, han havde al Rigdommen, Verden Ingenting, eller han tænkte ikke over, hvad Verden havde. Endnu omgaves han af den uskatterlige Halvdunkelhed; men det var

Morgenens, uendelige Forjættelser laa deri, fine, dulgte som Solstraalerne i Sommermorgenens friske Farver. Tilværelsen havde for ham hint dejlige bløde Skjær, som vi beundre paa Morgenduggen, paa Ferskenens Lød eller endnu mere: paa den Elskedes Kind. Ja, saa blød som Paulines Kind, som hendes Læbe med de fine Dun, syntes Tilværelsen ham.

Livet var saa stærkt hos ham, enten han var sammen med hende eller ene. Det forekom ham, at hele Verden skulde fremad, og han behøvedes dertil; den havde Hast og ventede dog paa ham. De lykkelige Stemninger gik igjennem hans Bevidsthed ligesom Hærskarer af skjønne Billeder, af poetiske Skikkelser, som det ikke faldt ham ind at tvinge og fastholde — dertil var han midt i den drømmende Ro for urolig, dertil havde han ogsaa altfor meget Tiden for sig! Fornemmelsen af en ham forbeholdt aandig og sjælelig Lykke gjennemstrømmede ham med en saadan Klarhed og Skjønhed, at der syntes at blive meddelt hans hele Existens Uforkrænkelighed. Ligesom der af Ægypterne blev fundet en legemlig Substans, der ved at indblandes i det døde Legeme befriede det fra Opløsning, saaledes synes der at være en sjælelig Balsam og Krydderduft, der meddeler sig til hele Personligheden og trods al Sandsynlighed bringer den til at føle sig hævet over Tid, Forkrænkelighed og Død.

Undertiden mærkede han, at Pauline ikke kunde følge med, skjønt hun gjorde sig Umage

for at se ud, som om hun forstod ham og delte hans Tanker. Som saa mange unge Piger betragtede hun ikke den aandige Verden, det Fjerne, Store, som Noget hende personlig vedkommende. Uagtet hun havde talt om, at hun vilde være Kunstnerinde, saa hun op til Digtere og Kunstnere med en ængstelig Ærbødighed, ligesom i plebejisk Afstand, medens han med al sin Ærefrygt og Enthusiasme dog altid følte sig dragen til dem som ved Slægtskab. Meget af, hvad Otto omtalte, havde kun Værd for hende, fordi han omtalte det, medens det kostede hende Anstrengelse at lytte. Derimod havde hun øjeblikkelige, overraskende Glimt af Intelligens, forenet med Elskov, en dyb, dulgt lidenskabelig Natur. Og saa var hun saa smuk og frisk! Det var fuldstændig Tilgivelse for hver lidet Øjeblik, da han ved hendes Side mærkede sig ene med sine Forestillinger eller Længsler.

Denne Slags Følelser vare for meget Personlighedens inderste Ejendom, til at Otto kunde have udtalt dem til Andre, og han hørte heller ikke meget til de Karakterer, der behøve en Fortrolig. Om hele Kjærlighedsforholdet var han tavs mod sine Bekjendte eller Venner; de, han nærmest kunde have meddelt sig til, nemlig Schiøtt og Mendoza, syntes ham hver paa sin Maade ikke egnede til romantiske Sympathier, og engang da han i en usædvanlig meddelsom Stemning sagde til Sem: »Der burde være oprejst Altre, hvor man kunde ofre Hekatomber« — svarede Sem

med betænksom Mine: »Ja, men var det hundrede Øxne eller hundrede Ben, altsaa fem og tyve Høveder, de ofrede? Eller deriverer Du det af Hekate?«

I sjælelig Henseende havde Forholdet i Løbet af et Par Maaneder forandret sig overordenlig; men i ydre Henseende var det endnu som ved det første Gjensyn: de mødtes hemmelig, paa alfar Vej. Saa kjær og lokkende end det Hemmelige er, saa kunde Modsætningen dog ikke undlade ved flere Lejligheder at gjøre sig følelig. Som Alle, der ere udgaaede fra et godt Familieliv, følte Otto en uvilkaarlig Trang til at nyde sin Lykke paa huslig, hjemlig Maade. Han trængte til et hjerteligt Tilhold, og det blev alt mere uadskilleligt fra Pauline; men saa Meget og ikke mindst Tanken om Moderen og hendes Adfærd hin Aften traadte gjennende i Vejen. Pauline slog aldrig paa Sligt, og de Ord, hvormed hun ofte afbrød en Spadseretur: »Gud, jeg maa hjem, hvad vil Moder sige!« — havde forsaavidt noget Behageligt for ham, som de syntes at antyde, at hun betragtede Forholdet som skilt fra Moderen og Hjemmet; men — det kunde han dog heller ikke synes rigtig om, uagtet Theorierne om den frie Kjærlighed og den græske Skjønhed laa i hans Sind med halvt tillukkede, blinkende Øjenlaag, gjemte mer end glemte. Hun syntes ikke at have Bevidsthed derom. Hun fulgte hans Vilje, uden at tænke derover, uden at gjøre sig sin Stilling eller sin Attraa klar og kunde saa meget

lettere blive i denne naive Tilstand, som Kvinden jo altid føres af Mandens Arm, jomfruelig venter, til hun bliver engageret, og, naar hun skal inklinere, ofte bruger Lejligheden til at skjule sin virkelige Inklination.

Otto kunde ikke forklare sig dette Tilslørede, Halvbevidste, der undertiden forekom ham som en Selvmodsigelse, men sagde da med besynderlig Alvor og bankende Hjerte til sig selv, at han ridderlig havde at vaage over dette Barn, der var lidt uforsigtigt, men af Kjærlighed til ham. Til andre Tider syntes det ham, at der i hendes Tavshed, i det Uforklarlige af hendes Væsen, netop laa Noget, som beherskede ham eller var som et Skjold imod ham: en Antydning af, at han ikke, paa den Maade som han ønskede at møde hende, havde Ret til alle hendes Tanker.

Engang vilde han have hende med paa en Kanetur — han vilde lade en lukket Vogn sætte paa Kjelker — og hun sagde, at hun vilde gjerne; men det var umuligt at være hjemmefra. Saa sagde han:

»Gud naade dennem, som Aarsag er,
At de ei sammen maae være,
Som have hinanden af Hjertet kjær
Og elske i Tugt og i Ære.«

Schiøtt kunde ikke have citeret rigtigere, og Pauline hørte derpaa med et uigjennemtrængelig roligt Ansigt; men han selv følte, at han var nær ved at blive komisk ved sin Pathos; thi hvo

stod dem i Vejen? Vilde hendes Frænder begære noget Bedre end at faa Lov til at give deres Tilladelse?

Man tænker saa uklart, naar man tænker med Følelsen eller endog med mange Følelser. Han ønskede just ikke at forlove sig; men det syntes ham, at Alt burde gaa ærlig til, Paulines Forældre burde vide det. Og lidt efter lidt gav da Fantasien efter for Viljen til at finde Mdm. Bille elskværdig: Hun var dog en net og brav borgerlig Kone, og selv den Aften, da hun havde været slem, var det jo egenlig sket af moderlig Omsorg for Datteren. Bille var Handelsbogholder — havde hans egen Fader ikke været Kjøbmand? Og, underlig nok, Billes Stilling blev forskjønnet ved, at i flere Romaner, som han havde læst, vare Handelsbogholdere fremstillede som særdeles retskafne. Det forstaar sig, man kan ikke saadan rette sig efter Romaner; men det er dog af Literaturen, at man i Almindelighed erfarer Folks Anskuelser, hvad der anses for Skik og Brug, rigtigt og urigtigt. Og i adskillige Komedier er det jo Studenters højeste Attraa og Lykke at ægte Kobbersmeddøtre o. desl. Der var endnu en Bevæggrund, maaske ikke engang den svageste, men som han for ingen Pris vilde have tilstaaet sig selv: Ved hin Scene hos Milner havde det Selskabsliv, der var ham nærmest, lukket sig for ham; ogsaa mellem Grevens og ham var en nedslaaet Bom. Han maatte i Virkeligheden tage tiltakke med noget Ringere, skjønt han ideelt stedse bevarede Fordringen og

Troen paa det Allerherligste, især Muligheden af at kunne leve sammen med de mest udmærkede og elskværdige Mennesker. Endelig gjenkaldte han sig sit Ophold der i Huset, i det hyggelige Værelse; af Solskinnet, Violerne, Sems Disputer, Mendozas Musik og Paulines Ansigt vævede han sig en Tilværelse, der drog ham med alt stærkere Magt.

Deres Møder vare blevne afbrudte i flere Dage, og da de igjen saas, fortalte Pauline undskyldende, at hendes Onkel fra Middelfart havde været i Besøg; de havde været ude et Par Aftener og en Aften havt Lhombreselskab hjemme, dels i Anledning af Onklen, dels fordi hendes Fader var bleven valgt til Sekretær i et Selskab. Det stillede sig strax for ham som en hyggelig og glad Familiekreds; Huset blev ogsaa hævet betydelig højere, og Tanten fra Middelfart kastede sin poetiske Glans over det. Noget vedblev endnu haardnakket at stride imod i hans Indre — thi hvilken Rang eller Anseelse var saa høj som hans Drømme og Idealer? — men en Dag, da han gik tavs ved hendes Side, tvang han sig pludselig til en hurtig Beslutning og sagde: »Hør, Pauline, jeg synes dog, det er bedst, at Dine Forældre faa Alt at vide; jeg vil gaa hjem og sige dem det.«

»Vil Du det, min Ven?« svarede hun blidt, næsten koldsindig. Var det, fordi hun vilde dølge sin Glæde, eller gjorde det hende et Øjeblik ondt, at et frit, poetisk, gyldent Forhold endelig skulde føres ind i hendes Hjem? Eller var der i Formen,

i Maaden, hvorpaa han ytrede sig, Noget, der stødte hende? Ottos Beslutning vaklede allerede ved denne Mangel paa Imødekommen; det slog ham, at hun maaske var mindre spidsborgerlig end han; men inden han fik udtænkt, tilføjede hun: »Kommer Du imorgen Formiddag?«

Mdm. Bille modtog ham med stor Hjertelighed og svarede for sit Vedkommende, at hun samtykkede i Paulines Forlovelse; men hun bad ham komme igjen om Aftenen og tale med Paulines Fader og med det Samme drikke en Kop The i sit nye Hjem. Mdm. Bille kunde efter sine Anskuelser ikke svare anderledes paa hans Andragende; thi hun kjendte kun to Kategorier af Forlovelse, den hemmelige og den offenlige: om hin talte man lidt mere hviskende end om denne. Otto udførte mekanisk, hvad han følte maatte være Skik og Brug, kyssede Pauline i hendes Moders Nærværelse og fandt det Kys næsten syndigt. Pauline var alvorlig og tavs, og da han var gaaet, forsvandt ogsaa Glæden og Hjerteligheden af Mdm. Billes Ansigt, og hun satte sig til at græde. Hun havde beredt sig paa en ganske anderledes højtidelig Handling med Jubel og Rørelse, naar hendes Datter engang skulde forloves. Her var kommet et ungt Menneske, der i alle Maader syntes hende et godt

Parti, naar han engang kom i Vej; men hvor ung og kjøn han end var, havde han kastet en saa underlig stor Skygge i Huset og havde meldt hende det store Øjeblik som af Naade eller »paa saadan en besynderlig Maade«. Havde han blot sagt et kjærligt Ord, skulde han have følt, at hun kunde være hans anden Moder. Men efter en kort Stund tørrede hun Øjnene og sagde: »Naa, det bliver nok godt! Nu er Du da en forlovet Pige, min Pige!«

Om Aftenen blev Sagen betragtet som afgjort. Den gamle Bille kom Otto imøde, trykkede hans Haand og sagde: »Gud velsigne Jer, Børn!« Saa talte Mdm. Bille om Ringen og hvilken Guldsmed han skulde gaa til, og endelig gav han de mange personlige Oplysninger, man gjerne ved saadanne Lejligheder spørger om, naar man ikke har kunnet spørge tidligere.

Da han var gaaet, sagde Mdm. Bille med et forskende Blik: »Det er vist et rart stille Menneske, Din Kjæreste.«

SJETTE KAPITEL.

Otto havde gjort et lille Skridt ind i et Forhold og mærkede, at dette lille Skridt havde ført

ham netop ligesaa vidt som et stort: helt indenfor. Han var en forlovet ung Mand, og naar han det ene Øjeblik var mismodig og undselig over at være paa næsten uforklarlig Maade kommen til at gjøre Andet eller Mere, end der var hans Vilje, saa fremstillede sig i næste Øjeblik med en Slags Stolthed og Glæde den Tanke, at han var forlovet, ja, hans Sinds Barnlighed ligesom saa sig i Spejlet og glædede sig over at være bleven voxen, anerkjendt, optagen i en Familie som Forlovet! Han havde udhængt et Skilt, og han nærede i enkelte Øjeblikke den Illusion, at han ejede al den Lykke, som Skiltet antydede. I en saadan Stemning sagde han en Dag pludselig til Sem: »De maa tie stille dermed, Sem, men jeg er bleven forlovet.«

»*Tædas excosa jugales!*« raabte Sem fornøjet; »hvem er det, med Forlov?« — Og da han erfarede det, udbrød han: »Sagde jeg det ikke? Har jeg ikke sagt det? Den lille Nausikaà! Har jeg ikke spaaet det? Gavstrik! Bysbarn! . . . . Naa,« vedblev han, idet han pludselig slog over i højtidelig Tone: »Herren beskytte og velsigne Eder! Han lade sit Ansigt lyse over Eder og give Eder Fred! Opfylder Jorden og gjører den Eder underdanig.« — Med stor Andagt vendte Sem Øjnene mod Himlen. Men hvor parodisk dette end tog sig ud, slog det dog Otto; han følte først nu tilfulde, hvilken højtidelig Ting han havde indladt sig paa, hvilken Andagt og Sjæleglæde han burde have hvilet i.

»Det er en løjerlig Maade at citere paa,« sagde han til Sem; »*tædas exosa jugales* er paa Dansk: Hun hadede Brudefakler.«

Sem blev blodrød og kunde i Førstningen ikke finde Ord af Skamfuldhed og Vrede. »Ja,« udbrød han, »der hittede Du mig endelig! Det var en *lapsus linguæ*. Jeg kunde selv slaa op og pege lige paa det, det staar nederst paa venstre Side i Baden. Men Du vidste godt, at Meningen var god! Du skulde ellers ikke være saa krakilsk, naar Dine bedste Venner komme op for at gratulere Dig. Nej, da lover jeg Hald, han var saa straalende som en nyslaaet Toskilling. Og Hr. Bregning! Men de fik nu ogsaa styrtende Penge, kan jeg tro; dem faar Du nok ikke mange af, stakkels Fyr.«

»Sem, hvor kan De nu sige, at De kom herop for at gratulere mig?« spurgte Otto, parerende i »Oktav med et Smil« uden at lægge Mærke dertil.

»Det er i Grunden ogsaa sandt — skal vi saa være gode Venner igjen, hvad Bysbarn?« sagde Sem. »Jeg skal nok tie; paa min Mund kan Du stole.«

Kort efter traf Otto i Foreningen sammen med Schiøtt. De havde i lang Tid kun flygtig talt sammen, hver havde paa sin Vis været beskæftiget med Livet og Virkeligheden. De vare ene i Stuen; Schiøtt sad med en Cigar ved en Kop Kaffe og læste et Blad.

»Det er dog mærkeligt,« sagde han, da han en Stund havde vedblevet at læse og vendte

Bladet: »Det er højst mærkeligt, nu koster Rugen fem Daler.«

»Hvor De er blevet agronomisk,« sagde Otto. »Den Pris er da ikke saa mærkelig endda.«

»Nej, men tænk Dem: Æggene koster 2 Mk. 8 Sk.«

»Saa vil Ferrini formodenlig lægge paa sin *Omelette soufflée.*«

»Hm, De tager Sagen som Filosof. Men hvad siger De til det: Smørret er ogsaa steget til 2 Mk. 8 Sk.«

»Gid det faa en Skam!«

»Ja, det maa De nok sige. Det er skrækkelige Tider, vi lever i. Og pas paa, det bliver værre endnu! Agter De at kjøbe Herregaardssmør eller Bøndersmør? Bøndersmørret er nok det drøjeste, ikke?«

Nu begyndte Otto at mærke, hvortil det sigtede; men trods alle Bestræbelser var det ham ikke muligt at faa Schiøtt til at forandre Thema, uden forsaavidt han gik over til at tale om Tjenestepiger og det Rigtige for en Husfader i at holde en styg Tjenestepige.

Endelig raabte Otto utaalmodig: »Men, Du gode Gud, Schiøtt, har De ikke selv sagt, at man skal være honnet?«

»Maa jeg spørge, er det da ikke honnet at holde en styg Tjenestepige?«

»Aa, De ved godt, hvad jeg mener!«

»Tillad, De viser mig altfor stor Ære, for det er maaske mer, end De ved selv. Men siden

De ynder at tale i Gaader, vil jeg give Dem en Gaade at gjætte: »Hvad Lighed er der imellem Dem og Marmorkirken?«

»Ingen, det jeg ved . . . . uden det skulde være, at der ikke er holdt Gudstjeneste i nogen af os.«

»Ih! Jeg begynder virkelig at faa Agtelse for Dem! De giver Deres Rolle med Anstand; De er værdig Borger, agtbart Samfundslem, paa Vej til at blive from, men endnu kun paa Angerens Standpunkt.«

Det slog godt til, endskjønt han befandt sig inde i en ganske anden Anger end den, Schiøtt nærmest sigtede til. — Han tav og Schiøtt rejste sig for at gaa.

»De glemmer Marmorkirken,« sagde Otto udfordrende.

»De vil det — vel, hold Skjoldet for!«

»Skyd kun!«

»*Messieurs*, De ere Begge blevne Ruin, inden De bleve færdige —«

»Og hvor er Din Barm saa rund og saa fuld,
Du Sølvergraa!
Du havde vel hundrede Krøller af Guld,
Nu har Du saa faa!«

reciterede Schiøtt, idet han hilsende gik til Døren.

Ottos Hals var som sammensnøret. Han følte godt, at der laa noget Rigtigt til Grund for Schiøtts Spot og Bebrejdelser; men det gjorde ham ondt, at Schiøtt ikke kunde se, at han selv indsaa det,

og at Schiøtt troede at kunne lade haant om ham paa Frihedens og Ideens Vegne, medens Sandheden dog var, at intet ungt Menneske mindre end han havde opgivet Idealerne — hvorledes de end maatte stille sig til de Forhold, hvori han var kommen. Men om end ikke Følelsen for Pauline havde draget ham til det Billeske Hus, saa vilde han nu have søgt det af Trods . . . . skjønt, han kunde ikke ved Hjælp af nogen Slags Trods forjage den Fornemmelse, der dvælede i hans Sind: at han gik til en mørk Stue, og udenfor flagrede i rigeste Solglands Frihedens og Lysets Génier, og imellem dem gik Schiøtt med opløftet Hoved, smilende og citerende.

Hans »nye Hjem« var ham virkelig en mørk Stue, uagtet han hverken savnede Imødekommen eller Velvilje, ja end ikke Beundring. Mdm. Bille betragtede sin Svigersøn som et Vidunder af Klogskab, undtagen i de Ting, som hun forstod sig paa. Vistnok blev paa denne Maade en vid Mark ladet aaben for ham; men hun ansaa hans Kundskaber for at være noget Oversandseligt, Noget, som ikke havde med Jorden at skaffe, henhørte til en Lærdomsverden, der nu engang bestod, men af uforklarlige Grunde. Dersom en saa jevn borgerlig Kone kunde have gjort sig skyldig i Ironi, vilde man have kaldt det et ironisk Smil, hvormed hun undertiden hørte Otto ytre sig ivrig, ja enthusiastisk til Pauline om en Verden, der ikke kom Nogen ved; men det var ikke Ironi, det var Stolthed, stille Forundring og Anstrengelse

for at følge med. Hun antog og erklærede det udtrykkelig, at hendes Svigersøn var for fin til at beskæftige sig med det daglige Livs Anliggender; men hendes Mund unddrog sig det opstillede Princip, og saasnart hun skulde tale med ham, maatte hun tiltrods for sin bedre Viden tale om slige Hverdagsting, især om Renlighed. Hun var en overordenlig proper Kone, og derfor talte hun om Renlighed, indtil det næsten blev stygt og snavset; thi hun yndede at skildre store Bedrifter, og det kan jo ikke ske, uden at Fjendens Styrke nøjagtig angives.

Otto havde nu engang ingen Forkjærlighed for denne raske, paa sin Vis dygtige og forstandige Kone og for lidt godmodig Resignation til langsomt at bearbejde dette Metal. Hun forekom ham som Prosaens Sindbillede, og i hendes Nærhed bleve hans Tanker sløve; ja, undertiden foresvævede ham den groteske Ide, at det i Grunden var hans Mosters Mand, der som en Slags Dæmon hævnede sig over hans Foragt for Familien og hans Aandsaristokratisme ved at blive hans Svigermoder. Og dog kunde han ikke blive uberørt af den Tilfredshed, som malede sig paa hendes Ansigt, naar han f. Ex. tog imod en Indbydelse til at spise til Middag hos dem. Saa opbød den flinke Kone al sin Dygtighed for at byde ham, hvad hun ansaa for det Bedste, og han nænnede ikke at sige hende, at Maden var ham temmelig ligegyldig. Han vilde i alt Fald hellere som Traktement havt et Glas fin Vin; men naar de fik Vin, var den slet,

hvilket dog ikke forhindrede, at den gamle Bille drak den med stort Velbehag. Dette smertede Otto mere, end Synet af virkelig Fattigdom vilde have gjort.

Billes hele Maade at være paa svarede hertil. Han stod egenlig ikke »under Tøflen«; men hans Tilværelse syntes anlagt paa at undgaa at komme dertil, nemlig ved at gjøre saa faa Fordringer, være saa stille beskeden med sin Personlighed som blot mulig. Han var tilfreds med Alt og modtog kun to Gunstbevisninger; den ene var, at Pauline, naar han om Aftenen kom hjem fra Kontoret, bragte ham hans Tøfler — dermed var hun formodenlig kommen i Vane alt som ganske lille; den anden var, at han, naar han var forkølet, fik en Spølkum Havresuppe uden Sukker og gik tilsengs Kl. 9. Han kunde sidde saa stille, optage saa lidt Plads, forsvinde saa fuldstændig i en Krog eller i den gamle store Lænestol, at Otto ofte troede, det var hans Forkølelsesaften, og at han var i Seng, uagtet han ved nøjere Eftersyn opdagedes i Stuen. I Førstningen af Forlovelsen ventede Otto stadig, at Bille skulde give Livstegn fra sig; thi da han hin første Aften havde taget ham i Haanden, var der i dette Haandtryk noget Kjærligt og Mandigt, det var i det Mindste en brav Mands Haand. Det kan være med enkelte menneskelige Gestus som med Musik: de tiltale paa hemmelighedsfuld Maade, Haanden kan mindes et Haandtryk som Øret en Melodi; men det maa fornyes, naar Indtrykket ikke skal udviskes. Til

daglig Brug havde Bille den Vane at give to Fingre; saadan gjorde hans Chef ved ham, og saadan havde han i nogle og tredive Aar vænnet sig til at gjøre ved André.

Kun en enkelt Gang havde Bille, ligesom for at protestere mod sin Kones Underholdningsgaver, gjort en Bemærkning, der knyttede den afbrudte Traad og for Otto var som en pludselig smuk Udsigt. Men dette var saa enestaaende, at det kunde opfattes som en tilfældig Erindring eller som en forvildet Kundskab. Otto vidste ikke af, at der i hans eget Væsen, i den særegne Energi, hvormed han holdt sig til den aandige Verden, var Noget, der skræmmede Bille fra at slutte sig til ham. Menneskene ere ofte saa beskeden-forfængelige. Han havde forresten tænkt sig sin »Svigerfader« omtrent som den gamle André, i det Mindste en livlig Mand. Underlig nok, havde et Ord af Mdm. Bille vakt denne Tanke; nu kunde han ikke afholde sig fra at gjøre den Bemærkning ved sig selv: »Hvorfor sagde hun den Nat, at hvis jeg ikke gik, vilde hun kalde paa Bille? Han kunde snarere, hvis det havde været ham, have sagt: Gaar De ikke, kalder jeg paa min Kone!«

Det faldt hverken ham eller Pauline ind, at hun paa en eller anden Maade skulde repræsentere Huset og gjøre ham det hyggeligt, og hun kunde heller ikke. Moderen vilde gjøre Alting selv, og medens hun nægtede Pauline Ret til at være »Stadsdame«, havde hun dog opdraget hende

dertil. Otto var meget tilfreds med, at hun ikke deltog i Husgjerningen; de faa Gange, han saa det, kunde han ikke lide det; thi hun steg derved ned fra den poetiske Tilværelse, hvori han vilde holde hende: hun var kun til for Kjærlighedsforholdet, hendes Ømhed var Husets eneste Ædelsten — men havde den Mangel, ikke at være indfattet i Huset.

Pauline var ogsaa friere og gladere ude end i Hjemmet; det var, som om hun havde mere Selvtillid, naar hun stod ene med sin Personlighed og kun havde sig selv at svare for. Det gik derfor ikke, som Otto havde ventet: at hjemme vilde hendes Tavshed ophøre, han vilde faa Nøglen til dette Dulgte, der for ham var en saa lokkende Hemmelighed, han skulde læse Hieroglyferne, der vare bag de lange Øjenhaar. Han mærkede kun, at hun overfor Moderen ligeledes var tavs, men paa lidt forskjellig Maade. Hun svarede aldrig, naar Moderen skændte. Moderen sagde: »Pauline sætter sit Ansigt op og gjør, hvad hun vil.« Otto havde som i Æventyret faaet en Dør lukket op uden at være kommen nærmere.

Han havde Tørst efter at opdage dette Dyb af Sjæl, at blive fortrolig med denne anede, skjulte Rigdom af Kvindefølelse, Verdens mysteriøse Herlighed; men han havde nu engang vænnet hende til at høre ham tale, hans Iver og Enthusiasme løb saa tidt af med ham, han vidste ikke, hvordan han skulde lokke hendes Tale frem. O, at være en rigtig erfaren Mand, der havde

Magt over Kvindesind, og hvem de maatte følge selv til Afgrunden som Børnene hin Fløjtespiller i Hameln!

De vare en Aften sammen i Theatret, og han saa pludselig Taarer i hendes Øjne. Scenen var ikke rørende, og han kunde ikke forstaa, hvad der havde gjort et saadant Indtryk paa hende, især da hun, saasnart hun mærkede hans Blik, pludselig lo og gjorde ham opmærksom paa, at man kunde se, hvorledes en af Skuespillernes falske Skæg var bundet fast. Hvad der havde bragt Taarer i hendes Øjne, skulde hun selv maaske havt størst Vanskelighed ved at sige. Tidligere havde hun aldrig havt Ro i Theatret; naar hun saa en Skuespillerinde, havde hun tænkt sig i hendes Sted, forestillet sig, at hun selv skulde debutere i denne Rolle, og hvordan det da vilde gaa, oplevet Angsten og Henrykkelsen, set paa Publikum, frygtet det, udvalgt sig Enkelte til at være hendes Helte og Beskyttere; nu havde hun en Stund siddet og set til som en anden Tilskuer, og pludselig var kommet et stærkt bevæget Øjeblik, et Sammenstød af mangfoldige halvklare Følelser, Glæde over Otto, over Udsigten til solid Ro og Fred, maaske tilligemed et dunkelt Savn af de andre, ubestemte, ideale, urobringende Skikkelser — hvilket tilsammen, plumpt oversat i Ord, vilde lyde omtrent som: »Gud ske Lov, nu bliver jeg gift! Gud give, jeg alligevel var Skuespillerinde!« Da Otto ved Bortgangen fra Theatret spurgte, hvorfor hun pludselig havde faaet Taarer i Øjnene,

svarede hun, at det kunde hun ikke huske, og begyndte at tale om andre Ting. Otto var begærlig efter at kjende hendes Tanker og søgte at opfriske Øjeblikket i hendes Erindring; men hun tav.

»Pauline« — sagde han endelig, idet han af hendes haardnakkede Tavshed sluttede, at det var noget saare mærkeligt — »Du gjør Uret imod mig! Husk paa Prinsessen i Æventyret, et Ord af hende var Roser og Perler; det Samme kan Du være for mig, og saa vil Du ikke tale.«

Hun nøjedes med at trykke hans Arm til sig, og dette Svar var paa sin Maade veltalende nok, skjønt ikke tilfredsstillende. Det gjorde ham ondt, han følte det som en Ydmygelse, at han ikke kunde lokke Skatten frem.

En anden Gang, da hun paa lignende Maade havde vakt hans Længsel og Begær og alle hans forskende Forsøg alligevel bleve frugtesløse, udbrød han utaalmodig: »Jeg frygter, Du gjør tilsidst en Ulykke imellem os med Din Tavshed; betænk det vel, Pauline!«

Hun svarede: »Jeg vil hellere høre Dig tale. Du siger det, jeg tænker.«

Dette Ords Skjønhed overraskede ham, og han tav i stille, erkjendtlig Glæde over, at hun var hans; men et Øjeblik efter gav hun sig med et ganske andet, simplere Væsen til at tale om ubetydelige Ting.

Vi ere nok een Ting, have een væsenlig Retning, en vis Enhed i vor Karakter; men vi ere

tillige meget Andet, Forskjelligt, ja Modsat. Otto var poetisk-troende og barnlig, men tillige klog, kun at Klogskaben aldrig kunde faa Overmagten. Den var i mange Henseender en Fantasiklogskab, skærpet ved Samtalerne med Schiøtt og saadanne Fortællinger som Lieutenant Holms. Den sagde til ham, at Pauline maaske egenlig spottede over hans Delikatesse, Hensyntagen, poetiske, ideale Opfattelse, at hun vilde have en dristigere og djærvere; men han havde ikke Mod til at tro det fuldstændig — ligesaa lidt som det var fuldstændig sandt — og handle derefter — og havde heller ikke Øvelsen, forstod det ikke. Saa kunde han pludselig beslutte at sysselsætte hende paa rigtig og velgjørende Maade; men han var altfor ung til at kunne udføre sin egen Tanke. Thi det er ikke Tankerne, man mangler i Ungdommen; man reflekterer i mange Øjeblikke ligesaa fornuftig og klogt som i nogen senere Alder; men det er ved Tankernes Overgang til Handling, at man ligesom kommer ind i en farvet Taage og ikke kan finde Vej. Han vilde ikke paa nogen Maade have fordærvet hende; men skulde han paa Ære have erklæret, om han vilde have styrket hende mod enhversomhelst Fristelse, vilde han i sit Sind have opdaget Noget, han nu oversaa. Naar han vilde bringe hende Læsning, var der ogsaa Bøger, der vakte hans Betænkelighed, fordi han frygtede for at styrke hendes Theaterlyst. Hun omtalte den aldrig mere, han heller ikke, maaske fordi den laa som noget Truende imellem dem. Saa faldt

han paa at lede hende ad en anden og dog kunstnerisk eller poetisk Vej ved at bringe hende til at synge. Han roste hendes Stemme og bragte hende Musik; men saasnart de kom til at synge sammen, gik det besynderlig til. Pauline havde faaet sin musikalske Smag ledet ved Vaudevillerne, ved de Musik-Uddrag, som saa rigelig bydes Publikum; han havde suget Næring af den ædle, skjønne Romantik, af de gediegne Værker, som Alfons studerede; hans Sjæl havde optaget denne Duft, og i Sangen, det ubestemte og dog saa stærke, umiddelbare Udtryk af vor indre Tilværelse, brød den frem. Hun kunde høre det; thi hendes Øre var bedre end hendes Sang, og saa fik hun pludselig »sit Ansigt«, brød af og var senere ikke at formaa til at synge, skjønt hun øvede sig hemmelig.

Paa saadan Maade gik Tiden med smaa Glæder, med Mismod og Forknythed. Otto følte temmelig godt sin Stilling, men havde den Evne at kunne ligesom afskære Forbindelsen mellem denne Følelse og den øvrige Bevidsthed. Han levede videre; men Livet trak sig tilbage i ham, og det blev ham en Gaade, hvorledes han nogensinde skulde komme til at føre en kraftig og skjøn Tilværelse. Mdm. Bille saa ham med Fornøjelse lidt efter lidt blive »en Smule stækket«. Hun var forvisset om, at siden det Hele nu var kommet »i Trit«, vilde det nok være uforgængeligt. Thi de fleste Mennesker ere jo saaledes indrettede, at naar de have begyndt at grave efter Lykkens Skat, men begynde

at tvivle om, at den er der, blive de alligevel ved med Gravningen for Folks Skyld.

Under en af disse Sløvheds- eller Mutheds-perioder kom Paulines Onkel, Bageren fra Middelfart, til Byen, og ved at se ham mindedes Otto en af sine Illusioner, en af de Forestillinger om et lykkeligt, ja af Poesi beskinnet Familieliv, som havde været medvirkende til Forlovelsen, og smilede bittert over sin Barnagtighed. »Saadan kunde jeg dog gjerne have tænkt mig en Bager fra Middelfart!« sagde han til sig selv, og saa kom Noget over ham, som Familien, hvis den havde havt Hang til Mystik og kjendt Navnet, vilde have kaldt en Dæmon. I et uimodstaaeligt Anfald af Selvironi, i et Udbrud af den sunde, livsfriske Natur, der var kjed af at tage Verden sentimentalt, betragtede han Bageren som Illusion og sin tidligere Illusion som den rette Bager.

»Bare det maa vare ved!« sagde Mdm. Bille, da hun saa ham saa munter og saa hjertelig berede sig til at gaa ud med dem.

»Det er sgu en rigtig Studentmagersvend!« sagde Bager Bille og slog ham paa Skulderen.

»Ja, men hvilken Studentmagersvend har ogsaa en Onkel som jeg? Sommetider hører man om Onkler, der komme fra Indien som Nabober; men naar jeg engang med Pauline rejser over til Fyen og Jylland, saa slaar vor Onkel en Bro over Beltet, en Bro, der er saa luftig hvælvet som Regnbuen, og belægger den med Klæde, der er saa fint og blødt farvet som de smaa Skyer ved

Solopgang. Og Hindsgavls Træer rykker han op med Rode og planter dem paa Broen til en skyggefuld Allé — hvert andet Træ skal være en sølvhvid Bøg med safirgrønne Grene, hvert andet en Guldranke, for jeg elsker Guldranken .... det Navn holder jeg mere af end »Guldregn« ....«

»Nej, hør nu, ved De hvad,« sagde Bager Bille og kløede sig bag Øret, »der har man nok fortalt Dem fejl. Jeg kan, Gud ske Lov, svare hver Mand sit, og lidt kan der jo blive tilovers kanske; men saadan rig er jeg dog ikke, nej, mænd er jeg ej, det var ikke saa vel!«

Ved dette Stød indtoge Illusion og Bager hver sin rette Plads, og Otto sank pludselig tilbage i Tavshed. Hvad kunde det hjælpe? Det var dog Folk ligesom af en anden Menneskerace; han var inderlig bedrøvet, følte sig ide- og gudsforladt, og i denne Forladthed gik Tanken uvilkaarlig tilbage til Hjemmet som for at finde Trøst og Hvile der, og saa mødte han sin Moders Ansigt, og han fornam ved Intuition hendes Kritik af den nye, fornemme Familie. Fra Moderen gik Tanken hastig til andre Skikkelser, til lyse, magisk skjønne Øjeblikke, til Forhaabninger og Ønsker, der nu laa for ham som i en forgaaet Sagnverden. Og medens Brystet var ved at sprænges af disse Følelser, gik han mekanisk og rolig med. De kom forbi en lav Stue-Butik, hvori hang noget Værk og Tov; gjennem den aabentstaaende Dør saa man en Mand ifærd med Haandarbejde, hjulpen af en lille ti, elleve Aars Pige. Hun syntes

at gjøre en Fejl, og i det forbitrede Lune, som Fattigdom og Sorg saa ofte medfører, slog han hende haardt med et tyndt Tov over Armen. Hun skreg ikke og græd ikke; men det trak hende i Ansigtet af Smerte, og det har noget uendelig Sørgeligt ved sig at se et Barn beherske Udtrykket af Lidelse, fordi det af Erfaring ved, at man dog ikke har Medlidenhed. Det traf sig saa, at Otto opfangede hendes Blik, og det greb ham med sær Magt, som om det var hans egen Barndom, der stod hist personliggjort, forladt og mishandlet af Fremmede. Han gik ind og spurgte Manden, hvorfor han slog dette Barn, og da han efter en kort Ordvexling erfarede, at den lille Pige udenfor Skoletiden var paa Arbejde her, tog han hende ved Haanden for at bringe hende til hendes Hjem. Først da Manden ikke længer var under Trykket af den Uvilje, der havde lyst fra Ottos Ansigt, blev han vred og sendte sin Vrede efter dem.

Billes kunde ikke sige Noget imod selve Handlingen; men man følte under eller igjennem den noget Fjendtligt og var krænket, og især Mdm. Bille gav senere, da hun erfarede, at Otto vedblev at tage sig af den lille Birgitte, Tegn paa en besynderlig, ulogisk Skinsyge. »De vare ikke gode nok til ham«, og hun søgte at tvinge ham til, at de skulde blive gode nok. Det var en vanskelig Opgave, der kun frembragte et temmelig bestemt Krigsforhold. Otto tog imod det som en Forøgelse af Trældommen og dog — saa dob-

belt kan man være — som en begyndende Befrielse. Mellem ham og Pauline blev oftere end før hentydet paa den forsvundne, af ham selv forjagede Tid, da de mødtes i Hemmelighed, havde saa megen dyb, uforstyrret Glæde.

Under en saadan Samtale svarede hun engang: »Naar jeg blot har Dig, saa er det Andet mig det Samme.«

»Ja,« sagde han, »det mener jeg ogsaa« — og en Tvetydighed blev uafgjort imellem dem.

Der er saa megen Inkonsekvens i denne Slags Forhold. Pieteten, som ligger til Grund, eller som man anerkjender burde ligge, gjør sig hvert Øjeblik gjældende; en lille Straale af Velvilje samler igjen Delene, der syntes nær ved at adsplittes, og dog samles de ikke til noget Centrum, hvor der er blivende Sted.

Han kom derop en Eftermiddag og fandt Ingen i Dagligstuen; Mdm. Bille var ude i Køkkenet, hvor der blev vasket, hun stod ved Skorstenen og stødte med en Sløv i en stor Kjedel, hvorunder blussede en stærk Lueild.

Paa hans Spørgsmaal om Pauline svarede hun: »Hun kommer vel hjem inden Aften.«

»Ja, jeg vilde blot sige, at jeg har lovet mig ud i Aften; farvel!«

»Hør, ved De hvad, min gode Krøyer« — udbrød hun pludselig med hævet Stemme, idet hun aftog og igjen ombandt sit store hvide Forklæde — »jeg vil sige Dem det: Pauline er stridig. De skulde itide vænne hende af dermed!

Hun holder nok af Dem — det ved Gud, hun gjør! — og De kan vikle hende om en Finger, naar De blot vil. Hendes Fader kjender De jo nok, han siger Ingenting! Men tro De mig, vil De have en god Kone, skal De passe paa itide! Nu sagde jeg dog til hende, at hun kunde gaa de Ærinder en anden Dag; men saa satte hun sit Ansigt op og gik uden at mæle et Ord. Det burde De ikke taale .... ja, ja, det er nu ikke med det alene! Tro De mig, Krøyer, er en Datter ikke lydig mod sin Moder, saa bliver hun det heller ikke mod sin Mand! .... Strix, ja vist er jeg strix! Nej, var jeg bare noget mere strix! Men lige meget hjælper det! Men siden De er en lærd ung Herre, saa forehold De hende nu, at hun skal lyde sin Moder, for jeg er jo dog hendes Moder, hvad Griller hun saa har i Hovedet!«

Otto bedømte denne Tale meget rigtig: Mdm. Bille var bleven stærkt uenig med sin Datter og vilde nu have Enighed med ham. Han følte sig kun lidet kaldet til denne Slags Opdragelse, til at lære Pauline Kjærlighed og Agtelse for Mdm. Bille, og han syntes at se Schiøtts Ansigt smilende over den bedstefaderlige Rolle, der blev ham tildelt. Men han, der som Barn havde levet i et saa kjærligt Familieliv, kunde ikke unddrage sig Virkningen af, at Mdm. Bille henvendte sig til ham med denne Tillidsfuldhed, og da Pauline lidt efter kom og Mdm. Bille lod dem blive ene i Skumringen i Dagligstuen, gav han sig til at holde en blid Formaningstale for hende. Hun

hørte paa ham i Tavshed, og han blev ved at tale og gjentage sig selv for at faa Svar, indtil hun med et næsten umærkeligt Smil tog ham om Halsen og hviskede: »Tag Bladet bort og kys mig!«

Han blev som beruset ved disse Ord. Hun havde aldrig kysset ham saaledes, han havde aldrig følt hendes Skikkelse, de ungdomsyppige Former saaledes i sine Arme — og Alt dette var hans! Det slog pludselig op som med glødende Lue i hans Sind: det var hans! Det hviskede om ham, omgav ham som med duftende Toner:

Kom ned til vor Vigne,
Hvor Rankerne groe. —

Mdm. Bille aabnede Døren paa Klem og sagde med fortrædelig Stemme: »Naa, jeg troede, De havde saa travlt i Aften!«

»Ja, det er sandt, jeg maa gaa,« sagde Otto.

»Skal Du ud, min Ven?« spurgte hun med den klangløse, Intet forraadende Stemme, der svarede til »hendes Ansigt«, og hvis Hemmelighed han i dette Øjeblik instinktmæssig begreb.

»Ja, jeg har lovet at komme til Mendozas — vilde Du hellere have, at jeg blev?«

»Du maa jo gaa .... og her kan jo ikke være morsomt for Dig i Aften, alene med Moder og mig.«

»Hvor skulde jeg hellere være end hos Dig, med Dig ....«

Hun svarede ikke, men det syntes ham, at han skilte sig fra Himlens Salighed, idet han forlod hende.

Da han gik forbi Mdm. Bille, hørte han hende mumle Noget, hvoraf Slutningen var: ». . . . rigtigt Mæhæ af et Mandfolk.«

Det varede en Stund, inden Otto paa sin Vandring huskede, hvad han havde lovet hende, og forstod Betydningen af Ordene. »Aa!« sagde han og afviste hendes Krav som en ubelejlig Kreditor.

SYVENDE KAPITEL.

Mendozas var det eneste Familiebekjendtskab, Otto havde foruden Billes, og han kom der jevnlig. Men han var altid lige fremmed imellem dem, fordi han aldrig kunde finde noget Tilknytningspunkt, aldrig Noget at tale om med Iver og Varme, og fordi han altid frygtede for at saare ved at overtræde et eller andet ham ubekjendt Bud, som han agtede for de fredelige Menneskers Skyld uden at kjende det. Den eneste Fortrolighed, der blev vakt, var en enkelt Gang, naar han havde opsnappet et hebraisk Ord og forsøgte at udtale det; da lo Damerne, men medens han saa, at det morede, frygtede han dog, at Latteren

kunde blive et høfligt Skjul for en saaret Følelse, og han holdt Maade for ikke at misbruge den gjæstfri Overbærenhed.

»Det er et godt Barn,« sagde de om ham, og Alfons kom engang til at gjentage det i Schiøtts Paahør. Schiøtt var altid misfornøjet, naar en Anden stod i Yndest, endog om han selv ikke ønskede at blive foretrukken, og længe efter undlod han sjelden, naar Talen var om Menneskekundskab, at anføre Jomfruerne Mendoza.

Lidt efter lidt var det blevet en »sat Ret«, at Otto kom hver Fredag Aften; han havde med stille Fornøjelse fundet, at han kunde være dem nyttig denne Aften. Naar Sabbathen indtræder, tør den fromme Jøde intet Arbejde udføre, ejheller røre ved Ild eller Lys, men maa lade alt Sligt forrette ved Andre; men den meget Fromme tror sig derhos ikke engang berettiget til, udtrykkelig at anmode det kristne Tjenestetyende om at gjøre, hvad der er ham selv forbudt. Dette medførte endel Ulejlighed i Mendozas Hus. Thi naar den Gamle en Vinteraften følte, at det blev koldt i Stuen, eller naar Lampen brændte for højt eller skar ham i Øjnene, turde han Intet sige; men han vedblev med de udtryksfulde Øjne at se saalænge, indtil Vedkommende forstod ham. Dog ogsaa dette gjorde han med Ængstelighed; thi skjønt Blikket ikke bevislig var en Opfordring, erkjendte han dog, at det nærmede sig stærkt dertil. Otto opfangede engang et saadant uroligt Blik og skruede Lampen ned uden at gjøre sig

videre Tanker derved; men af den Erkjendtlighed, man viste, indsaa han, at han havde ydet en særlig Tjenestebevisning, hvis Betydning han snart kom efter, og gjorde sig nu nyttig, saa tidt det behøvedes. Men derved traadte ogsaa det Fremmede, som laa imellem dem og ham, endnu bestemtere frem; de tilhørte to forskjellige Verdener, selv midt i deres Stue, ved deres Bord, var han udenfor deres Familieliv.

Alfons's Søster Isabella kom til Bedstefaderen for at tilbringe nogen Tid i Kjøbenhavn. Hendes Hudfarve var ikke længer saa brun, men havde den ejendommelige skjønne Bleghed, som man ser paa ældre, italienske Madonnabilleder, og hendes mørke og kulsorte Haar gave dette fine, blege, regelmæssige Ansigt en særegen Ynde. Naar man saa hende, skulde man trot, at hun var meget livlig og munter; men den rolige, ensformige Tvang i et jødisk Hus, Iagttagelsen af Ceremonierne, den strenge Afsluttethed havde bevirket en Selvbeherskelse og Tilbageholdenhed, som var over hendes Alder. Hun var venlig og forekommende mod Otto, men altid i samme Tone; som de mødtes første Gang, gjensaas de alle senere Gange. Og for Ottos Vedkommende, da stod hun som Alfons's Søster og Jødepige udenfor alle Forestillinger, hvormed han ellers betragtede Kvinder. Maaske vilde hans Tanker have forandret sig noget, hvis han havde overværet en Scene, som fandt Sted en Fredag Aften, da en af Tanterne talte om Otto og hans for-

ventede Komme og spøgende kaldte ham deres Schabbesgoi. Saaledes kaldes det Tyende, der gjør Tjeneste om Sabbathen. Skjønt det var Spøg, fik Isabella Taarer i Øjnene og vedblev at trænge paa Tanten, indtil hun havde taget Ordet tilbage og indrømmet, »at det var en Skam«.

Medens Otto læste, forelskede sig og færdedes i Uro, studerede Alfons med uforstyrret Sind sin Kunst og vakte lidt efter lidt Opmærksomhed som et usædvanligt Talent. Han havde det Held at blive afholdt af Alle formedelst hans aabne, blide Væsen. Hvad der bidrog ikke lidet til at bane Vejen for ham, var, at han hilste smukt. I en saadan By som Kjøbenhavn har virkelig Evnen til at hilse en stor social Betydning; thi baade Bourgeoisi og Embedsstand lever af gjensidige smaa Agtelsestegn, hæves ved smaa Opmærksomheder, krænkes ved smaa Uagtsomheder. Der behøves under saadanne Omstændigheder ikke Meget i Kjøbenhavn, for at et dygtigt og høfligt Menneske skal blive søgt og draget frem af formaaende Folk. Der er — eller der var maaske i højere Grad for endel Aar siden, da Politiken endnu ikke havde bragt sin Gjæring og sine Partilidenskaber ind i en Mængde Forhold — i adskillige formuende Familier en virkelig Kjærlighed og Agtelse for Alt, hvad der hævede sig frem i Poesi og Kunst, der var en i ædel Forstand æsthetisk Gjæstfrihed. Et rigt, kunstforstandigt, borgerligt Hus indbød paa en venlig Maade Mendoza, en adelig Dame, hvem han der

blev forestillet, drog ham strax til sig, talte med Iver om ham i Selskaber og i sit store gjæstfri Hus. Han kom i disse Huse paa samme Maade, som Otto kom i hans Hjem, uden at attraa Noget, og han blev end ikke saaret ved, at unge Damer betragtede ham paa en særegen Maade, næsten som en abstrakt Tilværelse, som et Talent eller en Begavelse i smuk Form, men uden at have Opmærksomhed for denne Forms mandlige Kjøn. Saa ganske abstrakt kunde unge Piger jo rigtignok ikke tage en Sag, hvis de tænkte derover; men de tænkte ikke, og den fremherskende uvilkaarlige Følelse overfor Mendoza var Sikkerhed og Ro. Saaledes var han en Formiddag i hint adelige Hus ene med Døtrene og et Par Veninder. Musik og Sang veg snart for Samtale mellem de unge Piger. Alfons hørte til, men var uvidende om Meget, som stod i Forbindelse med noget Tidligere; han nød, selv tavs, den glade Samtale og de livlige Miner som Musik og greb først en bestemt Tanke, da den yngste Komtesse, idet hendes usædvanlig smukke Kniplings-Lommetørklæde tilfældigvis blev bragt ind i Samtalen, sagde: »Det vilde maaske ved Ægteskab med en Borgerlig falde tungest, at man skulde lade Kronen gaa ud af sit Tøj.« — Otto vilde disse Ord have irriteret; men Alfons saa med hjerteligt Velbehag paa den smukke, aristokratiske Pige, tænkte sig med stille Skjønhedsnydelse hendes hele idealere, finere Tilværelse; han var aldeles ikke tilstede med sin Personlighed eller med Fordringer paa dennes

Vegne, men betragtede og nød saa uinteresseret, som man kan nyde Duften af en Blomst.

I et rigt borgerligt Hus lagde han meget godt Mærke til de unge Piger, til deres Pynt, deres Adspredthed ved nogle Lejligheder, deres ivrige, snart dulgte, snart uforbeholdne Interesse for Personer og Begivenheder, deres smaa Krigspuds, Anlæg til Intriger, der næppe bleve Andet end afrevne Traade, kort til den hele forfinede Verdslighed, der forekom ham som Illustration til en af de bedre franske Romaner. Han saa paa det med Nysgjerrighed, med Fornøjelse over det bevægelige Spil, og bekymrede sig ikke om, hvem mulig de udsendte Pile traf, hvilke mandlige Existenser der forstyrredes eller — bragte Forstyrrelse. For ham opløste Alt sig i Harmoni, i livlige, lette Melodier, som han kunde have nedskrevet og overladt en Dansekomponist.

Men denne milde, uskyldige Tilværelse skaffede ham som sagt Venner og god Omtale, og endelig fik han en Opfordring til en Aften at spille ved Hoffet i en Koncert.

Denne Aften tilbragte Otto hos hans Familie. Den første Stolthed og Henrykkelse over den overordenlige Ære havde tabt sig og givet Plads for Ængstelighed. Den gamle Mendoza var imod Hverdagsaftens Sædvane inde hos Familien; han sov eller lod som han sov, vaagnede, rejste sig op i Sofaen, var gnaven og lagde sig ned igjen. Hverken Tanterne eller Søsteren havde Forestilling om, hvordan det egenlig saa ud i hine Om-

givelser, som Alfons nu var kaldet til, og følte en kvælende Angst for, hvordan det vilde gaa. Den yngste Tante var jevnlig nær ved at faa ondt og drak meget Vand. De Andre forsøgte at sy eller strikke, gjorde engang imellem usammenhængende Spørgsmaal og hørte ikke paa Svaret.

Han skulde assistere i en Sextet af Beethoven og i en af sine egne Kompositioner for Piano, Fløjte, Violin og Violoncel.

Schiøtt havde været tilstede ved en af Prøverne og pludselig afbrudt Spillet med det Udraab: »Men det er jo mig, stop Tyven! Vent et Øjeblik! Jo, Højstærede, tror De ikke, jeg kjender mig selv? Disse Kvæk af Fløjten, der lyde ind ligesom nedenfra, dem er jeg Forfatter til, det er en af mine »følesløse« Bemærkninger. Hvor Pokker har De kunnet gribe det — for det er godt gjort! Og hvor det kommer igjen i Fugaen, hvor disse kvækkende, gjækkende Lyd titte ind i Middelharmonierne, medens Violinen i stille drømmende Begejstring bærer Hovedtonen og Krøyer og de Andre følge paa Pianoet! .... De har villet hævne Dem, ligesom Michel Angelo, der satte Kardinalen som Djævel ind i sin Dommedag! Tilstaa, De vilde hævne Dem!«

»Det er ikke Hævn,« svarede Mendoza; »men jeg tilstaar, at en Scene eller en Samtale har foresvævet mig, eller jeg har komponeret denne Sats, medens man talte.«

»Det kunde ingen Anden end en Jøde gjøre, for det er ikke blot genialt, men snildt. Men det

er en mageløs uskyldig, elskværdig, godmodig Snedighed! Det lærer mig en ny Slags Reflexion, som jeg ikke havde Anelse om. Og hvad Musiken angaar, saa siger jeg nu, at De er Kunstner, saadan en Melodi og Harmoni kommer ikke fra en Klodrian. Se Dem selv i Spejlet, saa ser De Ægget til en stor Mand. — For Pokker, jeg kunde dog ogsaa vidst, at et Menneske ikke er saa smukt, uden at det betyder Noget,« tilføjede Schiøtt i en mere dæmpet Tone, og idet han satte Hatten paa og nærmede sig Døren, sagde han: »Spil den Sats igjen, idet jeg gaar.«

Otto fortalte dem denne Historie, og Damerne bleve ganske styrkede og tillidsfulde derved, uagtet de ikke kunde lide Schiøtt og aldrig havde budt ham ind, naar han kom og spurgte om Mendoza. — »Han ser saa underlig paa En,« sagde den yngste Tante; »jeg tror altid, at jeg har faaet noget Sort paa Næsen ude i Køkkenet, og at han gjør Nar deraf; men naar jeg saa gaar hen for Spejlet, er der intet Andet end mit eget Ansigt.«

»Synes De ogsaa, at Alfons er smuk?« spurgte den ældste Tante.

»Ja, meget smuk,« svarede Otto.

Samtalen vilde ikke gaa livlig; Enhver var for beskæftiget, for langt fraværende med sine Tanker, og medens Strikkepinde og Synaal gik, skred Arbejdet ikke frem under de bævende Hænder.

Endelig troede man at høre Alfons komme op ad Trapperne; de vovede næppe at røre sig

for at lytte; men i det Øjeblik han traadte ind, sprang de tre Tanter op med Udraabet: »Hvordan gik det Dig?« Isabella ilede til og omfavnede sin Broder med Taarer, næsten som om han vendte tilbage fra en farefuld Rejse. »Hvordan gik det Dig, Alfons, min kjære Alfons?« spurgte hun.

»Slip ham, lad ham komme til Orde,« bød Bedstefaderen.

»Det gik godt,« svarede Alfons med stille Tilfredshed, med en Tone, der overbeviste Søster og Tanter.

»Gud ske Lov!« sagde de og gjorde Plads for ham.

»Det gik godt!« sagde Bedstefaderen vredt — thi han var spændt og vilde ikke ligefrem tilstaa det —; »det gik godt! Hvad gaar ikke godt? Naar man selv er tilfreds, er Alting godt, for En selv!«

»Nej, Bedstefader, Kongen sagde det selv.«

»Kongen!« raabte Søsteren og Tanterne; »har Kongen talt til Dig, Alfons?«

»Der Meilech?« sagde Bedstefaderen og tog uvilkaarlig til sin Fløjls Kalot. »Was hat der Meilech gesagt?«

Den ældste Datter berørte Bedstefaderens Arm og blinkede for at gjøre ham opmærksom paa den Fremmede.

»Nu,« sagde Bedstefaderen højt, »naar Kongen har talt til mit Barnebarn, tør Hr. Studenten gjerne høre, at hans gamle Bedstefader er en

Jøde. Ved De det ikke nok alligevel?« vedblev han, idet han venlig rakte Haanden ud imod Otto.

Otto nærmede sig rørt og gav den gamle Mendoza Haanden.

Den Gamle sagde stolt: »I vor Slægt er spanske Dons, Mendozaerne have gaaet med klirrende Sporer over andalusiske Kongers Gulv, og vi ere af Juda Stamme.« — Men som om Alt, hvad der var imellem hin Tid og det nærværende Øjeblik, hastig drog forbi hans Erindring, tilføjede han i en ganske anden Tone: »Hvad sagde Kongen?«

»Kongen spurgte, hvad jeg hed, og hvor gammel jeg var, og hvor længe jeg havde studeret Musik, og hvem der havde været min Lærer.«

»Og hvad svarede Du, Alfons?« raabte den ældste Tante.

»Hvad skulde jeg svare Andet end Sandheden, Tante?« spurgte Alfons.

»Naa, og saa?«

»Saa sagde Kongen, at jeg havde Talent, og at jeg skulde rejse, og jeg skulde søge om Stipendium.«

»Gud, saa faa vi travlt med at gjøre hans Tøj færdigt!« raabte Tanten, og saa meget dvælede hendes Tanker ved Kongens Vilje og Efterkommelsen deraf, at hun ikke tænkte paa Afskeden og Skilsmissen. Ej heller de Andre tænkte derpaa, kun Isabella forstod af sine egne Følelser,

hvorfor Alfons var kommen saa stille hjem med sin Lykke.

»Dronningen talte ogsaa til mig,« vedblev Alfons.

»Dronningen! Hvad sagde hun? Hvordan saa hun ud? Er hun smuk nærved?«

»Du, Nar,« sagde den Gamle oprømt til sin Datter, »en Dronning er altid smuk.«

»Ja, hun er virkelig smuk; og det er en velsignet venlig Dame.«

»Hvad sagde hun da? Blev Du slet ikke bange? Kunde Du svare hende? Hvad sagde hun?«

»Hun sagde, at .... at jeg havde et smukt .... et meget smukt Talent.«

»Et meget smukt Talent! Alfons! Og vi har gaaet saadan og hørt paa Dig hver eneste Dag! O, Alfons!« raabte den ældste Tante og faldt ham grædende om Halsen.

»Og saa sagde hun, at hun haabede, det vilde gaa mig vel, og at jeg altid vilde tænke paa, hvor al sand Begejstring kommer fra.«

»Nu, fra hvem Anden end fra Herren, Adaunoi, vor Gud!« raabte den Gamle.

Om Alfons' Mund kom et uvilkaarligt, svagt Smil, som om han vidste, at det ikke aldeles nøjagtig var Ordenes Mening.

»Og hvad svarede Du, Alfons?«

»Jeg svarede, at det gjorde mig lykkelig at have vundet Hendes Majestæts naadige Bifald, og jeg vilde stræbe at være det værdig.«

»Nej, hvor godt, hvor net han svarede! Hvem skulde tro det? Hvor kunde Du have Tankerne samlede til at tale saadan?«

»Jeg ved ikke. I et saadant Øjeblik ere alle Ens Kræfter spændte, tror jeg; der er noget Hedt i Sindet, man er stemt en Tone højere end sædvanlig, og der er dog en vidunderlig Harmoni i En.«

»Men kom nu og sid ned og fortæl os videre. Hvad skete saa?«

»Saa blev der budt The og Smørrebrød og Kager.«

»Almindelig The? Saadan som vi drikke? Og bød man ogsaa Dig? Har Du spist og drukket hos Kongen og Dronningen?«

»Ja, jeg har.«

»En stor Ære,« sagde den Gamle, og selv han glemte at tænke paa, om Spisen havde været ganske ren efter den jødiske Lov. Men han afbrød sin Sønnesøn med det Spørgsmaal: »Sagde Du nu ogsaa Velsignelsen, da Kongen havde talt til Dig?«

»Hvilken Velsignelse, Bedstefa'er?«

»Dumrian!« raabte den Gamle fornøjet, »Ingenting forstaar han sig paa.« — Han fremsagde den Formular, som det er paalagt Jøden at udtale, naar han ser en Konge, endog en hedensk: En Tak til Gud for, at hans Øjne have skuet noget Majestætisk.

»Næste Gang jeg træffer en Konge, skal jeg huske det!« sagde Alfons.

Og nu gik det videre med Spørgsmaal om de Tilstedeværende, om Værelsernes Udseende, om Etiketten, Damernes Dragt, de Spillende o. s. v., og Bedstefaderen blandede heri det Spørgsmaal, hvor stort Stipendiet vel vilde blive.

Otto sagde: »Det bliver vist 600 Rbd. aarlig i to Aar.«

»To Aar! Skal han være borte fra os i to Aar?«

Og nu begyndte først Sørgmodigheden, og med vaade Øjne greb Fruentimmerne atter deres Arbejde og ønskede næsten, at det ikke var gaaet godt.

Men den Gamle vilde ikke tilstede Sørgmodighed at dvæle i Huset paa denne Glædesaften og bragte igjen Talen paa Kongen. Uden at dadle direkte fremførte Otto en stor Digters Ord om, at Kongen skal tage vare paa Staten og med stort Overblik sørge for alle dens aandige og materielle Fornødenheder, men overlade Kunstliebhaverier til rige Private. Han sagde det med stor Forsigtighed for ikke at synes uvenlig mod Den, der havde vist Huset Gunst. Den Gamle svarede ikke direkte, men syntes kun at forfølge sine egne Tanker, idet han talte om det store Kunstværk, som Gud havde budt Kong Salomon at bygge paa Moria Bjerg. »Og hvem var Kong Salomons største Bygmester?« spurgte han muntert; »ja, det ved Hr. Studenten maaske ikke, og knap min egen Sønnesøn.«

»Nej, men hvem var det, Bedstefader?« sagde Alfons.

»Det var Schamir; men hvem var Schamir?«

Man vogtede sig vel for at svare, og den Gamle vedblev: »Paa Skabelsens sjette Dag, da Tusmørket alt var ved at falde paa og den første Sabbath skulde begynde, skabte Gud ti mærkelige og vældige Væsener, blandt hvilke var Ormen Schamir. Den var saa lille som et Bygkorn, men den kunde gjennembore et Granitbjerg. Og da det var paalagt Salomon at bygge Templet uden at berøre Stenene med Jern, skaffede han sig med stor Kløgt og efter mange Farer Schamir fra Aanden Asmodai, der opbevarede den.«

Alfons sagde: »Det var dog mærkeligt nok, at Gud i sidste Øjeblik, og efter at Alt var skabt, vilde skabe Noget, som havde mere Magt end det Øvrige!«

»Du Nar,« svarede Bedstefaderen, »gjør Gud det ikke altid? Var det ikke i Skumringstid, at Moses blev født? Bliver ikke altid det Store til i Skumring, naar Alt synes udtømt?«

»Hvor er Schamir da nu bleven af?« blev der spurgt.

»Da det andet Tempel blev brændt af Romeren Titus, forsvandt Schamir fra Jorden.«

Otto var greben, især af de sidste Ord: Hele Tilværelsen havde følt Smerten ved Templets Fald, Jorden havde i Vaande givet slip paa en af sine mærkelige skabte Ting, og endnu bævede en Efterve gjennem Taler og Tilhørere.

For at hjælpe til at bryde Tavsheden sagde han: »Saa er der dog Dæmoner, store, overnaturlige Væsener!«

Den Gamle vaagnede af sine Tanker ved Lyden fra den Fremmede, hvem han havde glemt, og fandt sig et Øjeblik selv fremmed; thi Tankerne havde hvilet i det store bibelske Hjem. Han søgte med en næsten barnlig Forlegenhed, der rørte Otto, at gjøre ham forstaaeligt, at man ikke troede paa disse Ting, uagtet man omtalte dem som virkelige.

»Ja, det forstaar jeg godt,« sagde Otto, »alle Mennesker kalde det Poesi og beundre det.«

Den Gamle svarede med Stolthed: »Vi have i Sandhed meget Beundringsværdigt i vore Bøger .... Naa, kan De sige mig: Hvad hed Adams første Kone? De forstaar mig? Det er saadan, som man fortæller det; det er ikke Religion, men der er en Betydning derunder.«

»Adams første Kone? Var det ikke Eva? Var Adam to Gange gift?«

Den Gamles Øjne bleve smaa af Fornøjelse, og han sagde: »Adams første Kone hed Lilis. Gud skabte hende af Jord ligesom Adam; men hun vilde ikke være ham underordnet. Tilsidst forførte hun to Engle og fralokkede dem det hemmelige Ord, der fører bort fra Jorden og aabner Himlen, og saa fløj hun afsted. To stærke Engle bleve sendte efter hende, men kunde ikke faa Magt over hende uden paa det Vilkaar, at hun skulde have Lov til, hvis hun kunde, at

skade Menneskenes Børn, Drengene til den ottende, Pigerne til den tyvende Dag, og derfor søger man endnu at beskytte dem ved Hjælp af hellige Ord. Men« (saaledes sluttede den Gamle) »man behøver ikke at tro derpaa, skjønt Mange gjøre det; det fortælles blot, fordi det betyder noget Skjult.«

»Hvad betyder det da, Bedstefa'er?«

»Mange Ting. F. Ex. man ser deraf, hvorfor Eva blev skabt af Adams Ribben; thi naar der er altfor meget Jordisk i en Kvinde, saa kan hverken Ægtefælle eller Engle magte hende.«

Otto var opfyldt af Forbavselse og Ærefrygt for denne særegne Dannelse og Poesi.

»Hvor den Fremmede ser!« sagde den Gamle dæmpet til sin ældste Datter.

»Han hører gjerne Bedstefader fortælle.«

»Naa, jeg vil fortælle ham Mere. Hvorledes gik det til,« vedblev han højere, »at Kong Salomon lærte at beherske Asmodai og tage Schamir? Hvor havde baade han og Bileam lært deres Kabbala og Tryllekunster? — Af Schamsadai, den Engel, der blev lænket til de mørke Bjerge formedelst sin Synd. Thi engang sad Gud Herren i Himlen og talte med Englene om Menneskenes Synder, og da sagde Englen Schamsadai, at naar han kom ned til Jorden, skulde han opføre sig ganske anderledes fromt. Da sagde Gud: Lad os se! og sendte ham ned. Han mødte en ung Pige ved Navn Istehar, og hun var smuk. Han fristede hende, og endelig sagde hun, at hun vilde tilhøre ham, hvis han vilde sige hende det hemme-

lige Ord, der fører ind i Himlen. Og da han havde forraadt det, udtalte hun det højt og steg til Himlen, og Gud tillod, at hun blev sat som syvende Stjerne i Stjernebilledet Kimah — hvad er det, I kalde Kimah?«

»Det er Plejaderne,« svarede Alfons.

»Naa,« sagde den Gamle til sin ældste Datter og kneb hende i Kinden, »Istehar er det Samme, som Du hedder: Esther. Se Du ogsaa til at komme i Kimah, hvis en Engel vil forelske sig i Dig.«

»Det bliver nok ikke denne Gang, Bedstefader,« svarede hun.

»Det tror jeg selv,« sagde han. »Men lad os nu faa lidt Musik, lad os høre »det meget smukke Talent«,« vedblev han med hin Ironi, der forgæves søger at skjule Kjærligheden og Stoltheden.

»Hvad skal jeg spille?«

»O, Alfons,« udbrød Otto, »spil en spansk Sang! Kan Du huske den spanske Sang? Det er saa mange Aar siden — kan Du huske som Barn, da vi havde Børnebal, at Du og Din Søster sang saadan en dejlig Sang? O, spil den, slaa den blot an!«

I samme Øjeblik havde Alfons alt begyndt Mirjams Sang. Og ved de første Takter kunde det skjønnes, at den var Slægtens religiøse Slagsang; thi som en Menighed hørte de andægtig og begyndte derpaa at synge med, først dæmpet, saa højere; den Gamle skød Kalotten paaskraa,

lukkede Øjnene og istemmede engang imellem med sin dybe Bas. Ved gamle Sange bryder Fortiden frem i Hjertet som de gamle Freskomalerier i Kirkerne, der ere overkalkede, men vise sig igjen. Deres Tanker gik til det aldrig sete, men i Traditionen saa vidunderlig levende skjønne Spanien og til Havbredden, hvor Mirjam kom i Spidsen for Israels hvidklædte Jomfruer og hilste Hæren med Jehovas Lov. De samme Toner bare atter hans Tanker til hans Hjem, til Tiden og Stedet, hvor han hørte dem første Gang, til det dejlige Barn, han dengang havde holdt ved Haanden, og underlig blandedes heri den magiske Sommeraften ved Skuespillerindens Side og Sejladsen paa Søen. Idet han ved Tonernes Tryllemagt gjensaa det Forsvundne, fyldtes Hjertet med hans Barndoms Kjærlighed, og Sejrshymnen, der lød omkring ham, tog al Forkrænkelighed og Smerte bort. Det blev ham givet, et Øjeblik at føle den almægtige Kjærlighed, hvortil hans Sjæl var skabt, den sværmerske Hensmelten og Opgaaen i et andet Væsen, den fuldstændige Hengivelse til en Personlighed, der syntes at bære alle skjønne Tings Fane og vinke til Udødelighed. Og pludselig, da Sangen standsede, mindedes han — Pauline.

Da vidste han i sin Samvittighed, at han ikke elskede hende af ganske Hjerte og Sjæl. Hun og Hendes stode afsides fra det milde, blaa, stjerneklare Lys, der syntes at omgive hans Bevidsthed, og han havde en besynderlig stolt Fornemmelse,

som om noget Ubekjendt og Mægtigt, noget Daimonisk, der vilde ham vel, havde draget Tæppet tilside for Tilværelsens Indre. Men i næste Nu mindedes han Skumringen, Tonen, hvori Pauline havde sagt: »Tag Bladet bort og kys mig!«, hans Læber fornam det vidunderlige, bløde, varme Tryk, og da blev det blaa Lys overstrømmet, bortskyllet af et dunkelt, rødt, glødende. Og i Førstningen var der nogen sjælelig Smerte derved; men strax efter syntes ham, at alle Stjerner gjerne maatte slukkes, hvis de stode ham i Vejen. Hvad der fornuftig og betænksomt kunde siges ham, laa i hans egen Bevidsthed, men sammenrullet, uden Luft og Lys. Han standsede engang paa Hjemvejen og sagde til sig selv: »Ja, Schiøtt sagde engang, at der er Forhold, som ingen Engel og ingen Djævel løser . . . . men naar man nu er i dem?«

Næste Morgen begav Otto sig til Billes, ligesom viljeløs baaren af en løsladt Strøm, medens han gjennem Fantasien havde en pinlig Forestilling: han forekom sig delt i to Væsener, et adeligt og et plebejisk, der gjensidig traadte i hinanden.

Da han kom, blev der sagt, at Pauline var gaaet til sin Fader paa Kontoret og snart vilde være hjemme.

Mdm. Bille puslede i Huset og sagde Intet. I Virkeligheden gik hun og tænkte paa, hvorledes hun saa smaat kunde drille Otto til Gjengjæld for, at han den forrige Aften havde svigtet hende; men for Otto var hendes Tavshed noget Truende og Ironisk: Havde hun ikke mærket Noget? Gjættede hun ikke hans Tanker? Hun stod under ham, det vidste han; hans Sind bebrejdede hende altid, at hun havde skuffet ham, eller at han med hende havde skuffet, bedraget sig selv for Samliv med fortræffelige og elskværdige Mennesker, som han kunde beundre og glædes ved i Stedet for at være Gjenstand for uintellektuel Beundring; men han kunde ikke afværge Fornemmelsen af, at hun nu ogsaa stod over ham som Moderen, for hvem hint Kys og hans Tanker maatte være en Hemmelighed.

Jo længere hun puslede, og jo længere han uden ret at se op modtog Paavirkning fra hende, desto værre blev det. Hun var i Morgendragt, uden Pynt, beredt til Dagens rensende Gjerning: i Natkappe, Trøje og sort Skjørt; Trøjen var meget vid, og i enkelte Øjeblikke, især naar hun bukkede sig, saa hun ud som pukkelrygget. Men dette Hæslige, der frastødte ham som en Gnom og fremkaldte barokke Fantasier, kunde, hvad Øjeblik det skulde være, ydmyge ham ved at kræve hans Tanker til Regnskab! I saadan ynkelig Stilling sad han, den danske Student! Han var nær ved at faa Feber af Vrede, Angst og Mismod, tilmed ved at huske, hvorledes han fordum engang rev

sig løs. Hans Fantasi sprængte bort i Karriere, han selv blev siddende, lænket, lammet.

Mdm. Bille faldt paa, at Gulvet skulde »tørres over med en vaad Klud«, skjønt eller fordi hun vidste, at et vaadt Gulv var Otto som de fleste Mandfolk imod. Han veg mekanisk ud af Dagligstuen ind i »Salen«; men ogsaa her fulgte Mdm. Bille efter ham uden at vide, at hun dæmonisk forfulgte ham. Han valgte tilsidst en Krog, hvor Gulvet var aldeles rent og hvidt, og sagde i nervøs Irritation til sig selv: »Hvis hun vasker her, saa lad det afgjøre det Hele!«

Det varede en Stund. Man skulde troet, at Mdm. Bille havde en Anelse om den skjæbnesvangre Gulvklud, hun førte. Tilsidst nærmede hun sig dog Krogen; han trak sig alt længere tilbage; endelig sagde hun: »Aa, vær saa god at gaa tilside.«

Han svarede: »Ja, saa langt tilside, at vi aldrig skulle mødes mere! Farvel, Mdm. Bille.«

»Han er gal,« sagde Mdm. Bille og blev staaende med opløftet Gulvklud.

Da han ilede ned ad Trapperne, slog Luften ham imøde som Frihedens og Mandighedens Luft, en uhyre Byrde var kastet bort, en voldsom, men dog frisk og velgjørende Fornemmelse gjennemstrømmede ham, det jublede i ham, at han var ung igjen.

I Gadedøren mødte han Pauline, og den første Tanke var at fortælle hende Alt med hensynsløs Ligefremhed: Synet den foregaaende

Aften, Slagskyggen, der var kastet over hende. Men han fik ikke Tid til at overveje, paa hvilken Maade det skulde blive ham muligt at udsige dette; thi da han saa hende ind i Ansigtet, da han mødte det glade, varme Blik, var det ham umuligt at fastholde Synet som en Sandhed — Idealets fjerne blaa Blomst var ikke istand til at holde sig imod den duftende Virkelighed.

Menneskets Sind gaar hastig. Han lod sig nu nøje med at være ærlig paa den almindelige, faktiske Maade: fortalte hende, at den gjensidige Antipathi, der havde hersket mellem hendes Moder og ham, ved en tilsyneladende Ubetydelighed var kommen til Udbrud, at han havde brudt med hende, var gaaet bort med den faste Beslutning aldrig at komme tilbage, at Forlovelsen altsaa var hævet.

Hendes Ansigt blev uigjennemtrængeligt, og hun stirrede nogle Øjeblikke hen for sig; derpaa aftog hun Ringen og rakte ham den, medens et Par Taarer traadte ud paa Kinderne. »Mig har Du Intet imod, jeg har ikke gjort Dig Ondt, vel min Ven?« sagde hun.

Skilsmissen fra hende, især paa denne Maade syntes ham saa umulig som at skilles fra sig selv, og det var ham ligesaa umuligt at gjøre et Skridt tilbage. Hvad der midt i Forvirringen stod for ham som noget aldeles Klart og Dejligt, var deres forrige, hemmelige Forhold. Han var beredt til at se hende sjelden, blot han ikke ganske

skulde miste dette livsalige Solskin af sin Tilværelse.

Hun svarede: »Du kunde jo komme sjeldnere til os.«

»Det vilde jo kun blive det Gamle!« raabte han utaalmodig.

»Vær nu blot ikke vred; lad os ikke skilles som Uvenner. Giv mig et Kys til Afsked. Lad mig endnu engang se Dig ind i Øjnene. Saa! .... Kan Du se, Du kan ikke være vred paa mig!«

»Men, Barn, Du leger jo med os Begge! Verden vil forlange, at vi skulle glemme hinanden eller endog være Fjender — skjønt, Fjendskab, det er dog umuligt mellem Dig og mig!«

»Hvor kan jeg være Din Fjende? Jeg, Din Fjende!« raabte hun og kastede sig i hans Arme.

»Pauline, Du fortumler mig! Hvad skal der blive af os!«

»Jeg ved det ikke! Hvorfor kan Du ikke være mig bekjendt?«

»Være Dig bekjendt! Jeg har altsaa staaet og talt til ingen Nytte, Gud ved, hvor lang Tid! Men jeg har nok hørt, at saadan ere Fruentimmerne! Og det har jeg ogsaa altid hørt, at en kraftig, stormodig Beslutning, der imponerer En og binder En for bestandig, kunne de ikke tage . . . .«

»Nu bliver Du igjen utaalmodig . . . .«

»Ja, vel, og bedst maaske saa! . . . . Hvad tænker Du nu paa? Nu stirrer Du igjen!«

»Vil Du, naar vi nu ere skilte, engang imellem skrive mig til og lade mig vide, hvordan Du har det? .... Nej, det gaar heller ikke an!«

»Det lader virkelig til, Pauline, at Du slet ikke rigtig kan forstaa, at det er Alvor; Du vil først føle det, naar det er for silde.«

»Kom blot engang om Maaneden herop!«

»Naar Du ikke et eneste Øjeblik kan være alvorlig, saa er det bedst, at jeg byder Dig Farvel.«

»Gjør det Dig da slet ikke ondt?« spurgte hun, idet hun holdt hans Haand; »sig mig blot det Ene, at det gjør Dig ondt!«

»Om det gjør mig ondt! Men hvad Glæde tror Du da, at Virkeligheden byder mig fjernt fra Dig? Udenfor denne Synskreds, synes mig, ligger lutter klam, graa Taage med sære Billeder og Skikkelser .... Men hvad saa? Om det gjør mig ondt, hvad vil Du saa? Tal dog nu, Pauline! Stir ikke saa gaadefuldt og fristende! Gud give, jeg blot et Øjeblik kunde laane Aandebesværgernes Magt for at kalde Dine Ord frem, mane dem op af Din Sjæl! For Din egen Skyld og min Skyld, tal dog endelig nu!«

»O, hvis jeg var rig!«

Han studsede ved dette Udbrud, ved dette Glimt, der lyste saa dybt, og sagde greben af mangfoldige Følelser: »Hvis Du var rig, Pauline? Hvorfor rig?«

»Saa brød man sig ikke om Folk,« svarede hun nølende.

»Ak, saa brød man sig om andre Folk. Kjørte Du i Kareth, vilde Du bryde Dig om dem, der kjøre i Karether. Er man ikke uafhængig i sig selv, saa finder man Afhængighed, hvor man end kommer hen.«

»Nej,« sagde hun, og det glimtede igjen, »hvis man var berømt og stor!«

»Ja,« svarede han, og en Blanding af dyb Sorg og Begejstring gjennemstrømmede ham; thi han huskede en Scene, hvor under ganske andre Forhold Lignende havde været paa Bane. »Hvis man var det! Men hvo nægter da os To at naa til det Store, blot vi holde sammen? Naa vi dertil gjennem de Forhold, som hidtil have omgivet os? Mig have de næsten kvalt .... Dog, bede og trygle kan jeg ikke i denne Sag, ej heller sige et Ord til Forlokkelse. Skal vi skilles, Pauline?«

»Kom blot herop engang hver Maaned!«

»Saa, i Guds Navn, farvel, Pauline!«

Et Par Dage efter sagde Pauline pludselig: »Moder, lad mig nu gaa til Theatret.«

»Til Theatret!« raabte Mdm. Bille og fik Lettelse for sin Sorg ved at kunne blive vred. »Saa Du har endnu de Griller!« Hun tilføjede mange bitre Ord og sluttede endelig i en mildere Tone: »Er vi da saa simple Folk, Pauline, at

Du skal give Dig til Theatret? Er Din Fader ikke en reputerlig Mand? Synes Dig ikke, vi har Sorg nok?«

»Moder dog! Er Fru Heiberg og Mdm. Nielsen og Jomfru Ryge simple Folk?«

»Ja, bliv Du først en Fru Heiberg eller Jfr. Ryge eller Mdm. Nielsen!«

»Det kan jeg da ikke blive, før jeg begynder derpaa!«

»Nej, men Du kan blive mange Ting, naar Du begynder derpaa! . . . . Og hvad tror Du, Din Tante vil sige? Hun ved det meget godt, at Du har de Nykker, og hun har sagt, at jeg for Guds Skyld maatte passe paa Dig. Jeg ved, at hun har betænkt Dig i sit Testamente; men fik hun det at vide, gjorde hun det om igjen, det kan Du være saa sikker paa, som jeg staar her!«

»Er Tante rig?«

»Rig? Hvad kalder Du rig? — Noget har hun lagt sig til Bedste, saa sparsomt som hun lever, og jeg tænker, Du vil faa to, tretusinde Daler.«

»Hvad kan det hjælpe?«

»Hjælpe! . . . . Hvad det kan hjælpe! Har man hørt Mage! . . . Ja, ved Du hvad, min Pige, enten det kan hjælpe eller ej, saa vil jeg før spærre Dig inde, hvor der hverken er Luft eller Lys — men hvad er det for en Urimelighed! Jeg vil ikke høre et Ord derom, ikke et Ord! Nu har Du ikke mere ham at trodse mig med!

Nu har Du kun mig, nu skal Du lystre! . . . . Ja, sæt Du kun Dit Ansigt op! Jeg skal nok magte Dig.«

OTTENDE KAPITEL.

Schiøtt førte et fornøjet Liv. Han havde fundet et Formaal, og skjønt det var usikkert, om han kunde naa det, bekymrede det ham lidet, fordi selve Midlerne, hvorved det skulde naas, vare en Nydelse. Han levede et Liv i Virkeligheden, beskæftiget, kæmpende, i de Kredse og paa den Maade, som de Klampenborgske Begivenheder havde givet ham Smag paa og hemmelig Længsel efter, og han havde ikke tilbudt sig selv, man havde søgt ham. Siden han havde begyndt at skrive i et Oppositionsblad, havde han mistet sit Familielegat; det var et virkeligt Uheld, men ogsaa dette bekymrede ham forholdsmæssig lidet; thi hans Talent blev paaskjønnet og godt honoreret. Om mange vigtige Ting kom man og talte med ham, fordi Partiets Førere gjerne vilde have politiske Spørgsmaal livlig antydede i en Revue, en Feuilleton, en Theaterkritik. Det politisk rigtige Princip var, at om man kunde gjøre selve Luften, som Folket indaandede, oppositionel, saa skulde man. Bl. A. havde Dalberg været hos ham for

at beklage den store Uret, der var overgaaet Hald: Formedelst hans Delagtighed i Oppositionsartikler havde Kancelliet stillet ham Valget mellem at fratræde Embedet eller skriftlig love at ville afholde sig fra Opposition.

»Hvilket skammeligt Tyranni!« tilføjede Dalberg, da han fortalte, at Hald havde maattet vælge det Sidste.

»Han er Martyr,« sagde Schiøtt; »det vil da sige: han er min Ven, for en Anden, som ikke var min Ven, kunde passende have nedlagt Embedet; man manuducerer og har en rig Svigerfader.«

Dalberg var liberal og langtfra uden Fantasi; men saa langt kunde han ikke naa, at en Embedsmand frivillig skulde nedlægge sit Embede, opgive en Position, en Stilling i Livet, især naar han i sit stille Sind og overfor sine Venner gjorde Forbehold for Friheden. »Desuden,« tilføjede han, »giver Svigerfaderen ham Intet, det gaar slet ikke saadan til i Verden, som det ofte skulde synes.«

»Ja, ja, han og jeg ere begge Martyrer,« sagde Schiøtt og skrev, som Dalberg havde ønsket. Men i det Hib, han gav Regeringen, var der, kun mærkeligt for de Indviede, et ironisk Sidehug til Hald, som gjorde en mærkværdig Virkning; thi man følte nu Schiøtts Farlighed og Betydningen af hans Assistance.

Schiøtt mærkede det selv og tog modigere end før fat paa Livet, brød sig end ikke om at

gjøre Gjæld, hvad han før saa omhyggelig havde undgaaet. Han møblerede sin Bopæl, men ikke paa en heldig Maade; hans Smag var nu engang overvejende negativ og kritisk. Men Indvielsesdagen blev fejret med et stort Tendensgilde. Han havde indbudt sex af sine Bekjendte og ligesaa mange Damer, de allervakreste af den Kategori, som indfinder sig til et Ungkarlegilde. Selve Gildet vilde Schiøtt have betragtet som det indledende Skridt til en højere Dannelsesanstalt, idet man af det forhaandenværende danske Stof skulde forsøge at danne den Slags frie, elskværdige Damer, der findes omtalte i Balzacs Romaner som boende i Egnen af *Rue neuve Bréda.* Deres Nærværelse skulde formilde Sæderne; selv skulde de paavirkes af den videnskabelige Aand, »og med nogen Ironi« — tilføjede Schiøtt — »kunne vi da betragte os selv som Periklesser og Damerne som Aspasier. Lad os gjøre os berømte, og Efterverdenen vil pynte os op til Virkelig-Periklesser.«

»— Hvad søger De, gode Krøyer? En ny Cigar? Aa, Helzen, send Kassen ned.«

»Nej Tak, De ved jo, jeg maa gaa tidlig.«

»Ja vist, det bliver der ikke Noget af! Det sætter vi en Bom for!« sagde Schiøtt, og i et Anfald af Lystighed lukkede han Døren ilaas og tog Nøglen af.

Helzen saa det mismodige Udtryk, der et Øjeblik kom paa Ottos Ansigt, og morede sig drillende derover.

»Ser Du ikke,« svarede Otto, »at Schiøtt vil gjøre et Kunststykke, der er ham værdigt? At være gjæstfri og lade Gjæsten have sin Frihed er en simpel Ting; men at gjøre sig Gjæstfrihedens Pligt besværlig og desuagtet efterkomme den med Lethed, er kun givet store Aander.«

Denne næsten sokratiske Ironi frapperede Schiøtt, hvor bacchisk-lystig hans Stemning end var. Han udbrød: »Ej, hvor han er voxet! Men idet vi theoretisk tage Hatten af for Plato, lukke vi i Praxis Døren for Hr. Krøyer. De er vor Fange, Hr. Krøyer! Og Nøglen til Fængslet overgive vi Deres skjønne Naboerske . . . .«

»Det er just ikke galant,« sagde Otto; »snarere burde Damen betragtes som Fange.«

»Ja, saa snakke de Ræve for de Gæs,« svarede Schiøtt. »Pas blot paa ham!«

En Stund efter, midt under den almindelige, lattermilde Samtale, rejste Otto sig, aabnede Døren og forlod med en smilende Hilsen Selskabet.

»Saa lod De Dem dog besnakke af ham!« blev der raabt.

Schiøtt fortalte Fablen om Ræven, der fik Ravnen til at slippe Osten, og fra alle Sider drillede man den utro Fangevogterske, indtil hun halv vred, halv skamfuld kastede et sammenrullet Papir paa Bordet og raabte: »Jeg lod mig slet ikke narre, det gav han mig!«

»To Tidalersedler!« blev der raabt.

»Med Forlov, fik han kun een Nøgle for de to Sedler?« spurgte Schiøtt.

»Hr. Schiøtt!« sagde Fangevogtersken med en vis Værdighed.

»Jeg havde givet ham Nøglen alligevel,« vedblev hun og fik Taarer i Øjnene. »Det gjør mig ondt, at han ikke troede det. Han sagde saa bønlig: Vil De give mig Nøglen? — at jeg misundte den, han skulde til. Ja, le De kun! Mig gjør det ondt, at han ikke troede mig. Saa sagde han: Jeg kan ikke byde Dem meget; her er alle de Penge, jeg har hos mig, vil De tage dem for Nøglen? Og saa ved jeg ikke, hvordan det gik, at jeg gjorde det — man er sommetider Karrikatur af sig selv . . . . man bliver det!«

De Fleste studsede ved dette Udbrud, ved dette uventede Tegn paa strandet Lykke og Dannelse. Schiøtt rykkede hen til hende og sagde med dæmpet Stemme: »Wenn die Jugend wüsste . . . . naar Krøyer vidste, hvad han med tyve Daler har kjøbt sig fra!«

Hun tørrede Øjnene og sagde: »Det har gjort mig ondt; han har trykket mig saa dybt ned. Han troede at maatte give saa mange Penge for at blive fri for mig!«

Schiøtt opfattede hende fuldkommen rigtig, men hans Stemme var korrektere end hans Ord, da han sagde: »Vær nu ikke vred paa ham.«

»Vred? paa ham?« sagde hun, tørrede Øjnene og vendte sig til Selskabet.

»Hvad skal der saa gjøres med Sedlerne?« spurgte en af Damerne.

»Jeg vil ikke have dem!« raabte Fangevogtersken.

»Aa,« sagde en Anden, »hvor længe er det, siden Du stod udenfor Holms Vindue og ønskede Dig Kaaben, som hang der?«

»Det er rigtignok sandt,« svarede hun betænksomt og tog langsomt Pengene.

»Hvem mon han skulde til?« blev der spurgt.

»Han er jo forlovet,« svarede man.

»Nej,« sagde Helzen, »han er ikke forlovet længer. Sem har plaget mig nok med det ulykkelige Opslag. Først var han angst for, at Krøyer skulde sørge sig ihjel, og sagde det nok til hende, da han engang mødte hende, og saa blev han Forligsmægler og Brevdrager. Endnu idag var han hos mig og plagede mig. Han sagde« — og Helzen efterlignede med Held Sems Stemme og Gebærder —: »Jeg kan, sandt for Herren, ikke forstaa, hvad der er i Vejen. Jeg har slidt og slæbt som en Hest og bragt Breve imellem dem og snakket godt for dem; jeg troede, det skulde blive godt, det ved Vorherre. Men jeg har nok kun gjort Ondt værre; for nu skriver de ikke engang til hinanden, og jeg tør knap tale om den Ene til den Anden; men jeg har dog faaet Otto Krøyer i godt Humør igjen, Gud ske Lov!«

Schiøtts Blik mødte Fangevogterskens, og det var, som om Glimtet lyste for hele Selskabet og ikke mindst for Helzen, der pludselig begreb, hvad han havde fortalt.

»Hvad hedder hun?« spurgte en af Damerne.

Helzen var i Begreb med at svare, men et Hm! og Vink fra Schiøtt standsede ham. Man bemærkede det og tav. En uberygtet Piges Navn turde ikke nævnes her — en saadan Ydmygelse bøje Mennesker sig under. Men medens man smilede, havde man Lyst til at hævne sig, og i Mangel af Andet drillede man de Tilstedeværende med Ros over den Fraværende. Man fandt ham saa smuk; man havde ikke bestemte Ord til det poetiske Stoltheds-Skjær, der var over ham; men Tonen, hvori man talte, vidnede om, at man havde følt det. Der faldt Ord, som man i Almindelighed ikke vil sige i et Menneskes Paahør af Frygt for at gjøre det stolt. Ofte fordærver man virkelig Mennesker med Ros; men der er ogsaa Gemyter, hvem den ved retfærdig Lovtale forhøjede Selvfølelse vilde afholde fra Fejl — thi vi begaa ogsaa Fejl af en Slags Resignation, skjønt vi ikke ville vide det.

Hvad Otto med Bevidsthed fornam, var en trodsig, glad Stolthed over sit nye Forhold til Pauline, over Elskovens Lykke. Han levede mere og tænkte mindre, og selv om han havde tænkt, vilde han ikke have kunnet erindre og forstaa den Kamp og Splid, der for kort Tid siden havde været i hans Indre, ej heller begrebet, hvilket Formaal, hvilken Hensigt han havde havt ved at gjøre sig saa mange Skrupler.

Saa megen Magt har Handlingen! Mennesket staar udenfor eller over Theorierne, men gaar op

i Handlingen. Der er i den Handling, man trods Sjælens inderste, bedste Viden hengiver sig til, ligesom en Taage, der stiger En over Hovedet, omhyller Blikket, gjennem utallige fine Porer trænger ind i Bevidstheden og tilslører den. Da erindrer man maaske tidligere Idealer som en udenad lært Ting, men ikke med Hjertet, ikke paa kraftig og skabende Maade.

Men der er ogsaa i den menneskelige Lidenskab, i dens Sødhed og vidunderlige Rus, en overordenlig Kraft, en Glemselens Magt og en Mindelse om den Verden og de Idealer, hvor den hører hjemme; Otto mindedes med Taknemlighed de græske Guder, de, der vogtede paa Skjønhed i Nydelsen som Menneskets højeste Lov. Han var tilbøjelig til at erkjende dem for sine Herrer, takke dem, fordi de havde gjort ham fri, og især synge Lovsange til Aphrodite og hendes gyldenvingede Søn Eros.

Ja, det var, som om han pludselig var gaaet over fra en umaadelig Trældom, en barnagtig Indskrænkethed, til Frihed, Erkjendelse, Mandighed. Undertiden maatte han ogsaa smile af sær, snild Fornøjelse over det Besynderlige, at han dog halvt om halvt altid havde villet det Nuværende, og at det var kommet, som om hans Ønsker uden hans Hjælp havde været virksomme.

Han morede sig over Schiller, der havde været sentimental og klaget over, at Guderne vare forsvundne, at Tiden var forbi

»Da man Deine Tempel noch bekränzte,
Venus Amathusia.«

Guderne vare tilstede for Enhver, der forstod at se med rette Øjne og havde Mod til at ofre. De havde vidst det om ham, og de havde skænket ham Pauline!

Han var atter og atter stolt af hende, af hendes smukke, friske Skikkelse, af hendes Øjne, hvis kjærlighedsfulde Udtryk bestandig vakte en ny Forundring over, at han havde erhvervet og ejede dette! Men især var han stolt af hendes Aands Frihed, af dens Styrke overfor alle Fordomme og al Spidsborgerlighed — thi han troede, at det var en bevidst Frihed, der efter nogen Nølen og Vaklen var virksom hos hende ligesom hos Agnes, Statsministerens Datter, eller som hos Heloïse, der sagde, at hun hellere vilde være Abeilards Konkubine end Jordens Kejserinde.

Han forekom sig som en ung Ægtemand, men ulige lykkeligere end denne; thi ham overgives Bruden ufri, han har »kjøbt hende for et Ægteskab«, han ved kun lidet af, hvad den kæmpende, frie og tilsidst besejrede Kvindelighed er. Det var Hengivelsen, Erobringen, en menneskelig Sjæls Selvovergivelse til ham, der bestandig forekom ham saa vidunderlig! Det var, at han var bleven Ejer af Nogen! Og hele denne forunderlige Lykke var Noget, som Tilværelsen skyldte ham, han havde kun taget sin Ret!

Hvor maatte han i Grunden trække paa Smilebaandet ad de Andre, der altid talte om

lignende Erobringer, og for hvem Saadant var et Ideal, hvormed de krydrede Virkeligheden, ligesom Irlænderne krydre deres Kartoffel ved at række den op imod en under Loftet ophængt Sild. I Sammenligning med dem var han som en af Bérangers Studenter, et af hine ideale unge Mennesker, der ere bestemte til at bringe Videnskaben ny Livskraft eller straale i Poesien eller i Spidsen for en Bataillon, en Hær, hævne Waterlooslaget, og som ledsages paa Vej til Udødeligheden af en yndig Lisette, der beskedent forlader dem — — dog, saa langt gik hans Tanker ikke; der er det Lykkelige ved et farverigt Liv, at Horisonten ikke er vid; man hviler i Øjeblikket og ser hverken frem eller tilbage.

De vare langt mere for hinanden nu end før, men paa en anden Maade. Det var, som om de ved at afbryde en Bro mellem sig og Menneskene havde opnaaet en større gjensidig Inderlighed; Ordene havde en ganske anden Klang, de optoge hinandens Tanker med Hjerte og Sjæl — og trængte vel mer· end før til at høre hinanden tale. Men Samtalerne vare umærkelig bleven meget forandrede. Naar noget Idealt blev omtalt, laa det langt mere udenfor Verden, fjernt fra det virkelige Liv, uden bestemt Indflydelse derpaa — som en Stjerne. Og paa Bunden af deslige Samtaler laa ofte noget Vildt.

Skjæbnen eller Guderne, hvem han priste for sin Lykke, gave Held, sendte dem mangfoldige Lejligheder til at være sammen, eller de forstode

nu bedre end før at opdage og benytte Lejligheden. Undertiden syntes Gudernes Velvilje næsten haandgribelig. Pauline kunde være borte fra sit Hjem den halve Storebededag, og se! et Par Dage før kom en tidlig Vaar, om Morgenen var det endnu Regnvejr; men da de desuagtet vovede dem ud i lukket Vogn og kom til Skoven, blev det pludselig klart og varmt, og de kunde spadsere gjennem Dyrehaven, kunde se de frembrydende lysegrønne Blade paa Buske og Træer, finde Violer, og Alt dette uden at møde andre levende Væsener end de brune Dyr, der snart stode stille i ringe Afstand og betragtede dem nysgjerrig med de store Øjne, snart kaade eller forfærdede som Børn sprang afsted, saa det rullede i Skoven.

Medens de gik igjennem Skoven, fortalte han hende tilfældigvis om det Menneske, der vilde skære sit Navn i et Træ og kom til at saare Dryaden, saa at der flød Blod. Der behøvedes ikke meget mere for at gjøre Skoven til en fortryllet Lund ogsaa for hende; men hun betragtede den som fortryllet af Væsener, der stode under hans Befaling, hendes Fantasi levede af hans, og hun fulgte ham gjennem Skoven med mere Hengivelse, end om han havde været en Fyrste og vist hende Alt dette som sin jordiske Ejendom.

Og da de senere sad hyggelig sammen ved Maaltidet, medens Solen skinnede og Fuglene pippede, lød pludselig i ringe Afstand Musik af blæsende Instrumenter. Da favnede han hende

henrykt og udbrød: »Alt hvad der er forkyndt, gaar i Opfyldelse:

»Aber ich, ich hab' erworben
Dich und Alles, Schloss und Leut,
Pauken und Drommeten huld'gen
Meiner jungen Herrlichkeit.««

Ham faldt det ikke ind at spørge, hvorfra Musiken var kommen; men Pauline vilde vide det, og det blev da sagt dem, at der var Stads inde paa et Landsted, som tilhørte Grosserer Sander. Han havde ladet det ombygge, og det blev idag paa den unge Frues, Fru Halds Fødselsdag, indviet; derfor var Musiken kommen ud, og der var stort Selskab. Den snaksomme Værtinde, der syntes godt om de to unge Folk, tilføjede adskillige andre Meddelelser om Familien. Grosserer Sander, sagde hun, havde ellers i mange Aar været en stille og indgetogen Mand; men han var bleven ung og lystig lige fra det, at den unge Frue befandt sig i velsignede Omstændigheder. Saa havde han kjøbt Landsted og bygget, og holdt Ekvipage og gjort Selskaber, og det var saa mærkværdigt at se, hvordan han gjorde af Datteren og bar hende paa Hænderne.

»Hør nu bare! Nu bliver vist hendes Skaal drukken! .... Og de skyder med Svingbasser — jeg maa ud og se!« raabte Værtinden og foer afsted.

De vare Begge blevne stille og alvorlige, men sagde Intet til hinanden, og Skyggen, der

var kastet over deres Glæde, forsvandt snart, da de atter vare i Skoven.

Men der var Noget i dette Sammenstød med Livet og den kraftige, ordnede Virkelighed, som vedblev at ytre sin Indflydelse. Pauline glemte det maaske hurtigst, fordi hun nu engang med lukkede Øjne støttede sig til ham; men for ham var denne Dag den sidste af de faa fuldstændige Glemsels- og Lyksalighedsdage. Fra nu af var der dybt i hans Sind en Uro, en Længsel efter Bedrift, efter Noget, der kunde mætte hans Tanker og Fantasi. For at kunne leve med fuldstændig Lyksalighed paa Jorden, i det virkelige Liv, maatte han kun leve det halvt og halvt digte sig bort fra det ind i Paradiset, ind i Handlinger, han kunde ønske at udføre mod det Onde og Tyranniske i Verden og for sin egen Hæder, og da de tomme Drømme og Indbildninger snart bleve ham en kjedelig Leg, greb han en Tanke, der med pludselig, ny Livskraft sprang frem i hans Sind: han drømte med Formaal, for at frembringe Skjønhed — det kom af sig selv, som en mægtig Trang, beherskende og medbringende en ny, overordenlig Lyksalighed.

Han havde standset ved den gamle Krønike om Harald Godwinson, og dennes Skjæbne undergik under Læsningen lidt Forandring og antog dramatisk Skikkelse. Harald havde i en tidligere Tid været ovre i Normandiet hos Hertug William og i et uforsigtigt Øjeblik lovet ham Lehnspligt, og for at vise Williams Hof og skjønne nor-

manniske Damer sin Tapperhed havde han fulgt Hertugen paa et Tog mod sine egne Stammeslægtninge i Bretagne. Senere, da han hjemme kæmpede for Kronen, gik han frejdig mod Harald Haardraade og besejrede ham; men da William imidlertid var landet og rykkede frem med sine Normanner, paakom der Harald Uro og Hast, han vilde have Ende paa det Hele, leverede Slaget for tidlig og blev dræbt af en bretagnisk Fyrste, der for at hævne sig havde sluttet sig til William. Meget i dette tiltalte Otto med underlig Magt, ham syntes, at han skuede dybt ind i Haralds Sjæl; det gjaldt kun om at blive sig klart bevidst, hvad han skuede. Da Harald drog til Slaget, efterlod han ogsaa en Elskerinde, den skjønne Editha, medens den Hustru, han skulde havt, var i Normannernes Lejr. Her var Lejlighed til mangfoldige dulgte Tankers Udtalelse og stærke, gribende Scener.

Ved den ivrige, livfulde Beskæftigelse, hans Aand fik, opfyldt af poetisk Stræben og af Elskoven med dens List, Uro, Henrykkelse, syntes ham Livets Harmoni fuldstændig tilvejebragt. Han selv og hans Forhold til Pauline fik et nyt Udseende; mangehaande Tanker og Betænkeligheder, der vilde indfinde sig, sank tilbage overfor Følelsen af, hvorledes dette Forhold gød duftende Olie paa Poesiens Lampe, ja den hele Virkelighed, hvori han levede og aandede, syntes ham at være den af Poesiens Genius lyksaliggjorte Jordbund, hvorfra en Blomst skød op. Da greb Skjønheds-

og Poesi-Tilbedelsen ham med Vælde; ham syntes Menneskenes personlige Skjæbne ligegyldig; om de i levende Live tabte og led lidt mer eller mindre, paadrog sig en Smule mer eller mindre Sorg og Skyld, ja, om de gik tilgrunde, lige meget, naar de blot havde tjent den store Aand, naar de blot havde været gode Redskaber i Skjønhedens Tjeneste, gode Soldater i Frihedens Kamp — eller maaske rettere: en af Strengene paa den store Æolsharpe, som dirre og give Klang ved Verdensaandens Bevægelse. Medens Hjertet bevarede det uvilkaarlige Haab om personlig Lykke, havde han en poetisk Tro paa disse Anskuelser og udtalte dem til Pauline, især ved en Lejlighed, da han viste hende et Kobberstik efter et berømt Maleri: Francesca da Rimini. Hun svæver ved Paolos Side og har slynget den højre Arm om hans Hals, medens hun med uendelig Smerte vender Ansigtet til Virgil og Dante, idet hun siger: *Amor noi condusse ad una morte.* Men selv i Smerten, og medens hun taler til dem, er Tanken om Kjærlighedens Øjeblikke synlig nærværende, og om hun kom tilbage til Livet og skulde dø endnu engang for sin Kjærlighed til Paolo, vilde hun dog elske ham.

Otto mente ved Synet af disse dejlige Skikkelser, at de havde levet nok, den stærke Medfølelse søgte han at jage bort paa denne Maade; de havde kjendt Livet i dets Potens, vare tidlig gaaede bort, og en Gjenopstandelse var givet dem paa herligste Vis; thi deres Sjæle vare

gjennem Digteren blevne til vidunderlig Sang og gjennem Kunstneren til henrykkende, vemodbringende, opløftende Skikkelser. Og Pauline smilede bifaldende og beundrende.

Maaden, hvorpaa hans Sind var beskæftiget, og maaske ogsaa, at han paa en hende selv uforklarlig Maade ofte var halvt vendt fra hende, at han gav saa Meget uden at hengive sig, betvang hende fuldstændig, og hun sagde engang, da i en Samtale hans Ord havde berørt hende stærkt, eller da den sympathetiske Magt, der for hende laa i hans Væsen, maaske ved et Blik, en Bøjning af Stemmen fremtraadte for hende med end større Inderlighed end sædvanlig: »Du er en Skov! Jeg kunde forvilde mig i Dig!«

Han blev elektrisk berørt af det smukke, storartede og smigrende Billede og svarede: »Du er forvildet, Du slipper aldrig ud!«

Men som om hun ikke kunde udholde det glade og forbavsede Blik, der forskede efter det Væsen, som nys havde talt, slog hendes Tone om, og hun gav sig til at tale om Hillebrandts og den Aften, da de første Gang mødtes der.

»Kan Du huske, at hun strax vilde have os til at danse? Du lagde Din Arm om mig saa blidt og ganske ængstelig; jeg kunde næppe føle den, jeg mærkede godt, at Du holdt af mig . . . .«

»Og jeg husker, Du saa saa alvorlig og stille ud . . . .«

»Ja, derfor skal Du heller aldrig tro noget Fruentimmer . . . . undtagen mig . . . . Og saa

lidt efter lidt tog Du mig stærkere, Du tog mig helt med . . . Saadan er Du . . . .«

Hun bøjede sig imod ham, hendes varme Kind og duftende Haar bevægede sig forbi hans Mund, og i samme Øjeblik gav hun sig til at le og raabte med en underlig klangløs og simpel Stemme: »Og kan Du huske Hillebrandt, sikken et Ansigt han satte op!«

Medens hun sagde dette, tænkte han paa, om hun ikke i en Bog havde læst hin forrige smukke Ytring og anvendt den paa ham som laant Gods.

Det pinte ham ogsaa, at hun ikke var istand til at se hans poetiske Stræben fra den rette Side. Hun beundrede fuldstændig, havde ikke Anelse om, at Noget kunde være bedre, og saa tænkte hun strax paa Folk, paa Publikums Bifald, hvad Den og Den vilde sige o. desl. Hans Hjerte bankede af Angst og Stolthed ved Tanken om Publikum og Berømmelse, ja han var langt mere ærgjerrig og maaske i Øjeblikke forfængeligere end hun. Men han kunde ikke lide, at hun talte saaledes, og at hun saa ydmyg og uselvstændig beundrede. Han havde et Instinkt for, at han kunde tilgive sig selv, om den lavere Natur blandede sig i den højere; men hun skulde repræsentere Idealets Fordringer, og hvad de end Begge tænkte, saa skulde Talen imellem dem føre opad.

Naar Billedstøtter ere under Arbejde, ser man undertiden Halvdelen færdig, medens den anden

Halvdel synes at være voxet ind i Stenen. Saadan var Pauline, og Otto havde ikke Tryllemejslen, der kunde løsne hende fuldstændig.

Han havde i Sommerens Løb gjort en kort Rejse til sin Moder. Det Forhold, hvori Nogle vidste eller anede at han stod til Pauline, blev af en Slags Ridderlighed, eller fordi han ikke stod Nogen i Vejen, lidet omtalt i Kjøbenhavn; men saa langt borte havde den unge Paulsen trot at kunne bryde Tavsheden og være dydig-pikant, og Otto kunde mærke, at man vidste Noget. Men selv vidste han, hvordan Byen var — i det Mindste efter Kritiken paa hint Bal —; han var overbevist om, at Alle ønskede at gjøre ligesom han og kun ikke havde Mod eller Evne. Mødte han en Hentydning eller Tilbageholdenhed, ansaa han det for Hykleri; men da han engang hilste paa Mdm. Sandberg og hun ikke bød ham indenfor til Marie Elisabeth, lod han ikke Følelsen deraf komme helt ind i Bevidstheden. Han skyndte sig blot desmere med at komme hjem, til Pauline, til Virkelighedens og Drømmens Liv.

Som en Slags Straf for, at han havde kunnet være borte fra hende, vilde hun gjøre ham lidt skinsyg og talte om unge Mennesker, der nu kom i hendes Hjem. Men Smerten var ham utaalelig, og pludselig tænkte han paa Knud Gjedde og sagde til sig selv, at ogsaa hun, hvis der kom Tid og Afstand imellem dem, vilde trøste sig og glemme ham, og da mødte hun i

hans Væsen Noget saa stille koldt og determinert, at hun blev angst for sit eget Forsøg.

Der kom ogsaa andre Ting, hvori hun ikke kunde forstaa ham, navnlig den store Magt, som Aarstidernes Skiften udøvede paa ham, især den stærke Vemod, naar Løvet begyndte at falde, den overordenlige Længsel efter Hyggelighed eller ligesom efter Vinterkvarter. Og i hvor meget end deres Forhold var blevet ført bort fra en hjemlig Arne — eller maaske netop derfor — stod især i saadanne Øjeblikke en stille Hyggelighed for ham som attraaværdigt Maal. Ligesom Hillebrandt vilde han have to uforenelige Dele; han vilde have den frie Kvinde og den unge, hvidklædte, poetiske Husmoder.

Engang, en Efteraarsdag, da de kunde tage i Skoven, kjøbte han nogen The, der var bleven anprist som usædvanlig fin og kostelig, og da de havde opsøgt deres gamle Sted, bad han hende tage Theen og gjøre Honneurs. Men enten af Instinkt, af Utilbøjelighed til at være Husmoder uden i et virkeligt Hjem, eller overhovedet af Ulyst til denne Slags Beskæftigelse, overtog hun ikke Hvervet paa den Maade, som han havde ment, men lod Værtinden tilberede to Kopper The, medens hun selv sad ved Vinduet og saa ud i den lille Have.

»Nu er der ikke saa muntert ovre hos Grosserer Sanders som forrige Gang, vi var her — kan Du huske?« sagde Pauline i en Tone, hvori

Ottos fine Øre hørte Glæde over ikke at se Hines Glæde.

Det tog sig ogsaa melankolsk ud derovre; i et eneste Vindue var oplyst, og man saa to ubevægelige Skygger paa Rullegardinerne.

»Er de kanske flyttede ind derovre?« spurgte Pauline den indtrædende Værtinde.

»Nej; men det er et trist Hus nu.«

»Saa? hvorfor?«

»Gud, har De ikke hørt det? Barnet døde, og de har taget dem det saa nær Allesammen, især den gamle Grosserer. Det er en Ynk at se, som han er faldet af, den firskaarne Mand det var!«

Værtinden havde Ret, og de to Skygger, man saa paa Gardinet, kom fra ham og Camilla.

Paa denne stille mørke Efteraarsaften var han kommen ud til hende, endnu mere nedtrykt end sædvanlig. Hun saa Kummeren, Fortvivlelsen paa hans Ansigt, hun var angst, beredt paa at spørge, erfare den Sorg, han maaske dulgte, dele den med ham; men ligesom for at samle Styrke til, hvad der forestod, tav hun i nogen Tid; hendes bævende Sjæl søgte at bede, men fandt ikke Ro og Samling. Han tog en Bog, der laa paa hendes Bord, og gav sig til at blade i den; pludselig kastede han den fra sig som i Forfærdelse eller Fortvivlelse og raabte: »Ogsaa der staar det! Kan Du se! Det forfølger mig overalt!«

»Hvilket, Fader? For Guds Skyld, hvad er det?« raabte hun dødbleg, medens Haarene vare nær ved at rejse sig paa hendes Hoved.

Han var staaet op; hun tog Bogen og saa, at det var Shakespeares »Henrik den Ottende«.

»Herregud, Fader,« sagde hun og tvang sig til at smile, »det er jo Shakespeare!«

»Ja,« svarede han, »ogsaa han vidste det! Ogsaa den Mand, Kongen selv, siger, at fordi han havde syndet imod Gud, fik hans Kone ingen Børn. Vorherre forbander Synderen! Vorherre gjør Kvinden gold og ufrugtbar, naar hun er en stor Synders Hustru eller Barn! Hører Du, Barn!«

Hun var nær ved at besvime.

Han sagde mildere, næsten grædende: »Min søde Pige, min rare, velsignede, gode Camilla! Det er min Skyld Altsammen; det er min Skyld, at Dit Barn maatte dø! Forband mig ikke, mit Barn! Jeg har fortjent det; men Du maa tilgive mig, Du maa bede for mig, bed til Gud, at den forfærdelige Trykken, som ligger paa min Sjæl, maa gaa bort, ja blot jeg maa sove en eneste Nat og vaagne om Morgenen og være glad, prøve det endnu en eneste Gang, for siden Dit Barn døde, har jeg ikke prøvet det!«

Og nu betroede han hende Begivenheden med Kjøbmand Bille i Middelfart, som han havde bragt til at hænge sig.

»Og se« — vedblev han med halvkvalt Stemme — »for nylig, da der var Tale om, at

jeg skulde være Borgerrepræsentant, saa vilde Grosserer Hagemann ogsaa være det, formodenlig bare fordi jeg vilde, og saa kom der i en Avis en Hentydning til . . . . at . . . .«

»Har det staaet i Aviserne!« sagde Camilla næppe hørlig.

»Vær ikke bange, Barn, det stod ikke saadan, at Mange kunde forstaa det. Og saa . . . . oh, saa maatte jeg jo trække mig tilbage, for ellers var Hagemann gaaet videre, det er jeg vis paa, han skaaner Intet.«

»Det er ikke for det,« vedblev Sander, »hans Hus er i forrige Tider blevet rigt ved at indsmugle Kobbermarker, det ved jeg godt, og var jeg bare ung, eller var Det blot ikke sket! . . . . Oh, da han lagde Strikken om sin Hals, hvordan han maa have været tilmode! Hvad han maa have tænkt og sagt om mig! Og hvad han har klaget, da han kom til Gud! Og saa Konen og Børnene, der kom og saa det! Og saa bleve de udjagne af Huset! . . . . O, mit Barn, Du maa ikke forskyde mig!«

Efter lang Tavshed sagde Camilla, der laa paa Knæ foran ham, og hvis hele Sjæl var opfyldt af Bøn uden Ord —:

»Men Du tog Dig af Konen og Børnene, ikke sandt Fa'er?«

Grossereren stønnede og svarede: »Ja . . . . nogle Aar efter . . . . da jeg var bleven rig . . . . hans to Børn vare komne udenlands, og der vare de døde . . . . en lille Broderdatter var sendt

tilbage hertil, her bo hendes Forældre, Faderen er Handelsbogholder. Gud ved, jeg har senere mange Gange tilbudt Enken Penge; men hun vil ingen have. Hun har levet i Fattigdom; men det Lidet, hun har erhvervet, det er voxet, for Gud saa medlidende paa hende! .... Jeg har ladet hende tilbyde Penge; men hun har svaret, at Blodskylden skal ikke afsones, den skal hævnes paa min Slægt .... Tænk Dig, engang har hun været inde paa mit Kontor og sagt mig det saa alvorlig og stille og forfærdelig — hu! .... Nu er det opfyldt! — Forband mig ikke, Camilla! For Gud i Himlens Skyld, sig mig et godt Ord, lad mig høre Din Stemme, den er som en Engels!«

Da begyndte hun at tale de mageløse Ord, som kun en Kvinde har, i den vidunderlige Tone, der kommer fra Sjælen, smertefuld, vemodig og dog dulmende som en sagte Musik. Og med en beundringsværdig Finhed sagde hun ham Ting, der vare som henaandede for hans Øre, ikke kunde gribes, men efterlode en stille Viden. Hun lod ham paa saadan Maade ane, at hendes var Synden, fordi hun ikke noksom havde elsket Hald.

Men saa svagt Ordet end var, saa greb Faderen Tanken og raabte: »Nej, ogsaa deri er jeg Skyld! Thi havde jeg havt et friere Sind, saa havde jeg ogsaa med min Rigdom ført et lykkeligere Hus, jeg havde passet godt paa, givet Dig godt Selskab, og Du skulde have valgt

mellem de Bedste! Tror Du ikke, jeg godt ved, at Milner er en Slubbert? Du ved det maaske ikke, men jeg har set det tydelig, og jeg siger Dig det nu. Men kunde jeg jage ham bort? Jeg havde ikke Mod. Nogen skulde dog komme i Huset! O, mit Barn, mit Barn! Gid jeg maatte leve om igjen!«

Fader og Datter talte endnu længe sammen. Hendes Ord vare som Olie paa Havet, de oprørte Bølger sagtnes, om end den dybe Dønning vedbliver. Endelig rejste han sig for at tage bort; hun bad ham blive hos hende denne Aften, men han var ikke oplagt til at mødes og samtale med Hald, naar han kom hjem; saa vilde hun i det Mindste følge ham tilvogns, kastede et Schavl om sig og gik med, trods hans kjærlige Opfordringer til ikke at vove sig ud.

I dette Øjeblik vare Otto og Pauline komne til Stedet, og Pauline beundrede den dejlige Ekvipage. Otto saa og gjenkjendte den ganske unge Kone, hvis skjønne Ansigt i dette Øjeblik var præget af en dyb Sørgmodighed og af kjærlig Medfølelse; havde hun forrige Gang, da han saa hende i Brudedragt, under Lys og højtidelig-lykkelige Vilkaar, forekommet ham ikke at høre Jorden til, saa syntes hun derimod nu at staa i Forbindelse med Livets Alvor og Vemod, at være knyttet til Jordens Natur og dens Smerter, men i sin Person at opløfte dem til Poesi. Ja, hun syntes ham at være en af de Kvinder, i hvis Billede Menneskene have skabt Englene; men

forøvrigt var han saa langt fra at stille sig i et personligt Forhold til hende, at hun snarere forekom ham at vise sig ligesom i Theatret Drømmesynene: Bag det tynde Tæppe, der skiller denne Verden fra en anden, uopnaaelig.

I samme Øjeblik, medens de fortsatte Vejen, bøjede Pauline sig ind under hans Ansigt, som for at forske efter Grunden til hans Tavshed. I hendes Blik og Smil bød hun ham Alt, hvad hun ejede — sin Kjærlighed.

NIENDE KAPITEL.

Otto overraskede en Dag sig selv i at finde det ubehageligt, da Pauline glad fortalte ham, hvilke Kunstgreb hun havde anvendt for lykkelig at have en hel Eftermiddag til ham. Forgæves sagde han sig selv, at her var dog netop den listige Eros, han alt i Skolen havde lært at tilbede, og at noget Saadant havde han nylig selv opfordret hende til, været glad og henrykt over — forgæves! Der var indtraadt en Forandring, Idealet var blevet stærkere end Naturen, den Kjendsgjerning var ikke til at forjage, at Pauline savnede det vigtigste Moment af Skjønheden: at være ophøjet, at kunne være Gjenstand for Beundring

Alligevel faldt det ham langtfra ind at skilles fra hende, og beskæftiget med sin poetiske Verden lagde han knap Mærke til, at han paa hendes Vegne gik paa Akkord: Kunde hun ikke være noget Større for ham, saa kunde hun være noget Ringere.

Men det bevægelige, virkelige Liv, der i glade Øjeblikke er saa føjeligt, kan paa Tider, da vi mest behøve dets Lydighed, være stridigt lige indtil de mindste Ting. Altsom Glæden over hende aftog, vilde Ord og Samtaler ikke længer komme saa let og fornøjelig som tidligere — engang vare de ved Synet af hende komne som Sang i Naturen ved Solopgang. Og idet der saaledes laa Tvang paa Samtalen, kom han ligesom ved en dæmonisk Magt til at bringe Andet paa Bane, end han egenlig vilde. Han forespurgte om hendes Syngeøvelser og talte om hendes gamle Theaterlyst; hun slog det hen med de Ord: »Aa, hvor kunde jeg tænke paa at træde op imod Fru Heiberg!« — Se, der kom det! Det var jo blevet sagt ham: Jo ringere en Kvinde bliver, desto mindre bliver hendes Ideal! — Saa fortalte hun halv spøgende, at »de hjemme« — saaledes betegnede hun nu, de sjeldne Gange det var nødvendigt, sin Moder — vilde have hende til at lære at koge, og stadig skjemtende viste hun ham et Sted i en Bog, han havde laant hende — det var Baggesens Labyrinth — hvor der stod: »En god Husmoders Rang er uendelig ophøjet over en ypperlig Skuespillerindes; thi

det er dog upaatvivlelig mere magtpaaliggende at udføre de fuldkomne Pligter for Alvor end de ufuldkomne for Spøg.«

Han vidste, at der var noget Falsk i disse Ord saavelsom i hendes Lystighed. De havde Begge et Øjeblik Øjnene nedslagne, medens de gjensidig læste eller forskede i hinandens Sind. Han læste Mest: Hendes Fordringer paa ham bestode i deres hele Uendelighed.

Hvis den Evne, vi næsten Alle have, især i Ungdommen, den at kunne støde ubehagelige Tanker ud i et særskilt Rum, i Sjælens Pulterkammer, ikke havde været særlig stærk hos ham, vilde han være bleven angst over den Taskenspillerkunst, som »det virkelige Liv« havde gjort lige for hans Øjne. Nu oplevede han det kun halvt eller som noget Uvirkeligt, var med den overvejende Del af Bevidstheden inde i Poesiens og Drømmenes Verden, der stod for ham i overordenlig Livfuldhed og Tydelighed, beskinnet af en fortryllet, aldrig nedgaaende Sol. Men medens han saaledes syntes at lade staa til, blev der alligevel i hans Indre ført en ejendommelig, ham selv smertefuld Proces: hver Fejl, hun begik, var en Anklager, der søgte at forskyde hende; Vanen, kjærlige Minder og Højmodigheden førte Forsvaret; men paa Dommersædet sad hin Begavelsens Egoisme, der længes efter det Uendelige, der vakt til Virkeligheden føler sig som en fangen Ørn og siger: »Jeg har Ret til at udvikle mig,

jeg er skabt til et Formaal, Intet maa staa mig i Vejen!«

Hvor tidt lagde hun ikke Hovedet til det Bryst, inden i hvilket saadan Proces blev ført, tabt og vunden, uden at hun anede det, fordi han bevarede Blidheden og Opmærksomheden. Hun forsøgte engang i Tanker at tage en af hans Handsker paa; men da den blev hende trang, skyndte hun sig af kvindeligt Instinkt at tage den af og lægge den fra sig. Hun tænkte ikke, at han havde bemærket det, endsige med det Samme lagt Mærke til, at hun egenlig ikke havde smaa Fødder, og ført Processen, anstillet Betragtninger over Menneskeslægtens ædle Racer, der alle have smaa Hænder og smaa Fødder.

Men endelig anede hun dog Noget, og da vilde hun mangengang igjen være snild, gjøre ham usikker, lade ham se Muligheden af at tabe hende; men hun havde ikke Mod til at foretage Prøven paa afgjørende Maade, og med tidlig udviklet mandlig Kløgt gjennemskuede han hende, afparerede hendes Feinter — thi ogsaa han frygtede Afgjørelsen. Endelig tog hun dog Mod til sig og sagde en Aften: »Hvad siger Du til det, der er saamænd En, som anholder om min Haand!«

Det lidt opskruede Udtryk, som hun i sin Ængstelighed betjente sig af, var ham ubehageligt, og endnu ubehageligere var ham selve Feinten — thi derfor ansaa han det.

»Saa?« spurgte han, »hvem er det, som »anholder om Din Haand«?«

»Otto, Du elsker mig ikke mere! .... Vidste jeg det blot bestemt, at jeg er Dig til Besvær, saa vilde jeg strax gaa, og Du skulde aldrig se mig mere, skjønt Du saa tidt har sagt, at jeg er Din gode Engel, og at jeg vil tage Din Lykke med mig, naar Du mister mig!«

Dette Sprog og hendes Taarer vandt al Proces og hidførte en Forsoning, hvorved det syntes dem Begge, at Alverden blev dem endnu mere ligegyldig, forudsat at de blot elskede hinanden.

Men en Dag fik han fra sin Moder Underretning om, at en chikanøs Proces, som Prokurator Basse havde faaet istand imod hende, var tabt for Underretten ved en skødesløs Sagførelse, og blandt andre Ting skulde han nu sørge for, at den blev appelleret. Da han med Iver havde faaet udført Moderens Sager, søgte han i Læsning at blive fri for den bitre Uvilje, som for Øjeblikket maatte slaa sig tiltaals, og traf tilfældigvis paa Beskrivelsen af en Rejse i den arabiske Ørken, hvor den Rejsende ved en Oase havde truffet et Par græske Munke. Da han spurgte dem, hvorledes det gik til, at de kunde rejse saa ene, uden Bedækning mod røverske Stammer, viste den ene Munk ham et Firman, underskrevet af General Bonaparte 1799. Siden den Tid var Generalen bleven Kejser, Kejseren var død paa St. Helena, Dynastier havde vexlet paa Frankrigs Throne; men endnu adlød Araberne med Ærefrygt »Ildsultanens« Befaling, hans Navn paa dette Stykke Papir var endnu Æresvagt i Ørkenen!

Otto bævede af Sindsbevægelse, Taarer kom ham i Øjnene, og den mægtige Længsel efter at udrette noget Stort blandt Menneskene vaagnede paany med aandedrætstandsende Magt. Da kom Pauline. I hendes Kjærtegn var der Noget, som ikke hørte hjemme ved den hellige Arne, hvor Moderens Billede sad, trygt og fast trods dets prosaiske Simpelhed, ej heller kunde Tanken om hende være med paa Begejstringens Flugt, ude mellem Hæderens Faner.

Han kaldte sine Tanker tilbage, satte dem i Fængsel og modtog hende med Blidhed. Hun var livligere end sædvanlig, gav sig til at tale om hans Drama, om Rollebesætningen, hvis det blev antaget, og da hun trods Blidheden mærkede, at der var »Noget i Vejen«, vilde hun med et Trylleord vække hans Erindring, bøjede sig ind til ham og hviskede: »Tag Bladet bort og kys mig!« — Han følte kun paa det dybeste den umaadelige Forandring, der var sket, siden de gik over den hvide Sne, og saa kort Tid der end hengik, inden han beherskede sig selv, havde hun dog mærket det Forfærdelige — en brændende Rødme, der hastig kom og hastig veg for Bleghed, var Beviset paa, at hun i dette Øjeblik fuldstændig forstod ham.

Han søgte at kjærtegne hende; det var af Medlidenhed eller Skaansel — den samme Skaansel, man undertiden anvender mod sig selv ved hellere at bære Tandpinen længe end lade Tanden trække

ud. Hans Sind forkastede hende; han vidste det nu — men hvad saa?

Mennesket kan saa sørgelig-hurtig lære, ikke at være stolt. Hun kunde ikke opgive ham, men heller ikke finde sig i det Indtrufne. Med stor Selvbeherskelse, med Betvingelse af usigelig Bitterhed, som en mørk Magt i hendes Sind lovede, at han engang skulde betale, førte hun Talen over paa andre Ting og brød pludselig frem med en Gjentagelse af, at Nogen friede til hende.

Han vilde ikke tage det for Alvor; hun vilde bringe ham til at udtale et eller andet Ord, der bandt ham. Det var en Duel, hvori hver værgede for sin Personlighed, en Duel med utallige Feinter, fordi Ingen vovede at sige sin hele Tanke.

Endelig bød hun ham Farvel og gik til Døren; men der vendte hun pludselig om, ilede hen imod ham, omfavnede ham og sagde: »Nu kysser en tro Kvinde Dig for sidste Gang i Dit Liv!« — Hun gav ham et Kys, der var vaadt af hendes Taarer, og ilede bort. Udenfor ventede hun, at han skulde komme efter hende; han mente, at hun kom nok igjen.

Næste Dag begav Pauline sig til en Syngemester for at komme til Theatret. Vilde hun naa til Berømmelsen for at holde Otto fast, eller hvad søgte hendes urolige Sind?

Syngemesteren lod hende synge for sig og erklærede, at hun tog sig godt ud, en saa kjøn

Pige vilde altid behage Publikum. Han var ikke nogen ung Mand, men smuk og anselig, og det syntes Pauline, at der hos ham var noget Faderlig-Venligt og tillige noget Kraftigt, saa at hun kunde have betroet ham sine Sorger. Men da han engang sang med hende, traadte hans Naturs erotiske Magt tydelig frem i Stemmens Klang, i den Inderlighed og Livfuldhed, hvormed han var Artist. Da skimtede hun nok en Fare, men flygtede ikke for den; hos hende var kommet en altovervejende trodsig Trang til Liv, Virksomhed, Stræben, Glemsel. Hun traf ogsaa sammen med andre unge Piger, hvis Maade at ytre sig paa var hende en Lettelse. At komme frem, at opnaa Noget, at gjøre Lykke var dem det Højeste, mangt et Middel fik en særegen ubetydelig Plads ved en Skjemt, ved et Smil.

Hun følte godt Forskjellem mellem dette Liv og Samlivet med Otto. Hos ham havde der altid selv i Glæden og Hengivelsen været noget Alvorligt, noget Strengt; hun mærkede først nu, hvorledes hendes hele aandige Tilværelse havde været anstrengt, og hun vaklede mellem Beundring og Had ved Tanken om, at hun var falden ved Den, der havde vist hende det Højeste.

Hun vilde glemme. Og en Aften, da Syngemesteren havde bestilt hende til et vanskeligt Musikstykke og for ret at oplive Sangen lod Champagnen knalde, lagde han Armen om hendes Liv . . . .

»Jeg er dog fordømt alligevel,« mumlede hun.
»Fordømt?« sagde han; »nej, De er en velsignet Pige!«

Et Par Dage efter fik Otto Brev fra Pauline. Det var et forvirret lidenskabeligt, ja voldsomt Brev. Men to Tanker kunde dog kjendes, den ene: Bebrejdelse mod ham tilligemed almindelige Reflexioner over, hvad man forbryder mod en Pige, man fører paa Afvej, idet man udsætter hende for utallige Farer. Den anden var Triumf, Trods eller Trudsel gjennem dunkle Hentydninger til en fremtidig Berømmelse. Men mellem Linjerne laa Bevidsthed om Skyld, en usalig, forvildet Følelse, Noget, han opfattede uden at ville gjøre sig det klart. Han gjemte Tanken dybt i Sjælens poetiske Rum; ved at optages og gjemmes i hans eget Sind vilde den have saaret og smertet til det Uendelige.

Een Ytring var der i Brevet, som især gjorde ham ondt. Hun skrev: »Det, som Du vil, er at finde en Slavinde, der af Tilbedelse hengiver sig uden at forlange det Ringeste; hun maa ikke paalægge Dig noget Baand, man maa ikke falde Dig til Besvær. Hun skal komme, naar Du vinker, og gaa, naar Du blinker; for Du alene har Ret til at blive Noget i Verden . . . .«

Det var rigtigt og dog forfalsket; det var den simple, prosaiske Oversættelse af Ord, hun selv

havde bifaldet, da de stode foran Francesca da Rimini. Saadan gaar det. Da den »himmelske Musik« ikke længer lød, da Skjæret, Elskovens Begejstring, var borte, bleve Kjærlighedens Ord staaende som Stubbe om Efteraaret, som den stygge Benrad af noget Skjønt.

Flere Gange fik Otto saadanne voldsomme Breve, som han forgæves søgte at afværge ved blide Svar.

En Eftermiddag traf han hende og beredte sig nu paa et heftigt Udbrud; men ved Synet af ham var hun betvungen, hun var saa stille, at han kunde have antaget Brevene for falske. Der var i hendes Væsen noget for ham forunderlig Varmt, medens hun dog ikke vilde tage hans Arm, ja end ikke rørte hans fremrakte Haand.

Efter nogle korte Bemærkninger om Brevene, som hun undveg, sagde han: »Det er dog godt, jeg træffer Dig! Jeg vilde helst mundtlig bringe Dig Melding: Nu bliver mit Stykke opført om kort Tid.«

Idet hun lykønskede ham, mødtes deres Øjne. I hendes Hjerte var kommet Misundelse, derpaa en fortærende Smerte over, et Øjeblik at misunde ham, og ligesaa hastig: Fortvivlelse over, at nu hovmodede han sig, og trodsigt Haab om, at hun skulde snart glimre fra Scenen!

Alle disse Følelser gik i rivende Hast gjennem hendes Sind og lagde i hendes Blik et Dyb af Smerte og Bitterhed; det ellers saa blide Øje glimtede vildt som en Fugls. Han kunde have

kastet sig ned og bedet hendes Sjæl om Undskyldning — —

Da de skiltes, gik hun determinert til Syngemesteren og forlangte afgjørende Besked: om hun kunde optræde, naar og i hvilken Rolle. Han svarede efter mange Omsvøb, at han vilde hjælpe hende til at faa Ansættelse — som Koristinde.

Deres Kjærlighed havde omtrent fulgt Aarets Gang; den havde havt sin Vaar om Foraaret, sine glødende Dage i Sommeren og var aftaget med den synkende Sol. Og som Høsten med sit Løvfald, sine skuffende Farver, sine urolige Nætter, da det ængstelig skriger i Luften, var deres Forhold nu. Otto havde Feber af Uro, baade for Paulines Skyld, af utydelig Angst, og af Forventning med Hensyn til sit Stykke.

Paa en Spadseregang traf han Schiøtt. Denne hilste ganske som sædvanlig, og paa Ottos Spørgsmaal: »Hvad, kommer De herud?« — svarede han: »Ja, man skal dog ogsaa nyde en smuk Efteraarsdag og tage Afsked med Aaret .... Apropos, man siger Adskilligt om Dem, o Lykkelige!«

»Hvem siger?«

»Folk.«

»Bekymre Folk sig virkelig om min Ubetydelighed?«

»Bekymre sig virkelig? Nej, det tør jeg ikke smigre Dem med, at de gjør, ligesaa lidt som de med egenlig Bekymring høre, at Baron Løvenhjelm vandt Væddemaalet.«

»Hvilket Væddemaal var det?«

»Naa, det er sandt, med Dem maa man jo begynde forfra ligesom Æneas hos Dido!« sagde Schiøtt og fortalte en pikant Historie om et Væddemaal mellem Baron Løvenhjelm og Lieutenant Holm angaaende Erobringen af en Fæstning .... en smuk Opvartningspige paa en Restauration.

»Det er dog skamløst!« raabte Otto.

»Hvilket? At der ikke maatte bydes Penge?«

»Nej, men at vædde om saadant Noget ....«

»Ja, det sagde ogsaa Restaurateur Nielsen. Men saa sagde jeg ham, hvad jeg nu har den Ære at gjentage til Dem, at det dog ikke kunde nægtes, at hun ifølge vore Samfundsbegreber var *à qui*. En anden Sag vilde det ogsaa være, hvis hun havde været af net, borgerlig Familie, saa maatte man jo have ægtet hende.«

»Hvad? Taler De om Ægteskab, Schiøtt?«

»Nej, i dette Øjeblik taler jeg om Forførelse.«

»Ja, men Ægteskab, det er jo at binde sig for hele Livet! .... Og naar man nu havde taget fejl, naar man egenlig var ulykkelig?«

»O, naar man var ulykkelig! Ja, saa vilde jeg tage min Hat af for Vedkommende og sige: Farvel, Egoismen vader nok ud af Ulykken.«

»Man bør ikke dømme Nogen uhørt, Schiøtt.«

»Det ved jeg nok; jeg har heller ikke dømt Baron Løvenhjelm. Jeg er overhovedet ikke Jurist, men siger som Bérangers katholske Landsbypræst:

Baisse moi, Suzon,
Et ne damnons personne!

»Forresten,« vedblev Schiøtt i en anden Tone, »kan det jo være godt at huske paa, hvad Goethes Moder skrev: Mein Sohn hat gesagt, was Einem drücke, das muss man verarbeiten, und wenn er ein Leid gehabt hat, da hat er ein Gedicht daraus gemacht.«

Otto var trykket ved, at han ikke overfor Schiøtt kunde faa Holdning, at Schiøtt kunde kritisere alle hans Forhold, stille dem i et falsk og dog næsten rigtigt Lys, uden at han kunde komme til at berigtige eller modsige. Men de sidste Ord, om Goethe, gjorde ham godt; han forstod rigtignok endnu ikke, hvorledes man kunde være saa stærk, hvorledes man skulde opnaa, saaledes at beherske og forarbejde al Følelse; men alene at skimte Muligheden var som en frisk Luftning, og i Stedet for at svæve i Uvished besluttede han at gaa lige løs paa det Smertelige og om mulig hos Mdm. Hillebrandt faa Efterretninger om Pauline.

Han fandt hende ved Strygebrædtet og meget nedslaaet; hun havde ikke Sands for Pauline eller Sligt, men spurgte, om han nylig havde set hendes Fader, og bad ham bønlig om at gaa derop. »Det vil dog glæde den Gamle,« sagde hun og gav ham en forvirret Beretning om, hvad der var i Vejen i Familien, medens Hillebrandt ikke havde kunnet overvinde sig selv til at hjælpe.

Den Trøst, Ferdinand efter Klampenborg Turene havde øst for sin ulykkelige Kjærlighed til Emilie, havde lidt efter lidt faaet Magt over ham. Han spillede og drak med hele sin Naturs Ubetænksomhed og var sluttelig kommen til at gifte sig med en Tjenestepige. Han havde i sin nye Stilling et Øjeblik taget sig sammen, stræbt alvorlig for Kone og Barn; men Konens Uorden tilintetgjorde Frugten af alle Bestræbelser. Hun blev syg, laa længe, Ferdinand blev fortvivlet, gav sig igjen til at spille, kom i Aagerkarles Hænder, udstedte endelig falske Vexler; paa samme Tid døde Konen og Barnet. Det var forholdsvis store Summer, han paa denne Maade skyldte forskjellige Folk, ikke at tale om, hvad han skyldte den krænkede Lov, hvis Alt blev opdaget.

Mellem André og hans Kone kom Talen aldrig paa disse Forhold. André lod, som om Sagen ikke vedkom ham, Mdm. André solgte, hvad hun endnu ejede af Kostbarheder, for at understøtte Sønnen. Men det forslog kun lidet, den egenlige Ulykke, der tilsidst var sket, erfarede hun ikke bestemt; men hun levede i uafladelig Angst for en stor Ulykke og frygtede tillige for, at Sagen ikke skulde blive skjult for hendes Mand. André vidste Alt, opbød alle sine pekuniære Kræfter for at betale, solgte endog, hvad han kunde undvære i sine Værelser, og havde ved Siden af sin Sorg Angst for, at han skulde blive nødt til at tale med sin Kone, træde ud af sin

vante, næsten fornemme Overlegenhed og ytre Følelse. Og dog maatte han paa samme Tid afknappe i hendes Ugepenge, og — saaledes kunne Folk skuffe sig selv, naar de ville — han lagde ikke Mærke til, at hun ingen Indsigelser gjorde. Hun havde erfaret, at han betalte nogle af Ferdinands Kreditorer; han havde imidlertid opdaget, at hun betalte saa godt hun kunde. Den store Sorg, den knugende Angst for en forladt fattig Alderdom gjorde hans Hjerte ømt imod hans arme Hustru; men han mærkede det ikke selv, han mumlede ved sig selv kun bitre Ord over den Oxekjæft af Søn, der var bleven forkjælet og fordærvet af sin Moder, som nu kunde have det saa godt. Han var bange for, at hun skulde erfare Noget om de falske Vexler; hun var bange for, at han skulde opdage nogle af de Kreditorer, som kom til hende. Med overordenlig Snildhed skuffede de hinanden, lurede ved Dørene, for at Vedkommende, der var tilsagt, lydløst kunde komme ind, og Glæden over den vellykkede List bragte hver af dem næsten til at glemme, at den lykkelig betalte Kreditor tog det sidste af Husets Formue med sig. Jo mere André afknappede i Ugepenge, desto mere sparede han tillige paa andre Maader, vilde ikke gaa ud og spiste altsaa bestandig hjemme. Han plejede at drikke et Glas Vin til sin Middagsmad, men sagde til sin Kone, at han havde Podagra, og at Doktoren havde forbudt ham Vin. Hun beklagede sig en Dag over, at Pigen havde været uartig

og var løbet sin Vej; men det var den 1ste i Maaneden. »Har han virkelig Podagra?« tænkte hun. »Er Pigen virkelig løbet sin Vej?« spurgte han sig selv. Ingen af dem vovede at spørge videre af Frygt for at se den Afgrund, de Begge anede. — Der var en Dag ren hvid Dug paa Bordet, Alt var upaaklageligt; han spiste den første Ret: Mælkebrød, og ventede den næste Ret; men den kom ikke. Han blev utaalmodig, saa hen paa sin Kone: Hun sad og saa paa ham med tunge Taarer i Øjnene og med et Udtryk i Blikket, som kun den Hustru kan forestille sig, der ikke har mere Mad i Huset. Da rejste André sig saa heftig som dengang, da der var Plet paa Dugen, men ilede hen til sin Kone, omfavnede og kyssede hendes sammenfaldne Læber. Det var mer end tyve Aar, siden Sligt var sket.

Det var et Øjeblik, hvori endelig den naturlige Følelse brød frem, overvældede den formelle Kulde, der var bleven hans anden Natur, kom til Bevidsthed om, hvad det var at være forladt af Alverden, men ikke forladt af Den, som hørte ham til, og hvem han tilhørte. Ferdinand var gaaet en lang Omvej for at »udrette Noget i Verden«.

»Ser Du, Bianca,« sagde endelig André, »jeg er jo i Grunden en ung Mand endnu. Hvor gammel er jeg? Tresindstyve Aar. Hvad Alder er det? Min Bedstefader blev Halvfems. Det, vi To behøver, faar vi nok, og lidt til, Mutter! Bedstefader og Bedstemoder blive unge igjen paa

deres gamle Dage . . . . naa, græd nu ikke, Du lille *folie, ma petite folie, my little folly*, ... kan Du huske, da jeg første Gang kaldte Dig *my little folly,* fordi Du troede, jeg gjorde Kur til Polly i Christiansted? Vi har altid været store Børn, vi To!«

»Ved Du hvad,« sagde hun, endnu halv grædende ». . . . men bliv nu ikke vred . . . . ved Du, hvad jeg drømte inat?«

Hans utaalmodig-opfarende Sind var ikke dæmpet; han gjorde en Bevægelse som for at staa op, men betvang sig og sagde: »Naa, hvad drømte Du da, Du lille Nar?«

»Jeg drømte, at Eriksen var bleven rig.«

»Aa, Eriksen!«

»Ja, jeg drømte det.«

»Han rig! Hvor skulde det komme fra? Et godt Skind er han, men fattig som en Kirkerotte. Var han rig, betalte han mig nok den gamle Gjæld.«

»Jeg drømte det.«

»Du siger det, saa man kunde blive saa naragtig at tro paa det; men i alt Fald, nu springer jeg ud og henter Penge.« Han tilføjede ved sig selv, idet han gik: »Hvor skal jeg gaa hen? Ligesaa godt en spildt Vej til Eriksen! Man hører dog altid Noget.«

Til hans Forundring betalte Eriksen hele Gjælden uden Tøven eller Indvending. Eriksen havde rejst omkring og opkjøbt Bankhæftelser.

André »sprang« hjem, og da han og hans Kone efter disse Begivenheder sad ved Kaffen, kom Otto, forberedt paa at finde Sorg, men fandt kun to glade Ansigter med Øjnene røde af overstanden Graad.

Medens Mdm. André listede sig bort til Ferdinand, fortalte André med sin franske Naturs Sorgløshed Otto næsten Alt, hvad der var sket, og i en overordenlig livlig Samtale kom de uforvarende til at berøre de mangfoldigste menneskelige Anliggender. Blandt Andet tilstod André, at der var et Øjeblik, da han havde tænkt paa at dø, og tilføjede den Bemærkning, at Næringssorg var den eneste Grund, der berettigede Folk til Selvmord, hvorimod Otto holdt paa, at store ideelle Smerter vare den eneste Grund: saa gik man frisk bort, med en mægtig, ubøjet Sjæl, som f. Ex. Cato, ja, mente han, det var i Grunden en Lykke at dø i en saadan sand, ædel Smerte, ikke i Sorg over Ting, der gjøre Sjælen lille og forhindre den fra at svinge sig op til Evighedens Mysterier.

»Ja, vist,« sagde André med pludselig dyb Alvor som Den, der taler af Erfaring: »Er der Noget, som deprimerer og tynger og forhindrer Sjælen fra at »svinge sig op«, saa er det Næringssorg. Just for at komme i Jorden *en gentilhomme*, bør man ved saadan Lejlighed kort og godt — naa, med Deres Tilladelse, jeg vil tale om andre Ting . . . . Hvad man her i Landet er for Oxekjæfter! Det gjør man sig ingen Ide

om! Halvhundrede Mennesker som denne *chose*, denne Eriksen blive velhavende, og en halv Snes Mænd blive hovedrige, enorm rige — hvorfor? Man sælger dem for Spotpris et Papir, der er Guld værdt! Tænk Dem, jeg siger Dem: Man har foræret Bankhæftelser bort, blot for at blive fri for Renten! Jeg siger Dem: Det er en utrolig *bêtise!*«

Og André nævnede nogle Mænd, der paa denne Maade samlede uhyre Kapitaler.

»Men,« udbrød Otto forbitret, »det er jo værre end Betise, det er jo en Skjændsel, at hverken Regering eller Bankbestyrelse har sagt Folket et oplysende Ord!«

»*Que voulez vous?* Verden vil bedrages — hvordan er det, at *messieurs les étudiants* sige: *Mundus vult* ....«

»*Mundus vult decipi, ergo decipiatur.*«

»*Ergo decipiatur!*« raabte André. »Lad den blive bedraget .... Men hvad siger De til det, var det ikke kuriøst, at min Kone havde drømt det om Eriksen? Een Gang slaar det til med hendes Drømme! een Gang! men det kom *à propos! — j'en conviens!* .... Ved De hvad, min unge Ven: man skal gifte sig! Man skal Pinedød gifte sig! Vel, man har sine Plager .... *je ne dis pas non!* .... Men, naar man har levet tredive, fyrretyve Aar sammen, ved De hvad, min Ven: til Slutning føler man sig dog i Familie!«

Samtalen blev afbrudt af Hillebrandt, der hæsblæsende og ellevild kom farende og meldte,

at nu havde han fundet et Middel, hvorved Ferdinand kunde komme ud af al Knibe! Han skulde nedsætte sig som Musikhandler, og dermed kunde han forene en net lille Malerihandel; thi han, Hillebrandt, var dog egenlig Maler, og han vilde gaa i Kompagni med Ferdinand og vilde selv laane Penge til at indskyde i Handelen, imod at han fik en Slags Overopsyn . . . .

Ved at høre denne Højmodighed tog gamle André en Pris, foldede Hænderne over Maven og drejede Tommelfingrene om hinanden, medens han tavs saa paa Hillebrandt.

»Ja,« vedblev Hillebrandt, »jeg har været hos Ferdinand, jeg fik det at vide for lidt siden, og jeg har sendt ham afsted . . . . og naar De nu vil gaa derhen, Bedstefader . . . .«

»Hvilket?« spurgte André. »Hvad fik min kjære Svigersøn at vide?«

»Aa, jeg Dumrian ogsaa! . . . . Hun er død, Tanten i Middelfart, Pauline Bille arver tre tusinde Daler —«

I dette Øjeblik huskede Hillebrandt paa, at Otto havde været forlovet med Pauline og tav pludselig.

Otto tog Afsked og gik.

Det løb rundt for ham. Hvad skulde han gjøre? Han kunde da ikke forraade Noget om Pauline.

Der var noget Stygt, som burde undgaas, men hvorledes? Var det ikke gunstige Guder, der toge sig af ham for Aandens og hans Frem-

tids Skyld og med liden Smerte skilte ham ved et saadant Forhold? Det syntes ham ogsaa en besynderlig og næsten morsom Gjengjældelse, at Ferdinand, der havde villet tage Emilie fra ham, nu ogsaa vilde tage Pauline; men med det Morsomme var blandet Noget, han yderst gjerne vilde have saa langt som muligt fjernet fra sin hele Tilværelse. Det malede sig for ham som endel gamle Mænd, der stode paa en ophøjet Plads og dømte Ferdinand; men deres Øjne fulgte med tyngende Magt ham, skjønt han ikke var anklaget. Han mærkede nok, at der var en Slags Orden i Verden, men vidste ikke, om han skulde smile eller blive angst.

Den ene Dag gik efter den anden, fra Pauline hørte han Intet, hans Stykkes Opførelse forestod, og det betog alle hans Tanker, saa at i disse Haabets og Ængstelighedens heftig pulserende Timer Pauline ofte var nær ved at synes ham en Skygge, en Drøm.

Paulines anden Forlovelse var af praktisk Natur. Bryllupsdagen var strax bleven fastsat, og man gik strax ud og »saa paa Lejlighed«, en Butik med et Par Værelser, der kunde tiltrædes til Flyttedag. Intet forstyrrede Familielykken, og især var Mdm. Bille aldeles henrykt over den nye, vevre Svigersøn, der hundrede Gange om Dagen kaldte hende: Søde Svigermoder! Intet forstyrrede denne Lykke — uden et Indfald, som et Menneske pludselig fik. En af Ottos gode Venner, et af de mange Mennesker, hvis Misundelse eller

Had Skjæbnen bruger til Ildtang, tilskrev Ferdinand et Brev, hvori han paa en spottende Maade blev hilst som Otto Krøyers Efterfølger og fik en temmelig rigtig Beretning om Paulines Forhold til Otto.

I den første Ivrighed ilede Ferdinand op til Billes og foreviste Brevet; men da man begyndte at diskutere det, var han selv højst tilbøjelig til at betvivle det. Menneskene tro gjerne, hvad de gjerne ville tro, og Ferdinand vilde nødig i en dialektisk eller moralsk Konflikt med de tre tusinde Daler, Musik- og Malerihandelen. Pauline var Midlet hertil — som hun for Otto havde været Midlet til Poesi og Begejstring.

Alting jevnedes og glattedes. Ferdinand forsikrede den ivrige Mdm. Bille, at hun ikke behøvede at sige et Ord mere, og jo mere han forsikrede dette, desto mere ophørte hendes Hjertes Dødsangst, og desto mere veltalende blev hun, saa at, da Pauline kom ind og hørte paa Slutningsreplikerne med blegt, men ugjennemtrængeligt Ansigt, syntes Familiebaandet stærkere end nogensinde før. Men da rejste sig pludselig den gamle Bille af Stolen, hvor man havde glemt eller overset ham, og bød Pauline: »Tag Din Hat paa og følg med!«

Ved dette dæmpede Kommando-Ord, hvortil Huset var saa uvant, bævede Pauline og adlød; Mdm. Bille tav, og hendes Ansigt, der havde været purpurrødt, falmede.

Uden at der blev skiftet et Ord mellem Fader og Datter, gik de til Ottos Bopæl. Pauline var flere Gange ved at vakle og blive afmægtig, og Faderen rakte hende ikke en Haand; den stille Mands Vilje slæbte hende med.

Otto ventede Sem, der havde sørget for Pladser i en Galleriloge og skulde hente ham. Det bankede, og paa hans lydelige: Kom ind! kom Bille og Pauline.

Kort og tydelig fremsatte Bille Anledningen til Besøget, og sluttede med: »Jeg har altid anset Dem for at være en ung Mand af Ære, og nu spørger jeg Dem, paa Deres Ære: Kan De lade denne Pige ægte en Anden?«

Otto var tilmode, som han skulde dø derved, men svarede: »Nej.«

Bille sagde: »Godt, saa ved De, hvad De har at gjøre.«

Otto gik hen imod Pauline for at række hende Haanden; men i dette yderste Øjeblik, da han selv satte Alt ind, paakom ham en Erindring, og han sagde: »Pauline, det er paa Æresord — kan Du?«

Hun svarede: »Ja.«

Men idet hun forsøgte at se ham i Øjnene, medens hun fremrakte Haanden, blev det hende umuligt.

Han standsede og saa paa hende. Hun følte det, en brændende Rødme steg op i hendes Kinder, paa hendes Øjenlaag sad en blytung

Vægt, og efter et forfærdelig pinligt Øjeblik rejste hun sig og ilede ud af Stuen.

Den gamle Bille saa paa Otto med et Blik, hvori der var et ubeskriveligt Dyb af Kummer og Bebrejdelse, og gik uden at sige et Ord.

Da han var borte, kastede Otto sig ydmyget, forfærdet, tænderskærende paa Gulvet og stønnede: »O, Gud, lad mig dø nu!«

»*Jam tempus ultimum est! Hora suprema sonat!* Nu er det den høje Tid, den store Time slaar!« sagde den indtrædende Sem. . . . . »Hvad ligger Du og be'er, Otto? Og saadan helt plat ned? Nej, nu hjælper det sandfærdig ikke at bede . . . . endskjønt« — tilføjede Sem og foldede fromt Hænderne — »Ingen kan vide det.«

»Det er paa høje Tid,« vedblev han, »Du kan jo bede videre i Theatret. Kom nu, Otto! Ej, skyd Hjertet op i Livet! Kom, lad os i en Fart faa en Flip.«

»Jeg har rent Linned paa,« sagde Otto mekanisk, idet han rejste sig.

»Ja, Jøsses, hvor Du er kjøn, Otto! Sikken dejlig hvid Vest! . . . . Linned? Den er Pokker ikke lavet af Linned eller Hørfrø. Nej, saadan en rigtig jysk Flip af Rom, Øl og Æg, den er krabat, den tog jeg, da jeg gik op. Og naar Du ikke er for fin, saa ved jeg en Spækhøker, der kan lave den . . . . Kom nu, skynd Dig! Saadan! . . . . Det gaar nok godt.«

»Og hvor den Lille vil glæde sig, naar hun hører, hvordan det er gaaet!« vedblev Sem, idet

han rakte Otto Hatten. »Eller Du har kanske sørget for Billet til hende?«

»Ja, jeg har sørget for Billet,« sagde Otto.

»Skal vi hente hende? . . . . Nej, hun gaar vel paa egen Haand . . . . Du Himmelhund! . . . . Bysbarn!«

»Ja, hun gaar paa egen Haand,« mumlede Otto.

»Du har nok allerede faaet Flip, naar vi skal se ret til,« sagde Sem, greb Otto under Armen og skred afsted med ham.

— Fra Gallerilogen saa Otto ved Sems Side ned paa sit Stykke.

Verden var for ham et uhyre, trøstesløst, med Sorg og Mørke opfyldt Rum, og kun paa et lille Punkt, langt borte, saa han Lys, nogle rødlige Lamper, bagved hvilke stode kjedelige Personer og gjorde sig til Nar, sagde for Penge opdigtede Ord, skjulte, hvad der laa dem selv paa Hjerte, og Mennesker sad rundt omkring, flove og falske, skuffede sig selv og søgte at glemme deres Usalighed.

Han hørte sine egne Ord, sit Digt, og væmmedes derved; han kunde ikke forstaa, hvorledes et Menneske kunde gjøre Vers om afdøde Personer, der tilmed slet ikke havde levet paa den Maade . . . . Da lød de første Bifaldsklap, og de vare som en elektrisk Gnist, eller som Skaberordene, der forvandlede Kaos til en skjøn Verden. Ved et Trylleslag var nu Verden bleven lys, den var et uhyre Hæderens Tempel omgivet

af straalende Skin og duftende Blomster, og ude, fjernt ude i Rummet var et sort Punkt. . . . .

Stykket var tilende, nye, forstærkede Bifaldsklap hyldede det, og Otto skyndte sig bort med Sem. Til hans Bevidsthed var kommen en overordenlig stærk Følelse af, at Skjæbnen havde gjort Noget for ham og gjort det ved ham selv. En vældig, lysende, funklende Strøm af Livskraft og Tro paa sin Stjerne, paa at være født til Sejr og Lykke, gik igjennem hans Sjæl; i næste Nu trængte den nys oplevede Smerte, ligesom forstærket ved at have hvilet, frem i Sjælen; men i Følgeskab med den kom ogsaa, paa ham selv uforklarlig Maade, en Erindring om det Smil, han undertiden havde set paa Paulines Mund, om Dunet paa hendes Overlæbe og om de nedslagne Øjne — og det var, som om Blodet, der susede for hans Øre, tilhviskede ham: »Alle have dette Smil! Paa Alle skjuler Øjnenes silkebløde Forhæng den samme Lyst og List — ve den, der tror!« Han følte ingen Bitterhed; Verdens Sammenhæng syntes ham snarere at undskylde Andre imod at love ogsaa ham hans rigelige Del; han sagde med stille, smilende Trods til sig selv: »Og om nu ogsaa hvert Drama koster en Kvinde? . . . . Saadan gjorde jo Goethe . . . . Og Mdm. Hillebrandt sagde engang, at mange Piger vilde komme til at græde for mig! . . . .«

Sem kunde ikke holde sin Stolthed tilbage; han sagde højt: »Kan Du se, Otto! Kan Du

se, det gik, som jeg sagde! Nu maa Du snart skrive et nyt!«

»Der er Forfatteren!« sagde man, stødte til hinanden og saa paa ham. Mændene vendte sig, standsede ham, udsatte ham mod deres Vilje for deres Kvinders Beundring.

De vare komne til Trængselen udenfor første Etage, og blandt dem, som havde hørt Sems Ord, var Justitsraad Roed. Han havde nylig mistet en lille Løve fra sin Salon; nu kunde han byde sine Gjæster noget Nyt af Aaret, og han nærmede sig Otto, fornyede med stor Venlighed Bekjendtskabet, spurgte, hvor han boede, og ytrede det Haab, at han snart maatte have den Fornøjelse o. s. v.

I Forsalen traf Otto sammen med Paulsen, Helzen, Carlsen, Schiøtt og Alfons, og Carlsen fandt, at man i Dagens Anledning maatte have et Sold.

Men det blev ikke et af de tidligere, glade, diskuterende Drikkelag. De vare Alle voxede fra den første Ungdom, Egenkjærligheden havde faaet sine Formaal, og ikke mindst var Forandringen hos Otto. Paa Bunden af den æsthetiske, anelsesfulde og trodsige Livslyst, som opfyldte ham, laa en Uro, en smertelig Viden. Hvorledes det end stod til med ham, hvor uklart han end saa, saa var Tilværelsens Tæppe dog blevet slaaet mere tilside for ham end for de Andre; men derhos vare i dette Øjeblik alle hans Evner potenserede i usædvanlig Grad, det var for ham, som om han følte Gudens Haand berøre hans Hovedhaar, den

Guddom, der vilde skænke ham at leve mere, glædes og lide mere end Andre, bruge ham til særlige Formaal. Dette gav Alt, hvad han sagde, Bestemthed og Dygtighed og tillige en særegen Kolorit. Om end Horisonten formedelst hans Ungdom ikke var klar, saa aabnede der sig dog ligesom lange Striber, eller han saa Blink som fra fjerne Fyrtaarn; han havde en bævende, smertelig-stolt Fornemmelse af Poesiens sandheds- og sundhedsbringende Magt navnlig i Forhold til Folket, og han troede, at man med Ærlighed og Begejstring kunde udrette Umaadeligt, ja omskabe hele Tilværelsen. Der var i hans Tillid til Ideen tillige en Selvtillid, der irriterede de Andre, og medens man disputerede i venskabelige Ord, kom alt mere Bitterhed i Tonen. Tilsidst var det, uden at Otto mærkede det, blevet en Tvekamp mellem ham og Schiøtt. Han troede, at Schiøtt glædedes over hans Held; men Sandheden var, at hvert Ord, han ytrede, krænkede Schiøtt som en Lykkeridders og utaknemmelig Discipels Uforskammethed.

Da faldt den Ytring, at hans Vinger endnu kunde blive stækkede, hvortil Otto svarede, at han ikke frygtede Nogen eller Noget, han var vis paa, at Ingen undtagen han selv kunde gjøre ham Fortræd; han var ikke uskyldig nok til Andet.

»Aa, hvad for Noget! Hvordan da?« blev der sagt.

»Jo,« svarede Otto, »det er kun saadanne Personligheder som Baldur, der falde uskyldig og ifølge Skjæbnens Raad, og da tjene de ved deres Fald paa hemmelighedsfuld Maade Ideen. Kun de have det Privilegium at bære og sone Andres Skyld. Men jeg, den Dødelige, skal selv spidse Odden paa Misteltеinen, der fælder mig.«

De Andre bleve tavse; de hørte Poesiens Vingeslag og følte den ærgerlige Misundelse over, at Vingerne ikke vare deres.

»Vi udfordres,« sagde Schiøtt.

»Hvo vil være Hødur?« svarede Otto stolt.

TIENDE KAPITEL.

Der var stort Bal i et greveligt Hus, og Otto kjørte dertil. Medens Vognen foer gjennem de snedækte Gader, hvor det summende, varme Liv bevægede sig i Lygternes Halvlys, huskede han pludselig paa hin Aften, da han som i Feber var gaaet gjennem disse Gader — nu var den magiske Nøgle funden! Men hvis den pludselig var bleven given ham ihænde dengang, hvilket Vidunder vilde han da have havt at takke for og være stolt af, og hvad vilde han da have undgaaet, spart! Hvorfor giver Skjæbnen En ikke det Attraaede i Begærets højeste, friskeste Øjeblik?

Dog, dersom slige Tanker end vare hos ham, gik de gjennem hans Bevidsthed som de lette Taager, der en Sommermorgen give Plads for en usædvanlig skjøn Soldag. Det var Lys og Herlighed, han kjørte til, og det straalede allerede i Afstand ind i hans Bevidsthed; hans Sjæl fornam Livets Idealitet med en saadan Inderlighed og Fylde, beredte sig til fremtidig skjøn, stor Virken med en saadan Energi og Begejstring, at han ikke engang ret begreb det Forbigangne; det syntes ham Noget, der ikke havde hørt ham selv til, noget Tilfældigt, der kunde glemmes og falde af.

Der var ingen Magi og intet Æventyrligt i det Nuværende; men i den naturlige Vending, hans Forhold havde taget, var dog Noget, som han med stille, stolt Glæde kunde anse for Bevis paa Skjæbnens, de høje, lysende Stjerners Gunst, et Tegn paa, ikke hvad han havde fortjent — skjønt hans Aands poetiske Skaberkraft dog væsenlig var den magiske Nøgle — men hvad han ifølge Gudernes Vilje skulde blive værdig til.

Det var dog morsomt eller mærkeligt nok, tænkte han, at Justitsraad Roed strax var falden paa at indbyde ham.

Justitsraaden havde i sin Ungdom været fattig, men med særeget Talent for og Længsel efter Elegance, og denne Længsel var bleven Aarsag til, at han havde hævet sin Forlovelse med en fattig Pige for at gifte sig med en rig Pige, der var lidt skjæv. De havde nu en voxen Datter, der ogsaa var lidt skjæv. Skjønt han levede saa

dybt i Følelsen af Velvære, smigret eller behagelig berørt af Verden og følgelig i højeste Grad afhængig af den, omhyggelig og ængstelig for dens svageste Kritik som for det mindste Fnug paa sine sorte Benklæder, var der dog fra Fattigdommens Tid levnet noget Velvilligt i hans Hjerte. Det Gode maatte kun ikke genere ham, og ved Siden af hans forfængelige Smaaplaner med Otto var det faldet ham ind, at den unge Digter kunde til Gjengjæld i hans Hus gjøre nyttige, fordelagtige Bekjendtskaber.

Otto havde ikke Anelse herom; han opfattede Justitsraad Roed som en fuldstændig enthusiastisk, kjærlig Mæcenas eller egenlig som et Menneske, der af Skjæbnen, af Ottos Lykke, havde faaet det Hverv at føre ham til Verdens Herligheds Forgaard — selv skulde han nok paa egen Haand finde videre. Ja, hvor urimeligt det end vilde synes ikke-poetiske Mennesker: det forekom Otto, at han og Justitsraad Roed havde en Hemmelighed sammen derom, og at han slet ikke behøvede at takke Justitsraaden, eftersom denne vilde faa Tak af hans Formynder: Skjæbnen, Lykken.

Justitsraaden havde forestillet Otto for sin Kone og ligeledes for sin Datter. Det var en meget godmodig lille Pige, naar hun ikke blev irriteret, og meget forfængelig; hun gik for ramme Alvor ud paa at faa Otto til at sige hende en Kompliment for hendes Skjønhed, og da Otto troede, at det var en Fælde, hvori hun vilde lokke ham, for at hun kunde se, at han var smagløs,

gik han ikke i Fælden. Derimod gik han og ventede paa, at det Egenlige, Rigtige skulde komme, at det Liv, der hørte til den lyse Sal og de elegant klædte Mennesker, skulde aabenbare sig — medens Justitsraaden gik og ærgrede sig over, at den nye Gjæst ikke var tilstrækkelig opmærksom, ikke spillede nogen Rolle og ikke engang var en Smule Vindbeutel. Otto havde for meget indre Liv til at bemærke dette eller blot blive utaalmodig. Ved hans Forventninger, ved hans forskjønnende, poetiske Længsel blev Selskabet for ham, som naar Instrumenterne stemmes i Orkestret, utilfredsstillende, men dog livsalig vækkende Forbud paa, at Skjønhed og Harmoni var nær.

Endelig havde Justitsraaden med stille, høflig Forbitrelse i Stedet for at forestille Otto for unge Damer ført ham hen til en gammel Professor og Etatsraad, en Mand, der havde Ord for at være meget lærd, meget sær og ikke sjelden frastødende. Men al Ottos gamle Kjærlighed til Universitetet blussede op, da han blev personlig forestillet for denne Professor, hans Privatpræceptor, og man skulde trot, at den Gamle endnu havde flere Sandser end mangen Yngre, at han kunde mærke Kjærligheden, Ungdommen, Begejstringen. Ja, under det rynkede Ansigt og det halv pedantiske, halv sarkastiske Smil skjultes noget sandt Menneskeligt, og han blev baade glad og forundret over at møde en Friskhed, der havde holdt sig ved Siden af en paafaldende Erfarenhed, et Ungdoms-

sind, der i sit Fædrelands Selskabsliv anede Skjønhedens Realisation, paa Samfundets Tinder formodede det Ædleste, Indehavere af den ophøjede skjønne Bevidsthed, der velgjørende vilde udstrømme paa Enhver, som fik den Lykke at nærme sig.

Han lod endelig Otto mærke, hvor kjært det var ham at gjøre en saadan »yngre Medstuderendes« Bekjendtskab.

»De er min Privat-Præceptor,« svarede Otto som En, hvis ugjengjældte Kjærlighed endelig opdages.

»Er jeg det? — hm!« sagde Etatsraaden og anmodede lidt efter Otto om et Visitkort.

»Han er morsom, vi lege Komme Fremmede,« tænkte Otto, idet han leverede Kortet.

Hvad Otto ikke vidste, var, at den gamle Mand maaske i sit hele Liv kun havde begaaet een stor Fejl, men dobbelt: han havde giftet sig to Gange. Hans Kone var meget yngre end han, og der var imellem dem ikke nogensomhelst fælles Interesse eller Sympathi. Hun var det eneste Væsen, han hadede, og Alt, hvad hun foretog sig, var ham ubehageligt, endog om hun ikke tilsigtede det. Da han saaledes intet godt Hjem havde at byde Otto til, tog han Visitkortet for at skaffe ham Erstatning, og et Par Dage efter fik Otto Indbydelsen til det grevelige Bal.

Han havde stræbt, ikke at komme for tidlig, men var dog blandt de første Gjæster, og det gjorde en behagelig overraskende Virkning paa ham, da Dørene bleve slaaede op og man saa den smukke, tomme, stærkt oplyste Balsal med det hvælvede Loft, i hvis Midte Familievaabnet var anbragt i Stuk og syntes at række den mægtige Lysekrone ned til Glæde for Gjæsterne. Kun var det ham paafaldende, at derinde stod næsten militært opmarscheret en halv Snes Kadetter, lig Dansemaskiner, ventende paa Tegnet til at engagere; de vare tilsagte paa Akademiet. Men forresten var Otto saa glad over Lysglansen, over Rigdommen, Ungdommen, Skjønheden, der i langsom Strøm vældede ind, at han glemte at dømme og bedømme.

Grevinden gjorde denne Aften et Forsøg paa at indføre en smuk udenlandsk Skik, at der nemlig ikke blev danset uafbrudt, men undertiden sunget eller musiceret. Det tiltalte ikke den yngre Del af Selskabet og kunde kun gjennemføres i Begyndelsen af Aftenen; men hos Otto fremkaldte denne Blanding hele Sjælens poetiske Energi, han befandt sig saa fuldstændig vel og hjemme i denne Herlighed og Skjønhed, at det Altsammen efter faa Minuters Forløb syntes ham gammelt, bekjendt, nyopdaget. Netop i et saadant Øjeblik, under en af hine Pavser i Dansen, medens et romantisk Musiknumer blev spillet, gik en nysankommen ung Dame over Gulvet for at hilse paa Grevinden. Denne unge Dame havde et paa-

faldende ædelt og tillige smukt Ansigt, og hun gik saa smukt. Man saa paa hende, at hun var vant til at bevæge sig med Sikkerhed, Skjønheden var hendes Natur og hendes Vane. Otto strøg sig om Øjnene ved dette dejlige Syn; ham syntes, at de bløde Toner, som løde i Luften, udgik fra hans Sjæl, at han var Sangeren i Greven af Montferrats Slot og hun Markgrevens Søster, det Højeste, man ridderlig turde tragte efter — da gled pludselig Paulines Skygge forbi, han havde kaldt hende sin danske Pige, de danske Piger vilde Alle erfare det og kræve Regnskab for hende — — en saadan Fornemmelse varer i Ungdommen og under Musik saare kort, Sjælen bortstøder af al Magt Ydmygelsestanken.

Han fik et af hine underlige, poetiske Indfald, han vilde lade en Dans gaa over og imidlertid se paa de Andres Glæde. Naar han fik sin egen Personlighed ud af Bevægelsen, kunde han nyde den, se det Smukke roligere, blev ikke saa voldsomt reven med. Man dansede Françaiserne. Grevinden kom og spurgte Otto, om han ikke dansede.

»Jo, Tak,« svarede han, »men ikke i dette Øjeblik.«

Hun mente vel, at det kunde hun omtrent se, og sagde smilende: »Hvorledes kan man i Deres lykkelige Alder være Tilskuer ved en saadan Dans?«

»Jo, Deres Naade, netop! For den er saa dejlig at se paa, det er en hel Roman!«

»En Roman?« sagde Grevinden skarpt og fulgte Retningen af Ottos Blik, der nu tilfældigvis standsede ved et enkelt Par. Hun undrede sig over den Ligefremhed, hvormed han omtalte en saadan Ting; men da hun et Øjeblik havde set opmærksomt til og Intet opdaget, sagde hun med et fornemt Smil: »Jeg tilstaar, jeg kan ingen Roman se.«

»O, jo, Fru Grevinde! se blot nu! Nu gaa de to Linjer imod hinanden; hvor de ligne de dejligste Blomsterguirlander . . . . nu brydes Rækken . . . . Damen gaar ud i Verden ud imellem Fremmede . . . . der komme de hende imøde . . . . artig, listig, med bedaarende Musik . . . . men se, nu kommer hun hjem igjen, saa er der Glæde hjemme! se, hvor han tager hende i sin Arm og svinger hende . . . . og hvilken Musik, hvor den er glad! hvor man kan længes efter den Glæde . . . . nu skal han ud . . . .«

Grevinden havde hørt paa ham, først forundret, derpaa behagelig tiltalt af hans Skildring og var et Øjeblik reven med. Hun sagde endelig, idet hun gik videre: »Ja, naar man er saa lykkelig at se saadan, saa er der Roman i Verden!«

Men der var tæt ved hende ogsaa Roman paa anden Maade. Ottos Opmærksomhed fæstedes paa en ganske ung, aabenbart nylig konfirmeret Piges Bevægelser. Hun sad i en Krog; hendes Ansigt var roligt; men hendes Blik ilede ængstelig-spejdende til alle Sider for derpaa at følge en enkelt Retning: Der sad en voxen Kadet og ved

Siden af ham en ganske ung Pige, med hvem han talte; men et Sideblik gik hen til hin første unge Pige, og hans Finger pegede paa den tomme Stol ved Siden af ham. Hun adlød endelig, ganske skjælvende; det saa ud, som om han holdt i en Traad, og da hun var kommen, kastede han et smilende, triumferende Blik hen til en Kammerat, et ungdommeligt, kjækt, skjelmsk Ansigt, der smilede til, at Don Juan kunde *mener deux intrigues de front.*

Otto saa paa dette med klogt Blik. Han havde ikke tænkt sig fler end En; men siden det blev praktiseret, syntes det ham yderst tiltalende. Kun fandt han, at det kunde gjøres smukkere og i alt Fald med en ganske anden Alvor og Kraft; thi at lege med Pigebørn for at vise andre Mandfolk sin Kunst, kunde ikke godt falde ham ind. Nej, fik han Greb i et Par saadanne Piger, vilde han føre dem . . . . hvor var Pauline bleven af? . . . . nu, *à la guerre comme à la guerre!*

Hin Kadet med det kjække, skjelmske Ansigt behagede Otto, og han nærmede sig Stedet, hvor han stod med sin Dame. Her var Alt ganske anderledes, end man skulde tro; det var kun tilsyneladende eller i alt Fald *en gros*, at de Ældre og Fornemme gave Tonen an. En Kadet kom og rapporterede: »Kammerjunker N. N. gjør Kur til Frøken N. N.« — Han med det kjække Ansigt svarede: »Man lade ham selv sørge for hende.« — En anden Kadet meldte lidt efter om

en Kammerat, at han gjorde Kur til en Dame. — Anføreren svarede: »Man vise sig opmærksom.«

Nysgjerrig fulgte Otto nu saavidt mulig Ballets Bevægelser og saa, at Dansen trak sig bort fra Kammerjunkerens Dame; der blev Ebbe om hende; hvorimod Kadetterne lidt efter lidt, paa en meget smuk Maade, uden at vække Opmærksomhed, bragte deres Kammerats Dame »i Velten«; thi som de utrætteligste og bedste Dansere beherskede de Ballet.

Otto saa paa dette kammeratlige Sammenhold — en af de hemmelige, men en af de stærkeste Fjedre i vort Samfundsværk — og morede sig derover, medens det tillige lod ham personlig uberørt. Thi som dygtig, afsluttet Natur, der ikke tænkte paa at blive Noget uden ved sig selv, vilde han hverken dele med Andre eller være dem forbunden og allermindst have et andet Mandfolk at takke for en Kvinde. Desuden, hvor rask og frejdig disse unge Mennesker end forstode at tage fat paa Livet, var der for ham noget Uskjønt i det Forhold, hvori de stillede sig til Vært og Værtinde eller egenlig til Gjæstfriheden. Hvergang han paany saa Greven eller Grevinden, foraarsagede de ham Glæde ved deres anselige Skikkelser, ved deres ligefremme og dog fornemme Anstand, ham syntes Huset at have Fordring paa, at hver Gjæst viste sig adelig, og trods sin personlige Sympathi for hint kjække, unge Menneske tog han Parti imod ham og hans

Tilhæng og tegnede sig for en Dans hos »Kammerjunkerens Dame«.

Hvor der er livfuldt og bevægeligt paa et saadant Bal, mellem denne friske, favre Ungdom og mellem dem, der skulde være unge!

Se, der danser et ungt Menneske forbi. Hvor han ser skikkelig ud! Det er han ogsaa. Alt, hvad der paaligger ham, udfører han samvittighedsfuldt, selv hans Dans er præget deraf, Damen faar i den fasteste Takt de behørige Trin, Vendinger og Svingninger, Alt, hvortil Dansen i vort Aarhundrede har hævet sig, er ham bekjendt, og hun faar det, og med Alvor. Han sætter de smaa Balsløjfer i sin Kjole, Side om Side, Alle lige nær ved Hjertet, viser dem ikke pralende frem næste Dag, men forstaar dog med stille, umærkelig Stolthed at lade Venner og Bekjendte erfare, at han inat var paa Bal hos Grevens. Møder han i Livet en Hindring, springer han ikke over, kaster heller ingen Ponton derover, men gaar om til alle Sider og samler Brokker og bygger en Bro, der er saa solid, at hans Børnebørn kunne benytte den. Der er i hans Væsen Noget saa overensstemmende med Livets Mekanisme, saa forstandigt, paa Ro og Fred henvendt, at Otto overrasket spørger sig selv: »Man kan altsaa være lykkelig uden at leve?« Det er Hr. Bagger, det unge Menneske, der engang indbød Otto til sig paa Frederiksberg. Dengang skjønnede man, at der med Otto ikke lod sig slutte noget nyttebringende Venskab; hans Formløshed, Barnlighed

og dulgte Lidenskab hørte slet ikke til denne Families Verden. Og nu skulde den unge Bagger, der havde stræbt og slidt i lang Tid for at faa denne Indbydelse, der var stegen langsomt opad gjennem en Mængde gode Bekjendtskaber, se Otto ved Siden af sig — det var, ligesom en Kopist blev Kontorchef samtidig med sin Fuldmægtig!

Se, der danser den unge Grev Løvenhjelm. Hvor han dog i Grunden er kjøn, og hvor lidet han ligner sig selv — at sige, saadan som han er ude blandt Mandfolk. Hvilken Sikkerhed i alle Bevægelser, hvor han kan være stolt-ærbødig og selvtillidsfuld-elskværdig mod sin Dame — og det er Hende, der gik saa smukt over Gulvet, Hende som Otto ikke havde vovet at berøre. Ja, Løvenhjelm blev født til denne Gunst — hvad hjalp nu »Zaubersaiten und Gesang«? Ligger ikke hele Livets Hemmelighed, dets egenlige Lyksalighed i at kunne være som han?

Saadan spurgte Otto. Selskabslivet havde den dobbelte Virkning: at pege mod Idealet og at forstyrre Billedet. Hos ham var Attraa efter at kunne tage det behagelige, leflende Liv ligesom de Andre — og Følelsen af, at det ikke vilde gaa, fordi hans inderste Natur gjorde Modstand; en Fornemmelse af Stolthed, og en urolig, utydelig Bevidsthed om, at en hemmelighedsfuld Magt, en Evne til i disse Kredse at faa Stoltheden sat igjennem fattedes ham; — et pludseligt Minde om, at i Poesien havde han denne Evne indtil det Uende-

lige — Angst for, at han da ikke skulde du til den virkelige Verden — — Ja, nu var han der, nu saa han Alt det, som Skuespillerinden havde aabnet hans Blik for, og nu var der Noget inde i ham, som gjorde Indsigelse, som ikke vilde tilstede ham at konkurrere enten med de Skikkelige eller med Grevebarnet, men satte dem Stævne — hvor?

Noget vakte Opsigt i Salen. »Ah, Frøken de Vega!« blev der sagt. En Dame, der efterlod en Herre paa Tærskelen, kom ind og blev strax Gjenstand for Kavalerernes Hyldest. Otto kjendte hende. Det var hende, som engang paa Østergade havde sendt ham hint brændende Blik, og da hun nu igjen gik forbi ham, meget blottet, følte han, at Molière havde havt Uret ved at lægge Hykleren Tartuffe de Ord i Munden:

Couvrez ce sein que je ne saurais voir!
Par de pareils objets les âmes sont blessées,
Et cela fait venir de coupables pensées —

thi Sjælen blev virkelig saaret af det Uskjønne og Ukvindelige i Blottelsen, og naar »strafværdige Tanker« ikke rejste sig, saa var det kun, fordi Hensigten, endog for den blot lidet Erfarne, saa umiskjendelig var at vække slige Tanker og dog kunne nægte det og i Nægtelsen have Medhold af Verden. Og hun blev fejret! Otto saa, at Grevinden kyssede hende paa Panden; men han kunde rigtignok ikke se, hvor varmt eller koldt

Kysset var. Ham syntes blot, at Salens Loft blev lavere derved.

Men Alting forandrede sig, da Grevinden for Alvor lagde Mærke til, at han ikke dansede, og selv forestillede ham for nogle Damer. Blandt disse var den Nysankomne. Hvor ganske anderledes tog hun sig ud, da hun talte til ham med blød, men sikker Stemme, der ved sin Uvidenhed om de blottede Skuldre skjulte dem, da hun under Dansen virkede paa ham med al den Magt, som en livfuld, behagelysten, smuk, i Ordets egenligste Forstand udspekulert, af Verden fêteret Dame kan udøve. Og da han senere under Maaltidet sad ved samme lille Bord som hun, da han nød den Gunst at være optagen i den privilegerede Kreds, da hun talte om det nye Stykke og henkastede den Bemærkning, at det behagede hende, og to andre unge Damer sagde det Samme — hvad var da Publikums mest tordnende Bifald imod disse Blink? I Sandhed, Intet! Selv de farverige Glimt fra Lysekronernes og Lampetternes Krystal, som man kunde se langs ind igjennem Værelserne, syntes paa hemmelighedsfuld Maade at staa i Forbindelse med disse varme, magisk-henrykkende Blik. Otto havde aldrig følt sin egen Personlighed saa meget, ej heller havt saa store Begreber om Samfundets Virkelighed som i dette Øjeblik, da Skjønheden syntes ham at være saa livfuld agtpaagivende paa Poesien, gjøre sig saa meget til Opgave at bedømme den med Selvstændighed og lønne den med Smag —

og da vedkommende Dame i Virkeligheden ikke tænkte paa Andet end at nyde sin Magt over ham, ombytte det Blik, hun godt huskede engang at have sendt ham, med Paavirkninger, som passede, naar de mødtes paa officiel Grund.

Hun dvælede ikke længe ved literære Sager, men bragte Samtalen over i et Element, hvor hun var hjemme, en munter, fin Persiflage.

Der blev talt om en tilstedeværende Dame, som nylig havde forlovet sig for at drille sin forrige Forlovede.

Otto sagde forundret: »Det, synes mig, er et Stik at give ligesom Bidronningen, den dør deraf.«

»Det er meget godt! meget godt! Bidronning!« sagde hun leende og bøjede sig over til en tjenstgjørende Kavaler, ved hvem det hurtig gik videre.

»Synes Dem, at de to Damer er smukke?« spurgte hun ham lidt efter, idet hun med Øjnene viste ham, hvem hun mente.

Otto begik en Fejghed. Han mærkede instinktmæssig, at hun var fjendtlig sindet mod disse Damer og sagde: »De to Damer, dem sad jeg for nogen Tid siden i Nærheden af i Theatret, og de talte hvert Øjeblik under Forestillingen halvhøjt, saa jeg ansaa dem for Tjenestepiger.«

Det var forresten Sandhed, hvad han sagde; men han stillede Sandheden i uværdig Tjeneste, og i samme Øjeblik som Ordene vare ude, som

han selv hørte dem, blev han fortrydelig paa sig selv, over sin Mangel paa Personlighed; hun gjentog imidlertid leende hans Ord, med Lommetørklædet halvt for Ansigtet, og han troede deri at se Tegn paa, at hun egenlig undsaa sig paa hans Vegne. Hendes tjenstgjørende Herre spurgte ham i næste Øjeblik, hvad han mente om hin aldrende Dame, der aabenbart fandt Nydelse i den Beundring, man i Afstand ydede hendes forlorne Yndigheder. Dreven af ideel Smerte, paavirket af en uforklarlig Magt, kom Otto til at sige Noget, der laa langt ud over hans Aar; i enkelte Øjeblikke foregriber Sjælen sin Udvikling, en af de Tanker, der som smaa Knopper ere i os, kunne pludselig modnes og udfolde sig.

»Ja, det er mærkeligt nok,« sagde han; »men ogsaa hun var dog ung, og hun drømte vist ligesom de Fleste om et skjønt Liv og fornam dunkelt et Ideal. Og som de Fleste lod hun sig nøje med at drømme, indtil Idealet, trykket af mangfoldige smaa Fejlgreb, blev kvalt inde i hende, og nu maa hun nøjes med, at det Døde et Øjeblik faar et skuffende Liv, naar hun med sin Person paa skuffende Maade frembringer Beundring. Men det Besynderligste er, at hun selv godt ved det. Naar hun hjemme har aftaget sit falske Væsen, søger hun famlende sit sande; men saasnart hun kommer ud imellem Folk, søger hun en ny Dom for, at det falske er det rigtige.«

Disse Ord, der saa poetisk passede paa den aldrende Dame, passede ogsaa paa den unge; hun

troede det sigtet paa sig — det faldt hende ikke ind, at et aandfuldt Menneske kunde være saa dumt eller naivt — og medens Otto mente, at han havde rejst sig i hendes Øjne, og medens han hermed forbandt listig-erobrende Tanker, havde han skaffet sig en uforsonlig Fjende, der nu ingenlunde vilde være paa hans Parti mod de Fjender, hun ved at lade hans Ord gaa videre, havde skaffet ham.

Hun havde lovet ham Borddansen, men befandt sig pludselig ikke ganske vel, saa at hun ikke kunde danse, og bad ham søge sig en anden Dame. Det vilde han ikke, og da den utrættelige Grevinde kort efter igjen bemærkede, at han ikke dansede, og erfarede Grunden, sagde hun med næsten moderlig Godhed: »Kom nu med mig, saa skal jeg til Tak for den lille Roman, De fortalte mig, gjøre Dem bekjendt med en Dame, som rigtignok ikke danser; De ved jo nok, at vor kjære Fru Hald har mistet sin Fader for et halvt Aars Tid siden.«

Grevinden havde fortalt Camilla den lille Scene, og Camilla ventede nu at træffe en ung Poet med et Anstrøg af Barnlighed. Men i dette Øjeblik var han, skjønt hendes Jevnaldrende, ældre end hun. Som naar et Dampskib har gaaet igjennem et ikke bredt Farvand og der endnu en Stund efter kastes lange, rullende Bølger op imod Kysten, saaledes havde den Uvilje, der var gaaet igjennem hans Sind, efterladt ideal Uro og Smerte, og ved at bemærke denne Ungdom, der var præget

af saa megen Tankefylde og Melankoli, huskede hun, at det var ham, der allerede som Barn havde været »altfor forelsket« i Emilie.

Saa saa han hende da for tredje Gang, og denne Gang var enten han naaet over i Drømmenes eller hun over i Virkelighedens Verden; thi hun saa paa ham, hun talte til ham, han fornam denne Stemme, der var saa sikker paa sig selv og dog saa venlig og hjertelig imod ham. Hvilken forunderlig, velsignet Klang; det syntes ham, at han var det eneste Menneske i Verden, hvis Sjæl tilfulde kunde lytte og anerkjende den hemmelighedsfulde Skjønhed i denne Musik.

Paa en Maade havde han Ret.

Da Hald giftede sig, havde han indrettet sit Hjem med sund, praktisk Sands, uden Pragt, men paa en hyggelig Maade, der svarede til hans Stilling og ikke til Folks Forestillinger om hans Svigerfaders Rigdom. Camilla kom ham beredvillig imøde; hun tog selv Del i Husholdningen, og hun følte sig lykkelig ved at byde sin Mands Venner en tarvelig, men altid smagfuld Gjæstfrihed. Hun vidste selv ikke af, hvilken misundelsesværdig Lykke det dengang var at høre til Halds Venner, og i hvilken Grad den lille Kreds af yngre, næsten alle begavede Mænd paaskjønnede hende. Mangen ædel og skjøn Tanke, som dengang gik ud i Folket, var bleven til saa at sige for hendes Skyld, ved hendes Smil, ved den Opmuntring, som hendes stille Bifald gav. Paa dansk Maade, i Stilhed og Simpelhed, var hun bleven

»hvad Mdm. Roland var for Gironden«, og mærkeligt nok, end ikke Dalberg, der havde talt pathetisk om Mdm. Roland og Kvindens Betydning, lagde ret Mærke til, at han nu havde det Attraaede for sig. Thi deri bestod hendes Kunst eller hendes lykkelige Natur, at Enhver troede at spille Hovedrollen.

Kun hendes egen personlige Lykke holdt ikke Skridt med den, hun skabte for Andre. Hendes Skuffelse med Hensyn til Hald bestod ikke i, at han i Begavelse ikke indtog nogen høj Plads; det havde hun alt tidligere indset. Men hun havde agtet ham, fordi hun i en for hendes Sjæls Fred farlig Tid havde følt sig ærlig, om just ikke lidenskabelig elsket af ham, og fordi hun havde fattet den Tro — maaske især ved at sammenligne ham med Milner — at han var en ædel Karakter, en kraftig, ophøjet Personlighed. Det er Kvinders Skik, endog de mest Begavedes, at overdrive, hvad de interessere sig for. Som naar Solens Straaler falde paa en fjern Kyst og denne da »toner højt«, saaledes hæver Kvindesjælens Gunst ofte den begunstigede Gjenstand, skjønt den ikke stiger virkelig. Ej heller vilde Camilla kunnet paastaa, at hun var bleven groft skuffet. Hald havde alle de formodede gode Egenskaber, kun viste det sig, at de hverken gik i Højden eller i Dybden. Han var velvillig, paalidelig, trofast mod sine Venner, gentil saavel i sin Klædedragt som ved Spillebordet, havde aldrig skyldt en anden Mand Penge, og naar han i saadanne Henseender tilfældigvis

kom til at dømme Andre, saa følte man, at det var en Mand med en god Samvittighed og en god Regnskabsbog. Han erindrede ogsaa fra Studietiden adskillige Sætninger hos Klassikerne og kunde anvende dem, saa at han syntes nær beslægtet med det Ophøjede i Verdenstilværelsen. Men i de smaa Samtaler mellem Mand og Kone, hvor det, man virkelig attraar og er begejstret for, træder frem, om det just ikke udtales i Ord, blev det Camilla tydeligt, at hans Hjerte var tempereret, og især da den lille Strid med Regeringen indtraadte, fik hun Bevis nok for, at det Heltemod at gaa fra Embedet og byde hende at blive en fattig Manuduktørs Hustru var ikke at finde her. Han handlede efter, hvad i hans Kreds blev anset for en dannet Mands Ret og Pligt overfor Omstændighederne. Han var lunken; hun bar Begejstringens Ild. Hun var gift med en skikkelig Mand! Selv om hun havde villet og turdet klage overfor Verden, hvo havde andet end smilt, hvis hun havde klaget over denne Ulykke — hvo havde kunnet begribe, at hun havde solgt sin Person og var bleven bedragen for Kjøbesummen?

Men der er paa den anden Side i den hele huslige Syslen, i Mængden af smaa Beskæftigelser og af Glæder, som man skaffer Andre, i livlig Omgang med en lille Kreds, noget Beroligende og Opmuntrende. Blot at tage det nye Dækketøj frem, eller at klæde sig om til Gjæsternes

Ankomst, hvor meget Adspredende og Forfriskende kan ikke ligge deri!

Saa kom den Tid, da hendes Fader følte sig saa lykkelig og skaffede hende og Hald en hidtil ukjendt, rig Tilværelse — og derpaa Sorgens Tid. Efter Grosserer Sanders Død fik Hald strax en meget stor Sum udbetalt, og saasnart det med Anstand kunde ske, begyndte han at leve paa en stor Fod. Da blev det værre for Camilla; hun havde faaet mere Kummer eller Uro og mindre at sysselsætte sig med paa sund Maade; thi nu var hun stor Dame. Hendes Skjæbne tvang hende til at anstille en særegen Sammenligning. Hun ansaa sin Fader, især som hun til Slutningen havde kjendt ham, for et større, renere, ganske anderledes forsøgt og lutret Gemyt end Hald, endskjønt hun vidste, at Verden vilde dømme det Modsatte — dog, det var et Dyb, som hun skyede at se ned i. Hun trængte til Noget at udfylde sig med, beskæftige sine Tanker, hige efter, og glemme, hvad der i hendes Sind var hende til Besvær. Da hun levede saa meget mellem politiske Samtaler, vaagnede en Slags Ærgjerrighed hos hende. Det var ikke den Slags Ærgjerrighed, som opstaar naturlig i en Kvinde, der er født i en høj Stilling og øjner Muligheden af at komme til at herske. Hendes Ærgjerrighed var en borgerlig, men poetisk Sjæls Tørst efter det store og mægtige Liv, efter at bøje sig i Beundring og fryde sig ved Mænds lysende Bedrifter, og al praktisk Ærgjerrighed, store Damers aktiv politiske Rolle,

var og blev kun en mat, prosaisk Oversættelse heraf. Desuden var Hald ikke ærgjerrig; han vilde nok naa højt; men et usædvanligt Spring, et dristigt Greb laa udenfor hans Tanker; at avancere til det øverste Trin paa Embedsstigen og blive Konferensraad, at stige ifølge de anerkjendte, gamle Vedtægter, var den eneste Ærgjerrighed, hvoraf han var opfyldt, medens han hver Dag arbejdede og passede sin Dont. Om ogsaa hun havde været en Lady Macbeth og energisk kastet sig ud i det Onde, kunde hun ikke have faaet ham til at blive en Macbeth. De øvrige Mænd af Partiet, hun kom i Berørelse med, vare i Grunden heller ikke ærgjerrige, i det Mindste ikke i stor Stil. En Theolog kunde drømme om at blive Biskop, en Jurist om at blive Stiftamtmand o. s. v.; men en egenlig ildfuld Energi viste sig ingensteds, Alle vare en jevn borgerlig Blanding af forskjellige personlige Attraaer og virkelig Interesse for det Almindelige, og Ingen troede aldeles fuldstændig og tilforladelig paa, at den store Forandring vilde komme, Ingen satte sin hele Personlighed ind paa dette Terningkast; men Alle indrettede sig hyggelig for Øjeblikket. Det pinte hende, endnu bestandig og daglig at høre tale om den samme Forandring, Omstyrtning, Indførelse af Nyt og Bedre, medens Ingen foretog sig noget Dristigt, udsatte sig for en alvorlig Fare eller ventede Hjælp af Andet end af udenlandske Forhold, af en gunstig Vind, der skulde komme og blæse det Bestaaende overende.

»Naar Ludvig Philip dør«, var det stadige Omkvæd. Hun havde en Husjomfru, der havde tjent hos hendes Fader og var forlovet; Hald vilde bekoste hendes Bryllup; men det blev flere Gange udsat og dog hyppig omtalt. »Naar skal det store Slag da staa?« spurgte Dalberg engang, da der var Tale om Jomfruens Fortræffelighed og Troskab. »Naar Ludvig Philip dør,« svarede Camilla med et Smil, som Dalberg kun halvt forstod.

Hun læste meget; undertiden syntes det hende rigtignok, at Livet paa denne Maade blev hentørret; men atter syntes det hende igjen, naar hun mødte noget Skjønt, Livsfrisk, Troende, at netop bag denne Verden af Blade laa et tilkommende nyt Liv, et Haab, ligesom i Skoven de grønne Spirer bryde sig Vej gjennem forrige Aars Løvfald. Og desuden havde hun en Slags Tilfredsstillelse i Selskabslivet. Vel havde hun snart tabt sine Illusioner; men ofte naar hun steg i Vognen, var det dog endnu for hende, som om hun skulde møde noget Nyt, og i alt Fald kom hun da med frisk Længsel tilbage til sine Bøger. Hald kom i det Hele til at virke saa gavnlig paa hende, som det efter Omstændighederne var muligt. Han kunde ikke ret tale med hende; han anede i hendes Sjæl et Dyb, en Brønd, som det var bedst at faa tilkastet, og undgik derfor alle Samtaler, der kunde føre for dybt. Han vilde glæde sin Kone, adsprede hende, lade hende nyde det virkelige Liv og lidt efter lidt glemme »visse romantiske Ideer, som alle unge Koner have«. Han

talte til hende om Verden, om Selskaber — eller talte slet ikke, førte hende med, lod hende være Gjenstand for Verdens Blik, fik hende behændig gjort til Direktrice i et Velgjørenhedsselskab, fik ogsaa ledet hendes naturlige Tilbøjelighed til at gaa i Kirke; han følte sig saa tryg og stærk ved den Tanke, at Vorherre saaledes blev Opsynsmand over hans Hus.

En utrættelig og paalidelig Medhjælp havde Hald i Milner.

Han var naturligvis vedbleven at høre til deres nærmeste Omgangskreds. Hvorledes kunde der indtræde et Brud med et Menneske, som Begge havde kjendt inden deres Giftermaal, hvem man saa overalt, og som var vel set overalt? Desuden havde han jo egenlig aldrig erklæret sig med tydelige Ord til Camilla. Der gives Forhold, som man i sin Samvittighed har set bestemte, næsten haandgribelige, men som mellem Folk af Dannelse og Anstand kunne svinde ind til næsten Intet, saalænge de ikke have faaet officiel Skikkelse i Ord. Men dette »næsten Intet« er Alt, og Milner vidste, at alt Haab med Hensyn til Camilla var forbi for ham. Kun begreb han stadig ikke hvorfor. Han var overbevist om, at Camilla maatte have Interesse for en Anden, og Hald var den Sidste, han tænkte paa. Denne Hemmelighed vilde han nok opdage, ikke af Had eller Hævngjerrighed — han var ingen Spanier — men af Nysgjerrighed og for at kunne drille, og hvo ved, hvad den videre kunde bruges til? Men den

væsenlige Grund, hvorfor han holdt sig til Halds Hus, bestræbte sig for at være elskværdig, være uundværlig for Hald og taalt af Camilla, var for Folks Skyld. Camilla havde Noget i sit Væsen, der gjorde hende mægtig; hun kunde ikke let ruineres i Verdens Øjne; man maatte være hendes Ven. Hald havde det paa Følelsen, at Milner ikke var farlig for hans Husfred, og overlod ham derfor gjerne en Stilling, hvori han passede saa godt ved sit Kjendskab til Verden og en Mængde praktiske Forhold. Den forstandige og lykkelige Hald havde en Slags Cicisbeo, der med passende Skinsyge vogtede paa Camilla.

Saaledes var altsaa Camillas Skjæbne; men saa stor kan Guds Herlighed være i et Menneske, at selv efter de Tab, hun havde lidt, eller maaske formedelst Tabet og formedelst Kampene, havde hun trods sin Ungdom en Dames Sikkerhed og dog tillige noget forunderlig Uforsøgt, Jomfrueligt.

Det var dette, som Otto følte med sin Sjæls bedste Instinkter, og han blev saa rolig og glad overfor hende, fornam Livet som en Velsignelse.

Hun havde uden at antyde hans Forfatterskab bragt Stykket paa Bane, men tilføjet, at hun kun kjendte det »af Berømmelse«; thi formedelst en Skuespillers Sygdom havde det endnu kun været opført een Gang.

I Anledning af den Lykke, det havde gjort, kom de til at tale om Lykken i Almindelighed, og han sagde med poetisk Frihed, uden Frivolitet,

men ogsaa uden Hensyn til Selskabslivets fine Regler: »De er vist lykkelig!«

Som de Færreste vilde falde paa at tale saaledes, vilde det ogsaa kun blive de Færreste tilstedet. Her er det Privilegium, som er givet Digterne. Kvinderne se paa den sande Digter som Den, der skal give deres utydelige Idealer Skikkelse; de antage ogsaa, at det Skjønne og Stærke strømmer fra noget usædvanlig Godt, eller, hvis de ere mere forvirret romantiske, antage de en dæmonisk-pikant Modsætning. I alt Fald er der sympathetisk Interesse, ofte endog en Tillid næsten som til Lægen — der ogsaa tidt maa forstaa indirekte Tale.

Camilla smilede bekræftende og sagde: »Hvad kalder De Lykke?«

»O, Lykke synes mig at være at føle alle Sjælens Evner anstrengte, at have fjendtlige Elementer for sig som levende Væsener og holde dem Stangen, betvinge dem.«

»Den Lykke vilde være mig for anstrengende,« svarede hun smilende.

»Det var heller ikke, hvad jeg egenlig vilde sige .... og desuden er der vel Forskjel imellem den mandlige og den kvindelige Lykke. Igjennem Husets Værelser gaa mangfoldige Strenge, og hvert Øjeblik blive de forstemte; men naar hun træder ind, blive de strax stemte og give en sagte, dejlig Klang.

Hun sagde: »Det er en smuk Tanke, men af den Slags, som er farlig for Virkeligheden.«

Hjulpen af hendes Stemme overvandt han Fristelsen til at sige en triviel Kompliment og anførte i Stedet derfor som Bevis for Rigtigheden: Victoria Colonna, der havde udbredt en saadan velgjørende og begejstrende Fred om sig. »Det var dog hendes mærkværdige Venskab,« sagde Otto, »der fremkaldte Michel Angelos Genialitet; hvis hendes Smil ikke havde skinnet paa ham, var han sandsynligvis kun bleven en ganske jevn Billedhugger. Og selv var hun dog ikke lykkelig i almindelig Forstand; thi Pescara, hendes Mand, var Carl d. 5tes nøgterne Hærfører og uden Sympathi for Alt, hvad hun havde kjært.«

Uden at forandre en Mine, kun lidt mere muntert end før, sagde Camilla: »Historien gjør ham vist Uret; thi hvorledes var han bleven General uden af Begejstring ligesom Michel Angelo?«

En Dame kom til og forandrede Samtalen. I samme Øjeblik, næppe ti Minuter efter at have forladt sin Dame upasselig, saa Otto hende danse med den unge Løvenhjelm. Han var for glad og sund til at kunne anse det for en Fornærmelse, uagtet det var saa fuldstændig udenfor Reglerne. Han var snarere tilbøjelig til med Lune at lade det gjælde som en Slags Kompliment: at med ham, hvis Force var Hovedet, behøvede hun ikke at tage det saa nøje med Benene.

Han lagde ret Mærke til hende og blev greben af den Magt, som udgik fra hende. Hun var fornem og havde i sit hele Væsen noget Overlegent

blandet med Frivolt. Intet i Verden syntes at være Alvor, naar man betragtede hende; det kunde ikke staa sig mod hendes Smil. Noget Ubeskriveligt i hendes Blik gav Nøglen til andre Kvinders Svaghed, saa at man fik den Tro, at der mellem alle Kvinder ikke var anden Forskjel end Gradsforskjellen. Ogsaa Camilla syntes ham at stige ned fra den ideale Højde; han lagde nu for første Gang Mærke til hendes Figur. Saa kom han forbi hende, hørte igjen hendes Stemme, og saa blev hun igjen forherliget, hævet over Forkrænkelighed . . . . hvilken mageløs Herlighed her dog var! hvor det var Umagen værdt at tilhøre Selskabet med Liv og Sjæl! Een Ting var fremfor Alt nødvendig dertil: vorde berømt, berømt og atter berømt. Det jublede i ham omkaps med Musiken og Dansens Hvirvel:

»Til Seir og Lykke blev Volmer født,
Det staaer i Stjernerne skrevet!«

ELLEVTE KAPITEL.

Stykket blev opført anden Gang, og fra det Standpunkt, hvortil det nye Liv, Synet af Camilla og Samtalen med hende havde hævet ham, saa

Otto tankefuld, ivrig, selvkritiserende ned paa det Arbejde, han nylig havde anset for et Mesterværk. Det gjorde ham ondt, at det var færdigt; det syntes ham saa snevert i Forhold til den nye, store Verdensfornemmelse, der var i hans Sind, og han frygtede, at det aldeles maatte falde igjennem for hende. Han begreb ikke Publikum, der undertiden ytrede sit Bifald med Noget, som ikke kunde taale den æsthetiske Maalestok, han selv anlagde.

Han tog fejl, naar han troede, at Camilla kunde se Stykket fra samme Standpunkt som han og ikke vilde beundre det Skjønne, der virkelig var; men han anede tillige kun svagt en anden Slags Kritik, der opstod hos hende. Medens Stykkets kvindelige Karakterer i sin Tid havde været Gjenstand for Beundring, ja maaske Ærefrygt af stakkels Pauline, vare de i Camillas Øjne ikke gode nok. Hun hørte ikke til de Fruentimmer, der betragte det som en Slags Skilt for deres egen og hele Kjønnets Fortræffelighed, naar der i et æsthetisk Værk fremføres herlig voxne Møer og Koner, sammensatte af konventionel Dydighed, Maaneskin og Forglemmigejer, eller føle sig personlig sigtede, naar svagere Kvinder præsenteres. Men fordi hun aldrig var bleven personlig dragen ned fra den gode Atmosfære, aldrig havde »dukket ned« i den slette, havde hun bevaret Renhedens Instinkt, og fordi hun tillige havde Aand og Interesse, følte hun, at et begavet Menneske havde taget Skade paa sin Tro,

og hun hidførte det — ikke ganske med Urette — til den Omstændighed, at Emilie tidlig havde svigtet ham. Sandheden var dog noget Mere: Værket var fremgaaet af den moralske og aandige Atmosfære, hvori han havde levet, af den Virkning, som var gjort paa hans Sjæl. Det Ideal af kvindelig Herlighed, som hans Indre havde baaret paa, var ikke forsvundet, men havde svunget sig udenfor, »fjernt som en Stjerne« og virkede ikke skabende. Hans Handling havde »faaet Del i ham«, gjennemtrængt hans Fantasi, snoet sig om hans Tanker. Der var Liv og Ild; men naar hans Heltinder ikke strengt og spansk klædte sig i taageagtig Dyd, kunde man med nogen fin Sands godt mærke, at de ikke vilde være uvillige til et Stævnemøde med en chevaleresk ung Herre. Det er nu engang Sagen: man kan synge lyrisk om en Kvinde i skuffende, længselsfulde, maaske smertefulde Toner; men man skaber ikke bedre Kvinde end den, man bærer i sit Hjerte.

Kammerherre Hjelmkrone og hans Frue aflagde en af de næstfølgende Formiddage Visit hos Halds, hvor bl. A. ogsaa Milner var tilstede. Man talte naturligvis om det nye Stykke, og Camilla kom halvt mod sin Vilje til at ytre, at det saa ud, som om Digteren ikke havde gjort en heldig Erfaring. Maaske sagde hun det for at blive gjendrevet; men i al dens Simpelhed var denne Ytring for dyb og usædvanlig, Kammerherreindens Replik gled henover den, medens Milner optog og

gjemte den for ved Lejlighed at anvende den paa egen Regning.

»Det er morsomt nok,« sagde Hald, »nu husker jeg det! Han betroede mig engang, at han gik og bar paa et Drama, men han troede dengang ikke, at det vilde du. Nu har han dog havt Lykken med sig.«

»Men saa kjender Du ham jo!« sagde Camilla. »Saa kan Du jo engang indbyde ham.«

»Ja, det kan jeg gjerne,« svarede Hald, »skjønt nu er der vel stærk Rift om ham.«

»Den Dumrian!« tænkte Milner. »Naar man taler om ham til Damer, saa forudsætte, at der er Rift om ham!«

Milner havde med sit gode Instinkt følt, at Camilla paa en eller anden Maade havde Interesse for Krøyer, og besluttede at blive en Hindring.

»Var Du ikke med dengang?« spurgte han Hald.

»Dengang? . . . . Aa, naa . . . . Jo, det var jeg rigtignok,« svarede Hald i en godmodig Tone, som om han vilde antyde, at det jo kunde være glemt.

»Hvilken Gang? Tør man faa at vide, hvad det var?« spurgte en af Damerne.

Milner antydede forblommet, at der havde været en Scene, en Strid med den unge Baron i Anledning af en Dame, og Ordet »Dame« udtalte han paa beundringsværdig Maade, uden Hensyn til, at Damen selv var tilstede.

»Jeg har engang set ham paa Landet; det er et ret vakkert Menneske,« sagde Kammerherreinden. I at tale paa »en Maade« var hun langt Milners Mester. Hun forstod at faa Opmærksomheden ledet fra eller til en Gjenstand, netop hvorhen hun vilde have den, men næsten umærkelig som ved vexlende Sollys.

»Saa var det maaske ogsaa der, at han vilde ride en Mand over . . . .«

»Jeg ved virkelig ikke; han havde den Godhed at ride til Byen for at vise mig en Tjeneste, det er Alt, hvad jeg ved. Maaske kom der ham en Mand i Vejen — for han red virkelig meget hastig.«

»Saa har Deres Naade maaske ikke hørt de sidste Begivenheder i hans Liv . . . .«

»Jo, det er vel Dramaets Opførelse,« sagde Camilla . . . . »Indbyder Du ham til næste Onsdag, Hald?«

Det var aldeles tydeligt, at begge Damer toge sig af Otto; men Milner besluttede, at de desuagtet ikke skulde »faa deres Krig frem«.

Efter sin Sædvane havde Milner Lykken med sig og traf Otto ved Formiddagskaffen og Cigaren hos en Konditor. Han gik strax hen til ham, sagde ham mange Komplimenter og tilføjede endelig, at han var glad over at kunne give ham et Bevis paa sit gamle Venskab, han havde skaffet ham en Indbydelse til Halds for næste Onsdag.

Otto var kun lidet glad ved denne Protektion og takkede med kold Høflighed.

»Det kneb rigtignok lidt,« tilføjede Milner.

»Saa?« sagde Otto og løftede Hovedet.

»Ja, Fruen gjorde nogle Indvendinger . . . . De ved jo nok, der gaar altid lidt Sladder, især om berømte Folk.«

Otto tav.

Milner vidste godt, at den Tavshed var møjsommelig tiltvungen, og den generede ham: Otto skulde have spurgt for at fremkalde mere Svar. Men enten Otto vilde eller ej, skulde han have Resten, og Milner vedblev: »Det var naturligvis intet Ærekrænkende, Gud bevare's! Hun sagde blot, at man kunde mærke, De ikke havde været i godt Selskab . . . . naturligvis, jeg overbeviste hende strax om Fejltagelsen.«

Otto kæmpede for at skjule for Milner det dødelige Stik, han havde modtaget; men Milner havde allerede set det og beundrede sin egen Diplomatik og Menneskekundskab — skjønt, Dybden af den tilføjede Smerte kunde han ikke maale. Otto havde med pludselig Ydmyghed anerkjendt, at der var noget Sandt deri; men kunde hans Sjæl ikke endnu løfte sig højt? Havde han ikke staaet værdig overfor hende? Havde han ikke netop i hendes Selskab fornummet den Verden, hvor hans rette Hjem var? . . . . Eller var det under Samtalen med ham, at hun havde gjort denne Opdagelse? . . . . Ja, han havde maaske ikke Øvelse i at tale til en saadan Dame. Eller

havde Nogen allerede sagt hende . . . .? Men lige meget, det var for haardt, for blodig uretfærdigt!

Tankerne gaa saa hurtig; efter en kort Pavse havde Otto faaet Magt til at svare — efter hans egen Mening aldeles koldt —: »Det træffer sig ret uheldig, jeg er allerede engageret for næste Onsdag.«

Milner og han kom et Øjeblik til at se hinanden i Øjnene, og han fik pludselig den bestemte Følelse af, at han stod overfor en Fjende, og han tilføjede: »Jeg vil være Dem meget forbunden, Hr. Fuldmægtig Milner, om De fremtidig vil lade være at tage mig i Forsvar.«

Milner havde naaet sit Maal og svarede høflig undvigende: »Som De ønsker det.«

Samtalen var bleven ført dæmpet, og da Milner var gaaet hen til et andet Bord, vilde Otto ikke forraade nogen usædvanlig Sindsbevægelse, men tog et Blad og gav sig Udseende af at læse deri, skjønt det bævede i hans Haand og Bogstaverne svømmede for hans Øjne. Men pludselig opfangede baade Øjet og Bevidstheden hans Stykkes Navn, og med hurtig vakt Opmærksomhed læste han nu en Kritik, en stor kritisk Oversigt over den sidste Tids literære Nyheder.

Hans Arbejdes Mangler vare udhævede med stor Klarhed, strengt, men retfærdig. Det Uretfærdige laa i, at den samme Skarpsindighed ikke var opbudt for at udhæve de gode Sider, og i en uventet Sammenstilling. En Digter, om hvem

man vidste, at han befandt sig i særdeles smaa Kaar og tillige var hengiven til Drik, havde ikke kunnet faa et Stykke opført, men udgivet det i Trykken. Kritiken dvælede ved »det uudviklede Genies smertefulde Kamp«, ved det vemodige Indtryk, som en saadan Stræben maatte gjøre, ved den Agtelse, man skyldte et sligt, af Folkets inderste Kjerne opstaaet, sandt, men ulykkeligt, tragisk Talent, fremfor et, der begunstigedes af Lykken, af Salonerne, af Modestemningen.

Otto havde hørt Noget om, at Schiøtt og Helzen havde gjort en Slags Valfart til hint Talents Kvistkammer, og var alt Menneskekjender nok til at indse, at dette Angreb var farligt: det gav Anledning til, med tilsyneladende stor og højmodig Upartiskhed at drage den borgerlige Medfølelse ind i Striden paa en for ham ugunstig Maade. Men han sagde stolt til sig selv: »Lad os gaa hen og sejre i Virkeligheden, medens de angribe theoretisk.« Han mumlede trodsig:

»Til Seir og Lykke blev Volmer født!«

Men der var Noget i Ottos Skjæbne, som bidrog til at gjøre Angrebet praktisk. Naar under saadanne Forhold en Forfatters Navn er blevet bekjendt, maa han have et Parti og ingen energiske Uvenner; thi i Publikum er der et modtageligt Stof. Ved Siden af dem, der ville nyde upartisk, der se op til Poesien og dømme velvillig og umiddelbart, er der Andre, som møde med Uvilje imod Værket, f. Ex. fordi Digteren er Student

fra samme Aar som de, uden at de endnu have faaet et Drama opført; derhos er der det »slimede Kryb«, som Schiøtt forhen havde skildret saa nøjagtig o. s. v. Men da har man Venner; de forstaa at fare om som Dæmpere, som Slukkere. Som naar der er Slettebrand og man ser Nogle flittig ifærd med at kvæle Ilden, Andre tænde en modsat Ild for at tage Luften fra hin forrige, saadan færdes de gode Venner. De ere ikke Idealister, der skarpsindig og dog varmtfølende forske efter, om Værket er stort, en Berigelse for Folket, men gemytlige Realister, der af Iver for Digteren finde Værket »saa godt, som med Billighed kan forlanges«, og spørge Enhver, om det ikke er sandt.

Otto havde ikke et Øjeblik i Selskabslivet tænkt paa at kjøbe sig Venner og Fordel paa sin Persons Bekostning, gjøre sig ubetydelig og behagelig — tvertimod! At gjøre sig Umage for at være personlig elskværdig og derved vinde Venner baade for sig selv og Ideen, ansaa han for en personlig Fejghed og desuden for en Slags Fornærmelse mod Folk: som om de ikke for Ideens Skyld vilde elske dens Tjener! Han anede ikke, at de Fleste betragtede baade Poesien og Poeten som Middel til et behageligt Liv. — Og ude, omkring ham, færdedes nu den unge Løvenhjelm, som ikke havde betalt Fornærmelsen, og som, efter at have læst Kritiken, for sig og Venner lejede en Galleriloge. Andensteds færdedes Bagger, som ikke sagde et ondt Ord, endnu mindre tillod

sig en Handling, men bragte Kritiken under Omtale i Selskaber og Familier, citerede den i Klubben og paa Kontoret.

Det viste sig snart i Theatret, at der var fremkaldt en Stemning. Den var ligesom følelig i Atmosfæren; Luften var opfyldt af hin Forventningens, Spændingens Elektricitet, som meddeler sig fra Massen til den Enkelte og fattes af ham gjennem Sandser, som kun et Theaterpublikum besidder. Flere Gange blev Bifaldet tilrettevist af Hyssen, en velorganiseret Hyssen, der ligesom kun gjorde Indsigelse mod en altfor stor, partisk Velvilje og forlangte Ro til at nyde og dømme. Endelig, ved Stykkets Slutning kom det til Kamp mellem de to Partier. Den Forfatter lever ikke, som, hvor idealt han end kan bedømme sit Værk, ikke ved en saadan Lejlighed vil finde Forsvarernes Iver for kølig. Han vil ønske at have tusinde Hænder til at forstærke Bifaldets Larm, han vil ønske sig alle Fugles flagrende Hast til at være overalt og passe paa at gribe hin susende Lyd; den kommer fra flere Sider .... han vil være tilmode som paa et Skib, hvor der springer en ny Læk, medens man standser den forrige. Han tvivler om, at det er Forsvarernes Alvor — hvorfor standse de pludselig? Klappe de maaske egenlig kun for at udfordre til Hyssen? .... Jo, der ere de dog igjen! Ah, de have kun hvilet og samlet Kræfter! Lyden ruller som en Sejrstorden, som Havets stærke Bølger mod en Klippekyst, den stiger, den naar helt op til Galleriet,

og Hysset drukner! Kvinderne have rejst sig i Logerne, halv ængstelige, halv kampbegærlige se de ud, ned i Tumlen, de dejlige Blink hilse en Sejrherre — — hvilken ny, forfærdelig, skærende, haanende Lyd kommer pludselig! En Svøbe, der er saa fin, at den naar Sjælen. En Lyd, der saarer og sønderriver! .... Hvem er det, der piber? Hvilken dødelig Fjende kan udsende en saadan Smerte? Hvor er det? .... Det er der inde .... nej, det er hist oppe! .... Hvilken djævelsk Jubel der er i den Lyd! og hvor Folk dog se fornøjede ud, medens de bekæmpe den! Hvor er det dem muligt? De skulde storme op og kaste ham eller dem paa Hovedet ud af Logen! Sønderslide dem! Hvorlænge skal det da vare? Vil man aldrig høre op? .... Uden Resultat som et Arbejde i Helvede og en Lidelse som i Helvede! .... O, afskyede Frelserlyd! Lægemiddel, der er ligesaa bedsk som Sygdommen! Tæppet gaar op, og vibrerende Slag byde Klapper og Piber at tie! I Statens Navn forkynder Gongon'en — ikke, at Digteren har sejret, men som Lægen i Inkvisitionens Fængsler, at Pinslerne ikke tør udstrækkes længer — o Menneskelighed!

Stykket var langtfra tilintetgjort ved denne Kamp, og kyndige Folks Mening var, at det efter nogen Modstand vilde hævde sin Plads paa Repertoiret. Men saaledes saa Otto ikke Sagen. Han saa slet Intet. Hans Sjæl var bleven ramt som af utallige fine Stik og Slag og havde Saarfeber. I flere Timer vedblev Fornemmelsen af, at han

var ude i Kampen, det summede og kimede for hans Øre, det faldt som med glødende Øxeslag paa hans Hoved, det omgav ham tirrende, haanende, skoggerleende med glødende Rappierer. Han opdyngede Krudttønder i Theatret og sprængte det i Luften med det hele Publikum; men oppe i Luften foer det Sønderrevne sammen igjen og hvislede ned over ham som funklende Dæmoner.

Saadan hengik den halve Nat, og henad Morgenstunden kom med Trætheden en Slags kold Ro. Han skrev til Theaterdirektionen og tog sit Stykke tilbage, og saa syntes han sig selv lettet og helbredt.

Dog »ingen Mand i uheldige Kaar nyder fuldstændig Sundhed«, og over Otto kom den Tanke, nu at kaste sig selv bort, og hævne sig paa Verden ved at gaa tilgrunde. Men der var noget i denne Tanke, som lignede den, hvormed han i sin Faders Bryghus havde afskudt Pistolen paa sig selv: lige forbi Hovedet. I samme Øjeblik var der paa Bunden af hans Sjæl en nok saa glødende Længsel efter at hævne sig paa Verden ved at blive til Noget, ved at naa den Herlighed, hvoraf Fru Hald maaske kun var en Prøve, ved at realisere det hele uendelige Haab, som for Øjeblikket kun krøb sammen, fordi det var blevet ublidt berørt. Ja, det krøb sammen, hans hele Sjæl krympede ind under Erindringer; han huskede med mærkværdig Tydelighed hver lille Fejl, Svaghed eller Fadæse, han forhen havde begaaet, om

det saa var, at han som Barn havde med Humlestang ageret Ridder. Hvor han havde været svag, hvor det laa i ham, og hvor man ogsaa havde misbrugt det, som Hun paa Ballet — thi nu gjennemskuede han hende; hendes hele Adfærd havde staaet udenfor hans Bevidstheds lukkede Døre, nu bleve de aabnede. Hvor hun havde været snild, og hvor lidet det dog var værdt at kæmpe imod hende med lige Vaaben. Nej, erobre Verden i det i Store ved at holde sig borte fra den, fra alt det svage, elegante, leflende, falske Liv! Opgive det, lukke alle Dørene, der vare blevne aabnede for ham, lukke sig selv sammen i kraftig Trods, engang med Tiden skaffe sig en ny Selskabskreds i Stedet for den forrige, ligesom man skifter Klæder. »Fremfor Alt« — sagde han, idet han rejste sig og aftørrede sin vaade Pande — »skal Pøblen ikke se, hvordan et Menneskes Lidelse ser ud. Naar de høre, at et Menneske er kommet i Kast med Ulykken, at han er bleven Krigsfange, saa strømme de til med begærlig-nysgjerrige Øjne, som naar Fangerne i Rom maatte kæmpe med de vilde Dyr eller indbyrdes som Gladiatorer. Og da ve den, som synes at give efter for Smerten! Da bøje de Tommelfingeren til Tegn paa, at han skal have Dødsstødet.«

». . . . Der er noget Ubarmhjertigt ved dem Allesammen — formodenlig ved mig med. Men da Fader stod i Døren og saa paa mig, da gjorde jeg uden at vide det Bekjendtskab med min sande

Slægt. Denne mageløse, vemodige Mildhed, hvormed han opofrede sig og slæbte sig ene til Vognen, for at end ikke een Skoletime skulde tages fra min Fremtids Lykke, den hører ogsaa til min Natur, ja, det vil sige, den er i mig som en Brønd uden Spand og Vinde, og hvoraf der aldrig bliver øst. Men jeg fornemmer dog altid Muligheden af at kunne elske upartisk, elske som de Bortdragende, de Døende. Men de Andre! .... Hun har formodentlig følt en grum Vellyst ved at se mig gaa under i dette Hav af Fjendtlighed, det var jo pikant, hun kjendte mig personlig! ....«

».... Velan! Det er endda godt, at jeg i Forvejen fik skrevet til Hald og afslaaet hans Indbydelse. *Tabula rasa!* Vi stryge Fortiden ud! Fremtidig kun hele Venner og hele Fjender, snarest mulig af med de halve Venskaber og ikke mindst Schiøtts!«

Da han havde taget denne Beslutning, lagde han sig rolig til at sove, ligesom paa Jordens yderste Rand, med Ryggen til Uendeligheden.

Under den store literære Turnering havde Schiøtt ikke Tid til at skænke dem, der faldt for hans Haand, stort Mer end »et Blik og en Grav«. Men med Hensyn til Otto følte han dog, saavidt

det i Hast kunde ske, nogen Misfornøjelse. Det Daarlige i hans Natur, som den nye Virksomhed havde kaldt tillive, var for Ottos Vedkommende blevet rigelig mættet. Det var den sugende, smertefulde Uvilje, som En, hvis Udvikling for dette Liv er standset, uvilkaarlig kan komme til at fornemme overfor den, hvis Tilværelse udfolder sig, hvis Lykke stiger og kan stige højt. I denne Henseende var Schiøtt endog for Øjeblikket bleven mere beroliget, end han ønskede; han var en af de Faa, hvem Otto virkelig kunde have ærgret ved at gaa tilgrunde.

Han havde ventet at se Otto modfalden, bleg, sentimental, og blev derfor lidt overrasket, da de mødtes og han i hans Væsen saa en stille Trods, ja da Otto endog hilste ham med umiskjendelig Ironi.

»De ser saa lunefuld ud,« sagde Schiøtt, »De er nok i godt Humør.«

»Hvorfor skulde jeg ikke være det ved Synet af Dem? Jeg tænkte paa den honnette Mand, som De engang skildrede, han, som har Mod til at tale skjønt og opbyggelig om Retfærdighed, Sandhed o. s. v., indtil I se rigtig stift og fornøjet paa ham . . . .«

». . . . Saa indrømmer han, at han taler bedre, end han handler, ligesom Præsten. Ja, den Erfaring vil De ofte gjøre i Verden, og jeg har udtrykkelig gjort Dem opmærksom paa Forskjellen mellem Ideal og Natur.«

»Er det da en Fuldkommenhed, er det Noget at prale med, at Ens Natur begaar Frafald fra Idealet?«

»Aa, nej; men ved Regnskabsopgjørelse vil det findes, at man med Idealet har virket paa Andre, ført dem . . .«

»Ja, ført dem, Gud ved hvorhen! . . . .«

»Hvad for Noget? De vil dog ikke paastaa, at jeg har ført Dem paa Afveje? Vil De maaske løbe hjem til Deres Moder og klynke og sige: Hr. Schiøtt forførte mig, Moer!«

»Nej, De har nok belyst Vejen for mig, men ikke anderledes end som Lygterne paa Karethen. Jeg skal altid erkjende, at jeg selv kjører Vognen, og at min Skjæbnes Heste trække mig.«

»Vel, og en af Deres Skjæbnes Heste havde forleden Aften en Pibe i R—pen.«

»Ja,« svarede Otto leende, »og De soufflerede, De blæste i Piben.«

»Meget godt; tildels gjorde jeg det, jeg nægter det naturligvis ikke. Men jeg har fra Deres Side forgæves ventet paa Tak for den Kompliment, jeg gjorde Dem, ved at anlægge Idealets Maalestok og tage haardt fat, som man gjør paa dem, der er Krummer i.«

»Jeg har den Ære at takke; jeg haaber, De undskylder den Prosit, som kom sen . . . .«

»Jeg be'er, gjør ingen Omstændigheder. Og læg forresten Mærke til, at her i Kjøbenhavn er en lille Ydmygelse ofte en Vinding; De faar maaske netop derved Venner. Her er det over-

hovedet ikke Skik at vise sin Rigdom for meget og udfordre med den; vore største Kapitalister føre et borgerligt Hus, de bygge ikke Huse, hvor »Marmorbilder stehen und sehen Dich an«, og ogsaa i Selskabslivet kan De se noget Lignende; man holder sig lidt fra Damerne, siger dem ikke for mange smukke, vellydende Komplimenter, for saa gjorde man strax »Kur«. Nej, Faermin, jevnt og forsigtig, saa kommer man vidt, og bedre er det at falde nede end højt oppe paa Linjen.«

»Ja, Tak, det er meget godt, Schiøtt, og i alt Fald, nu, da jeg taler med Dem, bærer jeg ikke Nag. Men jeg anser det for min Pligt at sige Dem, at De fremtidig bør vogte Dem for mig. Der er noget Særeget ved min Skjæbne, de engang udsendte Ønsker gaa paa egen Haand, og med eller imod min Vilje maa jeg komme til at gjøre Dem Fortræd.«

»Maa jeg saa blot bede om, at det bliver med Deres ærede Vilje!« sagde Schiøtt irriteret.

De skiltes.

Det havde ramt Ottos Bevidsthed, at Schiøtt hos ham forudsatte en magtesløs Vilje, og han, som netop behøvede Energi til den store Forladtheds Kamp imod Verden! Han kom atter tilbage til Opgjørelsen af dette Regnskab. Han begyndte at anklage Digtekunsten: den udmarver, den overfører i Fantasien, hvad der burde tilhøre Virkeligheden. Det manglede blot! At ogsaa Andre skulde kalde ham svag og karakterløs, at han skulde hjemfalde til virkelig Ydmygelse! Han

vendte sig fra alle ydre Anliggender til denne indre; den første Tanke var at foreslaa Schiøtt en voldsom Handling; men overfor Schiøtt kunde man paa saadan Maade let blive latterlig. Man hærder blødt Jern til Staal ved Hjælp af Ild og Kul, men hvor ere i en stille Tid slige Midler til at staalhærde Viljen?

Han mødte Lieutenant Holm med en anden ung Mand. Hvor disse Mennesker dog førte en ganske anderledes kraftig Tilværelse end han, syntes ham. Hvor de holdt sig livlige, i Øvelse, beredte til at tage Lykken djærvt om Livet! De slog dem unægtelig lidt løs; men hvilke djærve Ord lader ikke Goethe Herkules sige overfor den forfinede Dannelse: »Bei meines Vaters ewigem Bart« o. s. v.

Han hilste imødekommende paa Lieutenant Holm som en Mand, der havde Nøglen til Livets Sundhed, og Lieutenanten havde Interesse for Otto som et ungt Menneske, der skrev Dramaer, forførte Piger og red stridige Folk over. De fornyede hurtig Bekjendtskabet og fulgtes ad til en Konditor, hvor de bl. A. traf den unge Baron Løvenhjelm. Lieutenanten præsenterede; begge lod, som om de mødtes første Gang.

Otto blev hurtig optaget som Medlem af denne aabne Forening, og der opstod, hvad man kalder Venskab, mellem ham, Lieutenant Holm og Baron Løvenhjelm. Der var Noget ved Baronen og Officeren, som imponerede ham, og det var den uforstyrrelige Tro paa dem selv, den Selv-

tillid eller Arrogance, der ikke udtalte sig i Systemer eller Theorier, men laa i deres Personlighed, i deres Tone, Holdning og Ansigtstræk. Hvad der forbitrede adskillige Andre, nemlig den Mine, de havde, som om hele Verden hørte dem til, optog han med sit poetiske Gemyt som Udtrykket af en skjult, ufattelig, men virkelig Berettigelse. Bestemtest syntes dog Venskabet mellem ham og Baronen. Løvenhjelm var hverken et ædelt eller uædelt Menneske, men en »skikkelig Fyr«. Han havde hævnet sig og mente nu, at det kunde være nok, skjønt han ydermere sagde, at han vilde drikke Otto fordærvet; men det var kun Plagiat efter en Officer, der paa saadan Maade sagdes at have dræbt sin Kones Elsker. — Otto havde faaet at vide, at Løvenhjelm havde pebet, og fandt det efter Omstændighederne i sin Orden; han gik udenfor sig selv og maalte med en Alen, der var gjældende i Verden. Han havde nu engang Interesse for Løvenhjelms Væsen, studerede det; der var i alt Fald intet Plebejisk deri, ingen Misundelse, og i Almindelighed var der dog hos ham en vis fri Udsigt over Verden, Frugten af en adelig Opdragelse. Men hin Kjendsgjerning forhindrede ogsaa enhver sand Venskabsfølelse fra Ottos Side; han betragtede sine nye Venner som Midler eller Redskaber, Skjæbnen i rette Øjeblik havde ladet ham finde. Den Forudsætning, hvori de modtoge ham, bidrog til at præge Forholdet; han gik ind paa, at han skulde være kold, hensynsløs, determinert. Dette udviklede sig til en

næsten frygtelig Øvelse især mellem ham og den unge Baron. Naarsomhelst der var noget Voveligt eller Farligt, satte Otto Begges Liv ind for at føre det igjennem. Det var en evindelig Duel, hvis Hovedformaal for Otto var at hævde sin Vilje, den af Verden udfordrede og af Schiøtt haanede Vilje. Han fortalte Løvenhjelm om hin romerske Hærfører, der for at sejre lod Legionens Ørn kaste ind mellem Fjenderne; »saaledes,« sagde Otto, »kaster jeg mit Æresord ind og henter det hvergang tilbage.« Løvenhjelm blev reven med og fandt, at det var en ganske morsom Leg, enten det nu var tilvogns, tilhest eller tilsøs, at de vildeste og voveligste Ting bleve foreslaaede, men kunde sjeldnere føre det igjennem; han havde ikke Ottos Overmaal af Kraft og poetiske Energi, hans Fantasi saa ikke Ørnen blive kastet ind imellem Fjenderne.

Baade han og de Andre misforstode Ottos Udtryk og den Sindstilstand, hvortil de hørte. De troede, at han ved »Fjenderne« forstod Samfundet og Publikum, at han nærede Nag, og at hans hele Adfærd var en Slags fortvivlet Trods. Havde han vist ringeste Tegn paa Følsomhed, vilde de have vist ham en virkelig Medlidenhed og tillige en kunstig, krænkende, vilde have taget Magten over ham. Nu ansaa de ham for ulykkelig, men for en »Pokkers haard Hund«. Men Sandheden var, at han selv aldeles ikke følte Ulykken, saasnart han blot kom til at søge efter Lykken. Der var i hans Sind en besynderlig

klar Følelse af, at Hadet var en Gift, der skadede ham selv mest. Dette kom vel af Skjønhedssandsen: Det Skjønne, han havde set, stod ham højere end han selv, om det end stillede sig fjendtligt til ham; det kunde ikke falde ham ind at ville drage den Verden, hvortil Camilla og Grevens hørte, ned. Men han havde paa en eller anden, ham selv uklar Maade baaret sig fejl ad; den sædvanlige Vej var nu bleven ham spærret; men ved hver voldsom Ting, han paalagde sig, ved hvert Forsøg paa med sin hele Personlighed at spille Plat eller Krone om Lykken, syntes det hans uendelige Ungdomshaab, at han nærmede sig til »det store Øjeblik«, til en umaadelig Skjæbne, og paa sær Maade bestyrkede han sig heri ved ivrigt Studium af store Mænds Historie, af Maaden, hvorpaa de vare blevne store; det gav Anledning til uendelig Glæde, stor Angst og ny Stræben efter at holde sig beredt.

Fordi under Alt dette hans virkelige barnlige Væsen dog stadig var virksomt, fordi der paa Bunden af hans Sjæl var Poesi, Skjønhedssands og Livsfriskhed, faldt ikke Andet ham ind, end at Alfons og Sem maatte kunne mærke det, medens i Virkeligheden hans Adfærd ogsaa overfor dem var afsluttet, kold og ubøjelig. De bleve frastødte og søgte ham sjeldnere. Den Eneste, der trolig holdt ved ham, medens hun viste ham samme Kulde som han hende, var den lille Birgitte. Han havde nu engang sagt, at hun skulde komme og læse med ham hver Søndag Efter-

middag, og saa lod han hende aldrig gaa forgæves. Naar hun havde læst med ham, havde hun Lov til at blive en Times Tid og gjøre Opvartning, hente Maskinen og skænke paa Thepotten til ham, og om saa »de Andre« gik til Fredriksberg eller Assistenskirkegaard, kunde det ikke falde hende ind at opgive den Lyksalighed. Han vilde ikke tilstaaet sig selv, at hun for ham repræsenterede en lille, afsluttet Verden, at hun knyttede ham til hans Barndom: han havde jo engang, da han ret var sorgfuld, set sin Barndom i hendes Øjne. Ej heller kunde han bekvemme sig til at tale kjærlig til hende, det vilde jo let have set ud, som om han trængte til kjærligt Svar. Saadan sad han tavs, medens hun sad i Krogen og hendes Øjne som en trofast Hunds vogtede paa ham. En Søndag Eftermiddag var Sem kommen. Otto fortalte ham om et stort »Sold«, og Sem, hvis Tænder løb i Vand, talte advarende om Drukkenskab, hvorpaa Otto mente, at man aldrig kunde forfalde til et saa foragteligt Svineri. — Da rejste Birgitte sig i sin Krog og sagde: »Det maa De ikke sige, Hr. Krøyer, for min Moder drikker.«

»Saa Du er næsvis,« sagde Otto og kastede hende ud.

Men han tilbragte otte Dage i stor Vaande og Angst for, at hun ikke skulde komme igjen, og da hun saa kom næste Søndag, antog han vel øjeblikkelig den kolde Holdning; men hun havde alt set ham ind i Øjnene.

Man kan i Almindelighed ikke benytte et Middel uden ogsaa at blive benyttet af det, ej heller forsøger man at betvinge sin virkelige Natur, uden at den ad Omveje tager Magten. Hvad der bidrog betydelig til at drage Otto ud i Kammeratlivet, var det poetiske Haab om at gjøre Erfaring og at møde Guden. At Træets Sjæl er en Dryade, som under overordenlige Omstændigheder kan vise sig, og at Havets Sjæl er en Havfru, som ligeledes Nogle have set, er en Tro, man just ikke bærer paa i det daglige Liv, men som intet poetisk Gemyt ganske kan løsrive sig fra. Otto søgte ude blandt sine nye Venner Lunets, Uafhængighedens, Frihedens Aand eller Genius. Ofte var den ham nær, men netop paa en saadan Maade, at den aldrig kunde gribes. Ved Hasardspillet følte han den; naar han tabte, syntes det ham, at dejlige, lyse Kvindeskikkelser stode velvillige og hjælpende bag de Vindende, og derfor hedder jo ogsaa de bedste Tærningekast *jactus Veneris*, det af Venus beskyttede; men naar han vandt, var det dog kun noget mat Sølv eller halvsnavsede Sedler, han strøg til sig, og de dejlige Genier fulgte ikke med. — Det var ogsaa hans Fornøjelse ved Drik, at saa kom de ganske nær. Under Lystigheden blev der fortalt saa mange Historier om Soldets Helte, som nu vare bortgangne, om bedre Tider og særegen Lykke, som Heltene havde havt — thi ogsaa i denne Verden gaar Sagn om et tabt Paradis. Og naar Otto da om Natten gik hjem, syntes det ham i de tavse

Gader med største Bestemthed, at der blandt Husenes Klokkestrænge var en eller anden, som førte ind til Lykken, og Hun vilde komme og lukke op, hvis man trak — blot man vidste, hvilken af dem det var. Engang vilde han virkelig trække i en, som med sit Messinggreb tindrede saa mærkværdig i Maaneskinnet; men saa sagde Løvenhjelm, at det var schofelt, det var kun fulde Skrædersvende, der saadan ringede Folk op.

Videre end til denne Grad af tilsløret Bevidsthed kunde Løvenhjelm ikke bringe Otto, skjønt han selv ofte overskred den. Otto var saaledes organiseret, at paa et vist Punkt tabte han Sands og Smag for Nydelsen; hans Natur var uden Hjælp af hans Vilje Raaheden fjendsk. Men Tilfældet vilde, at Løvenhjelm opdagede en særegen Punsch, som han og Otto pludselig bleve lige forelskede i. Man lagde et stort Stykke Sukker paa en Rist over en Kasserolle, gød lidt Arrak derpaa og antændte den og lod nu under fortsat langsom Paagydelse Sukkeret brænde, indtil det smeltet var faldet ned i Kasserollen; deri gød man man da hed Rhinskvin og Champagne.

Løvenhjelm sagde: »Formodenlig af Brændingen har denne Drik en deliciøs, tør Eftersmag, der bestandig fordrer mer Drik!«

For endelig at faa Otto drukket under Bordet gjorde han engang et sandt Mesterstykke med Tillavningen, og Selskabet sad om den store, hede Bowle.

»Ja, er den ikke extra idag?« spurgte Baronen og udbragte en Skaal.

Da Ottos Glas var fyldt paany, holdt han det imod Lyset, kvægede sine Øjne og sagde endelig til Baronen:

»Se, Ægypterne troede paa Sjælevandringen, og der er vist ogsaa Noget i det. Har De aldrig mærket, at en Hund eller Kat pludselig og uden Grund viste Dem en underlig Kjærlighed? Det var maaske en af Deres Forfædre, som i ustandsmæssig Skikkelse vilde meddele Dem en Hemmelighed, f. Ex. om en nedgravet Skat ....«

»Ja, Død og Pine,« sagde Løvenhjelm, »saadan en Hund har jeg kjendt! Bare man dog kunde lære Hundesproget og faa Pengene!«

»Ja, der ser De,« vedblev Otto; »men det var forresten ikke det, jeg vilde sige. Nej, ser De, ligesom nu nogle Sjæle gaa ind i Dyr, saadan gaa naturligvis andre Sjæle ind i Planter. Det oversaa Ægypterne ganske og Pythagoræerne ikke mindre, da de for ikke at æde Sjæle besluttede at leve blot af Planter. Men de uskyldige Barnesjæle gaa i Liljer, Jomfruerne, der døde tidlig, gaa i de hvide Roser, de dejlige Hustruer blive røde Roser ....«

»Guds Død!« sagde Baronen, »saadan en rigtig Provencerose! Det falder mig ind: jeg har kun een stor Synd paa min Samvittighed. Det var saadan en nydelig lille Kone med store, mørke Øjne, og jeg gjorde ikke Kur .... jeg kunde saa godt lide hende. Men nu gaar hendes

Mand og praler af, at jeg har villet forføre hans Kone — hun har pralet til ham! Uf, jeg er et slet Menneske!«

»Vel; de aandfulde Sjæle, se, de gaa i Vinstokken og Sukkerrøret, de vandre over til Vestindien, og saa komme de frem i Rommen. En eller anden kjærlig Sjæl ønsker at bevise mig noget Godt og titter til mig udaf Perlerne paa denne liflige Punsch — derfor føler jeg denne uimodstaaelige Wahlverwandtschaft, derfor higer denne Drik efter mine Læber og gjør saadan en mærkværdig behagelig Virkning, bæver i alle mine Nerver, lokker mig endog om Middagen, naar det er schofelt at drikke Punsch. Den gode Sjæl ved, at jeg har faa levende spirituelle Venner .... hvem kan det egenlig være? Sjæl, hvo er Du? Geist, Esprit, værdige Slægtning, hvor have vi set hinanden før? Hvi elsker Du mig? ....«

Pludselig blev Otto bleg og tav. Han kjendte ingen andre Døde end sin Fader, og i dette Øjeblik saa han Faderens blege Ansigt, som det havde vist sig for ham sidste Gang i Skolen. Han satte Glasset fra sig.

»Hvad er det?« sagde Baronen; »De faar dog ikke allerede ondt? Drik! Skaal! Damernes Skaal!«

»Jeg drikker ikke mere Punsch,« sagde Otto; »er der Nogen, som rider med til Bellevue?«

»I det Mørke! i det Vejr! .... Drik nu, Krøyer!«

»Dersom De endnu engang opfordrer mig til at drikke, sætter jeg Dem Punschebollen over Hovedet.«

»Gjør De?«

Otto standsede foran ham og sagde: »Ja, paa Ære!«

»Vel, jeg ....«

»Nej,« sagde Lieutenant Holm og trak Baronen tilside, »vil Du have Hat paa, saa vælg hellere en Blyhat .... Kom, skal vi spille Tærninger paa Bellevue? Eller skal vi have en Bank? .... Velan, *allons, messieurs, courage, courage!*«

Otto sang:

»Wohlauf, Kammeraden, aufs Pferd, aufs Pferd!« o. s. v.

Han følte godt, at denne Maade at leve paa førte ham en ganske anden Vej, end han vilde. De smaa Formaal med stor Betydning forsvandt, og af uvilkaarlig Trang omdigtede han Livet. Han havde læst om hint engelske Officersregiment, som dannede sig af landflygtige Adelsmænd, da Jakob den 2den var forjaget, og som for deres Konges Skyld og til Tak for den Gjæstfrihed, Ludvig den 14de viste ham, udgød deres Blod paa alle franske Valpladse og taalte den bitreste Tilsidesættelse og de haardeste Savn uden at kny. Til Modeller for de Helte, han skildrede, havde han brugt Løvenhjelm og Lieutenant Holm. Af en Sabels krigerske Klirren, et flygtigt smukt Udtryk i Løvenhjelms Ansigt eller en af de smaa forvovne Bedrifter havde han frembragt staalhaard

Klang, stridbare Kavalerskikkelser og vilde Krigsscener, og var en Stund tilfreds dermed, troede, at det skulde sende Samfundet det rette Bud fra ham. Men en Dag, da Alfons var hos ham og paa hans Anmodning spillede hin krigersk-religiøse Sang, følte Otto aldeles tydeligt, at den Loyalitetens, Ridderlighedens og Opofrelsens Aand, den vemodig skjønne Sjæl og Duft, der havde aandet ham imøde af Fortællingen, og som han netop havde villet gribe og personliggjøre, ikke var tilstede, men flagrede udenfor ham, og dette udenfor Flagrende syntes ham hans eget virkelige Væsen, der havde mistet sit Hjem.

Ved at se den dybe Sørgmodighed, som malede sig paa Ottos Ansigt, tog Alfons Mod til, ad en Omvej at forebringe en Advarsel og begyndte at tale om Schiøtt, om den Kritik, han havde skrevet, og om det Lykkelige, hvis Otto aldrig havde kjendt ham.

»Nej,« sagde Otto, »det kan jeg ikke indrømme, for jeg holder af ham. Jeg holder saa meget af ham, at jeg kan tilgive ham, at han altid har været min Overmand! Overfor ham har jeg aldrig været rigtig fri ....«

»Ja, Du er tidt bleven tyranniseret af ham, skjønt Du er meget bedre end han.«

»Nej, jeg er ikke! Og i alt Fald, naar jeg har set hans Ansigt, har det altid gjort noget af den livsalige Virkning, det havde paa mig første Gang .... kan Du huske første Gang, vi saa

Schiøtt? .... vi to Børn! .... Naa, det hjælper jo ikke at tænke tilbage ....«

»Ja, allerede dengang opstillede han falske Theorier!«

»Nej, Du gjør ham Uret. Schiøtt er oprindelig af god Slægt og født med Anskuelse af Skjønheden. Han har paa underlig Maade savnet Evne til at tro paa de æsthetiske Idealer, han opstillede; men han har vakt dem hos mig og bragt mig til at tro paa dem, fordi vi ere i Slægt.«

»Men, i Guds Navn, hvad vil det sige: i Slægt? Du er jo ikke i Familie med Schiøtt!«

Otto svarede lidenskabelig: »Jo! Jeg er aldeles vis paa, at den indiske Verdensanskuelse er den rette! De have jo staaet ved Tilværelsens Kilder, hvorfor skulde de da ikke vide bedst Besked om vor Naturs Mysterier? Jeg er overbevist om, at der er og bliver fire Kaster, og at Forskjellen aldrig udryddes. Der er først Menneskene med adelig Sjæl og adelig Skjæbne, gjennemtrængte af Skjønhed, udstraalende den, beherskende Alle med magisk Magt. De ere naturligvis faa; Naturen er ikke ødsel med det Bedste. Hvis Dit Folk var frit og havde en stor Skjæbne, vilde Du høre til dem, Alfons; paa Dig kunde hjælpes blot ved at vi erobrede Jerusalem og gav Jer den tilbage. Den anden Kaste ere de, der have en adelig Sjæl, men Skjæbne af lavere Art. En Moder ser vidunderlig dybt, eller hun taler profetisk om sit Barns Skjæbne uden at vide det. Hun sagde saa tidt om mig: »Gid han

var et Grevebarn!« Med min Skjæbne ligner jeg det Menneske, som paastod, at hans Pande ikke var høj nok for hans Tanker; de vare i Fængsel; saasnart de rejste sig i deres Mægtighed, fik han en forsmædelig Hovedpine. Schiøtt har det paa en anden Maade, hos ham, tror jeg, er Skjønhedstanken distræt. Den næste Klasse ere de, som udføre endog det Gode paa en uskjøn Maade — f. Ex. de, der gjøre Vel imod En, fordi de hade en Anden — eller de, som udføre det Slette, men paa særegen, smuk, elskværdig Maade, der vidner om, at deres Sjæle ere Bastardsjæle. Endelig den sidste Klasse udgjøre Plebejerne, der hverken udvendig eller indvendig have Skjønhed. Jeg har set Folk med et saadant Udtryk af Misundelse, Uforskammethed, Begærlighed, dyrisk Vellyst, ja med noget saa Dyrisk, at jeg paa dèt Bestemteste protesterer imod at være i Familie med dem, at nedstamme fra samme Menneskepar som de. Rødt Skæg eller flade Næser, Svineøjne, tykke Pander eller desl. — Alt er Mærke paa, at deres Slægt nylig er avanceret fra Dyreriget ind i Menneskeriget, de staa paa Rangforordningens sidste Trin, og gjennem Slægterne, tror jeg, kan det stadig af den Opmærksomme skjønnes, om Nogen, endog en Smuk, har Blod i sig af den Race, hvis Natur er det Schofle og Sandselige, og imellem Folk af forskjellig Race indtræde da de værste Mesalliancer — for vi Andre kunne ogsaa synke ned, men have ikke hjemme der.«

»Men,« sagde Alfons, »naar de lære Noget, gaar det over.«

»Ikke altid, Naturen er for stærk. Nu skal jeg fortælle Dig et Exempel. Blandt dem, jeg skal sammen med i Aften, er en af vore unge Digtere. Han skriver alle mulige Slags, leverer Noget i enhver Genre, der er paa Moden. Han er stærk bygget, har svære Hænder og Fødder og store Ører. Han skjuler sin Sjæls Lurvethed og Plebejisme under et paataget, djærvt Væsen; han forstaar at smigre, idet han tilsyneladende skælder Dig ud. Han kom til mig, da han havde hørt, at jeg havde været paa et stort greveligt Bal; saa skulde vi være Venner. Han ansaa mig for En, der forstod at svinge mig op ved Brugen af de mest gudsforgaaende Midler, og for at smigre mig, sagde han engang: »De er maaske en af disse Blegnæser, der »tro«; men der er, Gud straffe mig, ingen Gud!««

»Hvad sagde Du saa?«

»Jeg sagde: Jeg kommer ikke mere hos Grevens.«

Efter en Pavse sagde Alfons: »Ja, men Du kan tro, at et Menneske kan blive ligesom forgiftet, naar han er sulten og ikke har at spise.«

Tanken om Nødvendighedens Magt over en Menneskesjæl var nær ved at bringe Taarer i Øjnene paa Otto; men han betvang sig ligesaa hastig og sagde: »Jeg vilde nødig gjøre ham Uret! Men det er ikke saa! For Brødets Skyld bliver intet Menneske Hund, naar der ikke er en

hundsk Natur i ham. Nej, Du kan tro, denne Forskjel er given skjæbnesvangert. Ingen Sjæl svinger sig op over det Punkt, som er den bestemt ved Fødselen. Maaske efter titusinde Aars Forløb griber den et Glimt af Gudernes Tog. Men her paa Jorden er ingen Fremgang og Udvikling, og det er i Grunden latterligt at kæmpe — ja, man kæmper jo stadig, af naturlig Drift, og for ikke at falde ned i tredje Klasse .... Det er en Fortvivlelse, der grænser til Vanvid at skulle tro, at man ikke hører til 1ste Klasse — at skulle tro Kejser Napoleon af en anden Race, ikke være beslægtet med ham eller Perikles eller Sophokles! Det var dog den skrækkeligste Ulykke! Jeg vil heller ikke tro det! Men der er kommet noget Ondt over mig, og lad det nu dynge sig op i større og større Mængde, tilsidst sprænger jeg det — og jo større Massen var, desto højere bliver det slynget op.«

»Ja, men hvad tror Du, Folk sige, naar Du saaledes lader det »dynge op«?«

»Folk!« sagde Otto henkastende og med et tvungent Smil.

»Ja, Din gamle Rektor f. Ex. talte igaar om Dig.«

»Naa, hvad sagde han?«

»Ja, han sagde, at Du havde opgivet Timerne og nok slog Dig løs.«

»Saa? Ikke videre?«

»Jo. Han sagde Noget, som jeg formodenlig skulde sige Dig.«

»Naa, hvad er det da? Er det ondt, saa lad mig faa det hurtig!«

»Han sagde: Der gaar nu igjen en Menneskesjæl ad Helvede til.«

Efter en Pavse sagde Otto tankefuld: »Ja, der kan man se; han tror, at jeg ligger i Vandet; men han tager ikke engang en Baadshage for at fiske mig op.«

Ved det Gilde, som holdtes om Aftenen, var Samtalen lidt efter lidt bleven overvejende literær. En af de unge Forfattere sagde: »Det gaar med de klassiske »skjønne og gode« Værker som med Beethovens Musik; Alle beundre, men Ingen forstaar den, og naar Dansemusiken kommer, smile alle Ansigter, man føler sig befriet fra den grandiose, værdige, skjønne, store Kjedsomhed; men man siger naturligvis, at det er kun Dansemusik. Hvad Menneskene søge og have ubetinget Ret til at finde i Literaturen, er Adspredelse, Morskab, Glemsel; Literaturen skal være pikant; den skal være omtrent som en livlig Konversation, hvori en fin Equivoque ikke skader. Saadan vil man have det, forsaavidt man ikke hykler og er affektert. Man gjør nok officielt, koldt, beundrende Knix for de Store, der tale om det Høje og det Dybe; det hører nu engang til i et Samfund, som holder Præster; men man elsker os Andre, der ikke ville ulejlige eller ydmyge Folk med at hæve dem op

imod Naturens Orden, ikke anstrenge dem med Ideal og Æsthetik og saadan *humbug.*«

Han med de store Ører var af samme Mening og tilføjede kun, at Literaturen mindre burde være pikant end djærv. »Det er ganske vist,« sagde han, »at al den Snak om fremmede Klassikere har fordærvet og udhulet os.«

Samtalen gik videre, og i Anledning af et Beriderselskab, som da gav Forestillinger, blev opstillet den Paastand, at Beriderne egenlig ere det sande chevalereske Element i Tiden.

»Ja,« sagde Otto, »og Beriderskerne repræsentere altsaa Tidens sande Kvindelighed!«

I den Disput, som nu paafulgte, kom Otto trods sin Høflighed til at vise en Hovmod, imod hvilken den Adelsstolthed, som Løvenhjelm undertiden forraadte, faldt aldeles igjennem; thi Adelsmanden Løvenhjelm anerkjendte dog Borgerfolk som virkelige Væsener og vilde, hvis han havde tænkt derover, ikke have nægtet dem Himlens Salighed, hvorimod det fremgik af Ottos Ord, skjønt han ikke udtalte det direkte, at han nægtede dem Udødeligheden, at med Undtagelse af saadanne Folk som Napoleon, Goethe, Thorvaldsen, Oehlenschlæger var alt det Øvrige ikke Andet end Affald, bestemt til at gjøde Jorden omkring Blomsterne.

Der blev fra den anden Side antydet, at de Folk, hvis Stykker bleve udpebne, da heller ikke vare Andet end Gjødning.

»Maaske,« svarede Otto; »men det Tilfældige er ikke det Afgjørende. Forskjellen imellem os er, at jeg vilde være glad, om hver af Eder var en Oehlenschlæger, medens I vilde være glade, om jeg ikke blev til Andet end Gjødning.«

Herpaa blev ikke svaret; men der var en treven, irriteret Stemning, da man gik sammen ned ad Gaden.

Ottos Sind blev tungere og tungere; det var som et Skib, der er nær ved at synke, og fra alle Sider strømmede sørgmodige, længselsfulde, lidenskabelige Tanker ind, medens han gik tavs og med bøjet Hoved. Han kunde igjen ikke rigtig forstaa, at det virkelig var ham, som gik her, at han, hvis Sjæl anede og længtes efter saa megen Skjønhed og Storhed, i Virkeligheden ikke saa Andet end disse trevne Skikkelser og de halvmørke Gader. Saa syntes han dog, at der i det Liv, han havde opgivet, var en ganske anden Mulighed til Lykke. Den havde han forsømt, Blodet steg ham til Hovedet ved Tanken derom. Han sagde: »Det kan ikke nytte at bede til Gud, det har jeg prøvet! Hvis han end er til, er han kun Aanden i Verdensloven og kan Intet give. Men I Muser og Gratier, som selv have levet blandt Menneskene og kjende det varme, bankende Liv, til Eder vender jeg mig bedende! I vide, at jeg aldrig har krænket Skjønheden og Sandheden! I vide, at jeg elsker Eder, at hvorsomhelst Noget, som er Eder værdigt, fremstaar, der hylder jeg det med Glæde. I kjære Gudinder, hører min

Bøn, og jeg skal til Gjengjæld dyrke Eder trofast alle mit Livs Dage: Frelser mig af dette Helvede! Giver mig, I Gudinder, hvad jeg er værdig til: igjen at opnaa aandfuld Samtale som med Schiøtt, og at en skjøn Kvinde elsker mig, om end kun een Dag; lader mig derhos være med i en virkelig stor Handling og hævde en stolt, kraftig Personlighed, og lader mig da, som min gamle Rektor sagde, og om saa skal være, gaa ad Helvede til, især hvis det er sandt, at I nu opholde Eder dernede!«

Man hørte Sang fjernere i Gaden og mange tunge Trin som af en stor Trup.

»Det er Haandværkssvende,« sagde En, »lad os bøje om til Lille Kongensgade.«

»Min Vej fører ligefrem, jeg gaar ikke tilside for Nogen,« sagde Otto.

Uden at anvende mange Ord, som man dog vidste vare frugtesløse, skiltes man fra ham og lod ham gaa ene.

»Det er de Bedrifter, man faar Lov at udføre,« sagde Otto til sig selv; »det er Livet! — Og saa ved man ikke engang, hvilken Ulykke der kan ske, for slaar En mig, maa han jo slaa mig ihjel, ellers drikker jeg hans Blod. — Men naar jeg saa er kommen forbi dem, hvad saa? Saa er der slet ingen Ting!«

Truppen, der kom Arm i Arm og spærrede hele Gadens Brede, var allerede nær ved at støde paa Otto — da pludselig En rev sig løs og med Udraabet: »Til Højre og Venstre bryd af, gjør

Plads!« kastede sine Kammerater tilside og aabnede en bred Vej for Otto.

»Peter Krøll!« raabte Otto ved Lyden af Stemmen. »Er det Dig, Peter Krøll? Kommer Du hjemmefra?«

»Kjender De mig igjen?« sagde Peter.

I et Nu aftalte de at ses, Peter fik Ottos Adresse, og hver gik sin Vej.

Hjemmefra!

Der hjemme, paa den Plet, hvor Vuggen stod, svæve endnu usynlige, uendelig smaa Genier omkring. Maaske bliver deres Flugt med Aarene alt langsommere, maaske forlader hver Fødselsdag en af dem Kredsen, stigende op til Udspringet, saa at i vor sidste Stund Bevægelsen ogsaa ganske ophører hist og den sidste Genius følger vor Sjæl, hvor langt den end var kommen fra Hjemmet.

Eller maaske ere de paa deres Maade dødelige, og af hver Synd, vi begaa, dræbes een.

Der hjemme, i den Have, hvor Legen gik, der svæve luftige Smaavæsener af en lettere Art. De tumle dem endnu i den Luftstrøm, hvor Barneglæden foer afsted; om Sommeren, i Solskin, mylre de i Luften, leende — var man der nu, kunde man høre dem! Om Vinteren bo de lunt under den hvide Sne og aande Liv i Vintergjækken, svinge sig op over de første Foraars-

blomster. Hvo som kommer derhjemmefra, har maaske gaaet igjennem Sværmen, og nogle af dem have hængt sig fast i hans Haar og Skæg eller Klæder — derfor bringer Den, der kommer hjemmefra, saa dejlig Duft med sig.

Men naar man taler til dem og han svarer, eller man ikke har Mod at spørge dem, saa de kunne tale! Da gjør man kun igjen den gamle Erfaring, Hjertet, der aabnede sig for at modtage Vidunderet, som det tørstede efter, lukker sig igjen sammen om sit Haab.

Peter var tilbageholden og bange for at være for simpel til Otto, hvorimod Otto efter at have trængt Erindringer og Følsomhed tilbage fik en ny Beskæftigelse. Han saa paa sin Barndomsvens Høvl, Sav, Øxe, med en Kjærlighed og Beundring, som denne ikke forstod. For Peter vare de uden reflektert eller sygelig Misfornøjelse Tegn paa Nødvendighed og Trældom; for Otto vare de Symboler paa Haandværkslivets Frihed og robuste Livspoesi. Og Peter oplevede jo netop Noget. Allerede hans simple Fortælling om den Aften, da de havde truffet sammen, vidnede derom. Han havde været med at holde Afskedsgilde for to Bortrejsende. Den ene var en Skrædersvend paa nogle og tredive Aar, der havde en Kjæreste ude i et Landsogn og havde begivet sig derud for at arbejde; det turde han ikke uden Bevilling, og han havde ansøgt om en saadan; men i den nærliggende Kjøbstad havde man virket derimod, og pludselig var han bleven rekvireret og transporteret

til sit Forsørgelsessted, Kjøbenhavn. Paa Vejen havde en Herredsfogeds Hund bidt ham i Benet; men han maatte marschere videre alligevel, og da han kom til Kjøbenhavn, erklærede Politiet strax, at han kunde gaa, hvorhen han vilde, kun ikke i den Retning, han var kommen fra, altsaa ikke ud til Kjæresten og hente sit Tøj eller til Herredsfogden og faa Erstatning for Hundebidet. — Den Anden var et mekanisk Geni, der ikke havde lært nogen Profession paa Lavet, men i Alt, hvad han tog sig for, leverede det Fortræffeligste. Men han kunde ikke faa Arbejde i Værkstederne, eftersom han ikke var Lavssvend, og han turde ikke arbejde for egen Regning. Saa »sagde man«, at han havde for en anden Mand forarbejdet en Plade til at trykke Rigsdalersedler med, og han havde været under Tiltale, men var bleven frifunden.

Peter fortalte dette som noget Hverdagsligt og Naturligt, uden Bitterhed og uden Tanke om, at det kunde forhindres; Folket syntes ham født til Sligt ligesom til Udskrivning; men man kunde trække sig fri. Otto fik heller ikke Følelsen af Bitterhed, men dvælede ved de to Menneskers Udsigter: Ude i Verden kunde de føre et frit og lykkeligt Liv, de havde lært Noget, som gjaldt overalt, og for dem og deres Lige syntes Verden kun en Anstalt, hvori det Skabte saa godt som mulig nød sin Tilværelse, blomstrede, visnede og sank hen. Nu kunde han ikke længer eftertragte Sligt, som da han havde gravet i Haven med sin

Broder; nu følte han saa tydelig den evige Aands Ørnevinger saa godt som dens smertebringende Klo. Men — det svimlede et Øjeblik for ham — hvor var Formaalet? Hvor skulde han og hans Lige finde Lykken?

Men han udtalte sig ikke mere paa barnlig Vis, saadan som han følte. Han sagde til Peter: »Det synes jeg forresten godt om, at I Svende saadan tager Jer af dem, der lide under Lavsvæsenet.«

Men denne Tanke var Peter næsten uforstaaelig; thi selv var han stolt af at være Lavssvend. »Nej,« sagde han, »Han, Skræderen, var nede fra vor Egn, og den Anden var fra Taasinge; derfor var nogle Taasinge Skibstømmermænd med ved at hjælpe dem afsted, og da vi saa havde fulgt dem bort, saa drak vi sammen.«

Otto mærkede den særegne Aristokratisme og tav.

Peter vedblev lidt efter: »Det er ellers Synd for ham Rigsdaler-Fabrikanten . . . .«

»Men Du sagde jo, at han var bleven frifunden, hvorfor giver Du ham saa det Navn?«

»Ja, det er sandt nok,« svarede Peter; »men Folk siger det nu engang, og saa er det jo ligesaa godt, som han havde gjort det. — Det var Synd, han skulde i den Forlegenhed, for han var rigtignok flink! Han vilde finde Cirklens Kvadratur.«

»Hvad er det, Peter?« raabte Otto forbavset, »hvordan kjender Du det Ord? Har Du lært Mathematik?«

»Lidt,« svarede Peter med uforandret Tone og uden at se op fra Træet, han borede i. »Han lærte mig lidt.«

»Ja, men Cirklens Kvadratur kan ikke findes! Du maa da ikke tro derpaa!«

»Nej, men hvorfor har de saa udsat en Præmie for den, som finder det ud?«

»Hvem er det, som har udsat Præmien?«

»Ja, jeg kjender naturligvis ikke de lærde og fornemme Herrer; men der skal være sat en styrtende høj Pris ud, og ogsaa for et Perpetuum mobile.«

»Det tænkte I da ikke paa at gjøre!«

»Jo,« sagde Peter og blev ganske rød.

»Naar?«

»Sidste Vinter boede han jo hjemme hos os, og saa arbejdede vi derpaa, og saa blev vi begge To saa fattige. Jeg fik nu Arbejde her i Byen; men han kom i Fidtefadtet, stakkels Fyr. — Her kan De se,« tilføjede Peter og nedtog fra en Hylde nogle smaa Maskiner udførte i Træ og Jern.

»Sig nu ikke De, Peter!«

»Her kan Du se,« rettede Peter og forklarede Otto Mekanismen, hvori der kun manglede en Ubetydelighed, saa gik den og kunde aldrig standse.

»Tror Du nu virkelig, at den Umulighed kan gjøres?« spurgte Otto, hvis Forstand og Fantasi kæmpede med hinanden.

»Nej, det er jo rimeligt nok, at den ikke kan; men det var dog saa fiffigt, om man kunde det!

. . . . Men her skal Du se, den har jeg selv fundet paa.«

Det var en Maskine, hvorved der kunde spares en betydelig Arbejdskraft, og Peter viste, hvor godt og bestemt den udførte sin Forretning. Otto sagde: »Blot jeg jeg kunde Mekanik! Jeg vil studere det! For naar man tror derpaa, saa henvender man sig til hele Verden . . . .«

»Ja, hvad kan det hjælpe her hjemme!« sagde Peter. »Nej, jeg har hørt,. at der er et Sted i Udlandet, hvor de strax, naar man kommer med saadan en Opfindelse, siger: Her er Penge! Lad os se, hvad den duer til! Jeg vil tage den med udenlands.«

»Naar vil Du da rejse, Peter?«

»Ja, nu skal jeg først i Overmorgen ud paa Landet og arbejde for min Mester en fjorten Dages Tid, og saa gaar vel Sommeren her hjemme . . . . Bare man havde lært Noget!«

»Naar Du kommer tilbage, vil jeg gjerne lære Dig, hvad jeg kan . . . . Men i Overmorgen er det jo Søndag, saa skal Du da ikke arbejde?«

»Nej, men jeg havde tænkt at være med, for der skal nok være Folkefest dernede.«

»Skal der være Folkefest? Ja, saa tager jeg med, saa følges vi ad!«

TOLVTE KAPITEL.

Der var altsaa Forsamling eller Folkefest. Paa en aaben Plads i Skoven var en simpel Sten Talertribunen; men de lysegrønne Bøge dannede en mægtig, hvælvet Baldakin, og man havde Udsigt over det blaa Sund til Nabolandet. Nedenfor Talerne, der afløste hinanden paa den store Sten, stod Folket i tæt Masse, søndagsklædt, andægtigt, troende, jublende — livligt og frisk som Solskinnet og det grønne Løv.

Otto stod fortabt i Beskuelsen og lyttede forbavset, henrykt. Han kjendte det jo godt; han havde jo selv været med at disputere derom i Foreningen og forudanende skue det; men saa stærkt var Tiden voxet, til saadant Liv og Virkelighed var Det blevet bragt, som han dog egenlig havde set paa som i Drømme eller betragtet som en Virkelighed omtrent lig den forsvundne, lig Athens og Spartas Frihedstid. Fra den spæde og utydelige Spire, der havde staaet inde i Kakkelovnsvarmen, var den voxet op til en Lund, der optog Folket og bredte sine grønne Grene over det — en hellig Lund, hvor Offertjenesten var Forherligelse af Frihed, Sandhed og Retfærdighed, hvor hver Mand, som indfandt sig, fornam Velsignelsen af at tilhøre det Større, Almindelige. Ja, Folket var sluppet ud fra de halvdunkle Kroge, hvor tunge Lidenskaber udvikle sig, til Lys og

Friskhed, til hæderlige Tankers Kildevæld. — Og medens hans Sind med fornyet Glæde vendte tilbage til det store, skjønne Skue, medens han fornam sit Fædreland, følte, at det var i Bevægelse, havde Hast og ikke vilde vente paa ham, hvis han blev tilbage, fortrød det ham, blev han greben af dyb Utaalmodighed over, at han havde udført saa mange smaa Bedrifter uden Formaal, at han havde kastet sit Æresord ind blandt kjød- og blodløse Fjender — her var Bedrifter at udføre, her var Noget at stille sig i Spidsen for og føre til Sejr og Hæder! Fremtiden, det næste Øjeblik, stod for ham som en vidunderlig lysende Herlighed, hvori man kastede sig ind og fik en ny Skjæbne som Fuglen Fønix, fik sit indre, sande, skjønne Væsen bragt til Virkelighed.

Ham var det i denne Stemning undertiden uforklarligt, hvorledes det gik til, at Talerne vedbleve at tale og Folket at raabe, uden at der skete Noget. Det syntes ham, at Talerne, der hilstes af Folkets Jubel, maatte blive en Slags Halvguder, der paatog sig overordenlige Gjerninger, i Stedet for at de stege ned og forsvandt. Nej, Ideen skulde vide, med hvilken umaadelig Beslutttetheds-Evne, med hvilken Kraft til at slynge sin Personlighed ind for en Sag et Menneske stod her! Saa vilde den komme og hente ham, om den end efter Gudinden Athenes gamle Skik skulde paatage sig en Mands Lignelse til dette Øjemed. Og sligt gjør jo netop Gudinden; men hun stiger ud af Menneskets eget Sind.

Han lagde ikke Mærke til, at medens Omgivelserne vare voxede paa deres Maade, var han selv voxet paa sin, at ved Siden af den ubestemte Higen efter Bedrift stod den Viden og Erkjendelse, hvortil han saavel af Schiøtt som af sin hele Skjæbne var bleven vakt, ja i selve Øjeblikket var sket en Væxt, en Udvikling inden i ham: Hidtil havde han paa poetisk Vis anset den ideelle Verden som adskilt fra Virkeligheden; der var ingen Hank, hvori Ideerne kunde gribe fat og virke, de maatte i deres egen Verden opbygge, omstyrte og gjenopbygge deres Slotte — nu havde han set, at der var Forbindelse, nu begyndte han at forstaa Meget af, hvad han vidste, og i hin ungdommelige Stridslyst blandede sig den mandigere Utaalmodighed efter at anvende sin Viden paa Virkeligheden. Det virkelige Liv, det virkelige Liv! Hvor stod det igjen for ham, i ganske ny, forvandlet Skikkelse!

Imidlertid skiftede Scenen hvert Øjeblik, og Indtrykkene, den frembragte, vare saa mangfoldige.

Schiøtt stod frem og talte, og Otto lagde ikke saa meget Mærke til hans Ord, som han beundrede, hvilket godt Greb paa Livet Schiøtt havde.

En Taler optraadte og sagde, at han kunde bringe Hilsen fra en anden Egn, og saa fremhævede han, hvad de danske Egne havde fælles: det Smukke, Gode og Udmærkede i Fortid og Nutid, i Naturen og Livet, der forenede Alles

Sind, idet Alle saa op dertil, og sidst af Alt nævnte han Guddommen som det, der stod for Alles Blik og forenede alle Mennesker. Jorden blev saa stor ved disse Ord, saa lykkelig! Og dog var der Noget, som fremkaldte Smerte. Otto vidste ikke af, at naar Tanken om det Allerbedste gaar igjennem os Mennesker, frembringer den ofte en Smerte, hvori hemmelig er skjult Styrke.

Saa fremtraadte Helzen og holdt en stor politisk Tale, egenlig en Gjentagelse af, hvad ofte var blevet drøftet, hvad f. Ex. Dalberg havde udviklet i Kottagen paa Klampenborg. Han opfordrede Folket til at ville; det kunde med Lethed kue Sydslesvigerne og igjen gjøre dem danske; Tyskland behøvede man ikke at frygte; det blev altfor vel vogtet af Metternich og dets andre syv og tredive Herskere, til at det turde røre sig. Han sluttede med en Hentydning til Uffe og med at forlange ni Hurraer for den frie Vilje, for Friheden, og man efterkom med tordnende Larm hans Opfordring.

Otto fornam Uklarheden og Selvmodsigelsen i disse Ord, og ved en Slags Intuition, som kom af selve det skjønne, folkelige Skue, han havde været fordybet i, fattede han, at der ikke burde være Modsætning mellem en dansk og en tysk Frihed. Det syntes ham, at der i alle Folkeslag var noget fælles Lyst og Godt, men mellem dem, over dem, noget fælles Fjendtligt og Mørkt, som de maatte bekæmpe for at naa Lykken. Idet hans Intelligens lyste af denne Tanke, gik Jublen

for det Modsatte som et Hav hen over ham. Han studsede over denne Modstand, over den ideelle Fjendtlighed, der syntes at omgive ham og komme netop fra dem, der Øjeblikket i Forvejen havde staaet for ham som Slægtninge. Det foraarsagede ham en besynderlig Blanding af Lidelse og trodsig, glad Kamplyst — hin besynderlige Følelse af Højhed, der ofte gjennemstrømmer begavede Mennesker overfor Massen.

»Hvad, er det Dem? Staar De hernede mellem et dannet Publikum?« sagde en bekjendt Stemme. Det var Schiøtt. Hans Ansigt bar endnu Præg af den ejendommelige Sindsbevægelse, hvori især uforsøgte Folk komme ved at tale offenlig: hans Øjne vare opsvulmede og rødlige, og han havde en lille rød Plet paa hver Kind. Selv i dette Øjeblik eller maaske netop formedelst Sindsbevægelsen var han altfor meget Æsthetiker, til at ikke det dybe, usædvanlige Udtryk i Ottos Væsen skulde have faaet Magt og bragt ham til, igjen at gjøre Skridt til en Udsoning.

Otto følte, at han ikke havde staaet »nede«, og svarede med stille Ironi over sin Skjæbne: »Ja, hvor skulde jeg ellers staa?«

Schiøtt gav hurtig den tilsigtede Kompliment en anden Vending. Han sagde: »Hernede burde kun de staa, som ikke ville gjøre En Fortræd, ellers bliver man blot mere angst for at tale.«

»Var De angst, Schiøtt? For hvad?«

»For hvad? Husk dog paa, det var min Jomfrutale, min *maiden-speech.*«

»Naa, saadan.«

»Ja, det siger De nu saa ligegyldig; men De maa tro, det er pikant at være angst . . . . at have været det.« Han fortalte paa en lunefuld Maade, hvordan det var at være angst, og sluttede med: »Endnu vil jeg holde tre saadanne Taler . . . .«

»Idag?«

»Nej, i det Hele. Efter tre, fire Taler er Sindsbevægelsen borte, og hele Tingen et Haandværk . . . . Forresten indrømmer jeg, at det forholder sig ret morsomt med disse politiske Taler: Man ser ud, som om man talte til Folket; men det er dog i Grunden Folket, som taler igjennem En til sig selv. Man siger ikke: O Folk, Du har de og de Lyder, læg dem af; men man siger: O, Folk, o Dannerfolk, o Kjærmindefolk, Du har en Mængde Dyder, havde Du bare ingen udydig Regering, saa vilde Du være Dyden selv! Man er et Tryllespejl, hvori Folket spejler sig og ser sig skjønt . . . . Ligefor mig stod en nydelig Bondepige og saa saa andægtig og beundrende op paa mig. Da følte jeg mig greben af Guden og improviserede et Stykke til min Tale. Da var det, jeg talte om Kjærminder og Troskab og Nordens Varme! Jeg tog det fra hende, og hun var nær ved at folde Hænderne . . . . Hvor mon hun er at finde; thi« — vedblev Schiøtt med et lunefuldt Blik —

»Derfor hver en dejlig Pige
Bør skjænke Taleren et Kys«.

»Der staar »Digteren«! De citerer falsk!« sagde Otto smilende.

»Det har vi forandret, gode Yngling. Talen, den politiske Tale, er vor Tids Poesi. Sophokles, Shakespeare og Goethe have skrevet Digterværker i tilstrækkelig Mængde; der er Forraad for hele Aarhundreder; men Talen, det levende Ord, det fødes i Livet, flyver bort og forgaar i Livet og maa hver Minut fødes paany i ny Skikkelse. Talen er det Eneste, der adskiller os fra Dyret; saa mangen Fugl synger Poesi; men lur den, om den kan holde en Tale, men det kan jeg!«

Halv spøgende og med en Fornøjelse, de ikke ligefrem vilde vedgaa, over at have truffet sammen, talte de videre om denne nye Theori, og da Schiøtt ytrede, at Folketalen ikke var saa ganske let endda, fordi Folket havde en vis Snuhed, det vilde smigres med en vis Fornemhed, det vilde se og dog ikke se, det vilde have det Behageligste, men det skulde se ud som det Retfærdigste — spurgte Otto: »Men hvori bestaar da Folkefriheden? Hvad er da Frihed?« — — med en Iver, som om det var hans egen personlige Sag og Sorg, brød han frem med det, han havde tænkt og følt ved Helzens Tale.

»Ej, ej!« sagde Schiøtt. Men da han i det Samme fik Øje paa Viggo Gram, raabte han: »Aa, hør, gode Gram, min Ven med det vældige Hoved, kom hid og definer denne Yngling, hvad Frihed er.«

»Jeg vil sige Dem, min gode Schiøtt,« sagde Gram, idet han med lange Skridt traadte nærmere, »jeg vil sige Dem paa plat Dansk, at jeg ikke kan lide Deres Spørgsmaal. Saadan en Dag som idag skal man lytte til Varslet, som synges af alle smaa Fugle i den danske Lund, og ikke plage sig med vælske Definitioner.«

»Herregud,« sagde Schiøtt, »man vilde dog gjerne være enig om Indholdet af de Ord, man bruger.«

»Jeg vil sige Dem, min gode Schiøtt,« sagde Gram og traadte tæt hen under Schiøtt og stirrede ham op i Øjnene, »jeg vil sige Dem, at jeg holder af den pæredanske Tale uden Hensyn til Indholdet.«

Schiøtt, Otto og Gram saa paa hinanden, den Sidste med Forsøg paa at se imponerende ud, Schiøtt lunefuld, og Otto forbavset over, hvordan Gram var voxet, og stræbende efter at opdage Mening i hans Ord. Der var kommet en saa bestemt præget Forskjel mellem Otto, som urolig higede efter en alsidig menneskelig, men især mandig og herskende Udvikling, og et Menneske som Gram, der havde en mere kvindelig Sands for Tilværelsens Gemytsside og med en Blanding af Barnlighed og Snuhed erkjendte, at her var han stærk, vovede han sig videre, kunde han gaa tilspilde, vilde Nogen have ham ud derfra, blev han hans Fjende. Saasnart han troede sig i Fare, gjorde han som Pindsvinet, rullede sig sammen og fremstak barokke Udtryk, der

efter Omstændighederne kunde skjule en dybere Tanke. Otto mærkede under Samtalen noget Saadant ud af ham; men der var derhos i denne begrænsede Gemytlighed Noget, der lokkede ham som til Vinterkvarter, hvor man lukker Skodderne og lader det fyge ude i Verden. Men da Gram sagde, at den sande Nationalitet kun var at finde hos dem, som ikke havde lært Noget, med Undtagelse af nogle Faa — tilføjede han beskedent — som havde lært lidt og dog vare nationale, tabte Otto Taalmodigheden, og deres Sind fore vidt fra hinanden; han fandt i Grams Ytringer noget absolut Fjendsk, selv om de ikke vare mente; thi i saa Tilfælde var Affektationen saa smag- og skjønhedsfjendsk.

Han sagde, da Gram var gaaet: »Det er dog en underlig Tone, hvori De tale til hinanden. Kan De huske, da De sagde, at man ikke mellem sine Bekjendte sidder i de bare Skjorteærmer?«

Schiøtt svarede godmodig: »Det er endelig ogsaa sandt, vi er noget frie .... Men nu husker jeg det, det var Frihed og Helzen, De talte om! Ved De hvad, sig det til ham selv.«

»Aa, hvad kan det hjælpe?«

»Nej, det tror jeg heller ikke. Jeg kan fortælle Dem, at omtrent den samme Tale holdt han idag ved Frokosten i en Gaard nær herved, og da han senere spadserede i Skoven med Familien, brød Datteren af Huset, en smuk, ung Pige, en Egegren og satte den som Krans paa hans Hoved.«

»Ja, men!« udbrød Otto, »naar han bliver saadan hilst og kranset af en ung Dame, saa maa der være noget Udmærket ved ham, som maaske vi med vore grovere Organer ikke kunne opdage. Og naar selve Kvinderne vise Interesse for det Almene, saa gjælder det jo kun en Kamp for det Sandeste og Skjønneste! . . . .«

Schiøtt smilede et Øjeblik og udbrød derpaa: »Vel, saa se Dig ud, Svend Vonved! Der har vi dem.«

Man saa imellem Grupperne Helzen, Dalberg, Milner og flere Andre komme spadserende. Milner havde Dalberg under Armen og talte usædvanlig højt, for at Folk skulde høre, at han var bleven Dus med Dalberg.

Milner var stadig Mellemleddet mellem Dalberg og Grev Løvenhjelm. Greven havde kun en kort Tid været Amtmand og var derpaa bleven kaldet til en indflydelsesrig Stilling i Hovedstaden. Han sluttede sig dels til den Bestræbelse hos Regeringen, der gik ud paa at holde Herredømmet fast ved Hjælp af selve Partiernes Kamp, dels benyttede han Bekjendtskabet med Dalberg til at aabne ham Udsigter og selv holde sig Fremtiden aaben, og adskilligt af, hvad der blev sagt paa denne Dags Fest, var Middel til at imponere Greven.

Helzen var lidt forud for de Andre, og Schiøtt indledede paa en halv lunefuld, halv alvorlig Maade Samtalen, idet han dels havde virkelig Interesse, dels ironisk imødesaa et Sammenstød.

»Saa Du holder med de Hunde?« sagde Helzen til Otto.

Det raa Udtryk imod Fraværende gjorde en saa frastødende Virkning paa Otto, at han svarede: »Ja, jeg kunde fristes til det, imod Dig.«

Helzen optog dette med Fornøjelse; han var glad ved at have Otto til Modstander, hvor han selv var stærk ved de Mange.

Dalberg vär kommen til. Saasnart der blev Standsning, samlede Folk sig og dannede Kreds, haabende paa, at hvor en af de store Talere var, skulde Aandens Manna falde.

Otto kunde ikke værge sig mod det Indtryk, Dalberg engang havde gjort paa ham, og det var endda paa denne Dag blevet forøget; han troede, at han var et af disse Mennesker, der ved Folkets Bifald voxede til noget Overordenligt, til mægtig, overskuende Sjælsstorhed, og han antog uvilkaarlig, at Dalberg kunde se ind i ham, vilde mærke beslægtede Anlæg og desaarsag glemme det lille Sammenstød hos Milner. Derfor hilste han ogsaa Dalberg mindre med Forekommenhed end med en Stolthed, som netop Troen paa ham fremkaldte. Men Dalberg kunde ikke se Andet end noget Klart og Trodsigt, der vakte en antipathisk Erindring hos ham.

Efter at Helzen havde fortalt ham, hvad der var forefaldet, sagde han til Otto: »De har altsaa slet ingen Sands for Nordens Gjenfødelse, for den store nordiske Enhed og Selvstændighed?«

Og han benyttede Lejligheden til at ytre sig meget veltalende herom.

»Det er dog mageløst!« sagde Milner.

Ogsaa Otto var greben; han brød sig ikke om, at Dalberg ved sit Spørgsmaal og især ved Tonen, hvori det blev gjort, stillede ham afsides, udenfor den Verden, hvor han netop ønskede at være hjemme; det blinkede i hans Indre af dejlige, mægtige Æventyr, som udfoldede sig, antoge Skikkelse og skred over imod Virkeligheden; men han maatte give efter for sin Naturs Trang til Selvstændighed og Klarhed, og da Dalberg havde sluttet og hentydet til en mysteriøs Fremtid, »naar Ludvig Philip dør«, sagde han: »Ja, jeg forstaar det nok! Vi Nordboere skulle rejse os til en stor og adelig Tilværelse i Verden! »Føre til Seir Folkenes Sag«! Alt, hvad der staar os i Vejen, skal vige! Vi maa gjøre en Revolution og slutte os til de Tydskere, der ogsaa ville gjøre Revolution for at faa en Skjæbne, som det er Umagen værdt at leve for!«

»Nej, aldeles ikke!« raabte Dalberg, idet han kastede et Blik om sig; »vort Princip er netop det statsmandsmæssige; vi paakalde, hvad vi have Ret til ifølge Traktater, Arveret o. s. v.« Og han udviklede nu dette i et livligt Foredrag.

Dalberg havde en Mening, der ikke blot var hans egen, men en Fællesanskuelse, som maatte synes ham at faa Uovervindelighed derved, at den blev istemt af saa Mange, af Alle dem, han kunde overskue, og han troede desuden paa den,

fordi hans Sind hastede mod et behageligt Maal, fløj over alle Hindringer. Det var en smuk Sandsynlighed, han hengav sig til og drog Andre til, og dersom Nogen vilde vække den Tvivl, som mulig skjultes i hans Hjerte, blev han vred.

Otto oplevede et af de »store Øjeblikke«. Hans Sjæl fik den Føde, den var sulten efter, kunde beskæftige sig med store Anliggender paa livfuld Maade; den udfoldede alle sine Evner, mindedes Alt, var sig selv klar og kunde ikke være samvittighedsfuld nok i at fremhente, hvad han troede sandt. Han saa, at Dalberg paakaldte Midler, der vilde føre til et andet Formaal end det, han opstillede; men hvad der frapperede ham, da dette blev fremhævet, var, at Dalberg søgte at redde Sandsynligheden bl. A. ved at sige: Med Guds Hjælp! Han kom derved til at røre ved noget Dybt, Dunkelt og Sensibelt hos Otto: Enten var der ingen Gud, eller hvis han existerede, var han for god til at bruges paa saadan Maade. Fra dette Øjeblik var der en Taage imellem dem, og de toge sig dæmonisk ud for hinanden, som Tilfældet altid er med stærkt bevægede Personligheder, der blive hinanden uforstaaelige. Otto stod haardnakket Dalberg i Vejen ved at fremhæve, hvad der talte imod Sandsynligheden.

»Det maa De undskylde,« sagde Milner, »det maa Hr. Dalberg vide bedre!«

Dalberg udbrød irriteret, at det var ikke de døde Bogstaver og enkelte Kundskabsbrokker, det kom an paa, men paa at ville . . . . Der var

noget Sørgeligt i at træffe et altklugt ungt Menneske, der syntes ret begavet, men tog, Gud ved hvilke Hensyn, ikke havde Tankens og Handlingens Mod og førte det samme Sprog som Folkets og Frihedens Fjender. Ikke at kunne begribe, at det er Handlingen og Opofrelsen selv, hvorpaa det kommer an, endog den haabløse! »Men velan,« tilføjede han, »om vi ogsaa skulle staa i ringe Antal paa Fremtidens Bresche, saa ville vi blive staaende der, frembydende os selv til Offer, Lidelse og Død, om saa skal være, vi, Fremtidens Martyrer!«

»Bravo!« raabte Milner og Flere istemmede.

Otto var ved disse Ord pint over Evne. Han kunde ikke udholde at være stillet udenfor det Godes, Stærkes, Hæderliges Hjem og blive kaldt fejg. Han udbrød: »Jeg en Fjende af Friheden! jeg fejg! De siger, det kommer an paa at ville og paa at opofre sig. Velan, De vil omstyrte det Bestaaende; men tør De? Jeg tør vove Livet derpaa! Een Mand staar i Vejen, og hvis hundrede Mand følge mig, skal han være vor inden Daggry — eller jeg skal være død — derpaa giver jeg mit Æresord!«

Otto var bleven højere; hans Øjne glødede; hans Ansigt var som forvandlet til Marmor.

»Fordi Collot d'Herbois var bleven udpeben, blev han saa slem under Revolutionen,« sagde Dalberg og gik.

»Hvad er der paafærde? Hvad siger han?«

spurgte en liberal Haandværksmester, en høj, svær Mand med bredskygget Hat, der mødte Dalberg.

»Han taler om Omstyrtning, Opstand.«

»Det Fæ!«

Et Selskab af Damer og Herrer var kommet til og stod i ringe Afstand. Dalberg gik derhen, og man spurgte: »Hvad var det?« — Blandt Damerne var Camilla.

»Der ser man Forskjellen mellem Ideal og Natur,« sagde Schiøtt til Otto, da de strax efter vare blevne ene; »for lidt siden prædikede De den evige Fred, og nu vilde De i Spidsen for hundrede Mand lig Gideon give En paa Krukken.«

Otto saa ud som et Menneske i Feber, bleg, med farveløse Læber og røde, ophedede Øjne, men tav, medens de gik langsomt gjennem Skoven ad Strandvejen til.

Endelig sagde han vaandende sig: »Saadan kunde kun en plebejisk Aand opfatte mig! Stakkels Danmark, hvis han er en af Dine store Mænd!«

Schiøtt, der forskende havde iagttaget ham, udbrød: »Naa, saadan! Saa stor forekommer Fornærmelsen Dem, at den maa op i anden Potens og hæves til Statssag! Det har De forresten lært af os, Alles von mir gelernt . . . . Men det er sandt! nu husker jeg Historien hos Milner!

Derfor begyndte De nu at drille ham med Traktater og andre krakilske Opfindelser.«

Otto udbrød: »Døm mig ikke saadan, Schiøtt! Bliv ikke ogsaa Plebejer! Skal man virkelig være schofel for at blive forstaaet? Har De da slet ikke Sands for, at det, der egenlig var i Vejen, var min underlige Kjærlighed til dette Menneske! Jeg har set paa ham som en Kekrops, der kom til Attika medbringende Guder, Skjønhed og kraftigt Maadehold. Han har trukket mig til sig — da jeg nu modsagde ham, var jeg misfornøjet med mig selv, jeg forekom mig selv altklug, uden at det var mig muligt at forandre det. Jeg følte, at ifølge Naturens Orden skulde han have talt saa fornuftig som jeg og jeg saa ufornuftig som han . . . .«

»Nur die Lumpe sind bescheiden, siger den vise Goethe.«

»Ja, det kan nok være! jeg er heller ingen Lump . . . . Jeg følte, at det Menneske ingen Kjærlighed har til Sandheden, naar den ikke tjener ham, at komme til Erkjendelse er ham ikke det Højeste, og min Sjæls Frihed har han ingen Respekt for, naar jeg ikke vil være ham underdanig . . . .«

»Hvad De vilde give til, om De havde ham i Deres Magt!«

»I dette Øjeblik? Ikke det Ringeste! Min Fylgie vil hævne mig.«

»Nej, hør nu, De betaler dog altfor meget den gamle Gjæld ved at gjøre en ny. Husk

paa, Deres ærede Fylgie har endnu ikke straffet mig.«

»Vent; det kan jo komme endnu.«

»Vel, jeg venter. Men hvad nu Hr. Dalberg angaar, saa vil jeg dog sige Dem, at jeg holder meget af ham og har megen Agtelse for ham.«

»Skal jeg ikke spørge Fogden, om han ikke er af samme Mening?«

»Hvilken Foged?«

»Naa, jeg troede, De huskede, at saadan beviser Jeronimus for Montanus, at Jorden er flak.«

»Saa? Naa! Ja, det passer godt, for De gaar ogsaa omkring her og gjør Dem til Ridder for Sandheden paa urette Sted. Hvad er Sandhed? Naar ved De aldeles bestemt, at De siger Sandhed? . . . . Hvis De optræder med et Princip, der er forskjelligt fra den øvrige Verdens, og fremstiller en Kjendsgjerning aldeles nøjagtig fra Deres Standpunkt, saa vil Verden kalde det Usandhed. Der gives altsaa ingen absolut Sandhed. Sandheden er kun den Fremstilling, som tjener et godt Øjemed . . . . .«

»Gud forbarme sig dog, Schiøtt, det er jo den rene Jesuitisme!«

»Ja, det siger ikke jeg, men Verden . . . . Desuden maa jeg gjøre Dem opmærksom paa, at naar Noget skal udrettes i Verden, naar Folket skal bringes til Ivrighed, saa kan man ikke anvende den blotte, simple, farveløse Sandhed. Man skal tiltale dels Interesserne, dels Fantasien, og det maa ske med stærke Farver. De kan være

ganske vis paa, at alle Raphaels Værker tilsammen ikke vilde gjøre saa dybt Indtryk paa Mængden som et stort Nürnbergerværk med grausamt Mord- und Todschlag!«

»Og naar Folket dog skal se Nürnbergerbilleder, Fader, saa kan vi ligesaa godt vise dem frem som Andre.«

»Citaterne strutte paa Dem ligesom Spækket paa en Dyreryg. Det sidste er forresten noget nærgaaende, maa jeg sige Dem, og det kan kun undskyldes med, at De dog i Grunden er Poet. I Poesien er man beslægtet med Folkets gode Instinkter, men i Politiken tillige med de slettere; thi der fremtræder man med sin hele Personlighed, der sidder man ikke ene med Musen, men færdes ude i Livet. Man er næsten ganske ærlig! thi man er et Selskab, den Ene river den Anden med, man bliver varm, hidsig, og man deler Folkets Vildfarelser, idet man vækker og benytter dem.«

»Men, for Pokker, hvad behøver man at være et Selskab? Kan man ikke tænke og blive varm ene?

»Jo; men saa var kanske hele Behageligheden borte, Højstærede! Og hvad Pokker tror De, man lever for i Verden uden for at have det behageligt, medens man hjælper til at slæbe Tidens Vogn et Stykke enten frem eller tilbage!« raabte Schiøtt og gav sig til at holde en Lovtale over det Fortræffelige, Udmærkede og Aandfulde hos Dalberg og hans Venner.

Men Schiøtt var nu engang saadan, at naar han ret undersøgte sin Behagelighed, begyndte han selv at finde Fejl ved den, og hans Ord vibrerede mellem Alvor og Ironi, altsom han fortsatte: »De fleste af os ere virkelig brave og skikkelige Folk, føre et net Familieliv og stræbe med besindig Ærgjerrighed at udmærke os blandt vore Medborgere. Vi gjøre os ikke til af at være Heroer, Ingen af os er en Conradin eller Manfred eller begærer at kaldes saa, og Ingen af os nægter, at Brødrene Bandiera vare Brushoveder, eftersom de satte deres Liv i Vove for en Ting, der nok var god og smuk, men endelig ikke behøvede at koste Livet. Heller ikke vil jeg just sige, at vi ere beredte til at opofre vor Formue, forsaavidt vi have nogen; men Nogle af os tegne os for anstændige Bidrag, Andre af os gjøre os fortjente ved at indsamle dem — kort, vi ere højst agtværdige, i vore Kredse bliver aldrig talt om Andet end gode og smukke Ting, Kunst og Æsthetik, eller Folks Slethed udhævet med sand Indignation og stor Moral. Forresten rose og beundre vi hinanden og danne et Assuranceselskab for borgerlig Lykke og en ganske lille Smule Bagtalelse.«

»Taler De alvorlig eller ironisk, Schiøtt?«

»»Jeg ved profecto ikke — jo, jeg tror, det er Alvor. Saadan er Verden. Men man maa se den levende for at begribe den og holde af den.«

»Kan De huske, Schiøtt, i gamle Dage, da De fortalte mig, hvordan Verden s k u l d e v æ r e,

hvordan vi skulde se paa den med livfuldt Blik, holde os fri for det Smaalige og snigende Behagelige, hvordan vi skulde bestræbe os for at være beredte, naar der blæses til Appel og Sokrates oplæser Listen og kalder: at man da ikke skal blive ansat ved Myrerne.«

»Aa, jeg har blandt Andet sagt Dem, at Mennesket er et Selskabsdyr! Man kan ikke i Længden udholde at være ene, især naar man bliver over tredive Aar! Om Nerverne ligger et fint, ætherisk Fluidum; det giver Ungdommens Sind dets Elasticitet og drømmende Begejstring. Naar det begynder at hentørres, forlades man af Fantasierne og behøver virkeligt Selskab. Alt i Verden er anlagt paa, at man skal slutte sig til Andre; man skal ikke ville være klogere end alle Andre, men uden meget Vrøvl tage sin Andel af den almindelige — Vildfarelse.«

»Ja, naar man er af tredje Klasse!«

»Nej, saa fornemme er vi ikke; vi rekruteres mest af de sex sidste Rangklasser eller af tiende.«

»Naa, De mener den kongelige Rangforordning.«

»Ja, hvilken mener De, med Forlov?«

»Jeg mener Guds!« raabte Otto; »jeg mener den Rang, som Menneskene have ifølge Fødslen og Gudernes Vilje!«

»Ej, ej! Og saa vil De kanske være af første Klasse?«

I dette Øjeblik mødtes deres Øjne, og Schiøtt

kunde ikke værge sig mod en Følelse, næsten af Beundring, ved det Udtryk, han mødte.

Otto svarede: »Ja, for jeg har i mine Aarer, om mine Nerver, det Fluidum, De omtalte, og skal det hentørres, saa fri og frelse alle gode Guder mig fra at blive tredive Aar!«

»Siden De lader til at have Overflod,« sagde Schiøtt halv spottende, halv alvorlig, »saa meddel mig Noget deraf.«

»Hvordan skulde det gaa til?«

»Lad os høre, Poet, hvordan De forestiller Dem Verden.«

»Verden! Mig synes, naar der er en Evighed . . . .«

»Lad nu Religionen blive udenfor . . . .«

»Vær De kun rolig, jeg er ikke sygelig; men Uendeligheden maa vi holde paa, for Digterne anerkjende den. Husker De, Carl Bagger har skrevet om Gjensynet hist med de Store:

»Og dem, jeg elsker, men aldrig saae,
De henfarne Store, som nær Dig staae,
Med dem lad mig boe i Dit høie Huus,
Naar Jorderigsbygningen synker i Gruus.««

»Naa, og saa?« sagde Schiøtt.

»Jeg føler det, jeg ved det, jeg ser ligesom gjennem mig selv, men dog langt udenfor mig selv: Der bevæge sig store, marmorlignende Skikkelser, de naa helt op imod Himlen — de have en Glorie om Hovedet — der er Bedrifter at stræbe efter — kun i Straalerne, der komme fra

dem, er der Salighed, og skjønt jeg Ubetydelige, Usalige, glider bort fra dem, har jeg dog det uforgængelige Haab, at der skal komme Bund under mine Fødder; en Dag skal jeg sige: Paa Ære, jeg vil! og saa sker det, saa vil en af dem udstrække sin Arm . . . .«

»Og løfte Dem ind i et dejligt Slot med en dejlig Prinsesse.«

»Ja, vel, jeg tror endnu, at Prinsessen staar i Borggaarden, blot jeg kan finde Borgen!«

De vare gaaede bort fra Skovranden, ned imod Stranden. Det var blevet Skumring; Bølgerne trillede ind mod Kysten med sagte Slag, Havfruens Danseskridt; det susede i Skovens unge Løv; fjernt lød Musik; men rundt om dem var Havets og Skovens højtidelige Ensomhed. Medens Otto i de sidste Ord havde udtalt sit stærke Haab, havde han tvivlet. Med overordenlig Smerte erindrede han Helzens Lykke, følte sig udelukket, var kommen for silde, ja, det gjorde ham i dette Øjeblik ondt, at han ikke hørte hjemme i den Sandsynligheds og halve Sandheds, men Hyggelighedens, Sammenholdets, Behagelighedens Kreds, som han var kommen til at trodse, og tillige følte han med ny Smerte den Krænkelse, Dalberg havde tilføjet ham. Han var nær ved at klage, han kunde have grædt, men betvang sig og gav sig til at synge Haabets Sang, hin dejlige Melodi:

»Hør Ungersvend, sig ikke Nei,
Leg Tavlbord med mig.«

— »Jeg eier ei det røde Guld
At sætte op mod Dig.«

Et Selskab gik inde i Skoven langs Randen, og en ung Dame sang til Svar med en Stemme, der var dæmpet som for ikke at høres, men stærk nok til, skjelmsk og fristende at naa ud til Vandet:

»Sæt Du kun op Din gode Hat,
Og fast om den er graa.
See, jeg min Perle-Snor har sat,
Tag den, kan Du den faae!«

Otto stod bedøvet af Henrykkelse. Schiøtt optog Traaden og sang de to følgende Strofer; men der kom intet Svar. Begge lyttede længe. Maanen stod op over svenske Kyst og kastede en lang, rødliggylden Lysstribe hen over Sundet.

»Det var jo næsten Poesi,« sagde Schiøtt med en Stemme, han forgæves søgte at gjøre ironisk.

»Farvel, Schiøtt,« sagde Otto.

»Nej, jeg gaar lidt med,« svarede Schiøtt. — Og det var første Gang i deres Bekjendtskabs Tid, at han havde holdt paa Otto.

De gik sammen gjennem Skoven til det Sted, hvor Otto skulde træffe Peter Krøll, og Schiøtt var forbavset over den Rigdom af Tanker, Ideer, Billeder, som vældede ud af Otto.

Da de skulde skilles, sagde Schiøtt: »Hm, det er mærkeligt nok; naar to Mennesker komme

sammen efter nogen Tids Adskillelse, ere de som de to Pulvere, der blandede sammen frembringe Bruspulver.«

TRETTENDE KAPITEL.

Dagen efter var Schiøtt hos Hald for at modtage nogle Oplysninger til en Oppositionsartikel, som Hald ifølge sit Revers naturligvis ikke selv turde skrive. Medens han gjennemsøgte nogle Papirer, blev en Etatsraad, en af hans Chefer, meldt, og for en saa fin Iagttager, som Schiøtt var overfor Mandfolk, kunde ingen Nuance af Indtrykket blive skjult. Hald søgte at lade som Ingenting, men glemte, hvad han skulde søge efter; han turde ikke lade Etatsraaden vente i Forværelset, kunde ikke bede Schiøtt liste sig bort, kunde heller ikke gaa ud og underholde Etatsraaden derude, skjønt han tænkte derpaa og til den Ende kastede et Blik ud over de Papirer, han maatte efterlade paa sit Arbejdsbord. Den hele Kamp varede et Par Sekunder, saa havde han fuldstændig fattet sig og førte Schiøtt ind til sin Kone.

Camilla modtog Schiøtt paa en meget elskværdig Maade, med Venlighed, som en Bekjendt, uden at lade Noget minde om Bekjendtskabets

Oprindelse. Men han var i dette Øjeblik ikke oplagt til at paaskjønne det; opfyldt af Ironi og Bitterhed mod Hald saa han i Alt, hvad der omgav denne Mand, kun Sminke og Fernis.

De kom til at tale om den foregaaende Dags Folkefest, og for at finde Noget, hvorved han indirekte kunde tage Parti mod hendes og Halds Venner, henledede han især Talen paa Sammenstødet mellem Dalberg og Otto og stillede Otto i et saa gunstigt Lys som mulig.

Camilla blev i høj Grad overrasket. Efter den Forestilling, hun den foregaaende Dag af Dalbergs korte Meddelelse havde dannet sig, havde Otto formedelst sit Uheld kastet sig ud i Raaheden, havde stillet sig hadefuld udenfor Samfundet og dets højeste Interesser, og nu hørte hun det aldeles Modsatte. Hvad der især gjorde Indtryk paa hende og overbeviste hende, var Ottos Ytring om Helzen og den unge Pige. Hvorledes kunde et Gemyt, der saadan troede paa Kvinden, der havde saadant Anlæg til sværmersk Begejstring, være raat? Ganske uvilkaarlig kom Schiøtt til at fuldstændiggjøre Virkningen. Da han fortalte Slutningsreplikerne, spurgte hun med et Smil, som Schiøtt ansaa for frivolt eller tvivlende: »Tror De da virkelig, at han vilde have vovet sit Liv?« — Schiøtt svarede med Lyst til at drille hende, med hemmelig Vrede imod hende: »Ja, Frue, for han havde givet sit Æresord.« — Hvor det kan gjøre Virkning, naar et Menneske, der ikke synes at have Tro paa

nogen Ting, tror paa et andet Menneskes Æresord! Og især havde det Magt over Camilla, hun, som med længselsfuld Sjæl havde lyttet til den Kraft, der var ude i Folket, som af en enkelt natlig Lyd havde higende og umættelig søgt Forestilling om Folkets Evne til Bedrift og Opofrelse, hun, som var saa træt af elegante Folks Bedrifter i Ord, af deres opofrende Taler i komfortable Værelser. Hun sagde, idet hun vedblev at sysle med sit lille Haandarbejde: »Det forekommer mig, at De kalder den unge Herre Krøyer; er han maaske i Familie med den Digter, som nok engang fik et Stykke opført?«

»Det er ham selv, Frue.«

»Saa?«

I Løbet af en lille halv Time var foregaaet en stor Forandring med Schiøtt. Han havde fuldstændig glemt det Anfald af ondt Lune, hvormed han var kommen, og det var jo desuden urimeligt at ville drille en saadan Dame, der havde en saa smuk Upartiskhed. I Stedet for at staa kold og fjendtlig overfor hende havde han givet efter for det Behag, hun vakte, for den personlige Elskværdighed, der omgav hendes Væsen. Hvor hun dog havde udviklet sig siden Klampenborg Begivenheden! Hvor en Kvinde kan modnes og dog vedblive at være ung! Hvor havde han dog havt sine Øjne! Hvor han dog i Grunden havde Meget at lære endnu! sagde han til sig selv. Den Interesse, hans Fortælling om Folkefestscenen umiskjendelig vakte, tilskrev han sig

selv, sin Fremstillingsevne, og derved, at han behagede ved sin Skildring af det Kække eller troede det, opfangede han fra hende en saadan Tro paa det Ridderlige, en saadan bevinget Stræben opad, at han selv ligesom fik Vinger ved hendes Side. Især blev det et virkeligt smukt Øjeblik for Begge, skjønt paa højst forskjellig Maade, da han sluttelig skildrede hende Scenen ved Stranden, Naturskjønheden og den ubekjendte Kvindes Sang, Romantiken, der var brudt frem paa en Hverdag.

Efter at have fulgt Etatsraaden tildørs kom Hald, og da han saa Camilla, blev han ganske overrasket ved det Udtryk af Liv og Kraft, som var over hende. Han tænkte: »Ja, det er et Pokkers Menneske, og engang imellem, naar her ikke er Andre, vil jeg bringe ham ind til hende.«

Da Camilla var ene, vedblev hun at fuldstændiggjøre det Billede, hun havde faaet; af Schiøtts Ord opfangede hun Mere, end han havde fortalt. Med et rent Sind, med dyb Anelse om det Liv, der er det væsenlige, og tillige med Kundskab om Verden, lagde hun Mærke til, at Otto stod ensom og desuagtet bestandig havde Ide eller Ideal for Øje. Blandt Alle, hun kjendte, var der ikke en Eneste, hun tiltroede en saadan Evne. Mer eller mindre lignede de Milner deri, at Folks Dom, Omgangskredsen, Selskabeligheden var en saa paafaldende Del af deres Samvittighed. De gik i Stime, syntes hende; den Enkelte bliver

deri bestemt af det Fælles, bidrager vel selv, men ofte saa lidt, til det store Choc, der driver ham fremad. Om sig selv vidste hun jo ogsaa, hvad det betød at være med i Stimen, ikke kunne komme ud af Strømmen og fare vild. Hvilken Beundring tilkom da ikke den Organisme, der ene, afsluttet, ligesaa trofast som Magnetnaalen viser mod Nord, var vendt imod Idealet! Og saa var han endda ikke ganske ene. Hvis det, Otto kaldte sin Fylgie, havde paataget sig at tale hans Sag, vilde det ikke have valgt heldigere, end Schiøtt gjorde ved at fortælle om Scenen ved Stranden. At det havde sunget til ham fra Skoven, forekom Camilla som et enkelt Tegn paa den Rigdom af Lykke, som var ham nær, og med Kvinderne er det nu engang saa, at, hvor gjerne de end give Almisse, saa bortskænke de dog ikke gjerne deres Sympathi af Medlidenhed, til den, som trænger.

En Anden, der ikke kjendte ham, havde sendt ham saadan Hilsen og Opmuntring, og hun, hvem han engang havde set saa mærkværdig tillidsfuldt og troende i Øjnene, hun havde forkastet ham. Det nagede hende, ikke egenlig som Uret imod ham, men som Synd mod hende selv, at hun havde været med at le haanlig over den Fraværende, at hun havde traadt dette Billede i Dyndet. Hun sagde til sig selv, at hvis hun var Mand, vilde det være Fejghed, om hun ikke sluttede sig til et saadant Menneske, opmuntrede ham til Kamp

for det idealt Menneskelige, hensynsløst bragte Ofre for at hjælpe ham. Nu var hun »kun Kvinde«, ej engang hendes Sympathier vare hendes Ejendom, endnu mindre hendes Hjerte, Person, Handling. End ikke det ringeste Tegn paa Deltagelse turde hun vise undtagen efter sin Mands Opfordring, og det var dog saa besynderligt, at hun ved Emilies Fortælling allerede for lang Tid siden var kommen til at kjende dette Menneske. Han havde stolt afslaaet deres Indbydelse, og det lod jo overhovedet til, at hun aldrig vilde træffe ham igjen. Turde hun da slet Intet gjøre? Ikke engang paa aldeles upersonlig Maade, ganske skjult og til Overflødighed endog skydende et Skyggebillede frem foran sig? Hun mindedes nogle Ord, som Tasso synger om gode Stridsmænds Løn, og tilføjede som meget fri Oversættelse de Ord: Hvo der holder mest af Ideen, faar undertiden det mindste Stykke af Lykkens Æble.

Angst som ved en Forbrydelse, stolt som ved en Handling, der protesterede mod den fejge Tavshed og tilfredsstillede en ren Følelse, hastende for ikke at betænke sig, nedskrev hun det og afsendte Brevet.

Det kom til Otto som en lille Lue til et Fad med Vinaand: den tænder, Luen glider frem i Tunger, i Bølger, det Hele er et Flammehav. Og i Ottos Sjæl blev der et Flammehav af Liv og Lykke. Saa fik han altsaa dog Verden, Byen, at se, som den virkelig var! De Marmorpaladser,

der stode bag de graa, gule eller rødlige Mure, sendte Hilsen, ej blot i en Slags Havfrusang, men de skrev. Det Brev, som paa den magiske Sommeraften var forjættet, var kommet! Han havde tilfældigvis rørt ved en af Klokkestrengene, der gik ind til Lykken. Og ved den blotte Lyd af Trin, fra dem, der vilde lukke op, blev han saa rig, at han ikke kunde forstaa, at han i nogen Tid ikke havde været det. Men Livsprincipet i denne Sjælerigdom, det, som gjorde Verdens Lys gyldent og fyldte den med dæmpet, frydelig Klang, var den Person eller det Væsen, som havde skrevet Brevet. Hvo var det? At det var en Kvinde, saa, følte han. Man siger, at onde Ting kunne meddeles ved Papir, og derfor røger man sommetider Breve. Men ganske modsatte, skjønne, liflige Kræfter kunne følge; et overordenlig fint Stof, svarende til vort Væsen, en Udstrømning af det, kan snige sig med, trænger ind i Porerne, ind i Blodet, naar hele Systemet. Derfor fornam han, at Brevet var fra Kvindehaand, og en Anelse om Kjærlighed fulgte med — en Kjærlighed, der var opadstræbende, hemmelighedsfuld og rig som Marmorpaladserne. Han saa store, klare, venlige Øjne! Et fornemt, ophøjet og tillige saa mildt og varmt Blik! — Men hvo var det? Noget i Ordene lignede paa saa paafaldende Maade Emilie; men han var overbevist om, at det ikke kunde være Emilie; maaske havde han især Overbevisningen, fordi han ikke ønskede det, fordi hun stod saa særegen for ham. Al Poesi, der var i

hans Sjæl, havde sin første og fornemste Kilde fra hende; men Floden vilde ikke vide af den i Fortidens Dæmring tilhyllede Kilde. Ja, hvis hun endnu var Barn eller næsten Barn, hvis den Skikkelse, der havde siddet i Lysthuset hin Morgen, havde løsnet sig fra Emilies Navn og Skjæbne og uden at blive ældre svævede som Fe i Luften — den samme Fe, som havde sunget og svaret i Skoven — den samme Fe, der havde staaet ved hans Side i Skuespillerindens Lignelse hin magiske Sommeraften og atter senere paataget sig Billedet af Camilla Hald i det korte Øjeblik, da hun lyste paa ham som det Hellige i Correggios Nat — hin Fe, alle hans Længslers Gjenstand, Hende selv, Kvinden, Idealet. Hvor var hun? Ja, for ham maaske ingensteds, men dog overalt, i det Mindste forsaavidt, at han ingensteds var sikker paa, at hun ikke var der. Hun kunde se ned paa ham fra hvilketsomhelst Hus, han gik forbi, hun kunde sidde i en Loge i Theatret, hun kunde kjøre forbi i en hastigrullende Kareth, ja i hans eget Værelse var han ikke sikker paa, at hun ikke hørte og saa ham, at ikke Muren kunde aabne sig og hun stige ud . . . . han stirrede paa Muren og sagde: »Ja, hun kommer maaske ikke strax!«

Men enten hun kom eller ej, visselig, Opfordringen skulde ikke være spildt paa ham! Han følte sig indviet, som om han havde faaet de tre hellige Slag af Sværdet.

»Hvordan skal de To forsones?« spurgte Schiøtt, idet han stak Hovedet ind ad Døren.

»Hvem? vi To?«

»Nej, de To, de store Kræfter udi Politica.«

I dette Øjeblik, da han saa Schiøtts aandfulde, halv spottende, halv venlige Ansigt, huskede Otto ydermere sin Bøn til Muserne og Gratierne. Miraklet var sket! Om det egenlig var dem, der havde gjort det, vilde han hverken benægte eller indrømme — hans Sjæl kastede et forborgent, taknemligt Sideblik til Noget eller Nogen, der mulig havde den sande Magt, men som han dog ikke var traadt i officielt, blindt Anerkjendelsesforhold til. Henrykkelsen i ham blev mere stille; det syntes ham, at hans Moders hemmelighedsfulde Spaadom var gaaet i Opfyldelse, at han havde lært at bede: han havde jo lært at faa opfyldt.

Det kostede ham Umage at dølge dette umaadelige indre Liv. Schiøtts Spørgsmaal kom som en Afleder, han fik et Stof, der kunde modtage al hans Begejstring, en Plads, hvor hans Kræfter kunde tumle sig og søge et Formaal.

Det var i den livlige Samtale, som nu kom, en forudanende, digtende Omformen af Virkeligheden, som han forsøgte. Ligesom han selv havde i Stedet for Hverdagsmurene faaet Marmorpaladser, saaledes vilde han ogsaa, at andre Mennesker skulde opnaa det Bedste og Skjønneste, og saa kom hvert Øjeblik Spørgsmaalet om, hvad der menneskelig var det Bedste. Otto tyede

til sin Erfaring og dvælede ved den Hjerternes Haardhed, som han kjendte i Samfundslivet, hvordan Menneskene lod hinanden gaa for Lud og koldt Vand, hvordan de nedtraadte eller overlistede hinanden, saadan som André havde fortalt med Hensyn til Bankaktierne, eller hvordan de sank hen, saadan som Peter Krølls Kammerater eller mangen Student, der kom til Universitetet og af Professoren hørte dejlige Ord, og lidt efter skred Professoren kold og fornem forbi ham. Man skulde forhindre Menneskene fra at betale Fattigskat og give Almisse og drive anden Afladshandel; man skulde tage Magt over dem, føre dem ud og lade dem med deres Personer staa ved deres Ord; der burde være saadanne Kjærlighedsmaaltider som i gamle Dage. Hvilken Storhed vilde ikke en Stat faa derved, hvilken Evne til Bedrift, og hvilken Friskhed i Poesi og Kunst! — »Man burde stifte et hemmeligt Selskab for at gjennemføre det,« vedblev Otto. »Der er dog iblandt os mangfoldige lyse Hoveder og kraftige Sind, som føle det Samme og stønne efter det Samme; men lidt efter lidt betvinges de af Samfundets Dødhedskraft.«

»Alle store Religionsstiftere,« svarede Schiøtt, »have gjort saa; den berømte Muhamed indrullerede i sit hemmelige Selskab først sine Nærmeste. Til hans Slave Said kan hos Dem Hr. Sem eller Hr. Krøll svare, og til at repræsentere hans Kone Kadischa har De jo den lille . . . . er det ikke Birgitte, hun hedder? Jeg vil være

Deres Svigersøn Ali, naar De engang faar en kjøn Datter og jeg bliver en ærbar Frier.«

»Kan De huske,« sagde Otto smilende, »at jeg engang ganske fortvivlet spurgte Dem, hvorfor man læser? Tror De nu ikke, at man læser og lever for en Ide, hver har sin Ide, sin Fane .... eller det er i Verden ligesom med Bataillonerne, mange hundrede Mand ere om een Fane — og lad dem Alle falde, blot Fanen er plantet sejrrig!«

»Hvilken er da Deres Fane? Har De maaske faaet en tilsendt broderet?«

»Ja,« svarede Otto og knugede Billetten i sin Haand, »skjønt De ikke kan se den, holder jeg den i min Haand, og skjønt den er sammenfoldet, flagrer den dog for mig! ....«

»Jeg forstaar mig ikke paa Gaader og Kældermænd,« svarede Schiøtt, »men hvad Deres Ideer og det hemmelige Selskab angaar, saa er i vor Tid Offenligheden det bedste hemmelige Selskab, og jeg tilbyder Dem, at hvis De vil udvikle Deres Ideer i Breve til mig, saa skal jeg efter ringe Evne tjene Dem som Juno Lucina og befordre dem til Pressen.«

Det var en Tanke, som foreløbig aldeles tilfredsstillede Otto. Lade Noget trykke! Hvis Hun, den Ubekjendte, var overalt og ingensteds, saa var jo det trykte Ord netop Budet at sende hende! Og arbejde under hendes Øjne, behandle saa store Anliggender under Paakaldelse af hende og i hendes Navn, male Billeder, hvorom slyn-

gede sig Arabesker og Hieroglyfer, frembydende Mængden af Læsere een Mening, men hende tillige en anden! Hvilken lyksalig Opgave for en Poet at gjøre dette paa skjøn Maade, saa fint, at ikke engang Schiøtt ret skulde mærke, at Nogen havde tilskrevet ham og fik Svar!

— Da Schiøtt havde faaet det første Brev, benyttede han en Lejlighed, som Hald gav ham, til at vise det, ikke just som Otto Krøyers, men som bestemtere Udvikling af et af de Anliggender, som sidst havde været omtalte. Camilla blev yderst berørt ved denne Fortrolighed og var et Øjeblik kun betænkt paa, hvorledes hun fremtidig skulde blive fri for alt Lignende; men hun mærkede snart, at Schiøtt handlede i god Tro, at hun var indhyllet i det fuldstændigste Mørke, medens de To stode for hende i det fulde Dagslys. Sjelden vil vel en Kvinde under saadanne Omstændigheder modstaa Fristelsen til at modtage Hylding som en Mands Genius og fornemme Duften af sin Magt, som Guderne fornam Røgelse og Brændoffer. Paa sær Maade vedblev det at have Magt over hende, hvad Schiøtt havde fortalt hende om Otto, at hvadsomhelst han gav sit Æresord paa at udføre, det vilde han forsøge, om end Livet stod paa Spil. At faa dette Æresord, at blive saadan tjent, adlydt som den »Gamle paa Bjerget«! Hun havde intet Hverv at give! hun vilde ikke have noget personligt Forhold! hun vendte Tanken bort . . . . som fra et Vandfald, der fængsler Blikket og Tanken.

Saa kunde hun smile med femtenaarigt Skjelmeri ved Tanken om, hvorledes Schiøtt holdt Lyset, og hvilket Held Digteren uden at vide det havde med at faa sine Breve besørgede, og naar hun saa igjen bebrejdede sig det, naar hun saa sig i Spejlet og mødte Damen, svarede hun, at dette dog var den eneste Glæde, hun, den Lykkelige, Misundte, havde, det Eneste, som bragte Elektricitet i Luften, og som, medens det havde en fuld, livlig Virkelighed, tillige i hvilket Øjeblik hun vilde, kunde forsvinde som Noget, der aldrig havde været.

Saaledes var Samvirken og Samliv bragt tilveje mellem tre Mennesker, der aldrig samledes. Jo bestemtere og fuldstændigere Otto gav sig ifærd med sin Opgave, desto større og glædeligere følte han den. I Førstningen havde han overvejende tænkt paa de skjulte Allusioner, der skulde naa til hende. Men det varede kun kort, inden selve Gjenstanden tog Magt og Maal og Middel smeltede sammen. At komme til Erkjendelse, klart skue ind i store Anliggender, optage Sandheden i sig, frembragte i hans Sjæl en musikalsk Harmoni eller ogsaa kraftig Uro, og saa Haabet, Længslen efter at se sig belønnet med et nyt Brev, med en hel Fremtid . . . . i saadanne Øjeblikke havde hans Tilværelse Fylde, Glæde, Selvfølelse — det forekom ham, at Menneskehedens og hans Fødelands Faner flagrede om ham.

Schiøtt var ogsaa optaget og mættet af sin Virksomhed, men paa en anden Maade. Han nød sit Partis, sine Venners Anerkjendelse, og var Gjenstand for mangfoldige Menneskers Smiger og Hylding. Han beherskede et stort Blads Kritik over Literatur og Kunst, og hvad vil det ikke sige! Naar et Menneske kan bringe en trykt Linje hjem, kan fremstille sig lavrbærkranset for den unge Pige, han elsker, eller for den Moder, der har sparet fra sin egen Mund for hans Skyld, eller for den Mæcen, der mulig har Magt over Rejsestipendiet, Nøglen til Rejselivets Æventyr og Lyksalighed! Tænk, hvad de ofte ville gjøre for at opnaa dette eller for at undgaa det nedtrykkende, forkastende Ord, der fremkalder Tvivl i Elskerindens Øje, Graad i Moderens og en utrolig bitter Fornemmelse — o, en Følelse, der ligner den traadte Orms — i Vedkommendes eget Hjerte.

Haab og Frygt — hvo der har Magt herover, hersker, og mindst kunne disse Kræfter undværes i Partitjeneste. Schiøtt gjorde uden ringeste Anstrengelse Erfaringen om, hvordan man med allerstørste Ærlighed anvender dem. Ved at leve sammen med dem, han nu hørte til, ved at være Gjenstand for Behagelighed og Opmærksomhed, kom der Velvilje og Gemytlighed i Sindet, og hvordan kunde det saa gaa an at saare og fortørne Vedkommende? Og det er utroligt, hvordan Aandens Evner skærpes ved slige Følelser eller deres Modsætning, saasnart man har ophørt

at faa dem skærpede blot af Sandheds- og Skjønhedsbegejstring. Hvor en Vens Fejl bliver lille og tilgivelig eller endog elskværdig! Hvor en fjendtlig Persons hele Maade at være paa er uskjøn, forkastelig, selv det Gode og Skjønne, der kommer fra ham, er præget af noget vist.... Forkasteligt. Alt dette kommer af sig selv, saasnart man i den mylrende »gemytlige« Omgangskreds har mistet den høje Sandheds Fyrtaarn af Sigte og Hjertet ikke har Kraft til i ædel Vrede at søge fri Luft og Ensomhed.

Saadan gik det til, at Schiøtt blev en stor Kritiker, yndet af Venner, frygtet af Fjender. Men saadan gik det ogsaa til, at Schiøtt ganske umærkelig blev Tjener for dem, der syntes at tjene ham, at han aldrig tilfulde kjendte sin Mening om et Værk, før han kjendte Forfatteren, men at han da med stor Dygtighed og Aandfuldhed kunde udhæve enten de gode eller de slette Egenskaber og bibringe Publikum sin Mening, der ligesom hans tidligere »Foredrag« altid havde et yderst skuffende Skin af Sandhed. Og ligesom dengang troede han i Grunden i hvert Øjeblik det, han sagde, og kneb det engang imellem, saa slog han Bro over Spaltningerne med Ironi og gik rask over. Den Lykke har man nu engang ude i Verden; der plager man sig ikke med Selvkritik, men handler i Kraft af det, der er i En, føres af Tidens Luft og Vejr.

Ved Samtale med to saadanne Mennesker som Camilla og Otto, der ikke begreb, at man i

hans Stilling kunde have anden Angst end at forfejle Sandhed og Skjønhed, kom Schiøtt snart til forynget Fornemmelse af det mandig Retfærdige, men trøstede sig stadig med, at der var to Idealer, et, som gjaldt i Theorien, et andet, som var anerkjendt i Praxis, som de fortræffeligste Mænd af Partiet ikke unddroge deres Agtelse. Men med ironisk Fornøjelse imødesaa han dog den Tid, da de Breve, som Otto, hans Discipel, havde skrevet, kunde udkomme og pirre visse Folk med det allerbedste Ideal. Vilde han selv paatage sig slig Ulejlighed for Ideens eller Idealets Skyld, saa — det sagde han næsten skjemtende til sig selv — vilde han blive skilt fra Personliggjørelsen deraf, Fru Hald — thi det var hun blevet for ham; han, som havde sagt, at Kvinden behøver at se Ideen indklædt i en Personlighed, behøvede det netop selv, og var nu kommen i den særegne Stilling, at han maatte opgive den ene for den anden, hvis han ret vilde klare sig Stillingen. Men det raske, bevægede Liv friede ham fra slig »slappende Alsidighed«; Livets Virksomhed og Fornøjelse bankede i ham, og ikke mindst lod han med Glæde staa til, netop siden det blev et af hans Formaal at holde sig i Nærheden af Camilla, at paavirkes af hendes Elskelighed. For at hun ikke skulde mærke Noget, stræbte han desto ivrigere at underholde hende literært, og havde han ikke Breve fra Otto at forevise hende, saa nedskrev han selv smaa Afhandlinger over Kunst, Poesi, Videnskab, smaa

Mesterværker i Henseende til Omhu, Klarhed og Lune, eller han benyttede paa andre Tider Ottos Breve til Omskrivning og Fuldstændiggjørelse.

Camilla kunde godt lide ham. Men for hende var det i ethvert Tilfælde en ganske anden Ting at staa i romantisk, aandeagtigt Forhold til en Digter, der aldrig kunde falde paa at nærme sig, end at blive Gjenstand for en Kjærlighed, som hendes Mand engang imellem lukkede ind til hende, og som hun lidt efter lidt blev opmærksom paa. I Stedet for Samtalerne i Enrum sørgede hun for, at Schiøtt blev modtagen som en anden Gjæst, og viste ham da en personlig Agtelse og Høflighed, der ganske skjulte for ham, at Døren var lukket.

Forholdet mellem Schiøtt og Otto var uregelmæssigt. Otto kunde ikke saadan som før føle sig underordnet og tillidsfuld, og dog udøvede Schiøtt stadig en sympathetisk Magt over ham, og han ligeledes over Schiøtt. Et eget Sving blev givet alle deres Samtaler ved den ene Ting, Camillas Brev. Otto vilde gjerne slaa paa, hvad der opfyldte hans Tanke, vilde frembringe Klang fra den mysteriøse Verden, han var kommen i Forbindelse med, men vilde ikke forraade det Lidet, han vidste, eller udsætte det for Skjemt. Paa den anden Side var Schiøtt saa forskende skarpsindig og saa lunefuld opmærksom, at Otto ofte midt i sin dunkle Tale maatte søge at bringe ham paa Vildspor, og saaledes faldt Schiøtt paa, at der var en bekjendt Familie, i hvis Datter Otto

var hemmelig forelsket, at det var hende, der tilfældigvis havde sunget de faa Strofer ved Stranden, og at Otto havde opdaget det. Og aldeles sikkert turde Otto jo ikke engang nægte det for sig selv; det gik ham med Kvinderne som med Husene; ogsaa hver dejlig ung Pige eller Kone kunde bag det ligegyldige, hverdagslige Ydre skjule Fetilværelsen, Marmorpaladset.

Schiøtt gav sig engang til at tale om Familien og hentydede til, at det kunde være vanskeligt at faa fast Fod der; han talte om det virkelige Hus. Otto fandt aldeles ikke Sagen vanskelig; han tænkte paa Marmorpaladset. Men endelig gik han ind paa Schiøtts Idegang og sagde: »Aa, tror De ikke, at jeg nogenlunde ved, hvordan det gaar til? Hvorfor skulde det være vanskeligt at komme godt ud af det med dem, ja endogsaa beherske dem? Se et Menneske som Milner!«

»Ja. De skulde ikke saadan kaste med Hovedet, naar De taler om »et Menneske som Milner«. For en opmærksom Iagttager er Milner en stor Mand, en meget stor Mand paa sin Tallerken. Han er korrekt.«

»Korrekt? Hvad er det?«

»Kjære Sjæl, det er det, som Du slet ikke er. Korrekt, det er kort sagt at være som Milner. Man fødes dertil ligesom til at være Geni. Man maa ogsaa have en Position, være materielt nødvendig for en Samfundskreds. Jeg har gjort Bekjendtskab med en Mand, der har to Hushold-

ninger ude i Byen foruden sin rigtige, og som forleden i et Selskab erklærede, at han altid tager Billet til Pricernes Dans, »fordi de føre saadant et net Familieliv«. Alle fandt, at han havde et godt Hjerte. Han havde en Position.«

Otto sagde smilende: »Der hører Lykke til Livet, som De plejer at sige.«

»Ja, enten har man ved Formue- eller Familieforhold hjemme derinde, eller . . . .«

»Eller?«

»Eller man tjener sig op, avancerer. Saa vil det hjælpe betydelig, om man paatager sig at være Asyllærer og ved passende Anledning skriver et lille religiøst Digt, f. Ex. . . . . vent lidt . . . . *anch io sono pittore* . . . . f. Ex.:

O, Gud, hvor er Din Verden smuk!
Med barnligt Sind jeg ser derpaa! . . . .
Og havde jeg ej gjort en Buk . . . .
Saa vilde jeg nu være ovenpaa!«

Otto lo. Men ved disse Ord havde Schiøtt, om end ikke tilintetgjort hans Drømme og Forhaabninger, saa dog blottet det uhyre Svælg, der var mellem Haabet og Opfyldelsen. Han saa et Øjeblik sin Stilling ganske nøgternt, han erkjendte, at hans Fødsel, Fortid, Historie ikke svarede til de dejlige Fremtids-Forestillinger. Og dog kunde han ikke anerkjende en absolut Umulighed, en virkelig Kasteforskjel mellem sig og Haabets Skikkelser. Da fik pludselig Hun, den Ubekjendte, en ny Betydning. Ved hendes Gunst

skulde en særegen Forsoning komme. Hvad der var uheldigt og ugunstigt i Fortiden, skulde vorde forvandlet; hun vilde igjen lade høre fra sig, hun vilde træde frem, og paa samme Tid vilde Noget ske i Verden, hvorved man imod at indsætte Alt kunde vinde Alt.

»Han er maaske allerede forlovet med hende,« tænkte Schiøtt, da han saa Luen i Ottos Blik.

Til andre Tider kunde derimod Talen falde saaledes, at der hos dem kom en stærk Fornemmelse af at være »samme Aands Børn«, skjønt deres Sinds Dyb var forskjelligt, og naar Otto da brød frem med det, der stræbte og kæmpede i ham, kunde Schiøtt blive helt imponeret.

En smuk Vinterdag havde Otto løbet paa Skøjter, og Schiøtt, der tilfældigvis passerede Broen, havde set ham og var kommen ned til ham. De fulgtes ad derfra, og lidt efter lidt kom Ting paa Bane, som tilsyneladende laa langt borte fra deres personlige Forhold og Skjæbne. De talte om hin norske Skiløber, der førte de Svenske i Afgrunden, om Cimbrernes Nedgliden over Alperne, om Historien og de upaalidelige og uretfærdige Domme, der ikke sjelden gaa i Arv igjennem den, og Schiøtt udhævede, hvorledes dette stod i Forbindelse med en menneskelig Svaghed, som endog de Stærke ofte led under, hvorledes man navnlig havde Vanskelighed ved at frigjøre sig fra en Floskel, der engang gjennem det levende eller det trykte Ord havde listet sig paa En.

»Ja,« sagde Otto; »men værst af Alt maa det dog være, naar Ens egne Ord blive til Floskel for En, naar man bilder sig selv og Andre ind, at man er en Pokkers Karl, fordi man kan tale med en Slags Begejstring om et Formaal, hvortil man ikke tør anvende de rette Midler, og som man maatte tie om, saasnart man skulde tale klart!«

»Men,» vedblev han, »det er ogsaa saa forfærdelig vanskeligt, ude i den nuværende Virkelighed at finde en Sag, man med selvstændig, klar Erkjendelse og af ganske Hjerte kunde hengive sig til. Og det er dog Hovedtingen. Ingen Mand er bleven stor og berømt, uden fordi hans Sjæl fandt Hvile i en Sag, troede paa den, vovede Livet paa den. Hvor dog Frederik d. 3dje var lykkelig! Man har gjort Væsen af, at han vilde »dø i sin Rede« — som om det var et Offer! Da han sagde det, nød han jo Jordens højeste Lykke, at have en klar Sag at sætte Livet paa! Eller Vilhelm af Oranien, hvilken mageløs stor Skjæbne! At føre de frivillige, protestantiske Hollændere mod Philip d. 2den og Alba! Var det ikke Umagen værdt at betale den Skjæbne med Balthasar Gerards Kugle! Man kommer aldrig ud over det Middelmaadige, ja Ynkelige paa anden Maade, det var sikkert i dyb, stønnende Anskuen heraf, at Schiller sang:

»Und setzet Ihr nicht das Leben ein,
Nie wird Euch das Leben gewonnen sein!««

»Ja,« sagde Schiøtt, »det er i det Mindste interessant at tænke saadan; gjør det til Gjenstand for et af af Brevene til mig.«

»Det kan jeg vel,« svarede Otto, »for det var netop det, der dunkelt foresvævede mig, da jeg stredes med Dalberg. Men,« vedblev han, »har De lagt Mærke til det Betydningsfulde og højst Mærkværdige ved Gustav Adolph? Han havde dog tydelig den Plan at grunde en protestantisk Politik, en skandinavisk-nordtysk Alliance, og ved Siden af ham synes vor Christian den 4de dog helt spidsborgerlig og smaalig. Og det var Noget at optage nu! Man skulde have en stor, omfattende Begejstring, som betvang de smaa Mennesker og udjevnede de store Fordomme!«

»Aa, ja! Men hvad er Protestantisme? Hvem tror De, bryder sig i vor Tid om Protestantismen?«

»Ja, hvad er Protestantisme?« gjentog Otto, pludselig tankefuld og usikker. Sagen havde staaet for ham i ubestemte Træk, men skjøn og stor, og ved det bestemte Spørgsmaal blev den hyllet i Taage. »Tror De ikke,« vedblev han lidt efter, »at den er det Samme som Erkjendelse og Skjønhed? Tror De ikke, at Menneskeslægten stadig gaar fremad, at det skal lykkes den at finde alle Gaaders Løsning, og pludselig kommer det store Øjeblik, og saa gaa vi uden at dø over i Udødeligheden? Kan De huske en Aften, da vi vare i Selskab hos Milner, da blev Dommedag

omtalt. Jeg var dengang saa ung, og jeg troede, at det Hele vilde være en Naturrevolution; Dalberg vilde have den opfattet som Symbol paa politiske Revolutioner; men Sandheden er dog vistnok, at naar Menneskene have naaet det højeste Punkt af Erkjendelse og Skjønhed, saa er Maalet naaet . . . .«

»Ja, i det Mindste som Fantasi kan det være kjønt nok. Trakter det i Breve, det hører til de Spørgsmaal, som interessere Mange. De husker jo nok: Die Menschen scherzen und bangen sich an den Lebensräthseln herum; wenige kümmern sich um die auflösenden Worte.«

»Ja, ja, men det er netop Opløsningen, jeg gjerne vilde have fat i, for jeg ved, at der underneden pusler en Aand . . . .«

»Ja vist pusler det! Bah!«

»Sig ikke Bah! Jeg kan lade Dem vide. at De selv engang eller flere Gange ikke har været Andet end Brevdrager for den.«

»Jeg Brevdrager? Hvad mener De?« udbrød Schiøtt, idet han blev ganske rød.

»Da De første Gang, efterat vi havde truffet hinanden i Skoven, kom op til mig, da troede De, at De kom frivillig; men bag Dem stod Noget, De ikke saa, og det gaar maaske bag Dem endnu.«

»Det er endda godt, at det er lyst, for ellers fik De mig endnu til at tro, at der danser Mandslinger omkring mig. — Lad os hellere tale om andre Ting, og sig mig: Kjender De Noget til

. . . . staar De i nogen Forbindelse med Assessor Halds Familie?«

»Nej,« svarede Otto kort.

Schiøtt var beroliget og gav sig til at tale om, hvorledes Brevene nu skulde udgives. Han havde ved sit Forhold til Camilla, ved Maaden, hvorpaa han havde meddelt hende Brevene, samt føjet til og taget fra, saadan viklet sig ind i dem, at han ikke kunde lade dem helt gjælde for Ottos, og dog vare de ikke hans, og navnlig havde han ingen Andel i den ledende Tanke. Otto fandt sig gjerne i, at de udkom anonymt — Hun kunde jo ikke tage fejl — og for Anonymitetens Skyld vilde Schiøtt ydermere lade Sem afskrive det Hele og besørge det til Trykkeriet.

FJORTENDE KAPITEL.

Brevene vare udkomne, og Otto lyttede og ventede med sin hele Sjæl. I den nye Skikkelse toge hans Tanker sig overraskende godt ud for ham selv; de vare den mandige og klare Del af hans Væsen; han følte, at der havde været et stort Opsving i ham, at han havde levet dybt sammen med Sandheden og Folket, været ærlig begejstret, og han kunde ikke tro Andet, end at der maatte komme et sympathetisk Tilbageslag.

Og hvadsomhelst der skulde ske, vilde blive meldt ham af Hende, staa i Forbindelse med Hende. Han beregnede Dagene og Timerne, det kunde vare, inden hun fik Bogen, kunde faa den læst, betænke sig paa Svar og skrive. Hvergang han nærmede sig sit Hjem, bankede Hjertet af Forventning, Haab og Frygt: om Brevet mulig skulde ligge der, og hvergang han var skuffet, gjorde han ny Beregning og tilstod ny Udsættelse. Han havde i sin Sjæls Dyb den urokkeligste Vished om, at han skulde faa Bud og komme til at se hende. Det forekom ham som en barbarisk Uretfærdighed, han aldeles ikke kunde tiltro det i Verden Styrende, hvis der skulde være sendt ham Hilsen og vakt saa uendeligt Haab hos ham, blot for at han skulde blive skuffet.

Men mange andre Tanker og Stemninger stege samtidig op i ham: Stoltheden over at imponere Schiøtt med sine Tankers Magt, den berusende Forventning om at gjøre en lignende Virkning paa Verden. I Stedet for den stille, ydmyge Alvor, hvormed han havde forsket, kom pludselig Fornemmelsen af at være »Herre i Aandens Rige«. Han forstod ikke længer, at han ganske nylig havde skuet ud imod noget Fjernt, der efter stor Anstrengelse skulde naaes og skænke Lyksalighed; det syntes ham at maatte bringes af den nærmeste Fremtid, Øjeblikket var alt varmt af dets Nærmelse.

Det Spørgsmaal, der var blevet opstillet: Hvad Protestantismen egenlig var? syntes ham

at burde løses, siden det engang var gjort og da han havde en dyb Mistro til Præsterne, var han nysgjerrig efter at se selve det religiøse Folk i Virksomhed, mulig vilde der vise sig geniale Glimt. Han havde let ved at faa sit Ønske opfyldt, eftersom Sem var bleven »hellig« og deltog i nogle halvskjulte, ugenlige Sammenkomster. Da Otto var tilstede, prædikede en lille bleg Væver i et meget dunkelt, men, som det syntes, meget tiltalende Sprog. De Fleste, som vare tilstede, havde Noget i deres Fysiognomi, der antydede, at de ad en Bagtrappe vilde naa til Saligheden, fordi de ikke havde Mod til at vise sig paa den rigtige Vej. Siden fulgte Otto og Sem Taleren hjem, og da de kom i Husets Gang, blev han anfaldet af en Nabokone, der beskyldte ham for adskillige smaa Bedragerier og skarpt udhævede dem ved Siden af hans Hellighed. Hun spurgte flere Gange, hvordan han kunde forene de to Ting med hinanden, og endelig udbrød Væveren utaalmodig: »Stille, Kvinde, hvad har Religionen med Professionen at gjøre?«

Det var netop samme Sætning, som Otto engang havde hørt i Foreningen: at Kristendommen ikke havde Noget med Politiken at gjøre. Hans Sjæl havde anet en sand Enhed, men var nu for let og for lykkelig til at ville med Magt udfinde den. I det dejlige Vejr og i den umaadelige Følelse af Ungdomsliv, skjult Kærlighed og Lyksalighed, betragtede han alle Menneskenes Urimeligheder som enkelte Stemmer i Verdens

hemmelighedsfulde Harmoni. Det var et Øjeblik under Mødet faldet ham ind, at her kunde han selv forsøge at faa et »Kjærlighedsmaaltid« foranstaltet, han skulde hengive sin Person til sine Tankers og Ords Fuldbyrdelse; men Menneskene vare ham ubehagelige at se til, det blev ham en frastødende, hans Sjæl fremmed Opgave. Han syntes sig selv for god til saa Lidt. Alt det Smukke og Udmærkede, som han ad Tankens Vej dvælede ved og forstod, forekom ham at være indvendig i ham, Del af hans Væsen, og det syntes ham, at Menneskene ikke kunde naa højere end til denne overordenlige Følelse af Fornemhed, Lyksaligheds-Anelse og Begær.

— Camilla vilde gjerne have skrevet paany; men hun turde ikke. Under Læsningen havde det ofte forekommet hende, som om hans Øjne saa paa hende. Hendes kvindelige Instinkt vidste, at det næste Skridt enten maatte føre til et personligt, intimt Forhold eller til en uværdig Leg. Hun mente, at et personligt Forhold, hjerteligt Venskab og Beundring, godt kunde bestaa; men hun havde ikke Mod til at vedstaa denne Mening med Handling og fandt sig saa i at betragte det Forbigangne som noget Smukt, der maatte glemmes, som en Hemmelighed, hvis Fare var forbi, og naar hun tav om sin personlige Medviden, ansaa hun det derimod for en Pligt, ærlig og højt at ytre sin Sympathi for denne Bog.

Et forskjelligt, men dog betydeligt Indtryk havde den gjort paa Grev Løvenhjelm og den

Kreds, han tilhørte. Man var forbavset over den Friskhed og Energi, som gik derigjennem, følte sig et Øjeblik nervøst oplivet derved og smilede forresten ad den mulige Fare, fordi man erkjendte, at den ledende Aand slet ikke havde hjemme i et Samfund med Begær efter Embeder, Ordener, Titler o. desl. Man sporede ingen Konkurrence, men mærkede kløgtig, at her var Noget, som kunde bruges mod Konkurrenter. I en Samtale med Dalberg udhævede Grev Løvenhjelm med stor Ros et af Brevene; det var netop det, hvori der med Hentydning til Dalberg var paavist Mangel paa Klarhed og det personlige Opofrelsens Mod.

Det Allerførste, Helzen ved at erfare Noget herom tog sig for, var at søge efter Forfatteren. Det blev ham vanskeligt, fordi ved Løvenhjelms Ord Mistanken var ledet paa Vildspor. Ved at lade efterforske i Trykkeriet fik man Spor paa Sem; men Sem gik Ærinder for saa Mange, der vare eller havde været Studenter, og man vidste, at han var altfor ærlig til at forraade Noget, især hvis man opsøgte ham og frittede. I Virkeligheden var Sem ogsaa paa sin Post. Schiøtt havde mærket, at et Uvejr trak op, og da ingen udjevnende Forklaring var mulig, havde han paany indskærpet Sem Tavshed, idet han sagde ham, at det gjaldt store Ting. Da havde Sem lovet sig selv, at før skulde Politiet pine ham, som de pinte den maccabæiske Kvinde eller Stephanus, end han skulde forraade Noget.

Helzen og Milner mødte ham en Dag paa Gaden.

»Naa, hvordan gaar det, berømte Mand, store Ubekjendte?« sagde Helzen.

Sem var saa smigret ved endog blot i Spøg at kaldes udmærket, at han tog Komplimenten som halv Alvor og med en kunstlet Beskedenhed, der lignede en virkelig berømt Mands Affektation, spurgte: »Hvori er jeg berømt?«

»Aa, De skal ikke lade saa uskyldig! De er jo Forfatteren af den politiske Piece, og der kommer snart en kongelig Lakaj hjem til Noæh Ark og tilsiger Dem til Taffel.«

»Nej, ved De hvad, Helzen, det er i Sandhed for meget sagt! Saa Meget har vi ikke fortjent!«

Dette »vi« faldt i god Jord, og Helzen vedblev: »Ja, ja; men De kan spørge Hr. Fuldmægtigen her, som dog er ansat i Kollegiet, om det ikke er sandt, at Kongen har forlangt at kjende Forfatteren, han skal have Kaldet i Gladsaxe.«

»Ja, men Gladsaxe Sognekald er jo ikke ledigt!« raabte Sem.

Uden at lade sig forstyrre, svarede Helzen: »Naa, ja, saa er det et andet stort Kald i Nærheden af Kjøbenhavn. Et Kald paa 4000 Daler.«

»Aa, tal nu alvorlig, lille Helzen. Tror De virkelig, at Kongen er saa fornøjet med den Pjæs? Kunde jeg virkelig faa et kjønt lille Kald, om jeg ogsaa ikke var Forfatteren?«

»Nej, er De gal, Sem, naar De ikke var det, fik De intet Kald; men just fordi De er det, faar De et.«

»Ja, men den rigtige Forfatter og den anden Forfatter kunde deles om Noget....«

»Nej, Sem, nu er De højmodig, nu vil De have en af Deres Venner befordret og laane ham lidt af Deres Lys, ligervis som Solen laaner Maanen ....«

»Er det virkelig sandt, Hr. Fuldmægtig?« spurgte Sem i stor Vaande.

»Ja, tilforladelig! Forfatteren kan være vis paa noget Stort,« svarede Milner og tog Sems Arm.

Sem blev ganske fortumlet ved denne Ære og glemte en Stund baade Bog og Kald ved Synet af det blaa Ærme og den paillegule Hanske, der fortrolig laa i hans Arm.

»Naa, Hr. Pastor,« sagde Helzen, »skal vi saa melde Dem i Forgemakket?«

»Ja, men,« udbrød Sem, »jeg kan jo dog ikke stige op paa Prædikestolen ligervis som en Tyv! Saadan gaar det ikke an! Nej, sandelig! Ingen skal undertrykke eller forfordele sin Broder i nogen Handel; thi Herren er en Hævner over alt Saadant. (1. Thess. 4. 6). Jeg kan ikke tage imod Lønnen, for den tilkommer Hr. Schiøtt. Ære den, Ære bør! Vil Hr. Fuldmægtigen have den Artighed at sige i Kollegiet, at det kan blive forebragt Majestæten, at jeg ydmygelig .... jeg vilde gjerne have et lille Kald, om saa blot et Degnekald .... og kunde det falde af, efterdi jeg har bragt det til Trykkeriet, saa siger jeg Tak for mig; men det er ikke mit alligevel — *tenax propositi vir* .... Aa, det var dog en stor Fristelse!« sagde Sem ganske mat, lod Milners Arm falde, aftog sin Hat og tørrede Sveden af Panden.

»Det skal vi nok sørge for,« sagde Helzen. Men i det Blik, han og Milner vexlede, var der en saa særegen Triumf, at Sem begyndte at begribe, at han atter var narret. Desuagtet var han ikke klog nok til at bedømme dem anderledes end efter sig selv og tog sin Tilflugt til Bønner: »Aa, hør nu, lille Helzen, det kan jo gjerne være, at jeg har sagt noget Galt, men gjør mig nu ikke ulykkelig og lad det blive imellem os.«

»Ja, ganske vist,« svarede Helzen.

»Forlad Dem paa vor Diskretion,« sagde Milner med en Ironi, som han selv fandt, klædte ham godt.

»Herre Jøsses,« sagde Sem til sig selv, idet han gik fra dem, »blot der nu ikke sker en Ulykke!«

Naar et Menneske falder ned i en Stime Makreler, er han ikke synderlig værre faren, end Schiøtt var, efterat man havde faaet »moralsk Bevis« for hans Forfatterskab. Helzen hadede og misundte ham formedelst den Dygtighed, hvormed han strax havde taget første Plads og stillet ham i Skygge; Milner saa Lejligheden aabnet til at hævne sig for utallige Stiklerier og smaa Ydmygelser; Hald havde ikke glemt det første Sidehug og havde at hævne sig for, at han saa længe havde maattet holde gode Miner, ja modtage Schiøtt i sit Hus og, som han nu sagde til sig selv, lade sin Kone vise ham Interesse. Dog vilde naturligvis Ingen tage Hævn for sin egen Skyld, men paa Ideens Vegne, for den

krænkede offenlige Moral, for en Forbrydelse mod Nationen o. s. v.

Ligesom Indianerne, naar de have fanget en Fjende og bundet ham til Pælen, ikke kunne finde Marter nok, saaledes var man i Uvished om, hvorledes man skulde anvende de forenede Kræfter til det dobbelte Formaal: at forhindre de skadelige Meninger fra at blive udbredte og vinde Tillid samt straffe Schiøtt paa exemplarisk Maade — indtil et Forslag af Helzen forenede alle Stemmer.

— Der blev opført en Komedie.

Otto var gaaet derhen med Forventning om den sædvanlige Nydelse: en scenisk Handling, der syntes at drive Spot med de egenlige Kunstfordringer og dog paa mange Maader tilfredsstillede dem, en Blanding af Digt og Virkelighed, af saftige og fine Vittigheder, af godmodigt Lune og kaade eller satiriske Udfald til alle Sider. Han lagde en Stund ikke Mærke til, at det dennegang var anderledes, at næsten Alt med Bitterhed og Had var vendt mod en enkelt Person; men pludselig gik det op for ham, han saa, at det var Schiøtt, der løb Spidsrod *in effigie*. Schiøtt var fremstillet som et Menneske, der begik alt muligt Lavt og Slet, men tillige holdt de kjønneste Foredrag over det Honnette og Dydige. Nogle af hans tidligere Foredrag i Foreningen vare mærkværdig godt huskede, og under Forudsætning af, at man tog Parti imod ham, gjorde det en yderst komisk og kildrende Virkning, hvergang hans

egen Ytring blev brugt som Omkvæd: »Lad derfor Svøben blive svunget mellem de Unge for god Tugts Skyld« — eller naar han, der »ikke kunde aabne Munden uden at sige en Heltegjerning«, maatte »stige ned i sin Tilværelses Kælder og med bævende Haand holde Lyset og se, at der var tomt og mørkt dernede.« Adskillige Gange maatte Otto le over det Træffende ved Siden af den umaadelige Overdrivelse, over dette Falske, der med Lune skaffede sig Udseende af Rigtighed, hvad Schiøtt saa ofte havde gjort selv; men da det blev ved, da Hensigten umiskjendelig traadte frem, syntes det ham med stigende Forbitrelse, at man havde lokket et Menneske i et Baghold og med uhyre Overmagt langsomt myrdede ham. Vilde da Ingen protestere mod denne fejge Maade at dræbe et Menneske paa? Var der blandt de Tilstedeværende ikke en eneste Mand af 1ste Klasse, der kunde tage Magten, saadan som Goethe engang havde gjort, da han tæmmede et helt Publikum? Otto saa sig et Øjeblik stolt omkring, som for tilfulde at nyde Bevidstheden om at være den Eneste, der her turde tjene Ideen og sætte Livet ind mod den hele Mængde — — pludselig var han selv kommen paa Scenen og fremstillet som En, der forførte en Pige og overlod hende til Schiøtt. Hvis Otto havde kunnet reflektere over sig selv og Verden i det Øjeblik, da han modtog dette Stød, vilde han have opdaget, hvorfor saa Mange »stænge deres Dør, naar Sandheden anfaldes

udenfor«; Noget i deres Tilværelse holder dem inde. Hvor fordrejet det end var, var der dog i det Fremstillede en fin Traad til det Rigtige, og i samme Øjeblik forsvandt ogsaa hos Otto al Tanke om, som Mand af 1ste Klasse at beherske det Hele — han tog en af de Beslutninger, som i 2den og 3dje Klasse kaldes store.

Efter Stykkets Slutning opsøgte han den unge Løvenhjelm. Baronen havde et Spilleselskab hos sig, og man var netop ved Bordet, i den lystigste Stemning. Der blev hurtig gjort Plads og lagt Kuvert for den uventede, saa længe ikke sete Gjæst, og Otto satte en Ære i, ikke at forraade nogen Sindsbevægelse, men deltage i Maaltidet. Da man tændte Cigarerne og igjen vilde sætte sig til Spillebordene, vilde han gaa; men Løvenhjelm vilde paa ingen Maade lade ham slippe og ingen Opsættelse taale, hvis der var Noget, han havde at tale med ham om.

»Er De kommen i Forlegenhed? Behøver De Mynt? Jeg har lige faaet,« sagde Løvenhjelm, da de vare ene i hans Soveværelse.

Otto forklarede ham, at han havde et ganske andet Ærinde: han vilde udfordre Helzen og bede ham, Løvenhjelm, være sin Sekundant.

Det var interessant at se den Virkning, det gjorde paa Løvenhjelm. Ved en ringe Bevægelse, ved at trække op i Halsbindet, stryge sig over Panden og ordne sit Haar, var det, som om han forjog alle Vindunster og paa passende Maade gjorde Honneurs for en Tanke, der hørte hans

Race til. Og i samme Øjeblik havde hans Bevægelse den Virkning. at Otto tilfulde gjorde sig klart, at han vilde dræbe et Menneske eller selv lade Livet; han maatte betale sin Tribut til sin poetiske og reflekterende Naturs Særegenhed: Nerverne bævede overfor den tænkte Ulykke og Fare. Men i næste Øjeblik høstede han den øvede, energiske Viljes Løn, Nerverne lystrede, hans Tanke dvælede ikke ved, hvad der kunde ske, men ved Grunden til, at det maatte ske.

— Næste Dag kom Løvenhjelm og gav en kort Besked. Helzen havde vist ham Døren, idet han erklærede, at han kun sloges med Aandens Vaaben. Hans Fætter, Greven, var strax bleven underrettet om det Passerede, og man havde grebet Lejligheden til at paaskynde, at han skulde fra Kjøbenhavn og enten blive Landmand eller gaa som Officer i østerrigsk Tjeneste. — »Og saa har jeg naturligvis valgt det sidste,« sagde Løvenhjelm.

»Dersom jeg var et Grevebarn,« sagde Otto stønnende, da han var bleven alene. »For de Mennesker aabner Lykken og Livet altid en Udvej!«

Hans Sjæl kæmpede mellem den voldsomme Følelse af at være indelukket, indesluttet, ikke at kunne hjælpe sig paa kraftig Maade, Væmmelse over de smaalige Sind og Tvivl om, at det Oplevede var virkeligt. Efterhaanden forlod al sjælelig Virksomhed den virkelige Verden og kastede

sig over Fantasier, han levede i Forestillinger om en ny Verden, der vilde opstaa, naar Hun skrev — men han troede ikke mer, at hun vilde skrive.

Den næste Aften var Komedien bleven opført paany og for Damer. Camilla havde erfaret lidt om Indholdet og vilde ikke gjerne derhen; men Hald forlangte det med Tilføjelse af det klassiske Citat: Cæsars Hustru maa ikke engang være mistænkt — nemlig for Sympathi med den Skyldige.

Da hun kom hjem, var hun syg. Hun følte, at hun paa en eller anden Maade havde havt Del heri, og at der i hendes Adfærd var noget Urigtigt eller noget Modløst; og med hemmelig Angst og Gru sagde hun til sig selv, at det var hendes Slægts Skæbne, der virkede: hvo der forlod sig paa den, vilde blive forraadt.

FEMTENDE KAPITEL.

Den kongelige Hentydning til Alfons om Rejsestipendium var blevet et bestemt Tilsagn; men Opfyldelsen havde ladet vente længe paa sig, og

ej heller var Summen bleven saa stor, som man havde antaget, saa at Alfons for at kunne gjøre Rejsen paa tilfredsstillende Maade og navnlig kunne studere den gamle Musik i Italien, havde maattet ansrenge sig meget med Undervisning. Endelig var Alt i Orden, han havde sin lille Rejsekapital beredt, og nogle af hans Venner og blandt dem især Vilhelm Berg, for hvem han havde sat nogle Digte i Musik, besluttede at give ham en lille Afskedsfest. Foraaret var nylig kommet, Skoven stod i sit fineste Grønne, og man kom overens om, at Festen skulde holdes i Ermelundshuset. »Derfra udsender Danmark sine vordende store Mænd paa Rejser,« sagde Vilhelm Berg med Hentydning til den bekjendte Scene i Oehlenschlægers Levnet.

Sem kom til Otto og sagde, at Alfons ikke gjerne vilde have et saadant Gilde, medmindre han var med, og Otto var strax villig paa den Betingelse, at Schiøtt var med. »Ja, det tænker jeg da nok,« sagde Sem og meddelte tillige, at de fleste af Deltagerne vilde være tilhest.

— Tilhest, i Foraarsluft, mellem muntre Mennesker, saa kan man hverken forstaa sin egen eller Andres Sorg.

Man mødtes ved Fortunen. Nogle af Selskabet stod allerede udenfor, paa den af Naturen dannede, mægtige Terrasse, hvorfra man ser ud over Bernstorf Slot til Kjøbenhavns Kirketaarne, til Trekroner og det vidtstrakte Øresund. Havet var saa mørkeblaat, og de foraarsfriske Skovgrupper

stode saa dejlig dertil; den ligeopadstigende blaalige Røg fra mellemliggende Bygninger blandede Fornemmelsen af menneskelig Hyggelighed ind i Duften af den frie Naturverden.

Man besluttede at gaa til Ermelundshuset ad en Omvej ind igjennem den ubanede Skov tilhøjre. I denne Skov komme Folk sjelden, og den har Noget ved sig, som om den følte sig mere ugenert end dens Kolleger nær den alfare Vej, voksede mere uforstyrret, lod sine Grene hænge friere og Krattet udvikle sig med mere Naturlighed. Selskabet gik tavst; Vejen, man tog, tillod ikke at gaa samlet, man hensank i sig selv og opfattede med uvilkaarlig Sands de skjønne Partier. Eftermiddagssolens Straaler spillede gyldent mellem Bøgekronerne og dannede undertiden lange Lysstriber paa den grønne Jord, mellem de ranke hvide Stammer, hvis malerisk-uordnede Søjlerækker bleve afbrudte af aabne Steder med Krat og Buskads, og over alle lavere Grupper laa en blød, rødlig Tone, et henrivende mildt Farveskjær fra den skraanende Sol. Hist og her rislede smaa Væld, og utallige Fuglestemmer kvidrede, fløjtede og pippede, Gjøgen lod langt borte i Mellemrum sine Kuk lyde, og undertiden standsede man lyttende, man troede at høre en Nattergal.

De kom endelig halv trætte og i en stille, men dog kraftig Sindsstemming til Ermelundshuset, hvor Bordet var dækket med Retter, som Mendoza nogenlunde turde spise.

Digteren sagde til Mendoza: »De har Held; at faa saadan en dejlig Foraarsdag med som sidste Erindring! Danmark tager en smuk Afsked med Dem .... Forresten vil De nok faa Lejlighed til at træffe elskværdige Landsmænd og Landsmandinder undervejs; jeg har blandt Andre hørt, at Halds rejse sydpaa iaar.«

Mendoza svarede ganske vemodig: »Jeg kan ikke forstaa, hvorfor Folk ville rejse bort, naar de ikke have det nødig. Her er dog saa dejligt. Naar man hører Foraarskildevældene risle, synes mig de minde om Middelalderens Musik. De nyere Musikere maa føle en ond Samvittighed, naar de i en saadan Natur komme til at tænke paa deres Værker og paa det Bifald, de vinde. Man burde have Stipendium til at blive hjemme ....«

»Og tage i Skoven,« afbrød Schiøtt ham. »Jeg stemmer ogsaa derfor. Det var forresten en ganske rigtig Tanke, hvad Musiken angaar. Men saa var det ikke nok med Kildevæld, man skulde kunne bo i en Hytte ved Kilden, og naar man havde fældet en Hjort, stege den i Jorden mellem hede Stene og saftige Urter, og saa ingen The og Kaffe drikke. Nej, Trællene skulde gaa om som hos Konning Hrolf:

»Øl og Mjød de bar
I Horn og skaarne Bægre, den Drik var sød og klar.«

Mendoza havde kun halvt hørt efter og sagde hen for sig: »Ja, jeg elsker Middelalderen.«

»Saa? Gjør De det? Det er smukt af Dem,« svarede Schiøtt. »Var det nu Middelalder, saa var dette Selskab formodenlig Klerke eller Kanniker, der droge ud paa en Valfart til Sanct Ermelund eller til Skovbroder Fortunus, og De mødte dem i Kaftan og med langt Skæg og gik ærbødig bukkende forbi, medens man spyttede ad Dem, i Stedet for at man nu gjør Stads for Dem.«

»Ja, men saa troede vi gjensidig paa Noget, hver paa Sit.«

Schiøtt blev overrasket eller gjorde sig Umage for at se saadan ud, idet han udbrød: »Se, der har vi igjen en Reflexion! En kristelig Musiker som Dem vilde jeg uden Videre give Plads i Kategorien lyrisk, umiddelbar, og være sikker paa at han ligervis som en god Skildvagt aldrig fjernede sig et Skridt fra sin Post. Men det Folk springer ud af alle Kategorier — og duer heller ikke til Skildvagter.«

»Hr. Schiøtt er endnu vittig,« blev der sagt længere nede ved Bordet.

Schiøtt lod, som han ikke hørte det, og sagde: »Naa, Mendoza, jeg vil prise Middelalderen og gjøre Dem god igjen .... Det er en fortræffelig Vin, og mens jeg kiger gjennem Glasset, ser jeg Skoven derude tindre i røde Luer! jeg vil drikke et Glas af dette Drueblod langsomt og med Glæde paa Middelalderens Velgaaende . . .«

Der havde et Øjeblik været noget Forceret i Schiøtts Munterhed; men det lod til, at en stærk Livsglæde slog op i ham, idet han vedblev: »Stille,

Begejstringen kommer, og jeg vil tale, mulig bliver det endog et Melodrama. Altsaa jeg siger: Leve Middelalderen! Da var der Liv i Verden, Ridderen traadte i Dansen med Guldsporer, Jomfruen rødmede saa tugtig derved; Væbneren stod udenfor med hans Sværd og Skjold og skottede ind, og Tærnen smilede saa listelig dertil. Da var der Engle i Himlen og en utallig Mængde blaaøjede Engle paa Jorden, og der var Spøgelser, Nisser, Underjordiske og Skovtrolde. Ved Solnedgang mylrede det frem, eja, hvor sælsom en Dans! Men paa Sletten stander Klostret med den høje, hvide Mur, faldera de rødeste Roser! Og Rødvin er der i Klostrets Kælder! Faldera de rødeste Roser! Da gik Munken i Enge den lange Sommerdag. Og Munken bad Nonnen give sig et Kys — nej, Fa'er, det er forbudt! — Aa, Snak, sikken en Sludder! Her har jeg fundet en herlig Plads! — Da sad Kjøbmændene ikke som nu bag en Pult eller nøjedes med at se deres Skibe gaa ud af Bommen, men droge, lig Østerlænderne endnu, i Karavaner, og Borgherrerne lurede paa dem for at plyndre dem med vajende Fjerbuske. Den Vægter raaber højt, naar Toget kommer: Nu faa vi Vinterpels og Vams til Sommer! — Og da var der Elverpiger, der lurede paa Vandreren — thi vogt Dig, o Mendoza, for Elverpigen ser Dig!

»Jeg lagde mit Hoved til Elverhøj,
Mine Øjne de finge en Dvale!«

Naa, mine Herrer, vil De ikke synge med!«

Det lod man sig ikke sige to Gange, men sang med Glæde Omkvædet af den dejlige Sang.

»Nej,« raabte Otto, »det bør dog ikke være Elverpiger, som lokke Mendoza! De er hule bagtil som Dejgtrug — er det Noget for En, der selv er saa lidt hul som Mendoza? Jeg foreslaar, at de etsteds i Udlandet komme og drage ham til sig, som Hylas, der blev bortført af Nymferne. Jeg har set en Tegning af Gibsons Gruppe. De ere komne bagefter Hylas, da han gaar bort fra Kilden; den Ene har lagt Armen om hans Liv og drager ham tilbage; men den Anden, hun, som mest har forelsket sig i ham, og hvem han rimeligvis skal tilhøre i de krystalklare Grotter, berører ham kun svagt, sin Kind har hun blidt lagt op til hans Haar, og idet Hylas bøjer Hoved tilbage for at se, hvor den Følelse kommer fra, som gjennemrisler ham, møder han hendes Blik — og dette Blik bortfører ham fra de levende til de udødelige Gudinder!«

Mendoza saa halv undselig, halv fornøjet over til Otto; men Otto havde over Hylas og Billedet alt glemt Den, han sammenlignede med Hylas. Fra det Øjeblik, da Schiøtt havde sunget »Munken gaaer i Enge«, vare Minder om Barndommen, de stærke Længsler efter Lykke vaagnede hos ham; men formedelst den Skæbne, der var kommen over ham, flagrede de som Fugle over et Hav, øjnede ikke noget Punkt i Hjemmet, hvor de trygt kunde tage Plads.

Samtalen blev lidt efter lidt ført mere afbrudt og højrøstet mellem Enkelte. Schiøtt sad imellem Otto og Kjøbmanden og lod sig af denne give en Fremstilling af, hvorledes han havde ordnet Mendozas Pengeanliggender og Rejserute. Saa kom de til at tale om Kjøbmanden selv, om hans Skæbne, siden de sidst havde været samlede, og han fortalte, at han længe havde været i England for at grunde et Filialhus. Det var interessant at lægge Mærke til, hvorledes han var voxet, hvorledes han havde faaet en stor Udsigt over Verdensbegivenhederne, forsaavidt som de stode i Forbindelse med Handelen, og hvilken stille Selvtillid der var i ham, støttet paa store Midler og Kjendskab til deres Brug.

Pludselig bemærkede Otto, at Schiøtt var helt borte, han stirrede frem for sig, medens et besynderligt, smertefuldt Smil var om hans Mund. Men i næste Øjeblik havde Schiøtt følt, at man bemærkede ham, tog sig sammen og spurgte livlig om de engelske Damer. Saa geraadede Kjøbmanden i Ekstase; han kunde ikke finde Ord nok til at prise dem, baade de blonde og de mørke, de vare saa smukke og saa kraftige og saa venlige, naar man først var bleven forestillet dem. »Saadan at faa en Hilsen paa Gaden, hvor det er dejligt!« raabte han. »Det er helt Solskin, man uforvarende faar over sig .... for De ved jo, at i England hilse Damerne først, det er ikke som her, at enhver Gris har Lov til at hilse en Dame

.... Ja, De skulde se .... kom engang over til os, Hr. Schiøtt.«

»Ja,« svarede Schiøtt, og Otto saa igjen et Øjeblik det smertelige Smil bæve om hans Mund, men strax blive afløst af Skjemt.

Vilhelm Berg havde skænket flittig i Mendozas Glas og faaet ham meget snaksom. Han talte om mange Ting, men kom igjen tilbage til, hvor tungt det var at rejse bort, og hvor meget han holdt af hver Plet her hjemme.

Berg rykkede nærmere til ham og sagde: »Det interesserer mig, for jeg troede dog virkelig, at De ikke betragtede Landet her som Deres rette Fædreland.«

Mendoza studsede, men svarede strax efter med et fint Smil: »Betragter De det som Deres rette Fædreland?«

»Det er endelig ogsaa sandt .... man skulde jo ikke.«

Efterhaanden var kommen en urofuld Stemning i Selskabet; Enhver følte den og gjorde sig Umage for at betvinge den, men bidrog paa sin Maade til at nære den; Vinen slukkede den ikke. Den kom af Tanker om Afsked og Rejse, af Foraarsaftenen, hvis Farver udenfor døde hen, medens Vinden bevægede Træernes Grene, men vel især fra Tilstedeværendes Sind og Skæbne.

Vilhelm Berg havde vendt sig til Otto, og deres Samtale dvælede et Øjeblik ved deres første Møde og Planen til Dommedagsværket. Derved blev Berg mindet om den Lykke og Storhed, han

engang havde haabet paa som Digter, medens han i Virkeligheden var naaet til en behagelig Samfundsstilling. Digtersindet hævede sig, slog med Vingerne og stræbte at afryste Virkeligheden som noget Fjendsk, medens Digterens Person elskede den.

Han talte om Selskabslivet og den Magt, det faar over En. »Det synes at ville give En Alt uden at forlange Noget,« sagde han, »og i Virkeligheden tager det Alt uden at give Noget. Det tager Ens Frejdighed. Det er afhængigt af Noget udenfor, stoler ikke paa sig selv og lader dog saa. Det skal hver Dag erobres udenfra, og Sejrherren, der drager ind og griber efter Elverpigen, faar som oftest fat i — Taage.«

»Ja,« sagde Schiøtt, »det er den Hemmelighed, som altid gaar igjen. Friherreinde v. Stein sværmede for Goethe; men han maatte gifte sig med sin Husholderske. Mer end een dygtig Kvinde æsthetiserer med Geniet og kysser sin — Mand.«

Man lo over Slutningsordet, der for Nogles Fantasi kom uventet.

Otto sagde: »Blandt Søfarende gaar det Sagn, at naar man kommer gjennem Nordpolisen, træffer man under selve Polen aabent Vand og en sommerlig Ø med Frugter og Blomster ....«

»Naa, og De mener?«

»Jeg mener, at vi Alle ere ude paa den Expedition og nære os af Haab om Noget, som maaske ikke er.«

»Ja,« svarede Digteren, »i det Mindste maa vi bilde os det ind.«

»Endskjønt,« vedblev Otto uden at agte paa Bergs Ord, »hvad er, og hvad er ikke? Der er Indbildninger, man har, og som ere tusinde Gange mere værd end al saakaldt Sandhed. Jeg tror, at faa Ting have gjort et dybere Indtryk paa mig end Ordene i Voluspa, at efter Ragnarokr kommer en fornyet Jord, og da finder man i Græsset de Guldbrikker, hvormed Aserne i Tidens Morgen have leget. Jeg har i Tidens Morgen havt en Græsplet, hvor vi legede med Guldbrikkerne omkring et Æbletræ, og jeg tror, de skulle gjenfindes, ja naar den synkende Foraarssol skinner paa Grønsværet, tror jeg, det er en Forjættelse .... endskjønt det er saa forbandet urimeligt, ved jeg nok.«

En raabte: »Guldbrikkernes Skaal! Kjærlighedens Guldbrikker! Blot man vidste, hvor de var!«

»Jeg ved, hvor de er,« sagde Kjøbmanden.

»Hvor da?«

»Aa, der er sgu mange inde i Kjøbenhavn!«

»Aa! .... Nej, saa ved jeg det dog bedre,« udbrød Vilhelm Berg. »De ere ude i den store, skjønne Verden! De ere i Syden, i Bjergdalene, under Vinløvet, ved Karnevalsfesterne, paa Vendome, »hvor Støtten knejser«, ved Arno og ved Donau. Der ere de! Der, hvor man er Fremmed, hvor man har Vandrerens lette Sind, hvor man om Aftenen, naar Lygterne tændes, kommer til en By og en guldlokket Mø ser ud af Vinduet

og man siger med Heines Ord: Ich gehe morgen fort, komme nie wieder! De ere imellem Capitoliums Søjler og Vatikanets Antiker, under de gothiske Kirkers Hvælvinger, paa Basilikaernes Fliser, naar der ringes til Ave Maria .... Hvergang en Postvogn kjører ud af Kjøbenhavns Port og Postillonen blæser i sit Horn, klinger det af Guldbrikkerne, uden at han ved deraf; nej, han ved ikke, hvad han blæser, stakkels Karl, klædt i Amors røde Liberi. Han kalder os til at blive Mennesker, komme ud og suge Lykke og Skjønhed i os og komme hjem i det Mindste med Erfaring om dem, med Brænde til Ovnen for hele den følgende Vinternat — men naar han blæser og kalder, maa jeg op paa Kontoret .... Men De skal bort, lykkelige Mendoza! Lykkelige, rejs lykkelig!«

Man raabte Hurra og lykkelig Rejse for Alfons.

Medens Berg talte, havde Otto igjen hos Schiøtt bemærket det stirrende Blik og det sære, overordenlig smertelige Smil, og det traf sig, at da Schiøtt hastig og pludselig kom til sig selv og for at deltage i Skaalen rakte sig over efter Vin kom han i en saadan Stilling, at Otto saa ned paa ham og opdagede, at han ingen Skjorte havde paa.

Schiøtt følte Ottos Blik, og deres Øjne mødtes stirrede. Det varede kun et Sekund, saa slog Otto Hænderne for Ansigtet, rejste sig, men sank strax med en Stønnen eller et Skrig ned paa sin Plads. Schiøtt bøjede sig ned over ham og

hviskede: »Betænk, hvor De er; lad Pøblen Intet mærke.«

Man saa paa Schiøtts Ansigt, at Noget maatte være foregaaet mellem de To, men begreb ikke hvad eller hvorledes. Man raabte mellem hinanden for at erfare, hvad der var i Vejen.

Otto rejste sig, gik hen til Mendoza og tog ham om Hovedet. »Du er det eneste Menneske her,« sagde han sagte; »bliv ikke vred, at jeg tager bort.«

»Men hvad er det da, kjære Otto?«

»En Ulykke. Bliv siddende.«

Som om de havde gjort Aftale, fulgtes han og Schiøtt.

»De gjorde Uret,« sagde Schiøtt, »De hilste ikke Selskabet til Afsked.« Men denne Stoicisme var kunstlet hos Schiøtt; hans Læber bævede, og han kunde ikke se Tøjlerne, som Staldkarlen rakte ham.

De red længe uden at tale.

Endelig brød Otto overtvers og sagde: »Hvorfor har De ikke ladet mig vide, at jeg kunde være Dem til Nytte?«

»Hvorfor kom De ikke af Dem selv?«

»Jeg var engang hos Dem; men De var flyttet. Jeg troede ikke, at der var noget Alvorligt i Vejen — eller jeg ved ikke, hvordan det er kommet imellem os, men vi have jo været saa bange for at være sentimentale.«

»Hm, ja.«

»De maa have lidt meget, Schiøtt.«

»Aa, ja, som man ta'er det. Men først vil jeg dog berolige Deres Hjerte med Hensyn til det Synlige: Der skete først imorges Exekution hos mig.«

»Exekution?!«

»Ja, det er en lang Historie, men egenlig interessant; saasnart den er overstaaet, vil mit Menageri være blevet betydelig forøget. Ser De, da Katastrofen skete og jeg var afsat fra alle mine Embeder og Værdigheder, tænkte jeg, det var bedst at blive Overlærer eller foreløbig Adjunkt. Saa gik jeg op til Grev Løvenhjelm; han sagde mig Komplimenter for Deres Breve og skattede mit Talent overmaade højt; men han havde ikke Mod til at skaffe mig Ansættelse. Man er utrolig fejg — dog,« afbrød Schiøtt sig selv og vaandede sig eller skar Tænder, »det har jeg jo vidst i Forvejen! Jeg, som selv holdt Foredrag derover! — Foredrag! Naa,« vedblev han tvingende sig selv, »det begyndte da at knibe lidt for mig. Jeg skulde rejse Penge dels for at leve, dels fordi en temmelig stor Vexel, jeg havde udstedt til min Ven Hr. Samuel, var forfalden. Jeg henvendte mig .... ja, det er nu ligegyldigt .... det var ogsaa frugtesløst — nok er det, Tiden forløb, og Hr. Samuel kom imorges.«

»Naa?«

»Ja, De kjender nok saa meget til Deres Jus, at De ved, hvor død man er, naar Gribbene komme med en protesteret Vexel. Han lod skrive Alt, hvad jeg ejede, og da der manglede tyve

Daler i Gjældens hele Beløb, vilde han lade mig føre i Slutteriet derfor; men pludselig fik han den diabolisk-ironiske Ide at ville tage min sidste Skjorte for 20 Daler. Min Karl var ude paa Gangen med mit Tøj og holdt sig snildelig derude, og saa tænkte jeg: Lad gaa! Alt er tabt undtagen Overtøjet, og det er dog det vigtigste. I Frakke og Benklæder kan jeg endnu oprette mine Sager, men ingenlunde i bar Skjorte.«

»Hvor De dog forholdsvis er lykkelig, at De har saa let Humør! Jeg tror ikke, at jeg kunde have taget det saadan .... især i det første Øjeblik.«

»Ja, det kunde jeg kanske heller ikke; men siden vi dog i Aften ere sentimentale, vil jeg betro Dem det; der var en nydelig Pige, som den samme Aften havde lovet mig det første Stævnemøde, og med hende, der var saa uvidende om Stormen, glemte jeg den.«

»O, ja, det er begribeligt,« sagde Otto. »Kvinderne blive altid længst tro. Det var ogsaa en Kvinde, som holdt ud hos Alkibiades, da Barbarerne vilde indebrænde ham, og hun salvede hans døde Hoved. Gud velsigne hende for det!«

»Ja,« sagde Schiøtt — og den henkastende Tone, hvori han en Stund havde stræbt at tale, gav pludselig Plads for en Bitterhed, som Otto aldrig havde hørt Mage til. — »Ja, det har De Ret i. Og bed saa Deres Gud fordømme det Fruentimmer, jeg tænker paa!«

»Hvad har hun da gjort?«

»Hun er den Eneste, der temmelig nøjagtig kjender det hele Forhold; men hun er selv gaaet med og har overværet Klapjagten!«

»Hvem er det da? Kan De ikke nævne hende? Thi man skylder da kun at være diskret med den Gunst, man nyder.«

»Det er Fru Hald.«

»Hun!« udbrød Otto og huskede paa, hvor dejlig hun havde staaet for ham, hvor ophøjet hun efter Milners Beretning havde kritiseret ham, og hvor ydmyg han havde bøjet sig derfor. Han blev væmmelig ved Alt, hvad han paa saadan Maade havde hædret og tilbedet; han skammede sig over sin følsomme Tilbedelse af den Ubekjendte, som rimeligvis ikke var en Smule bedre eller trofastere end de andre Damer ..., vilde han da aldrig begynde at tro paa sin Erfaring, men altid paany tro paa noget Godt, der ikke var? .... Intet i Verden syntes ham at være sandt og alvorligt uden den Fattigdom, den bitre Lidelse og Forladthed, som han havde haandgribelig for sig, og som gjorde ham svimmel af Forbitrelse. Han sagde: »Jeg vil gjøre Dem et Forslag, Schiøtt, og jeg giver Dem mit Æresord paa, at det er Alvor, saa stoler De vel paa mig?«

»Ja.«

»Vel; lad os ride ind til Byen og endnu i denne Morgenstund skyde Helzen og Milner og hvem vi ellers i vor Samvittighed anse for vore Fjender, og saa falde kæmpende!«

Schiøtt svarede: »Det er en daarlig betænkt Hævn; *le jeu ne vaut pas la chandelle.* Man maa ganske anderledes betale Samfundet med dets egen Mønt. Man maa se at blive kold. Vær en for alle Gange sikker paa, at der ikke er et eneste Menneske, som for Ideens Skyld gjør det Allerringeste for en Anden, opgiver Noget af sit Velvære. De have fundet paa Religionen for at gjøre sig tilgode med kjønne Stemninger og kjønne Fraser. I Virkeligheden ligner den Laws Missisipi-Bank; naar de skulle betale, give de Anvisning paa Jorderne og Strækningerne hinsides, men skulle de have Betaling, saa forlange de Valuta.«

»Jeg kan ikke holde det ud!« raabte Otto; »kan jeg ikke vælge Døden, saa vælger jeg Livet! Saa vil jeg ud at blive Menneske, ud i den vide Verden .... ja, ud at blive til noget Dygtigt og Kraftigt, faa Gavn af den Sjæl, man bærer i sig .... søge og finde Guldbrikkerne .... rejs med, Schiøtt! — Jeg har endnu en lille Fædrenearv.«

»Hm,« svarede Schiøtt, »det er næppe behageligt at færdes To paa een Hest eller paa een Rejsepenning .... jeg ejer ikke engang saa Meget, at jeg kan betale Lejen for den Hest, jeg nu rider paa ....«

Og da han havde sagt det, da han hørte sine egne Ord, da først forstod han sin fuldstændige Elendighed, sin haabløse, tilintetgjorte Tilværelse, og idet han uvilkaarlig standsede Hesten og vendte sig ud mod Søen, hvor nedenfor den stjerneklare

Himmel sorte Skyer stode i uformelige Skikkelser, udbrød han stønnende i en forfærdelig Forbandelse over Alt, som nu hvilede eller om Dagen havde Glæde; han forbandede Skyerne, fordi ogsaa de vare bedragerske, fordi de skuffede med Udseende af onde Aander, som ikke vare til, som ikke vilde tage imod et Menneskes Sjæl for en Haandfuld Penge og en Haandfuld Hævn.

Han havde kastet Tøjlerne, og Hesten strakte Hovedet langt frem og udstødte en hul, sukkende Lyd.

»Stille, Schiøtt!« sagde Otto; »man bliver tagen paa Ordet. Husk, her i denne Egn sagde De engang til mig:

Luften hører det og disse Bjerge,
Og gjennem dem de føres til min Herre!«

»Aa, dengang legede man med Livet, nu er det Alvor! Jeg er kjed af al Verdens Citater og Poesi! .... Rid De; De har Hjem at søge til, jeg skal ingensteds hen.«

»Rid i det Mindste tilside, der kommer en Vogn meget hastig! Kom, skynd Dem!«

Schiøtt greb uvilkaarlig efter Tøjlerne, men samlede dem galt, og idet han trak til og gav Hesten Sporen, begyndte den at gaa rundt. Den kom i Vejen for det hastig farende Kjøretøj, Vognstangen stødte paa dens Bagdel, den gjorde et vældigt Spring, saa Saddelgjorden brast, og Schiøtt blev kastet paa Hovedet ned i Grøften.

Kusken vilde kjøre videre; men Otto red til, greb en af Tøjlerne og truede med at ride Vognen i Grøften, hvis man ikke standsede.

»Hvad er der paafærde?« spurgte en kvindelig Stemme fra Kaleschen.

»De har maaske dræbt et Menneske,« svarede Otto; »skynd Dem og hjælp.«

»Ih, Gud bevare os!« raabte Damen, aabnede selv Slaget og steg ud.

Hun var omtrent tredive Aar, hendes Ansigt var rundt, Munden stor og fyldig, Haaret rigt; hun var endnu kjøn, men saa især bestemt ud.

De fandt Schiøtt; han laa besvimet; fra et Hul i Hovedet randt Blodet ned over ham.

Otto hentede Vand i sin Hat, Damen badede Schiøtt med sit Lommetørklæde, bøjede sig over ham og tog hans Hoved i sin Arm.

Efter en Stund aabnede Schiøtt Øjnene, stirrede paa hende og sagde: »Ottilie!«

Han lukkede dem igjen, og hun sagde: »Han fantaserer.«

Men han saa strax efter op paany, stirrede og sagde: »Ottilie Angelika, er Du kommen hjem igjen?«

»Han kan ikke blive liggende her!« raabte hun; »jeg vil tage ham ind i Kaleschen, jeg bor tæt herved .... Mit Navn er Fru Vandamme ....«

»Van Damm?« sagde Schiøtt.

»Vil De hente en Læge?« vedblev hun til Otto.

»Og mit Tøj,« sagde Schiøtt og sank paany hen i en dyb Besvimelse.

Otto havde forstaaet ham. Han hjalp dem med at faa Schiøtt op i Vognen, anbefalede Kusken hans Hest og red bort.

Schiøtt havde aldrig talt til Otto om sin første Kjærlighed, og Otto havde heller ikke af Andre hørt noget Bestemt derom. Ej heller forespurgte han sig videre om Fru Vandamme, medens Schiøtt laa heftig syg derude; kun hørte han engang en Bemærkning om, at hun nylig var kommen hjem fra Udlandet, og en dunkel Hentydning til, at hun havde særegne store Forbindelser.

Det var alt ud paa Sommeren; Schiøtt var Rekonvalescent og spadserede i Skyggen udenfor den Pavillon eller Havestue, der i Hast var bleven indrettet til ham. Otto var kommen for at tage Afsked; men de talte ikke synderlig sammen. I Schiøtts Ansigt var kommen en Forandring — næsten syntes det Otto, at han som hin Mand i Æventyret havde faaet andre Øjne. Før havde de været livlig blaa, nu vare de matte med et grønligt Skjær, enten det saa kom af Sygdommen eller ej. Ogsaa Schiøtts Holdning var forandret; der var noget Tørt, men Sikkert som hos en Mand, der har kastet overflødige Tanker overbord.

»Skriv engang imellem,« sagde han, idet han rakte Otto sin Haand, der var bleven spinkel og meget hvid og saa fornem ud.

Otto var med al sin Tanke og Vilje bøjet sammen over Rejsen; med en Slags Andagt forberebte han sig paa sin Pilgrimsgang til Lykken. Han sagde til Afsked: »Endnu engang, Schiøtt, vil De rejse med, eller skal vi mødes, skal jeg vente paa Dem nogensteds?«

»Nej, ellers Tak,« svarede Schiøtt med et tørt Smil. »Men jeg vil, til Gjengjæld for Deres Tilbud og for andet Godt, paa nordisk Vis give Dem Heldraad.«

»Og det er?« sagde Otto.

»Det er,« vedblev Schiøtt, og Noget af hans forrige Væsen spillede i hans Øjne, »det er, at den ene Side af Deres Ansigt er et Barns, den anden en erfaren Mands; pas nu altid at vende den rigtige Side ud.«

»Ja men hvilken er hvilken?« spurgte Otto leende.

»Det ved jeg ikke,« svarede Schiøtt; »Nordens Heldraad ere altid dunkle. Lad det være et godt Tegn, at vi skilles leende — kom leende hjem!«

Før Otto rejste udenlands, vilde han tage Afsked med sin Moder, og hun havde sat ham Stævne i hans Fødeby, hvor han skulde være hende behjælpelig med at søge Oplysninger under den store, lange Proces, og hvor hun desuden havde Ærinde, da Agent Theilmann ganske nylig var død.

Da han saa hende sysle med disse kjedelige Papirer og saa alvorlig og ivrig fordybet, med Brillerne klemte paa Næsen, undersøge hver lille Enkelthed, sagde han vemodig til sig selv, at hun jo ikke gjorde det for sin egen Skyld, men var som en Høne, der værgede for sine Kyllinger. Og han vilde ud i den store, rige, glade Verden — han fik Hjemve, som om han alt var ude — men hvad saa? spurgte han sig selv. Han ordnede det lempelig saadan med hende, at der af hans Arv blev saa meget hos hende, at hvis Processen tabtes, hun dog intet Tab led, og da han havde gjort dette, syntes ham, han havde kjøbt sin Sjæl fri, nu havde han Lov til at gjøre med den, hvad han vilde, sætte den ind for at vinde eller tabe Alt.

»Og saa tager Du Dig jo af den lille Birgitte,« sagde han, »og skaffer hende en god Tjeneste ikke langt fra Dig? Hun vil være Dig trofast.«

»Otto,« udbrød hun pludselig med Taarer i Øjnene, »jeg tror dog, Du har et godt Hjerte.«

»Hvordan falder Du nu paa det, Moder?«

»Jeg har altid troet,« vedblev hun, »at Du ikke havde Noget tilovers .... jeg troede — nu maa Du ikke blive vred, min kjære Dreng — at Du ikke kunde holde af Nogen uden .... uden i Lidenskab.«

»Men, Moder,« sagde han ganske forvirret, »naar jeg vilde gifte mig, saa maatte jeg jo dog holde af min Kone med Lidenskab.«

Hun følte, at de ikke forstode hinanden, og efter nogle indre frugtesløse Forsøg paa at klare

sine Tanker for at gjøre ham dem ret anskuelige, sagde hun: »Det Bedste er, at hvad der saa sker, det gjør Vorherre, og hvorsomhelst Du gaar hen, er det ham, der fører Dig.«

Han var altfor alvorlig og kraftig stemt til at afvise disse Ord; men atter vakte de en dyb, hemmelig Vrede hos ham som Forsøg paa, nemt at slippe fra det Uforklarlige i Verden.

Hun tilføjede: »Jeg vilde saa nødig have, at Du skulde rejse saa langt bort; men før Du blev født, har jeg drømt det.«

»Tak, Moder, det var Heldraad for Rejsen!« udbrød han og tog det som det Uforklarliges nye Varsel om, at det vilde skænkes ham at leve, lide og glædes mer end Andre.

»Lad det være saa, jeg under Dig det, Otto,« sagde hun uden at vide, paa hvilke Tanker hun svarede.

Lidt efter gik han ned ad Gaden for at hilse paa sit Fødested og tage Afsked, og atter traf han Dr. Siemsen ifærd med at gjøre Ronden til sine Patienter.

»Ih, god Dag, Krøyer, Otto Krøyer! nej vil man se!« raabte Doktoren. »Hvor dog Tiden løber! Det er, ligesom det var igaar! .... Ja, jeg bli'er nu i Grunden gammel, saadant et gammelt Kræ skulde egenlig skydes. Men hvordan har De det? Naar var Ankomsten? .... Nej, det er dog, ligesom det var igaar! Kan De huske, da vi gik bag om Haverne? Ja, nu er d e t vel glemt og dødt og begravet ....«

»Ja,« sagde Otto smilende.

»Saadan gaar det altid. Tro De en gammel Praktikus .... Hun var ellers her endnu iforgaars, der kunde De have set hende .... det var Skade, De ikke kom til Begravelsen — skjønt, den var sgu ikke videre fornøjelig.«

»Ja, naar er en Begravelse vel det?«

»Meget sandt, Hr. Kjøbenhavner! Det var nu ikke saadan ment. Nej, ser De, man var snavs stemt — ja, De har vel hørt det Hele?«

Og da Otto svarede Nej, tog Doktoren ham under Armen, førte ham op bag Haverne og lod sine Patienter ligge.

Da Agent Theilmann havde ombygget sin Gaard og holdt Emilies Bryllup og ved den Lejlighed, især ved sin gejstlige Svigersøns Mellemkomst, var bleven gode Venner med den nye Byfoged, kom hans Sind tilbage i den forrige Ligevægt; han fik ydermere en ny Theilmanns-Gang officielt anerkjendt, saa at han hjertelig udsonede sig med Caroline Amalies Gang og hele Kongehuset. Men imidlertid havde en ny Magt begyndt at udbrede sig: De andre Kjøbmænd gik frem med Tiden ogsaa i politisk Henseende og vare blevne liberale. Det stod dem maaske i nogle Maader temmelig uklart; fler end en, der omtalte vore egne Bønder højst despekterlig, fik ved det blotte Ord om en norsk Odelsbonde et straalende Ansigt, som om han pludselig lugtede til en dejlig duftende Blomst. Men dersom man end undertiden kunde blive bragt i Tvivl og Ængstelighed med Hensyn til de rent

politiske Spørgsmaal, saa forjog man alt Sligt derved, at man tillige eller hovedsagelig var national. Hvor dette Ord virkede! Hvor de paa næsten vidunderlig Maade kom til at betyde Noget for sig selv og Andre! De vare nationale! De havde aldrig forhen lagt Mærke dertil, ligesom Molières *gentilhomme bourgeois* aldrig havde vidst, at han talte Prosa; men de glædedes nu dobbelt og fik en hidtil ukjendt Selvtillid ved at fornemme, at de havde denne Evne, dette Talent, som man ovre i Kjøbenhavn satte saa stor Pris paa. De kunde blot ikke ret føle denne Evne, medmindre de fik Nogen for sig, som de ansaa for Fjender. Men saa skjøn er den sande Nationalitet, den sande Begejstring for Folkets Ære, det sande Mod til at hævde den — at den ligner hin filosofiiske Sten: blot ved at eje det Sandskorn, der har siddet paa den, blev Jochum hævet betydelig op.

Det var nu engang saa og maatte være saa, at Agent Theilmann kom til at staa imod det, de Andre, de Yngre brovtede med, og hos dem var kun altfor megen Lyst til at faa ham som Modstander paa et Gebet, hvor noget Ubekjendt, Noget i selve Luften, stred for dem. Agenten var ikke uden Snuhed; han betvang dem i Assembleerne med Kongens Skaal; den maatte de drikke, endog med ni Hurraer, og saa behøvede han ikke at sige et Ord mere den Aften. Men Hovedmanden for Oppositionen udbragte engang Danmarks Skaal med ni Hurraer, og derved kunde nu Agenten gjøre, hvad han vilde, det var en fjendtlig Toast,

og han, som ikke elskede noget andet Land end Danmark og ikke kunde andet Sprog end Dansk, følte sig i sit stille Sind fristet til at ønske Danmark, i det Mindste Oppositionens Danmark, Pokker i Vold. Det havde man et saare skarpt, instinktmæssigt Blik for og indsaa godt den Fordel, som lod sig drage deraf; man kaldte sig selv »national« i Modsætning til Agenten og hans »Parti«. Og Agenten lod sig saa meget paavirke heraf, modtog saa uvilkaarlig den Stilling, man anviste ham, at han efter adskillige frugteløse Forsøg paa at faa Orden i sine Følelser og ret klare, hvad der var i Vejen, endog betragtede »Danmark dejligst Vang og Vænge« som en fjendtlig Sang. Modpartiet vandt alt mere og mere Terræn. Læste man om en ufolkelig eller unational Beslutning, Foranstaltning eller Gjerning af Regeringen, saa henvendte man sig til ham og spurgte, hvordan han da vilde forsvare det, og i sit Sinds Bitterhed gjorde han virkelig Forsøg paa at forsvare Noget, han hverken havde Forstand paa eller Sympathi for.

En Ting af praktisk Betydning kom for og beskæftigede alle de kæmpende Kræfter. Byens Havn blev alt mere opfyldt, og under Forhandlingerne om en Muddermaskine kom det paa Bane, at der med stort Held og ringe Bekostning lod sig foretage en betydelig Forandring, ja man kunde faa en ny og langt bedre Havn, naar man inddigede et Stykke Land og byggede en Bro; man fik da et dybt Bassin med et temmeligt bredt, fortræffeligt Indløb, hvis Retning svarede til de herskende Vinde.

Agenten antog sig med Iver denne Reformplan, dels vistnok af Hensyn til det Almindelige, dels ogsaa fordi det Land, der skulde inddiges, stødte op til hans Vænge, saa at hans Skibe kunde lade og losse saa at sige paa hans egen Grund, i Stedet for, at han nu maatte føre Alt en stor Omvej til og fra Skibene. Men netop af denne Grund var Oppositionen imod Forandringen og vilde beholde den gamle Havn. Der opstod en haardnakket Strid. Byfogden holdt sig nevtral; en ung Toldassistent var ivrig paa Agentens Parti og skrev anonyme Artikler i en Provinsavis. Modpartiet indsendte en Fremstilling af Sagen til den kjøbenhavnske Oppositionspresse, og en Morgen bragte Posten et Blad, hvori der var talt om den personlige Egoisme, der vilde lede Byen ind i hasarderede Foretagender og formodenlig haabede ved Hjælp af en hyklerisk Servilisme at naa sit Maal hos vedkommende Avtoriteter. Agent Theilmann var nævnt, han stod i Bladet! Dette skaffede Modpartiet en fuldstændig Sejr; Kommunalbestyrelsens Indstilling gik ud paa at faa den gamle Havn opmudret, og den blev approberet af Kancelliet.

Fra den Tid, Agenten havde staaet i Bladet, var han knækket; han gik sjelden eller aldrig ud, var sky for ethvert fremmed Ansigt, ja blev sløv i sin Handel, saa at Alting snart gik, »som det kunde bedst«. Da han selv begyndte at mærke det, lod han sin ældste Svigersøn flytte fra en Naboby og gaa i Kompagni med sig; men han — sagde Dr. Siemsen — han var ham for klog,

for da Agenten nu døde, saa var der ikke Andet tilbage end Sølvtøjet og Møblerne. »Stakkels Agent!« vedblev Doktoren, »han led meget til Slutningen. Sidste Gang, jeg saa til ham, tænkte jeg: Han har dog domineret denne By i mange Aar. Men hvad er vi Mennesker? Man siger et lille Pu, som om man vilde puste et Lys ud, og saa er man selv slukt«.

De vare komne til Stenten, hvorover man fra Gangen bag Haverne steg ud til Byens Gade. En Ekvipage kom kjørende; deri sad en Dame med tre nydelige Børn, alle rigt og smagfuldt klædte; en Jæger med Sølvgehæng stod bagpaa.

»De har været til Besøg hos Byfogdens,« sagde Dr. Siemsen og hilste ærbødig.

»Hvem er det?« spurgte Otto.

»Naa, jeg tænkte det nok, der kommer han selv tilhest .... De kjender ham da? Det er Knud Gjedde.«

Rytteren var en statelig ung Mand, sund og fornøjet at se til, brunet af Solen; han red en Hest af ædel Race; den havde ikke nødig at blive ført af Tøjlerne, men syntes at gaa selvbevidst og stolt af sig og sin Herre. Alle Folk hilste og saa op med en beundrende Tilfredsstillelse. Ekvipagen, Moderen med Børnene, Rytteren med hans Hest, Alt vakte en Forestilling, som om man her fik Prøve af Jordens rette Mennesker, de øvrige vare en ringere Slags Skabninger. Man saa intet Spor af, at hin Mand var »bleven bleg i Paris«, at han havde leget bl. A. med Emilie og grebet saa dybt ind i Ottos Skæbne.

Otto betvang sit Hjertes Slag og skyndte sig ned til sit Fødested, gik gjennem Porten og Baggaarden ind i Haven. Det lille Æbletræ var der ikke, og Græsplænen var tagen til Køkkenhave.

»Ja,« sagde Otto, »vi have jo ikke Stamgods, min Have er fremmed Ejendom, jeg har ikke engang Ret til at staa her. — Er det da sandt, er jeg en Plebejer? Hører jeg til dem, som intet Krav have paa at faa deres Følelser, Længsler, Haab til Virkelighed? Er mit og mine Liges Liv enten af lavere Art eller blot Fantasi? Venter ved mit tredivte Aar Smaaligheden, Misundelsen, Hadet paa mig for at modtage mig som i mit rette Hjem, i mit Stamhus? — O, hvis man som han havde Magt over Menneskene ved sin blotte Fødsel, hvor man saa kunde have anvendt den, hvor man kunde gjort en saadan By stærk, dristig og højmodig i Stedet for smaalig! .... Moder talte om Lidenskab, Kjærlighed; men det, som jeg begærer, er jo netop et kraftigt og kjærligt Samliv med Mennesker, der ville noget Stort, hos hvem man føler den menneskelige Herlighed; jeg byder gjerne mit Liv derfor .... Har jeg virkelig ingen Ret dertil? Hvorfor føler jeg denne Uro, denne Begyndelse til umaadelig Jubel og umaadelig Smerte? Mig syntes altid, for at det skal blive til noget Vældigt, behøver jeg kun Skæbnens Imødekommen, et fast Punkt udenfor mig selv! — det er derude! det er derude: det skal være der!«